TURAN DURSUN

Kutsal Kitapların Kaynakları 3

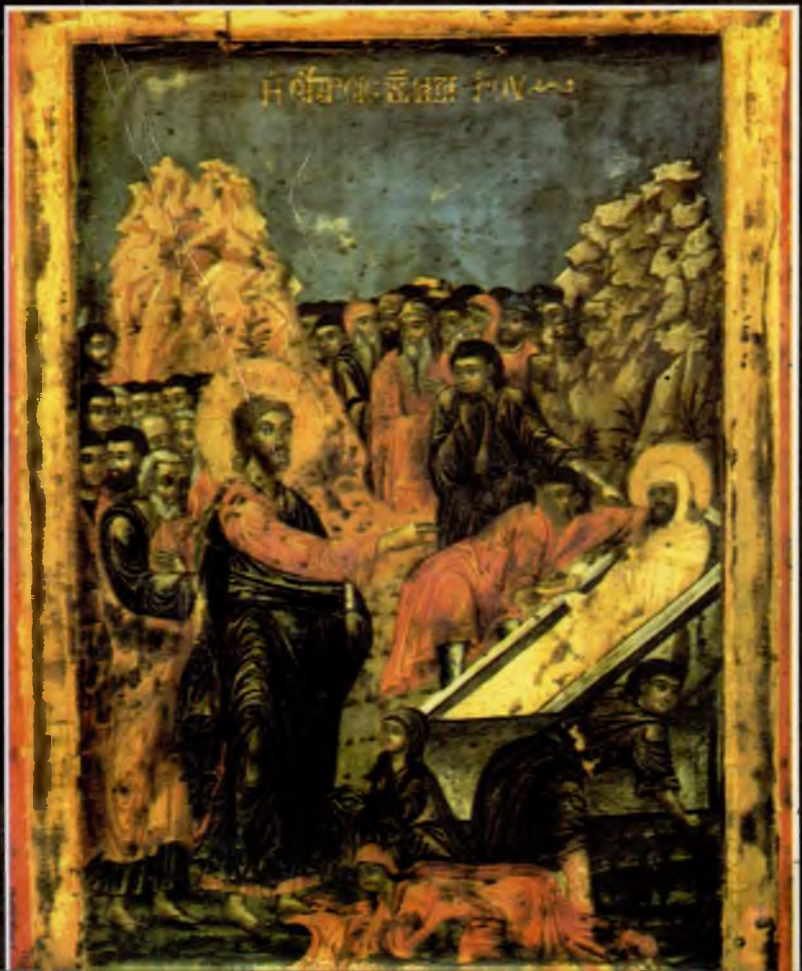

KAYNAK YAYINLARI

2. BASIM

Bu kitabın yayın hakları
Analiz Basım Yayın Tasarım Uygulama Ltd. Şti.nindir.

Birinci Basım: Kasım 1995
İkinci Basım: Şubat 1996
Dizgi: Kaynak Dizgi Servisi
Baskı: Kuşak Ofset
Kapak: Lazarus'un İsa tarafından diriltilmesi (İkona).

ISBN: 975-343-103-1 (Tk. No.)
975-343-106-6 (3. Cilt)

KAYNAK YAYINLARI: 174

ANALİZ BASIM YAYIN TASARIM UYGULAMA LTD. ŞTİ.
İstiklal Cad. 184/4 80070 Beyoğlu/İstanbul
Tel/Faks: (0212) 252 21 56 – 252 21 99

TURAN DURSUN

Kutsal Kitapların Kaynakları 3

İÇİNDEKİLER

MUCİZE 9
Mucize Nedir? 9

İSLAM ULEMASI MUCİZE İÇİN NE DİYOR? 10
"Mucize"nin Ne Olduğu ve Ne Olmadığı (Tanımı) Konusunda 10
"Mucize"nin, Savunurlarına Göre "Koşulları" 13
"Mucize" ile Öteki "Olağanüstü"ler Arasındaki "Fark" 15
• *Mucize ile "Keramet" Nasıl Ayrılır?* 15
• *Mucize ile "İrhas" Arasındaki Fark* 16
• *Mucize ile "İâne" Arasındaki Fark* 16
• *Mucize ile "İhâne"(t) Arasındaki Fark* 16
• *Mucize ile "İstidrac" Arasındaki Fark* 17
• *"Yalancı" Sayılanların "Mucize"siyle Yalancı Sayılmayanlarınki Arasında Ne Fark Var?* 20
• *"Kâhin" Denen, Gelecekten "Haber" Verdikleri, Bilinmeyeni Bildikleri İleri Sürülenlerin Sergiledikleri ile "Mucize" Diye Sunulanlar Arasında Ne Fark Var?* 21
• *Mucize ile "Büyü" ("Sihir") Arasında Görülen "Fark"* 22

MUCİZE İÇİN "KELAM" KİTAPLARINDA YER VERİLEN VE "CEVAP"LANMASINA ÇALIŞAN "KUŞKU"LAR 29
"Mucize" Diye Bir Şey Olabilir mi? 29
"Mucize" Adı Verilen Herhangi Bir "Olağanüstü" Varsayılsa Bile, Peygamberliğe Kanıt Olabilir mi? 32

MUCİZE İNANCININ KAYNAĞI: "PEYGAMBER"LERİN İLKEL İNANÇLARLA İLİŞKİLERİ 39

MUHAMMED-KUR'AN-BÜYÜ (SİHİR)-"CİN" 39
Muhammed, "Mucizesi" ve Büyü (Sihir) 39
"Büyülenmiş Peygamber" 41

"Büyücü"ler ve "Üfürükçü-Büyücü Kadın"
Hakkında "Şeriat Hükmü" 44
Muhammed ve "Cin-Şeytan" 48
"Cinlenmiş Peygamber" 48
Cinlerin Falcı-Büyücü İçin Casusluğu 50
Muhammed'e Göre, Eşek, "Cin" Gördüğü İçin Anırır 54
Muhammed'e Göre, "Cin" ve "Şeytan"ların Girdiği Kılıklar 54
"Büyü" (Sihir) ve "Mucize" Ortamı 55
Büyücü ve Çapkın İki Melek: Harut ve Marut 57

MUCİZELERDEN ÖRNEKLER 63
Musa'nınkiler: Bunlar İçinde Dokuz Mucize 63
Yılan Yapma Yarışında Musa ve Değneği 63
Musa'nın Dokuz Mucizesinden İkincisi:
Suların Kana Dönüşmesi 66
Ve Kurbağalar Gönderiyor Tanrı:
Dokuz Mucizeden Üçüncüsü 68
Tanrı Tatarcık Denen Sinekler Gönderiyor:
Dördüncü Mucizeden İlki 69
Tanrı Bu Kez Atsinekleri Gönderiyor:
Dördüncü Mucizeden "Sinekli Mucize"nin İkincisi 70
Yahudi Tanrı'nın Öcü-Öfkesi Sürüyor 71
Tanrı, Hokkabazlık Numarası Yaptırıyor 73
Yahudi Tanrı Soygun Yaptırıyor 73
Ve Kinci Yahudi Tanrı,
Yaptırdığı Soygunu İzleyenleri Irmakta Boğuyor 73
Mucizelerle Savunulan Yahudilerin
Tanrı Katındaki Özel Yerleri 74
Musa'nın Değneğiyle Kayalardan Kaynaklar Fışkırtılıyor 75
Tanrı'nın Yahudilere Özel Olarak İndirip
Gönderdiği Yiyecekler 76
İsa'nınkiler 78
İsa'ya ve İnanırlarına da "Gökten" Yiyecek İndirildi mi? 79
İsa Neler Başarıyordu 80
İsa Mezarını Açtırdığı Ölmüş Lazar'ı Diriltiyor 82

Muhammed'inkiler 83
Muhammed'in İsteğiyle Ay İkiye Bölünmüş 83
Ay Nasıl Bölünmüş 84
İkiye Bölünen Ay'ın İki Parçası da Yere İnip Hirâ Dağının İki Yanına Düşmüş 85
"Ay, Anlatıldığı Gibi Bölünmüştür" Diyenlerin Savunmaları 86
Ağlayan Kütük 91
Muhammed Çişini Yapsın ya da Öbür Türlü İhtiyacını Görsün Diye Yürüyen Ağaçlar 92
Muhammed'in Çeşme Olan Parmaklarından Sular Akıyor 93
Muhammed , Okuyup Üfleyerek Yemek Çoğaltıyor 94
Peygamber'in "Mucizeler Yaratan (!)" Üfürükleri: Hastalıkları Gideriyor, Kırık Çıkıkları İyileştiriyor, Körleri Görür Kılıyor 96
Peygamber'in Bir Düşmanını Mezar Kabul Etmemiş, Mucize Olarak Üç Kez Dışına Fırlatıp Atmış 98
Muhammed, "Mucize" Olarak Geleceği ve Bilinmeyeni Bilirmiş 100
Muhammed'in [...] Mucizesi: Kadınlarıyla Günde Kaç Kez Yatardı? 103
Salih Peygamber'in Devesi 110
• *"Aman Deveye Dokunmayın"!* 110
• *Devenin, Suyu "Mucizeli" İçişi* 111
• *Tanrı, Bir Dişi Deve İçin, Bütün Bir Toplumu Yok Ediyor* 112
• *Binlerce Yıl Önceki Salih'in Devesi ve Semûd Toplumu Su İçti Diye Muhammed, Kuyunun Suyundan Yararlanmayı Yasaklıyor* 113
Eşeğiyle Birlikte Öldükten Yüz Yıl Sonra Dirilen Kişi 115
Öldürülüp Paramparça Edildikten Sonra Diriltildikleri Bildirilen Dört Kuş 117
İbrahim Peygamber, Alev Alev Yanan Ateşe Atılmış, Ama Yanmamış 118
Kertenkele, İbrahim'in İçine Atıldığı Ateşi Körüklediği İçin Cezalandırılmış 122
Süleyman'ın Mucizesi ve Sebe' Kraliçesi 124
Balık Karnında Yaşayabilen Peygamber (Yunus) 130

MUCİZE VE GERÇEK 134
Miraç 137
Muhammed'e Önce Bir Kalp Ameliyatı Yapılıyor 137
Göklere Geziye Çıkarılan Muhammed, Önce,
Katırla Eşek Arası Bir Hayvana Bindirildi 139
Muhammed'in Göğe Çıkması İçin Merdiven Konuluyor 139
Muhammed, "Gök Katları"nda 139
Şaşılası "Sınır Ağacı" 140
Cennet, Göklerin Ötesinde, "Sınır Ağacı" Alanında 141
Günde Yetmiş Bin Meleğin
Girip Çıktığı Ev (Beytü'l-Ma'mür) 142
Şarap Süt ve Bal Dolu Üç Bardak 142
Muhammed Refref Denen "Döşek"le (Döşeğin Üzerinde)
Havalanarak Tanrıya Yükseliyor 143
Yazgı Yazan Kalemlerin Cızırtısı 144
Muhammed, Tanrı'nın Sarayında 144
Tanrı'yla Görüşme ve
50 Vakit Namazı 5'e İndirmek İçin Pazarlık 144
Muhammed İçin, Mekke'den Kudüs'e Değin,
Görmeyi Engelleyen Tüm Engeller Kaldırılmış 148
İsrâ-Miraç, Gerçek Olabilir mi? 149
İsrâ-Miraç, Masalı Nerelerden Kaynaklanıyor 155

PEYGAMBERLİK-KÂHİNLİK-ŞAİRLİK 164
Arap Dünyasında Peygamberlik-Kâhinlik-Şairlik ve
Esin Aracı: "Melek-Cin" 165
Muhammed Döneminde 165
Muhammed'den Önce 168
• *Arap Dünyasında Kâhinlikle Karışık Peygamberlikler* 168

KAYNAK NOTLARI 177

MUCİZE

Peygamberliği insanlığın başına saran tüm din ve inançlarda, "mucize", inanmanın "***dayanağı***" olarak görülüp gösterilir. "Peygamber"i, "peygamber olmayan"dan ***ayıran ölçü*** niteliğindedir. Peygamber olan insanı "Tanrı seçti" diye inanılır. Buna da bir "belirti" gerektiği düşünülür. "İşte o belirti ('alamet'='ayet'), ***mucizedir***" denir.[1] "Mucize gösterebilen insanı, Tanrı, Peygamber olarak seçmiş, buyruklarını insanlara iletsin diye ***elçi*** yapmıştır." biçiminde akıl yürütülür.

Öyleyse: Bu "ölçü", bu "dayanak", ne denli "sağlamdır?" Üzerinde durmak gerek bunun:

Mucize Nedir?

"Mucize", sözlük anlamıyla "aciz bırakan"="güçsüz kılan" anlamındadır. Ama "olağanüstü" için kullanılır. "Peygamber"in gösterdiği ileri sürülen olağanüstü için... "Mucize" denilişinin nedeni de şöyle açıklanır: "Peygamberin, peygamberliğini kanıtlamak için ortaya koyduğu olağanüstü bir durum, bir olay, başkasının ortaya koymaya güç yetiremeyeceği türdendir. Benzerini ortaya koyma konusunda güçsüz (aciz) kalmıştır başka insanlar". Bu sav ne ölçüde doğru; göreceğiz.

Şimdi, "mucize" için "din uleması", özellikle de "kelamcı" ve "felsefeci" takımı, ne diyor; onu incelemeye çalışalım:

İSLAM ULEMASI MUCİZE İÇİN NE DİYOR?

"Mucize"nin Ne Olduğu ve Ne Olmadığı (Tanımı) Konusunda

Maturidi "uleması"ndan Nuriddin E's-Sâbûni (ö.1184), *El Bidâyetü Fi Usûliddin* adlı kitabında, "mucize"yi şöyle anlatır:

"Yaratıkların, benzerini ortaya koymaya güç yetiremeyeceklerini açığa çıkaran şeydir. (...) Kelamcılara göre mucizenin ***tanımı*** şöyledir:

"'Ben Peygamberim!' diyen bir kimse eliyle, kendisine inanmayanlara karşı, olağanın tersine (olağanüstü nitelikte) bir olayın meydana gelmesidir. Öylesine ki, 'Peygamberim!' diyene inanmayanları, benzerinin ortaya konulması konusunda güçsüz bir duruma sokar.'

"'Ben peygamberim!' diyenin doğru söylediğine, mucize şöyle kanıt olur:

"Mucizenin, Tanrı işi olduğunu ve kulların bunda bir payı bulunmadığını biliyoruz. Bir değneği yılana dönüştürmek ve ölüyü diriltmek gibidir mucize. Peygamber, Tanrı'ya yönelerek: 'Eğer ben senin elçinsem, şunu yap!' der demez; Tanrı o işi yaparsa, bu; peygamberi, eylemle onaylamaktır. 'Peygamberim! derken doğru söylüyorsun!' demektir. Tıpkı şunun gibi: Bir adam, hükümdarın huzurunda, onun elçisi olduğunu söyler. Ve adamlarına der ki, 'Ben onun elçisiyim!' derken, doğru söylediğimi şöyle kanıtlarım: Hükümdara: 'Eğer ileri sürdüğümde doğruysam, bulunduğun yerden üç kez kalk ve otur!' diyeceğim. (Göreceksiniz ki, hükümdar dediğimi yapacak.) Eğer gerçekten hükümdar, bu kişinin dediğini

yaparsa, adamları düşünürler ki, hükümdarın böyle yapması, her zaman yaptığı şey değildir. O zaman, hükümdarın üç kez kalkıp oturması, 'Evet! Sen benim elçimsin!' demesinin yerine geçer. Mucize de öyle işte."[2]

"Sâbûni", bunları yazarken, "Sünni" kelamcıların iki ana kolundan biri olan "Maturidiler"in konuya ilişkin görüşlerini de yansıtıyor.

Bu kol böyle diyor. Ama öbür kol da pek başka türlü demiyor:

Öbür kolun, yani "Eş'ariler"in Başkanı Ebu'l-Hasen Ali El Eş'arî (873-936), şöyle demekte:

"Mucize, Tanrı'nın bir eylemidir. ('Fiil'.) Ya da bu eylem yerine geçen bir şeydir. Öyle bir şeydir ki, o tür şeyle; 'doğrulamak'=onaylamak amaçlanır hep."[3]

Eş'arilerin en ileri gelenlerinden Fahruddin E'r-Râzî (1149-1209) de "mucize"yi tanımlarken aynı anlamı, başka sözler ve "kayıt"larla dile getirir:

"Mucize öyle bir durumdur ('emr') ki, geleneği bozup parçalar. Ve bir 'meydan okuma' ('tehaddi') ile birlikte ortaya konur. Öylesine ki, ortaya konulduğunda, karşı konulamayacağı (benzerinin meydana getirilemeyeceği) görülür."[4]

Ayrıca, bu tanımdaki sözcüklerin ("kayıt"ların) neleri kapsamaya, neleri çıkarmaya yaradığını da şöyle açıklar:

"Mucizenin bir 'durum' olduğunu söyledik; şundan: Kimi zaman 'eylem' ('fiil') biçiminde olur ('parmaklar arasından su akıtma' gibi). Kimi zaman da olabilecek bir eylemin olmamasını sağlama ('adem') türünden olur (doğal olarak yakması gereken ateşin yakmamasını sağlama gibi). 'Geleneği bozup parçalar' (olağanüstü) olduğunu söyledik; 'ben peygamberim!' diyen kişinin apayrı bir kimse olduğunu anlatmaya yarayan bir özellik olsun diye. 'Meydan okumayla birlikte olması gerektiğini' belirttik; 'Peygamberlikten önceki olağanüstü'yü, bir de, herhangi bir yalancının kendisine mal edebileceği türden, geçmiş bir peygambere ait olanı çıkaralım diye. Bir de 'keramet'leri, kapsamdışı

bırakmak istedik. 'Kendisine karşı konulamaz olması gerektiğini" belirttik; 'büyü' ve 'gözbağcılık' (hokkabazlık) kapsamdışı kalsın diye. (Mucizeyi bunlardan ayırmak için.)"[5]

Yani, E'r-Râzî; "mucize" için sağlıklı bir tanım ortaya getirdiğini söylemek istiyor. Kendince öyle bir tanım ki, "mucize" olan her şey, kapsamına giriyor. Buna karşılık mucize olmayan hiçbir şey; girmiyor onun kapsamına. Örneğin: "Parmaklardan su akıtılması" mı? Tanımdaki kapsama giriyor. İçine atılan bir canlıyı, "ateşin yakmaması" da öyle. Ama bir peygamberin, peygamberliğinden önce görülen "olağanüstü" durumlar, "mucize"den sayılmıyor. Onun için de kapsam dışında kalıyor. "Ben peygamberim" diyerek yalan söyleyen birinin, kendisine mal ederek kullanma yoluna gittiği ve aslında başka, daha önceki bir peygambere ait olan da, "iddia sahibi" için "mucize" olamaz. O nedenle, mucizenin kapsamı dışında bırakılmış tanımda. "Tanrı dostları"nın gösterdikleri "keramet"ler de "mucize"den sayılamazlar. Onun için bunlar da "dış"ta bırakılmış. "Büyü" ve "gözbağcılık, hokkabazlık" biçiminde ortaya konanlar da mucize olamayacakları için, bunlar da "atılmış" kapsam dışına...

Fahruddin E'r-Râzî, bir "çığır açmış kişi" sayılır. "Felsefe"yi, özellikle de "Aristo felsefesi"ni, Yahudilik ve Hıristiyanlık dünyalarında görüldüğü gibi, "İslam"da kullanmayı başlatan kişi. "Kelam" konusunda... Yani "Tanrı'nın kendisinin, sıfatlarının, işlerinin" ve bunların ilintili bulunduğu öteki "temel inançlar"ın işlendiği alanda... Önemli bir "uzlaştırmacı" olarak ortaya atılmıştır. "Dinle [...] geçilegelen felsefe"nin, bir de bu kişinin açtığı "çığır"da ırzına geçilmiştir. "Yeni bir çığır" oluşu, İslam'daki "kelam" alanında "yeni başvurulur olmasından"...[6] Yoksa "yeni" değil. "Din"e "yalancı tanık" bulup gösterme işinde verimli görülegelen ve Milat'tan önceki yüzyıllardan başlayarak uygulanan bir eski yöntemdir gerçekte.

E'r-Râzî'nin "mucize tanımı" ve bu tanıma ilişkin açıklamaları, kendini izleyen ünlü kelamcılarca önemsenerek ve benimsenerek alınmış, kimi kitaplara "kelimesi kelimesine" aktarılmıştır.[7]

Bununla birlikte, "itiraz"a uğramamış da değil:

Ünlü İslam kelamcılarından Saduddin E't-Teftâzânî (1322-1389?), kendi gibi ünlü kelam kitaplarından *Şerhu'l-Mekâsıd* adlı kitabında, E'r-Râzî'nin tanımını ve açıklamasını aynen aktarır. "E'r-Râzî de böyle diyor!"

diyerek noktalar. Sonra başlar; söz konusu tanıma ve açıklamaya yöneltilen "itiraz"ları sıralamaya. Sıralar; sonra da, bunlara nasıl "cevap" verilebileceğini yazar.[8] Bence, ne yöneltilen bu göstermelik "itiraz"lar, ne de bunlara verilen "cevap"lar önemsenip üzerinde durulmaya değer. Ancak burada önemli olan noktalar şudur bence:

- "Mucize"nin, benzerlerinden nasıl "ayırt edildiği".
- "Benzerinin ortaya konulamayacağı" yolundaki sav.

"Mucizenin koşulları" anlatılırken bunların üzerinde durulacak:

"Mucize"nin, Savunurlarına Göre "Koşulları"

Kelam kitaplarında anlatılanlar, bu konuda da birbirinin kopyası gibi. Ben ünlü bir kitaptan çevirip sunacağım burada: *Şerhu'l-Mevakıf.* "Mevakıf'ın açıklaması" demek. "*Mevakıf*", bir kelam kitabı. Yazarı, El Kâdî Adududdin Abdurrahman İbn Ahmed El Îcî (ö.1355). Açıklamasının yazarı, Seyyid E'ş-Şerif El Cürcânî (1340-1413).

Bu kitapta (*Şerhu'l-Mevakıf*'ta) şöyle denmekte:

"Birinci konu, Mucizenin koşulları:

"Koşullar, yedi tanedir:

"*Birinci koşul:* Mucizenin, Tanrı eylemi ya da eylem yerine geçecek bir (Tanrı'dan gelme) durum olması gerekir... Tanrı'nın olmalı çünkü: 'Ben peygamberim!' diyeni onaylama yetkisi, yalnızca Tanrı'nındır. O'ndan gelmeyecek bir eylem, bir durum, (olağanüstü de olsa) mucize sayılamaz.

"'Tanrı'nın eyleminin yerine geçen bir durumun da mucize olabileceğini söylüyoruz; mucizenin tanımına şöyle bir durum da girsin diye: Varsayalım ki, peygamberliğini ileri süren biri: 'Benim, (peygamberliğimi kanıtlamak için size göstereceğim) mucizem şudur: Ben elimi şöyle başımın üzerine koyacağım, bu sırada siz aynı şeye (elinizi başınızın üstüne koymaya) güç yetiremeyeceksiniz!' dedi. Ve dediği oldu: O adam elini başının üstüne koyarken, onlar aynı

şeyi yapamadılar. İşte onların aynı şeyi yapamamış olmaları, mucizedir. Bu, "peygamberim" diyenin doğru söylediğini gösterir. Oysa burada, bir eylem ('fiil') yok. Çünkü, ellerini başlarına koyamayanlarda, doğal olarak güç yetirebilecekleri bir konuda gücün yaratılamamış olması, bir eylem değildir. (...)

"İkinci koşul: Gösterilen şeyin mucize olabilmesi için "olağanüstü" olması gerekir. Çünkü daha aşağısı mucize olamaz. Olağan durumu bozmayan; tıpkı güneşin her gün doğması, çiçeklerin her bahar açması türünden doğal-olağan olan, peygamberliğini ileri süren kimsenin gerçekten peygamber olduğunu gösterir bir mucize sayılamaz. Olağan bir durumda, başkaları o kişiyle eşit durumdadır da ondan. Peygamber olmadığı halde, 'Peygamberim!' diyerek yalan söyleyen bile farklı durumda değil. (...)

"Üçüncü koşul: Gösterilen şeyin mucize olabilmesi için, karşıya çıkılıp da ona denk olabilecek bir benzerinin ortaya konulamaması gerekir. Mucizelik anlamında bu var çünkü.

"Dördüncü koşul: Gösterilen şeyin mucize olabilmesi için, 'ben peygamberim!' diyenin eliyle ortaya konulması gerekir. Doğruluğunu kanıtlıyor olduğu anlaşılsın diye... O kimsenin, karşısındakilere "meydan okuduğunu" açıklaması (sözle söylemesi), ('inanmayanlar, benim yaptığımı yapsınlar, benim mucizem gibi mucize göstersinler!' gibi) inanmayanları aynı şeyi ortaya koymaya çağırması 'şart' mıdır? Kimilerine göre, 'evet!' Ama doğru olan görüş o ki, bu; 'şart' değil. O zamanki yaşanan durumun, 'meydan okuma' anlamını verir olması yeterli. Peygamberliğini ileri süren kişi, 'Eğer peygambersem, mucize gösteririm!' türünden bir şey söyler de dediğini yaparsa yeter. (...)

"Beşinci koşul: Gösterilen şeyin mucize olabilmesi için, peygamberliğini ileri süren kimsenin söylediğine uygun olması gerekir. 'Benim mucizem o ki, ölüyü dirilteceğim!' derken; bir başka olağanüstü durumu ortaya koysa, örneğin, dağı çekip yerinden oynatsa, bu; onu doğrular nitelikte bir mucize olmaz. Tanrı'nın o kimseyi doğrulayıp onayladığı anlamını içermez de ondan...

"Altıncı koşul: Mucize olabilmesi için, peygamberliğini ileri süren kimsenin dilediği ve ortaya getirdiği şey, kendisini yalanlar olmamalı. Örneğin, 'Mucizem odur ki, bu kertenkele konuşacak!' dese de, gerçekten o kertenkele konuşsa, ama: 'Bu adam yalancıdır, yalan söylüyor!' dese, kertenkelenin salt konuşmuş olmasından, o kişinin doğru söylediği anlaşılmaz. Tersine, yalan söylediğine (peygamber olmadığına) ilişkin beslenen inanç, daha da güçlenir. Çünkü olağanüstünün kendisi yalanlıyor adamı. (...)

"Yedinci koşul: Gösterilen şeyin mucize olabilmesi için, ortaya atılan kimsenin 'ben peygamberim!' savından önce olmaması gerekir. Gösterilen şey, bu savla birlikte bulunmalı... Çünkü daha bir savı yokken onaylanmış olabileceği düşünülemez o kişinin. (...)"[9]

Hepsi şöyle özetlenebilir:

"Mucize" olabilmesi için, gösterilen şeyin "olağanüstü" olması; ne gösterileceğine ilişkin açıklamaya uygun olması; "yalanlar" nitelikte olmaması; "meydan okuma sırasında" bulunurken, kimsenin, o şeyin benzerini, ona denk biçimde ortaya koyamamış olması gerekir.

Daha da kısası şu: "Ben peygamberim!" diyen kimsenin, bunu dediği zaman öyle bir "olağanüstü" ortaya koyması gerekir ki, kimse, benzerini ortaya koyamasın. İşte o zaman "mucize" var demektir savunurlarına göre.

"Mucize" ile Öteki "Olağanüstü"ler Arasındaki "Fark"

• *Mucize ile "Keramet" Nasıl Ayrılır?*

İslam kelamcılarına göre, "mucize", peygamberliğini ileri süren kimsenin, "İşte ben mucize gösteriyorum. Peygamberliğimi kanıtlamak için. Benzerini kimse ortaya koyamaz. Varsa çıksın ortaya" derken ya da bu anlama gelen bir söz ve tutumla birlikte sergilediği "olağanüstü"dür. Kısacası; "mucize" niteliği taşıyan "olağanüstü", "peygamberlik" savıyla *birlikte* ortaya konur. "Keramet"e gelince:

"Keramet" de bir "olağanüstü"dür. Tıpkı "mucize" gibi. Ne var ki, bu "olağanüstü" ortaya konurken, "peygamberlik savı" bulunmaz. Böyle bir savı yoktur "keramet" gösterenin. Yani, "Ben peygamberim!" diye ileri sürmesi olmaz.

İşte aradaki fark bu.[10]

Bir yalancı, bir "fâsık" (günahkâr) da "keramet" gösterebilir mi?

Kimileri, örneğin İmam Gazali (ö.1111) "Evet!" diyor.[11]

Bununla birlikte, genellikle, "keramet, Tanrı'nın dostu (veli) tarafından gösterilir" denir.[12]

Buna göre, bir "olağanüstü"nün "mucize" mi, yoksa "keramet" mi olduğu, ortaya koyana bağlı oluyor. Eğer ortaya koyan "Peygamberim!" diyorsa, "mucize"; yok, demiyorsa ve bir "Tanrı dostu"ysa "keramet" sayılıyor gösterilen.

• *Mucize ile "İrhas" Arasındaki Fark*

İslam kelamcılarının "irhas" dedikleri şey, yine bir "olağanüstü"dür. Ve bunun, "peygamber"de görüldüğü ileri sürülür. Ancak; denir ki, "bu olağanüstü, peygamberde, peygamberliğinden önce belirir."[13]

Demek ki, ileri sürüldüğüne göre "mucize" ve "irhas", birbirinden zaman yönünden ayrılıyor. İkisi de "peygamber"de bulunmakta. Biri, "peygamberlik"le birlikte, öbürü "peygamberlik"ten önce...

Yani "olağanüstü" olmak yönünden aralarında bir "fark" yok.

• *Mucize ile "Iâne" Arasındaki Fark*

Kelamcılar, "iâne" diye bir şeyden de söz ederler. Ve, "İâne, genellikle âlim olan, kimilerince de cahil bile olmasında sakınca bulunmayan bir *iyi kişi* tarafından ortaya konulmuş 'olağanüstü'dür" derler.[14]

Bu durumda, "mucize" ile "iâne" arasında da "olağanüstü" olmak yönünden bir fark bulunmamakta. Yani "iâne" adı verilen olağanüstü, "peygamberim!" diyende, peygamberliğiyle birlikte bulunsa, "mucize" olacak!

• *Mucize ile "İhâne"(t) Arasındaki Fark*

Kelamcılarca "ihâne" (ihânet) diye de bir şey var: Bu da bir olağanüstüdür. Ne var ki, "kâfir" eliyle ortaya konmakta. İleri sürdüğünün tersini açığa çıkarır biçimde.

Kelamcılar örnek de verirler buna:

"Örneğin: Yalancı Müseylime de peygamberliğini ileri sürmüştü. Kanıtlamak için de, 'Benim mucizem odur ki, bu keçi konuşacak!' demişti. Konuşmuştu keçi. Ama, 'Sen yalancısın ey lanetli kişi!' demişti."[15]

Tabii bu "rivayet", Müslümanlardan... Müslüman "râvî"ler, yalan "rivayet"ler uydurmakta ustadırlar doğrusu. Bunu da bu arada anımsatmış olayım.

• *Mucize ile "İstidrac" Arasındaki Fark*

"İstidrac" diye de bir şey var. Yani İslam kelamcılarına göre. "Kâfir"lerden kimileri, Tanrı tarafından "derece derece" itilerek "kötü sonuç"lara, "dünya ve ahiret cezasına" götürülürlermiş. Bu amaçla, böylelerine alabildiğine güç ve olanak verilirmiş. Bunlar, kendilerini sınırsız bir özgürlük içinde görürler ve her zaman dilediklerini yapabileceklerini sanırlarmış. Ama sonra olan olurmuş. Tanrı, bunların hakkından gelirmiş. Böyleleri, "felaket"e birden değil de, "derece derece" götürüldükleri için, bir olağanüstü durum ortaya koydukları zaman, ona "istidrac" adı verilmekte.

Demek oluyor ki, "mucize" gibi "istidrac" da, bir "olağanüstü"dür. Ama "kâfir" tarafından ortaya konur. "İhâne"(t) de böyle... Kelamcıların belirtmelerine göre, "ihâne"(t) adı verilen olağanüstü, "kâfir"i "yalanlar". Oysa "istidrac"da böyle bir durum olmaz. Bu adın verildiği "olağanüstü", "kâfirin davasına uygun biçimde" ortaya konur.[16]

Yukarıda, "mucize"nin dışında sözü edilen "olağanüstü", beş tane oldu. Kimi kelam kitaplarında da "mucizenin dışında, olağanüstünün beş tane kabul edildiği" belirtilir.[17]

Bu anlatılanlardan ortaya çıkan şu:

• Mucize dışındaki "olağanüstü"lerin *hiçbiri,* "olağanüstü olmak yönünden", mucizeden "farklı" değil. İsterseniz şöyle diyelim: "Mucize", bunların hiçbirinden "farklı" değil "olağanüstü olmak yönünden". *Hepsi aynı.* "Ayrım"lar, yalnızca bu "olağanüstü"leri ortaya koyan kimse, bu kimsenin niteliği ve "zaman" yönünden...

• *Bir "yalancı" da, bir "kâfir" de, "peygamber"in gösterdiği "olağanüstü" (mucize) türünden bir "olağanüstü"yü ortaya koyabilmekte.*

Yani İslam kelamcıları bunu açıkça "itiraf" etmekteler. "Olağanüstü"lerden son ikisine yani "ihâne" (ihânet) ve "istidrac" adı verilenlere ilişkin anlattıkları bunu belirtmekte. Hanefi mezhebinin kurucusu, başkanı ve kendisine "El İmamu'l-A'zam" (en büyük imam) denen Sabitoğlu Numan (Hicri 80/ Miladi 699-Hicri 150/ Miladi 767), *El Fikhu'l-Ekber* adlı kitabında şöyle demekte:

> "Peygamberlerin –üzerlerine selam olsun– 'ayet'leri ('mucize'leri) ve 'veli'lerin 'keramet'leri 'gerçek'tir ('hakk'). 'İblis' (Şeytan), 'Firavun' ve 'Deccâl' gibi Tanrı'nın düşman olduklarının gösterdikleri olağanüstülere gelince: Bu Tanrı düşmanlarının ortaya koyduklarından, "hadis"lerde sözü edilenleri ele aldığımızda; bunlara, birer 'ayet' (mucize) adı veremeyiz. Birer 'keramet' de diyemeyiz bunlara. Birer 'ihtiyaç görülmesi', (Tanrı düşmanlarının, bunlarla ihtiyaçları karşılanmıştır) deriz. Şundan deriz böyle: 'Tanrı, düşmanlarının da ihtiyaçlarını (gereksinimlerini) karşılar. Verdiği olanaklarla derece derece kötü sona yaklaştırmak ve sonunda 'cezalandırmak' için... Onlar, oyuna gelirler böylece, kendilerine iyilik yapıldığını düşünerek aldanırlar. Aldanınca da, daha çok Tanrı buyrukları dışına çıkarlar, daha çok 'kâfir' olurlar. Bunların hepsi, akla göre de olabilir."[18]

Bununla birlikte, kelamcılardan kimilerinin görüşü odur ki; bir insan kalkıp, "Ben, Tanrı'yım! Kanıtlamak için size şu mucizeyi göstereceğim!" dese, bu insanın, dediğini göstermesi "mümkün". Ama bir insan "peygamber olmadığı" halde, kalkıp, "Ben, peygamberim! Kanıtlamak için size şu mucizeyi göstereceğim!" dese, bu insanın, dediğine uygun bir "olağanüstü" ortaya koyması "mümkün" değil.

Arapçasından çevirerek yukarıdaki alıntıda anlatılanları sunduğum kitabın Arapça "açıklaması"nı ("şerh") yapanlardan Ali El Kârî (Aliyyu'l-Kârî) (ö. Hicri 1001/ Miladi 1592), bu görüşe şöyle yer verir:

> "Bilesin ki, bir olağanüstünün, Tanrı'lığını ileri süren kimse tarafından, dediğine uygun biçimde ortaya konulması caizdir (olabilir). Ama bir olağanüstünün, peygamber olmadığı halde peygamberliğini ileri süren kimse tarafından, dediğine uygun biçimde ortaya konulması caiz değildir (mümkün değil). Çünkü,

olağanüstünün, peygamber olmadığı halde peygamberliğini ileri süren kimse tarafından ortaya konulması, peygamberin gerçekten kim olduğunu öğrenmenin kapısının kapanmasına yol açar. Tanrılığını ileri süren kimsenin eliyle bir olağanüstünün ortaya konulmasıyla, bu kimsenin gerçekten Tanrı olmadığını anlamanın kapısının kapanmasına yol açmaz. Çünkü, sonradan yaratılmışlığının ve eksiklerinin kanıtları görülüp duran bir insanın, Tanrı olamayacağını her akıllı kişi anlar."[19]

İmam Gazali de, peygamber olmadığı halde peygamberliğini ileri süren "fâsık" (günahkâr) birinin eliyle, söylediğine uygun olarak bir "olağanüstü" ortaya konulamayacağı görüşünden yana. *El İktisad Fi'l-İtikad* adlı kitabında şu açıklamayı yapmakta:

"'Bir yalancının eliyle de olağanüstü ortaya konmuş olabilir mi?' diye bir soru sorulsa, karşılık olarak şöyle deriz: Meydan okuma sırasında beliren bir mucize, Tanrı'nın, 'Sen doğru söylüyorsun, benim elçimsin!' demesinin yerine geçer. Tanrı'nın böyle diyerek bir yalancıyı onaylamasıysa, hiç olamayacak ('muhal') bir şeydir. Ve olamazlığı, özünde var. Öyleyse, Tanrı her kime: 'Sen benim elçimsin!' demişse, o, Tanrı elçisidir ve 'yalancı' sayılmaktan çıkar. Bir insan hem yalancı kalsın; hem de Tanrı ona 'Sen benim elçimsin!' dercesine mucize olanağı versin; ikisi bir arada hiç olmayacak şeydir. Çünkü onun yalancı olması demek; Tanrı ona, 'Sen benim elçimsin!' demedi demektir. (...) Öyleyse açığa çıkan sonuç şu: Böyle bir şey, güç yetirilebilecek türden değildir. Çünkü 'hiç olamayacak' ('muhal') türdendir. Hiç olamayacak şeye kimsenin gücü yetmez."[20]

Bilindiği gibi, İmam Gazali, "Sünni"lerin "Eş'ariler" kolunun ileri gelenlerindendir. Aynı kolun ileri gelenlerinden başkaları da, Gazali'nin burada "hiç olamaz" dediğine "hiç olamaz" demekteler. Yani katılmaktalar onun görüşüne.[21] Aynı görüş, Maturidiler kolunca da benimsenmekte.[22]

Ne var ki, Eş'ariler kolunun kimi ileri gelenleri, örneğin El Kâdî Adududdin Abdurrahman El Îcî, E's-Seyyid E'ş-Şerif E'l-Cürcânî[23] ve "Maturidi" olduğu halde "Eş'ari" sayılan E't-Teftâzânî,[24] burada "hiç olamaz"

denene, "aklen olabilir (mümkündür)!" demekteler. Yani, peygamber olmadığı halde, peygamberliğini ileri sürerek yalan söyleyen birinin, "mucize" türünden bir olağanüstü gösterebileceğini savunmaktalar. Ama böyle bir şeyin "hiç görülmediğini" ileri sürmekteler.

İslam kelamcıları, "peygamber olmadığı halde, peygamberliğini ileri süren ve söylediğine uygun mucize gösterebilmiş olan hiç kimse görülmemiştir" diyedursunlar, "yalancı peygamber" sayılanlardan –çarpıtılarak ve yalanlar karıştırılarak da olsa– aktarılanlar, hiç öyle demiyor:

• *"Yalancı" Sayılanların "Mucize"siyle Yalancı Sayılmayanlarınki Arasında Ne Fark Var?*

Muhammed'in döneminde kimi kişiler ortaya atılmış ve peygamber olduklarını söylemişlerdi. Bunlar, birçok da inanır-yandaş kazanıp başlarına toplamayı, dahası; kentler, yöreler ele geçirmeyi başarmışlardı.[25] Eğer bunların karşısında Muhammed'in "hile"leri daha başarılı olmasaydı, bugün onları da, "peygamber" tanıyan, onlara karşılık Muhammed'i "yalancı" ilan eden "ümmet"ler bulunabilecekti.

Müslümanlar tarafından "yalancı" diye duyurulan, bence de "yalancı" olduklarına kuşku bulunmayan bu insanlar da "mucize" diye öne sürdükleri birtakım "numaralar" çevirirlerdi. Tıpkı, yine bence "[...]" olduğuna kuşku duyulmaması gereken Muhammed'in gösterdiği türden numaralar gibi... Eğer Müslümanlar tarafından izleri yok edilmeseydi ve yalanlar karıştırılmadan bize değin iletilebilseydi, tümünü ve ayrıntılarını görerek o yalancı peygamberlerin de "mucize" diye ortaya koydukları hakkında yeterli bilgiler elde etmiş olabilecektik. Yine de aktarılanlardan, kırık dökük bilgiler elde edilebilmekte:

Örneğin, "yalancı peygamber" sayılan, Müseylime "hayvanı konuşturabilmekte"ymiş. Kelam kitaplarında da yer verildiğine ve yukarıda da geçtiğine göre; Müseylime, bir "keçi"yi konuşturmuş. Ne var ki, konuşturulan keçi, ona seslenerek, "Sen yalancısın!" demiş. Kuşkusuz; "keçiyi konuşturabilmiş olması", gerçek olamaz. Uydurmadır. Bunu, Müseylime'nin kendisi, ya da "numara"yla gözleri boyanan inanırlar, ya da ona çıkarda ortak olan yandaşlar uydurmuşlardır. Şaşılası biçimde ortaya konan bir "numara", abartıla abartıla olağanüstülük derecesine getirilebilir. Her zaman görülen bir gerçektir bu. Böyle "uydurma rivayet"lere çağımızda da

zaman zaman tanık olmaktayız. İnanırlar sürüleri, her türlü saçmalığa olduğu gibi, bu tür abartma ürünü uydurmalara da inanıverirler. Müseylime'nin "keçiyi konuşturduğu"na ilişkin olan da böyle. Ancak; bu "yalan", Müslümanlar tarafından değiştirilmiş, bir başka "yalan" kalıbına sokulmuş anlaşılan. Aslı şöyle olmalı: "Müseylime (Mesleme), peygamber olduğunu mucize göstererek kanıtladı: Keçiyi konuşturacağım dedi, keçi konuştu. Şunları şunları söyleyerek onun gerçekten peygamber olduğunu anlattı." İşte Müslümanlar, aslının böyle olabileceği düşünülebilecek bir "rivayet"i, kendi işlerine gelen biçime dönüştürerek: "Keçi konuştu, ama onu yalanladı" demiş olabilirler. Bir çeşit "yalan yarışı"dır bu.

Müseylime'nin başka "olağanüstü" durumlar da ortaya koyduğu aktarılır: Örneğin, "saydam bir sürahinin ağzından yumurtayı geçirebilmekte"ymiş.[26] "Su" ve "ürün" çoğaltma numaralarına da giriştiği anlaşılıyor aktarılanlardan.[27] Müseylime'ye "Tanrı'dan vahiy" de gelirmiş. O "vahiy"lerden, *Kur'an* ayetlerine benzer örnekler aktarılmakta.[28]

İleride, "Muhammed'in öğretmenleri" anlatılırken, onlar arasında yer verilecek ve daha geniş bilgi sunulacaktır Müseylime'ye ilişkin.

"Yalancı" sayılanların ortaya koydukları söylenen "olağanüstü"lerle, yalancı sayılmayan bir "peygamber"in ortaya koyduğu söylenenler arasında "bulunan fark", inanırlara göredir. Müslümanların, Müslüman olmayanların "Peygamber" diye inandığı bir kişinin sergilediği "numara"ya değil de, kendi "peygamber"lerininkine "mucize" demeleri, inançlarının, ya da inanır görünmelerinin gereğidir. Doğaldır bu. Ama bu böyledir diye, arada gerçekten bir fark bulunduğu söylenemez. Söylense de, kanıta dayandırılamaz.

• *"Kâhin" Denen, Gelecekten "Haber Verdikleri, Bilinmeyeni Bildikleri İleri Sürülenlerin Sergiledikleri ile "Mucize" Diye Sunulanlar Arasında Ne Fark Var?*

Muhammed'in "sağlam" kabul edilen "hadis"lerinde de yer alan, kimi "kâhin"lerden aktarılanlara bakılır ve inanılırsa "bunlar, bilinmeyeni ('gaip'i) biliyorlar!" demek gerekir. Muhammed'in de benzer "haber" vermelerinden ve "mucize" olarak, "bilinmeyen"e ilişkin Tanrı'dan bilgi alıp insanlara ilettiğinden söz edilir. O zaman, arada hiçbir

fark kalmıyor. Fark olmadığı, ileride, yine "Muhammed'in öğretmenleri" anlatılırken yapılacak karşılaştırmalarda daha açık görülecek ve daha iyi anlaşılacaktır.

Kısacası: Bir adam var; "kâhin" denmekte kendisine. Bu adam, inanırlarına ve Muhammed'in hadislerinde de açıklandığına göre, "bilinmeyen" şeyi biliyor, "haber veriyor". Bu adamın "bilme"si, "haber"i, "mucize" sayılmıyor. Kendisi Müslümanlar tarafından "peygamber" görülmediği için... Bir adam da var; "Peygamberdir!" diye nitelenmekte. O da "bilinmeyen"den "haber" veriyor. Ama aynı türden. Öyleyken, bu adamınki "farklı" sayılıyor ve "mucize" diye sunuluyor. "Peygamber" görüldüğü için... Nasıl kabul edilebilir bu? Bunun akla, mantığa uyduğu nasıl söylenebilir?

• *Mucize ile "Büyü" ("Sihir") Arasında Görülen "Fark"*

Kimi kelamcılar, "büyü" ("sihir") denen şeyi, "olağanüstü"lerden saymazlar. Onun için "fark"tan da söz etmezler. Yani "mucize"yle "büyü" arasında şöyle fark var deyip açıklamaya gerek görmezler.[29]

Bir şeye "yok" demekle "yok" olur mu? Olmaz kuşkusuz. "Büyü", ilkel de olsa; "bilimdışı", "akıldışı" da olsa bir "gerçek". Bir "eylem", bir "işlem". Hem de kendine özgü kuralları olan, "uzmanlık" durumuna getirilmiş bulunan işlem ve eylem. Uzmanı olmayanların beceremeyecekleri türden... "Mucize" diye sunulandan daha gerçek. "Numara" da olsa, daha çok uzmanlık ve beceri isteyen bir "numara". "Yok" sayılabilir mi?

"Yok" sayılamayacağı içindir ki, kimi ciddi kelamcılar, "büyü" konusunu önemseyerek ele almışlardır. İşte bu kelamcılardan, "peygamber"i ve "mucize"yi savunanlar, "mucize" ile "büyü" ("sihir") arasında ne tür "fark" bulunduğunu anlatmaya koyulmuşlardır:

Anlattıklarının özeti şu: "Büyü", "mucize" ölçüsüne varacak kadar "olağanüstü" olmaz.[30] O ölçüye varmışsa, onu ortaya koyan, "peygamberliği"ni ileri süremez. İleri sürmüşse, "meydan okumaya kalktığında", başkaları da benzerini ortaya koyar. Yoksa bir yalancıya, Tanrı, "benim peygamberimsin" dercesine bir olanak vermiş olur ki; böyle bir şey olamaz.[31]

Bununla birlikte aynı kelamcılar, burada "olamaz!", "hiç olamaz!" dedikleri şeyin, "aklın hükmüne göre olabilir" olduğunu söylemekten de kendilerini alamamaktalar. Yukarıda da belirtilmişti bu.

Kelamcıların "olamaz" demelerine göre: Bir insan, eğer "büyücü"yse, bu niteliği taşırken, "peygamberliği"ni ileri sürmüş olamaz. İleri sürmüşse, "olağanüstü" gösteremez.

Ne var ki, böyleleri görülmekte. Dahası, Muhammed'in kendi "hadis"lerinde bile anlatılmakta. Örneğin, "Hadis"lerde "İbn Sayyad" ve "İbn Sâid" diye adı geçen bir "büyücü-kâhin", bunlardan biridir. Buharî'nin ve Müslim'in *E's-Sahih*'lerinde de yer alan ve birçok "biçim"i bulunan bir "hadis"e göre; Muhammed, bu kişiyle karşılaşır ve aralarında şu konuşmalar geçer:

> "Muhammed: Benim peygamberliğime tanıklık eder misin?
> İbn Say.: Senin, ümmilerin peygamberi olduğuna tanıklık ederim. Sen de benim peygamber olduğuma tanıklık eder misin?
> Muhammed: Ben, Tanrı'ya ve Peygamberi'ne inandım. Senin gördüğün nedir?
> İbn Say.: Bana, doğru bilgi getiren de, yalan haber getiren de geliyor.
> Muhammed: İşin karıştırılmış öyleyse. Senin için içimde bir şey tuttum; bil bakalım nedir?
> İbn Say.: O, 'duh'tur.
> Muhammed: Hadi oradan..!"[32]

Muhammed, "Hadi oradan..." diyor ama, aynı hadisin açıklamalarında belirtildiğine göre, İbn Sayyad'ın "O, 'duh'tur!" karşılığındaki "duh" sözcüğüyle, Muhammed'in "içinde tuttuğu şey" anlatılmaktadır. Çünkü "duh", "duhan" (duman) anlamındadır. Muhammed'in içinde tuttuğu da budur. Yani, "Duhan". O sırada aklında, "Duhan" (duman) Suresi'ni tutmakta Muhammed.[33]

Buna göre, İbn Sayyad, Muhammed'in aklında tuttuğunu bilmiş oluyor mu, olmuyor mu?

Kuşkusuz, bilmiş oluyor.

Başka deyişle, İbn Sayyad, bu "büyücü-kâhin", Muhammed'in önünde, kendisinin de "peygamber olduğunu" ileri sürerken "mucize" göstermiş oluyor. Hem de Muhammed'in, "haydi mucizeni göster de görelim!" dercesine yönelttiği bir isteğe uygun biçimde. Onun "aklında tuttuğu şeyin ne olduğunu" bilerek!!! Yani "hadis"e ve açıklamasına göre; bu, böyle.

Kelamcıların yukarıdaki görüşleri, burada anlatılanların karşısında, tümüyle çürümekte. Çünkü burada açıkça görülmekte ki, bir "büyücü-kâhin" de, "peygamberliğini" ileri sürebilmekte ve "mucize" türünden "olağanüstü" sergileyebilmekte.

Aynı hadiste belirtildiğine göre, Muhammed, söz konusu "büyücü-kâhin"in, "Deccâl" olabileceğini düşünmekte. Bu nedenle, "Bunun boynunu vurayım mı?" diyen Ömer'e, şöyle karşılık vermekte: "Hayır! Eğer o, oysa (Deccâl'se) sen ona, kesinlikle musallat olamazsın (bir şey yapamazsın)!!"

Ömer'in, "hiçbir biçimde Deccâl'e zarar verememesi", "olağan" bir durum değildir "Deccâl" için, "mucize" türünden bir "olağanüstü"dür. İbn Sayyad'ın "peygamberliğini" ileri sürdüğünü ve olağanüstü durumlu bir Deccâl olabileceğine ilişkin açıklamayı bir arada değerlendirirsek; Muhammed'in görüşünün, kelamcıların yukarıdaki görüşünden başka olduğunu açık biçimde görürüz: Görürüz ki, Muhammed'e göre, "Deccâl" niteliğinde bir insan da "peygamberliğini" ileri sürebilir ve ileri sürerken de "olağanüstü"ler gösterebilir. "Deccâl"in "olağanüstü"ler sergileyebilir olduğunu hem "hadis"ler anlatmakta,[34] hem de, "İmam A'zam"ın da içinde bulunduğu kelamcılar kabul etmekteler. Muhammed, kimi konularda, kendisinin "Deccâl" olmadığını açıklama gereği duyar ve "Deccâl'in olağanüstüleri"nden söz eder.[35]

Müslim'in *E's-Sahih*'inde yer alan bir hadiste de şöyle dendiği görülür:

> "Otuza yakın yalancı Deccâl gönderilmedikçe, kıyamet kopmaz. *Bunların* ***hepsi, peygamberliklerini*** *ileri sürerler.*"

"Deccâl"in "olağanüstü"ler ortaya koyabildiğini anlatan "hadis"lerle bu "hadis"i birlikte düşündüğümüz zaman şu açığa çıkmakta: Muhammed'e göre:

Bir yalancı da, "ben peygamberim!" diyebilmekte ve "olağanüstü" durumlar ortaya koyabilmekte.

Muhammed'in bu görüşte bulunması da, kelamcıların görüşlerini kökünden çürütmekte. Yani "olamaz!" dedikleri şeyin, "olabilir" olduğu, üstelik bir "olgu" olarak görüldüğü ve görüleceği yansıtılmakta "hadis"lerle.

Evet, anlaşılıyor ki, bir "yalancı" da (ki, bu yalancı, "büyücü-kâhin" de olabilir); "peygamber" olduğunu ileri sürerek ortaya atılabilir ve "kanıtlama" çabalarına girişip; "mucize" türünden "olağanüstü"ler sergileyebilir. Yine, İbn Sayyad gibi "büyücü-kâhin"lerin durumlarından, savlarından ve sergilediklerinden anlaşılıyor ki, "gerçekleşmiştir" de bu.

Öyleyse, "mucize"yle "büyü" ("sihir") arasında, kelamcılarca var gösterilen "fark", bütünüyle ortadan kalkıyor.

Kimi kelamcılar, Arapçası "sihir" olan "büyü"yü, "olağanüstü"lerden ve "mucize"den ayırma yoluna giderlerken şöyle derler:

> "Büyü, genellikle kelamcı incelemecilerce, olağan işlerdendir. Yolunu–yöntemini bilen, uygulayabilen herkeste, uyguladığı zaman, Tanrı, 'büyü yapma gücü'nü yaratır."[36]

Yani herkes büyü yapabilir. Elverir ki, nasıl yapacağını bilsin ve yapmaya girişsin.

Oysa "mucize" için de aynı şey söylenebilir pekâlâ. Denebilir ki, "mucize" adı altında "numara"lar sergileyen ve "Peygamberim!" diyen kişi de, gerçekte "büyü" yöntemlerini kullanmakta. Ne var ki, karşısındakiler aynı yöntemi bilemedikleri, ya da yeterli ölçüde bilemedikleri için "şaşmakta"lar gösterilenlere. "Benzer"inin başkaları tarafından gösterilemediği bir uydurma ve aldatmacadır. Öyle olduğu varsayılsa bile, bunun, herkesin aynı ölçüde büyü uzmanı olamamasından ileri geldiği düşünülebilir. *Kur'an* ayetleri ve hadisler de anlatır ki, "peygamber" adı verilen numaracılar için böyle düşünceleri "haklı" görmemek, sanıldığı gibi kolay değil. Haklı görmemek için sağlam, tutarlı bir neden gösterilemez. Ve gösterilememiştir.

"Sünni"lerin iki kolundan biri olan Maturidiler kolunun kurucusu ve daha önce de kitabından alıntıda bulunduğum imam, Ebu Mensur El Maturidi (?-944) de, "mucize" ile "sihir" ("büyü") arasında "fark" bulunduğunu anlatmaya çabalar görünmekte. *E't-Tevhid* adlı kitabında anlattığına göre, bu "imam"ın, konuya ilişkin görüşleri şöyledir:

• Peygamberlerin ortaya koydukları mucizelerin kalıcılığı vardır, sürekliliği vardır. Oysa "sihir" (büyü), önce göze var gibi gözüken, sonra yitip giden şeydir. Kalıcılığı yoktur "sihr"in.

• Peygamber olmayan bir kimse, "Peygamberim!" diye ortaya atılırken mucize gösteremez. "Sihir" adı bile verilse, "olağanüstü" bir durum

ortaya koyamaz. Hem "Peygamberim!" desin; hem de "olağanüstü" bir durumu "sihir"le ortaya koyarak "sihir"deki becerisini sürdürsün; olamaz.[37]

Burada "olamaz" denen durumun, nasıl "olabilir" olduğu yukarıda görüldü. Görüldü ki, doğrudan doğruya Muhammed'e göre bile, bir insan hem "yalancı", "büyücü-kâhin" olabilir, hem de "Peygamberim!" diyebilir ve bunu derken de "olağanüstü"ler sergileyebilir. Bu "olağanüstü"ler, kuşkusuz birer "numara" ürünüdür. Kaynaklandığı temel kaynak da, birtakım "yanıltma"lar. Ama, "mucize"ler de öyle. Bunlar da "numara" ve yanıltma ürünü.

Mucizenin "kalıcı", sihrinse "gelip geçici", önce görünüp bir süre sonra yok oluveren bir şey olduğu yolundaki ayrıma gelince; bu ayrım da gerçeğe dayanmamakta:

Kur'an'da, Bakara Suresi'nin 102. ayetinde, Harut ve Marut adlı "melek"lerin halka "sihir" (büyü) öğrettikleri açıklanmakta. Yine açıklanmakta ki, bu öğretilen "sihir"ler arasında, "karıkocanın ayrılmasını sonuçlandıran da var. Bu ayet ve Harut ve Marut konusuna ileride döneceğiz. Burada düşünmemiz gereken şu: "Karıkoca ayrılığı"nın "sihir"le (büyüyle) sağlanacağı yolundaki inanç, kuşkusuz, "ilkel". Ama *Kur'an*'da "olabileceği" anlatılmakta. Söz konusu "ayrılık", ister sürekli, ister çok kısa süreli olsun; bir olaydır. Böyle bir olaya, "var görülüyor, ama aslında yok" denemez. Yani "önce var gibi gözüken, sonra yitip giden" türden değildir. Demek ki, bu *Kur'an* ayetinde, "sihir"le, "gerçek bir olay"ın sonuçlandırılabileceği açıklanmakta.

Ayrıca yine ileride üzerinde durulacağı gibi, kimi "hadis"lerde, Muhammed'in, düşmanları tarafından "büyülendiği" (kendisine "sihir" yapıldığı) ve bu yüzden "hastalandığı" anlatılmakta. Bu da ilkel bir inanç kuşkusuz. Ama önemli olan "hadis"lerde anlatılıyor olması. "Hastalık", gerçek bir "olay"dır. Demek ki, Muhammed'in kendine ve arkadaşlarına göre, "sihir", böyle bir "gerçek olay"ın nedeni olabilmekte.

Öyleyse, "gerçek sonuçlu" olmadığını ileri sürerek "sihir" adı verilen şeyi, "mucize" adı verilenden ayırma yoluna gidenlerin görüşü, havada kalmakta.

Ayrıca, Fahruddin E'r-Râzî (1149-1209),[38] Ebubekir Ahmed E'r-Râzî El-Cessas (ö.980)[39] gibi ünlü ve önemli Sünni ileri gelenlerinin

de içinde bulunduğu kelamcı ve yorumcular da, "sihr"i ele alırlarken, "bölüm"lere ayırmaktalar ve kimi "sihr"in, "kalıcı etki"lere yol açtığını yazıp savunmaktalar.

Sözlük (Lügat) kitapları da "sihir" (büyü) denen şeyin birçok türlü olduğunu, "gözbağcılık" türü yanında, gerçek sonuçları olan türünün de bulunduğunu yazar. Ünlü *Lisanu'l-Arab*'da şunları okumaktayız:

> "El Ezherî diyor ki:
> "Sihir, aracılığıyla şeytana yaklaşma ve o yolla da şeytanın yardımını sağlama amacı güdülen eylem-işlemdir. Bu konudaki tüm eylem ve işlemler, sihir olayını oluşturur. Kimi sihir var ki, gözbağcılıktır. Göze çarpar. Gözükenin, gözüktüğü gibi olduğu sanılır. Oysa gerçekte, o, gözüktüğü gibi değildir. (...)
>
> "Sihir, zekice anlatım anlamında da kullanılır. Şu hadiste de bu anlamda kullanılmıştır: (...) 'öyle anlatım var ki, sihirdir!' (...)
>
> "El Ezherî diyor ki:
> "Aslında sihir, bir şeyi, kendi gerçeğinin dışına çekip değiştirme anlamına gelir. Sihir yapan kimsenin, gerçek olmayanı gerçek gibi gösterdiği, bir şeyi kendi gerçeğinin dışında düşündürdüğü noktasından sihire sihir denmiştir. (...)
>
> "Arap(lar) der ki: *Sağlığı, hastalığa dönüştürdüğü için sihire sihir denmiştir.*"[40]

Kısacası: "Sağlığı hastalığa" dönüştürme biçiminde sonuçlar doğurduğuna inanılan "sihir"den de söz edilmekte. Yani az ya da çok süre, bir "olay" olarak "etki"si görülen türünden...

Buna karşılık, *Kur'an*'da öyle "mucize"ler anlatılıyor ki, "gözbağ-cılık"tan farkı yok bunların. Bir şey var sanılıyor, ama biraz sonra yok olduğu görülüyor. Örneğin, Musa'nın "değneğini yılana dönüştürmesi". *Tevrat*'tan aktarılma bir "mucize". İleride üzerinde durulacak. Ayetlerde anlatıldığına göre, Musa, "değneğini yere bırakıyor; değnek kocaman bir yılan oluveriyor. Yakalayınca da, yine bir değnek olduğu görülüyor".

Gözbağcılık türünden tipik bir "sihir" (büyü) değil midir bu?

Tevrat'ta anlatıldığına göre, Mısır'da, Firavun'un "sihirbaz"ları da, aynı numarayı gerçekleştirdiler: "Her biri kendi değneğini attı ve değnekler yılan oldular." (Çıkış, 7:12.)

Kur'an'da, Zuhruf Suresi'nin 49. ayetinde, Musa'nın toplumunun, kendisine şöyle seslendiği anlatılır:

> "Ey sihirbaz (Musa)! Sana verdiği söze göre, Rabbine bizim için çağrıda bulun (dua et); kuşkun olmasın biz artık, doğru yoldayız."

Toplumunun Musa'ya "Ey sihirbaz! (Büyücü)" dediğinin anlatılması ilginçtir. *Kur'an*, Musa'nın sergilediği "mucize"lerle, "sihirbaz"ların (büyücülerin), gösterdikleri "sihir"ler arasında "benzerlik" bulunduğunu, dahası "tıpkılık" olduğunu "itiraf" eder gibi... Bunu yansıtır gibi anlatımıyla...

MUCİZE İÇİN "KELAM" KİTAPLARINDA YER VERİLEN VE "CEVAP"LANMASINA ÇALIŞILAN "KUŞKU"LAR

Kelam kitaplarında, göstermelik biçiminde de olsa yer verilen, "mucize"ye ilişkin "itiraz"lar="kuşkular", iki yönde ele alınmakta:

• "Mucize" diye bir şey olabilir mi?

• "Mucize" adı verilen "olağanüstü" durumlardan hiç değilse kimilerinin olabildiği var sayılsa bile, bunlar, bir insanın Tanrı ile insanlar arasında aracı=elçi="Peygamber" olduğunu gösterir mi?

"Mucize" Diye Bir Şey Olabilir mi?

"Olamaz!" diyenlerin görüşleri:

Kelam kitaplarında anlatıldığına göre, bu görüşte olanlar, şöyle açıklamaktalar görüşlerini:

> "Mucize, bir yanıltmacadır. ('Safsata'.) Böyle bir şeye 'olabilir' demiş olsak; bir dağın, altına dönüştürülebileceğine, bir deniz suyunun kana ve yağa dönüştürülebileceğine, ev eşyalarının insanlara dönüştürülebileceğine de, 'olabilir!' dememiz gerekir. Bir yaşlı adamın, annesiz babasız ve birdenbire ortaya çıkıverebileceğine de... Bunlar 'olabilir'se, şu da olabilir: 'Mucize gösterildiği sırada, bu mucizeyi gösteren kişi olarak gözüken kimse, peygamberliğini ileri süren kişiden başka bir kimsedir. Asıl söz konusu olan kişi, peygamberliğini ileri sürer sürmez yok olmuştur, onun yerine, onun bir benzeri belirivermiştir hemen. O anda!!! O zaman, var olan kişi, mucizeyi asıl göstermiş olan kişi değil; benzeridir!' Buna da, 'olabilir!' denirse, her şey altüst olur..."[41]

Mevakıf'ta ve "Şerh"inde (Arapça sözleriyle) aynen böyle yer veriliyor mucizeyi kabul etmeyen görüşe. Hemen ardından da şu "cevap" sunuluyor:

> "Mucize olarak ortaya konan olağanüstüler, göklerin, yerin ve bu ikisinin arasında bulunanların, bizce geçirmiş oldukları yokluk döneminden sonra, ilk yaratılışlarında, yaratılıp ortaya konuluşları ölçüsünde olağanüstü olamazlar.
>
> "Kaldı ki, verilen örneklerdeki gibi kimi olağanüsü durumların meydana gelmemiş olduğu kesin olsa bile, bunların olmamış olması, olabileceklerini düşünmeye engel değildir. Duyulup gözlenebilir konularda da böyledir hep: Bir cismin, belirli bir yerde bulunduğunu kesinlikle bilip hükmettiğimizde, bu, o cismin orada olmayabileceğinin de düşünülmesine engel olmaz. Gerçekteki duruma bakıp, onun orada bulunduğuna hükmedilir de; bununla birlikte, orada olmayacağı da düşünülebilir. Kuşkusuz biçimde 'o, oradadır!' biçiminde hükmedilir olması, duyu organlarıyla tanık olunmasındandır. Güvenilir biçimde... Bu nasıl böyleyse, 'olağan'daki durum da öyle. 'Olağan' ('âdet') denen durum da tıpkı duyu organları gibi, 'bilgi' elde edilen yollardandır. Bu nedenle, 'olağan' duruma bakarak, 'bu böyledir!' diye hükmedebiliriz. (Onun öyle olduğunu biliyor olduğumuz için.) Ama bu, bunun tersinin de düşünülmesine engel değildir..."[42]

Görüyorsunuz ki; "cevap" diye sunulan, baştan sona yanıltmaca ve zırva.

Ama, "mucize"yi savunanların, verebilecekleri başka karşılık bulunmadığı için, hemen hepsi, bu karşılığı verirler. Özellikle de bu "cevap"ın birinci paragrafına sarıldıkları görülür.[43]

Şerhu'l-Mevakıf'ta, Cürcânî, mucize" diye bir şeyin olamayacağını, çünkü "doğa yasalarını altüst eden bir olağanüstünün olamayacağını" savunanlara "cevap" vereyim derken, saçmalar arasında ilginç bir çelişkiye de düşmekte. Şöyle diyerek:

> "Mucize, olağanüstü olmayabilir de..."

Oysa daha önce, "mucizenin koşulları" arasında, "mucize olabilmek için, olağanüstü olmak gerektiği" de savunulmuş ve kendisi de bu görüşe katılmıştır.[44]

Öyleyken bu kez kalkıp:

"Mucize, olağanüstü olmayabilir de..." diyebilmekte!!! "Koca kelamcı"!!!

"Cevap"taki şu düşünce içinde bocalarken demek zorunda kalmakta bunu:

> "Peygamberin 'mucize', 'veli'nin de 'keramet' olarak 'olağanüstü' durum ortaya koyar olması, kesintisiz süregelen bir gelenektir. Her çağ ve dönemde görülegelmiştir bu. Böyle olunca da, akıl sahibi ve insaflı hiç kimse, onu 'inkâr' edemez. Bu durumda, 'mucize', 'olağanüstü' bir şey değil; 'olağan' şeydir. Mucize, bize göre: Peygamberliğini ileri süreni doğrulama amacı güdülen bir şeydir. *'Olağanüstü' olmayabilir de...*"[45]

"Olagelen" şeylerden olduğu için, "akıllı" bir insanın "mucize"yi kabul etmesi gerektiği nasıl ileri sürülebilir? "Olagelen" neler yok ki dünyamızda? Nice "yalan"lar, "oyun"lar, "sahtecilik"ler... Nice yanıltmacalar, yutturmacalar... "Olagelen" şeylerdendir diye, "akıl sahibi" insanın, bunları kabul etmesi, onaylaması mı gerekir?

"Göklerin, yerin ve bunların arasındakilerin, yokken yaratılmış olmaları", tüm "olağanüstü"lerden daha büyük bir "olağanüstü"ymüş. "Öyleyse mucize neden kabul edilmesin?"miş.

Bu yanıltmacanın, inanır sürülerini yanıltmada etkili olduğu bir gerçek. Günümüzde bile...

Onun için kısaca da olsa, üzerinde durmakta yarar var:

Daha önceki bölümlerde de belirtildiği gibi; "gökler"e, "yer"e, "bunlarda bulunanlar"a ve hepsinin (evrenin) yaratılışına ilişkin, Milat'tan önceki yüzyıllardan başlayıp "kutsal kitaplar"a da geçerek süregelen inançlar, tümüyle "ilkel"dir. Bilim kesin olarak ortaya koymuştur ki, "evrende hiçbir şey, yoktan var olmamıştır". Ve hiçbir şey "birdenbire", bir "oluşmagelişme süreci" geçirmeden meydana gelmemiştir. Her şey, bir süreç içinde olup oluşur. Gezegenimizin ve evrendeki öteki varlıkların başlangıcında da bu böyleydi. Gezegenimiz (dünya), milyonlarca, milyarlarca yıl içinde bugünkü biçimini almıştır. Oluşarak, gelişerek... "Birdenbire" olmamıştır ki, "mucize" olduğu söylenebilsin. Yani "olağanüstü"lüğünden söz edilebilsin. Dünyamız da, öteki dünyalar ve gök varlıkları da, evrende,

kendine özgü yasalara uyarak, gelişip biçimden biçime girerek bugünkü durumlarına gelmişlerdir. Gelişmelerde uyulan "yasa"lar da aynı kalmamış, değişmelere uğramıştır. Kısacası; evrende hiçbir "varlık", ileri sürüldüğü gibi, "mucize" anlamındaki bir "olağanüstülük"le ortaya çıkmış değildir. Bu konuda, "kutsal kitaplar"da yer alan ilkel inancın yanlışlığı, bilimdışılığı, sayılamayacak konularda birçok kez kanıtlanmıştır. Aynı yanıltmaca, insanlığın aldatıcıları eliyle bugün de ve üstelik yoğun biçimde "pazarlanıyor" olsa bile...

"Mucize" Adı Verilen Herhangi Bir "Olağanüstü" Varsayılsa Bile, Peygamberliğe Kanıt Olabilir mi?

"Irzına geçilmemiş akıl"la düşünebilenler az da olsa, tümüyle eksik olmamıştır dünyamızda. Her çağda var olup seslerini duyurmaya çabalamışlardır. Bu konuda da...

İşte bunlardan kimileri, "mucize" denen saçmalık konusunda, çeşitli yönlerden kelamcıların karşısına çıkmaktalar. Kelamcıların kendi yazdıklarından anlıyoruz bunu. Aktardıklarına göre, şöyle diyenler de var:

> "*Birincisi:* Varsayalım ki, mucize denen bir olağanüstü beliriyor. Varsayalım ki, Tanrı'nın işidir bu. Ama yine de bu, 'ben peygamberim!' diyeni doğrulamaz. Olağanüstü durum, onun eliyle ortaya konulmuş gözükse ve benzerini başkalarının ortaya koymaya güç yetiremedikleri varsayılsa bile... Şundan olabilir bu: O kişi, başkalarından ayrı bir yapıda, özelliktedir. (...) Ya da usta bir büyücüdür. Büyünün bir gerçek olduğunu, şaşılası durumların belirmesinde etkili olduğunu kabul etmekte birleşmektesiniz. 'İki meleğin öğrettiği büyüler arasında, karıkocayı ayıracak türü de var' diye anlatan *Kur'an* ayeti de büyünün etkisiyle böyle durumlar olabileceğini belirtmekte. (Yahudi) A'sam oğlu Lebid'in 'peygamber'i büyülediğine ilişkin öyküyü içeren hadis gibi kimi hadisler de büyünün etkisini anlatmakta. (...) Ya da, o kişinin ortaya koyduğu şaşılası durum, kimi bileşiklerin özelliklerinden kaynaklanmıştır. Çünkü kuşkusuz bilinmekte ki, öğeleri (elemanları) içeren kimi bileşikler, şaşılası sonuçlar vermekte. Örneğin demiri çekme özelliğinde olan mıknatıs

ve samanı çekme özelliğinde olan 'kehribar' (kehribar=samankapan) gibi. (...) Peygamberliğini ileri süren kişinin eliyle beliren 'olağanüstü' durum, böyle birtakım bileşiklerin özelliklerinden ileri gelmiş olabilir. O kişi, hepsini değilse bile, kimi bileşiklerin özelliğini biliyor ve yararlanıyordur bundan.

"İkincisi: Mucize diye ortaya getirilen 'olağanüstü', belki de ('ihtimal'), kimi meleğin işidir. Çünkü melekler, şaşılası işler yapabilmekteler. Olabilir ki, kimi melek, insanların yapamayacağı bir şeyi yapıp peygamberliğini ileri süren kişinin eliyle ortaya koymuştur. İnsanları saptırmak için... 'Meleklerin günah işlemedikleri' savına gelince: Buna ilişkin bilgi, 'peygamber sözü'ne dayanmakta. Buysa kanıt olarak alınabilecek bir dayanak olamaz. Belki de 'şeytanlar' sağlamıştır o 'olağanüstü'yü. Çünkü *size göre* 'şeytanlar' var ve 'olağanüstü' işler yapabilmekteler. O 'olağanüstü', belki de 'yıldızların bağlantıları'na dayalı etkilerle, göksel hareketlerin sonuçlandırdığı olaylardan biri olarak belirmiştir. 'Peygamberim!' diyen kişi, 'yıldızbilim'i, 'gökbilim'i, başkalarından daha yeterli biliyordur. Binlerce yıl içinde ancak meydana gelebilecek bir olayın olacağını, izleyip öğrenmiştir. Bilmiştir ki, şaşılası bir olay olacak. Böyle şaşılası olaylardan birini, kendisi için bir 'mucize' edinip sunmuştur. (Öyle göstermiştir.) Böyle olunca da, o şaşılası durum, söz konusu kişiyi doğrulamaz. (Onun gerçekten peygamber olduğunu göstermez.)

"Üçüncüsü: Ortaya getirilen 'olağanüstü', 'mucize' değil de, bir 'keramet'tir belki de. Kerametse, 'ben peygamberim!' diyeni doğrulamaz.

"Dördüncüsü: Belki de, Tanrı o kişinin eliyle 'olağanüstü'yü gerçekleştirmiştir ama, bununla onu doğrulama amacı gütmemiştir. (...) Çünkü Tanrı'nın işlerinin bir amaca yönelik olması, zorunlu değildir. Diyelim ki, zorunludur bu; peygamberliğini ileri süreni doğrulama amacının güdüldüğü yargısına varılamaz. Belli olmaz, belki de, o kişiyi doğrulamaktan başka bir şey amaçlanmıştır. Görünüşte o kişi doğrulanıyormuş gibi bir izlenim verilmiş olabilir. Ama gerçekte, böyle bir sonuca varmaktan sakınmaları istenmiştir insanlardan.

Görünüşe kapılmayıp, ötesindeki gerçeği arayarak, kendi çabalarıyla bulsunlar ve karşılığında 'sevap' kazansınlar diye. Ayetler arasında 'müteşabih'lere (çeşitli anlamlara gelebilen, asıl anlamlarının ne olduğu bilinmeyen, son derece kapalı anlamlı anlatımlara) yer verilmiş olmasında güdüldüğü söylenen amaç gibi. Çünkü, bunlar, dış anlatımlarıyla insanı yanlışa, yanlış anlamaya götürebilmekte. İnanır bir yükümlü, kolay olmayan kafa yormalar ve sıkıntılı incelemeler sonucu ancak yanlışa düşmekten kurtulabilir ve karşılığında da sevap kazanır. (Yani, sizin inancınız böyle.) (...)

"Beşincisi: Diyelim ki, Tanrı, o kişiyi gerçekten doğruluyor! Bundan, 'peygamberim!' diyen kimsenin doğru söylediği, yine kesinlikle anlaşılmaz. Anlaşılması için, *Tanrı'nın yalan söylemediğinin, yalanın Tanrı'da olamayacağının bilinmesi gerekir. Oysa bu, bilinmiyor. Akıl yoluyla kanıtlanmış değildir.* Çünkü size göre, Tanrı ne yaparsa yapsın, hiçbir zaman yaptığı şey 'çirkin' olmaz. (Böyle olunca, dine göre de, Tanrı'nın yalan söylemesi imkânsız değil.) Tanrı'nın yalan söyleyebileceğini akıl kabul ederken, onun karşısına din kanıtı çıkarılamaz. Çıkarılırsa içinden çıkılmaz bir döngü (devir) meydana gelir. Çünkü, din kanıtını kabul etmek için de 'akıl'dan başka bir yol yok.

"Altıncısı: Gösterilen 'mucize'nin benzeri, başkaları tarafından ortaya koyulmamışsa, peygamberliğini ileri süren kişinin 'meydan okuması', benzer bir olağanüstü durumu ortaya koyacak güçteki kimselere iletilmemiştir de ondan. Başka yörelerdeki kimselere... Ya da aynı olağanüstüyü ortaya koyabilecek güçteki kimse, 'peygamberim!' diyen kimseyle ortak çıkar amacına yöneldiği için, bilerek gücünü göstermemiştir. İstemiştir ki, peygamberliğini ileri süren, işi büyütsün; yandaş toplasın ve kendisi de onun kurup geliştireceği devletteki başarısından yararlansın. Kendisi de pay alsın, o peygamberliğini ileri süren kişinin sağladığı sonuçlardan. Yeterince pay...

"Yedincisi: Belki de, karşısındakiler 'peygamberim!' diyen o kişiyi ve ülküsünü küçümsemişler; önemsememişlerdir başlangıçta. 'Yürümez' sanmışlardır. Önemsemedikleri için de, karşısına çıkıp,

'mucize' diye ortaya getirdiğinin benzerini gösterme yoluna gitmemişlerdir. Uğraşmamışlardır bununla. İş işten geçtikten, o kişi işi büyütüp iyice güçlendikten ve devlet kurduktan sonra da, karşısına çıkmaktan korkmuşlardır. Yandaşlarından çekinmişlerdir. Belki de, herkes geçim kaygısında, yaşamını yoluna koyma çabasında bulunurken, kimse, o peygamberlik ileri süren kişinin karşısına çıkmak, onun gösterdiğinin benzerini göstermek için zaman bulamamıştır.

"*Sekizincisi:* Belki de, o peygamberliğini ileri süren kişinin gösterdiğinin benzerini oluşturan bulunmuştur. Ne var ki, onun ortaya getirilmesine, sergilenmesine engel çıkmıştır. Ya da ortaya getirilmiştir; ama, peygamberliğini ileri süren o kişinin arkadaşları, yandaşları onu gizli tutmayı başarmışlardır. Karşısındakilere egemen duruma gelince başarmışlardır bunu. 'Mucize' diye gösterilmiş olanın karşısına konulan benzerinden iz bile bırakmamışlardır. Bu nedenle tümüyle yok olup gitmiştir benzeri.

"İşte bütün bu olasılıklar varken, adına 'mucize' denen şey, gösterildiği varsayılan olağanüstü; peygamberliğini ileri sürmüş kişinin gerçekten 'peygamber' olduğunu göstermez."[46]

Cürcânî'nin *Şerhu'l-Mevakıf*'ında, "Mucize diye ileri sürülen şey, varsayılsa bile; peygamberliğini ileri süren kimsenin doğru söylediğini kanıtlamaz!" diyenlerin görüşleri böyle aktarılıyor. Sonra, "cevap"a geçiliyor. Bir bir "cevap veriliyor"! Şöyle:

"*Birincisine cevap:* Biz ortaya koyduk ki, varlıkta, Tanrı'dan başka etken ('müessir') yoktur. Böyle olunca, gösterilen 'mucize' de, yalnızca O'nun işi olabilir.

"Büyü ve benzerlerine gelince: Eğer, 'denizin yarılması', 'ölüyü diriltme', 'anadan doğma körlüğü ve alaca hastalığını giderme' türünden mucizeler derecesine ulaşmıyorsa –ki, akıl sahiplerinin tümünün görüşü, büyünün bu dereceye ulaşamayacağı yolundadır- o zaman sorun kalmaz. Yani, büyü ile mucizenin birbirlerine benzerlikleri söz konusu olmaz. Bu, söz konusu olmayınca da, çözüm gerektirecek bir şey de kalmaz ortada. Yok eğer, büyünün mucize derecesine ula-

şabileceği kabul edilirse, söz konusu büyü, peygamberlik savı ve 'meydan okuma' ile birlikte ortaya konulmuş değilse; yine sorun yok. Çünkü yine ikisini karıştırma diye bir şey söz konusu olmaz. Ama eğer, o büyü, peygamberlik savı ve 'meydan okuma'yla birlikte ortaya konulmuşsa, şu iki durumdan biri karşıya çıkacaktır: Ya, Tanrı söz konusu büyünün, peygamberliğini ileri süren kimsenin eliyle meydana getirilmesine olanak vermeyecek, bu gücü ondan alacaktır; ya da, onun güç yetirebildiği büyünün benzerini başkası da ortaya koyabilecektir. (O zaman, onun peygamber olmadığı açığa çıkacaktır.) Yoksa, Tanrı bir yalancıyı onaylamış olur ki, bu 'olamaz'. ('Muhal'.) Çünkü o zaman Tanrı yalan söylemiş olur.

"İkincisine cevap: Tanrı'dan başka yaratıcı yoktur. Öyleyse, gösterilen 'olağanüstü', başkaları ve başka etkenler tarafından yaratılıp meydana getirilmiş olamaz. Başka etkene bağlanamaz.

"Üçüncüsüne cevap: Kerameti kabul etmeyenler var. Bu görüşe göre düşünülürse, sorun kalmıyor. Ama 'keramet' var denirse; kabul edenlerden üstad Ebu İshak'ın görüşü alınıp benimsendiğinde yine sorun yok. Çünkü Üstad'a göre, velilerin eliyle beliren hiçbir keramet, mucize derecesine ulaşmaz. Kabul edenlerden kimilerine göre de, 'keramet' amaçlanarak, istenerek ortaya konulmaz. Dahası, veli, keramet göstermek istediğinde, keramet meydana gelmez. Bu olayın meydana gelmesi tümüyle rastlantıya bağlıdır. Bununla birlikte Kâdî'ye göre, keramet, amaçlanarak ve istenerek de ortaya konulabilir. Eğer büyüklük gösterme, böbürlenme amacı güdülmemişse. Bu tutumsa, zaten iyi kişilere göre bir tutum değildir. Mucize derecesinde de keramet olur; istenerek, amaçlanarak gösterilebilir diyen görüş kabul edildiğinde de, mucize ile keramet arasında fark bulunabilir. Şöyle: Keramet, peygamberlik savıyla değil; velilik savıyla birlikte görülür. Demek ki, her durumda, ikisi arasındaki açıkça belli. Öyleyse kerametle mucizeyi birbirine karıştırmak söz konusu olmaz.

"Dördüncüsüne cevap: Biz, 'Tanrı'nın işinde bir amaç var!' demiyoruz. Yani demiyoruz ki, 'mucize', peygamberi doğrulama amacına yöneliktir. Çünkü bize göre; Tanrı'nın işleri, amaçlara bağlı değildir. Biz şunu diyoruz: 'Tanrı, peygamberliğini ileri süren

kişinin eliyle mucizeyi yaratıp meydana getirir. Bu da, Tanrı'nın o kişiyi doğrular bir anlatım olur. Bunun doğrular olması, Tanrı'nın kendisinde bulunan bir özelliktir. (Mucize görüldüğü zaman anlaşılır ki, Tanrı, o kişiyi doğruluyor.) Tıpkı utanmadan ileri gelen kızarmanın, ortada bir utanma olduğunu, kesin olarak anlatması gibi. Ama, yine de utanma olmaksızın da, kızarma (yüz kızarması) bulunabilir. Tanrı olayları yaratmakta ve yaratmamakta özgür olduğuna göre, kızarma ille de utanmaya bağlanmayabilir. Nedeni olduğu zaman, olayı Tanrı zorunlu olarak yaratır, diyen görüşe göre bile, utanmasız yüz kızarması düşünülebilir. Çünkü, göksel şaşılası bir biçim yaratılır; o şaşılası biçim de, söz konusu kişide yüz kızarması oluşmasını doğurabilir. Hiç utanma olayı meydana gelmeksizin. Olabilir bu.'

"Beşincisine cevap: 'Tanrı ve nitelikleri'ne ilişkin ('ilahiyyat') bölümde anlatılanlar arasında, Tanrı'da yalan bulunamayacağı, Tanrı'nın yalan söylemiş olamayacağı belirtilmişti.

"Altıncısına cevap: 'Ben peygamberim!' diyen kimse, 'olağanüstü' olduğu ister istemez kabul edilen bir şeyi ortaya koyduğu zaman, kendi yöresindekiler karşısına çıkıp da, bunun benzerini gösteremediklerinde, kesin olarak anlaşılır ki; o kişi doğru söylüyor.

"Yedincisine cevap: Yaşanagelen durumlarla olağan olarak kesinlikle bilinir ki; çağındaki insanlara üstünlüğü, herkesi kendine bağlamayı, herkese egemen olarak, insanların canlarında ve mallarında söz sahibi olmayı da sonuçlandıracak ölçüde önemli bir konuyla ortaya atılarak, konusunda tek adam olduğunu (eşsiz bulunduğunu) ileri süren bir kimsenin karşısına çıkmak için gerekli girişimde bulunulur. Susturma çabası gösterilir. Böyle bir konuda umursamazlık edilemeyeceği de kesinlikle bilinir. (...)

"Sekizincisine cevap: 'Peygamberim!' diyenin karşısına, onu susturacak biçimde çıkmanın vazgeçilemezliği kesin olarak bilinince, bunun gerçekleştirileceği de kesin olarak bilinir. Çünkü susturmayı sağlayan bir eylemle ancak, karşı çıkıştaki girişim tamamlanıp hedefine ulaşmış olabilir. Karşı çıkıştaki susturucu eyleme (mu-

cizenin benzerinin ortaya konulmasına) kimi zaman engel çıkmış olabilir. Ama bu, 'her zaman, her yerde engel çıkabilir!' demek değildir. Üstelik, böyle bir şeyin olabileceği ileri sürülemez, böyle bir durumun olamayacağı, yaşanagelen durumlara bakılarak kesinlikle anlaşılabilir.

"Diyelim ki, peygamberliğini ileri sürerek mucize gösteren kimsenin karşısına çıkıldı, onun mucizesinin benzeri ortaya konuldu. Gerçekleştirilmiş olsa bilinir bu. Herkesten saklansa, peygamberliğini ileri süren kişinin arkadaşlarından, yakın çevresinden gizlenmiş olabileceği düşünülemez. O kişiye bağlı güçler herkese egemen olduğunda, hiç değilse bunun düşünülmesi olanaksız. Kaldı ki, söz konusu durum, eylem (mucizenin benzerini ortaya koyma işi) gerçekleştirilebilmiş olsa, başkaları da öğrenir bunu. (Yakın çevresinden yayılarak...) Herkesten tümüyle gizli tutulamaz.

"Öyleyse, 'mucize'nin, peygamberliğe kanıt olduğuna yönelen kuşkular, olasılıklar tümüyle geçersiz. Bu durumda çıkan sonuç şu oluyor: Mucize, 'peygamberim!' diyenin doğru söylediğini gösterir bir kanıttır."[47]

"Cevap" diye ileri sürülen bu anlatımların ne denli "yanıltmaca", ne denli çelişkili ve cevap olmaktan uzak olduğunu uzun uzun anlatmaya gerek var mı?

Yalnızca bir noktaya değineyim:

Sonuncu "cevap"ta ileri sürülüyor ki, "Peygamberin ortaya koyduğunun benzeri başkaları tarafından ortaya konulabilmiş olsa, bu, herkesçe bilinir, gizli tutulamaz!"

Oysa biz biliyoruz ki; "kuşkunuz varsa *Kur'an*'ın bir suresinin benzerini siz de yapıp ortaya koyun!" diyerek gösteride bulunan Muhammed'in karşısına çıkanlar olmuş, "yapılamaz!" dediği şey yapılmış, hem de birçok kez gerçekleştirilmiş; ama çıkarlarını "Muhammed'in davası"nda, desteklenmesinde görenler eliyle yok edilmiştir. Kalabilen ve bize dek gelebilmiş olan kimi izler, bunu açık seçik ortaya koyabilmekte. Yeri gelince birlikte göreceğiz.

MUCİZE İNANCININ KAYNAĞI: "PEYGAMBER"LERİN İLKEL İNANÇLARLA İLİŞKİLERİ

İleride "Mucizelerden Örnekler" sunulduğunda daha açık belireceği gibi, "kitaplı" dinlerin "mucize" diye yutturduklarıyla, eski çağların ilkel inançları arasında sıkı bağlantılar vardır. "Peygamber"ler içinden yalnızca Muhammed'de görülenler bile bunu aydınlatmaya yeter:

MUHAMMED-KUR'AN-BÜYÜ (SİHİR)-"CİN"

İyi incelendiğinde görülür ki; Muhammed ve *Kur'an,* ilkel inançlardan "büyü" ("sihir") ve "cin" inancıyla iç içedir. Muhammed, hiç ayrılmamacasına ilgili olmuştur bu inançlarla. Ve bu inançlar "hadis"lerde olduğu gibi, *Kur'an*'da da alabildiğine ağırlığını göstermiştir:

Muhammed, "Mucizesi" ve Büyü (Sihir)

Kur'an'da, Enbiyâ Suresi'nin 3. ayetinde, Muhammed'e ve *Kur'an*'a inanmayanların, inananları şöyle uyardıkları açıklanır:

> "...(Peygamber olduğunu ileri süren) bu adam, yalnızca sizin gibi bir insandır. Peygamberliğine inanıp da, göz göre göre bir büyüye mi kapılıp gideceksiniz?"

İlginç bir uyarıdır bu.

Muhammed'e inanmayanlar, birtakım nitelemeler yanında, onun "*bir büyücü*" ve "*yalancı*" olduğunu da, ısrarla söylemişler. *Kur'an,* bunu birçok suresinde açıklar. Kendince 'cevap'lar vererek... Peygamberlere hep böyle denegeldiği de açıklanır *Kur'an*'da. Örneğin 51. sure olan Zâriyât Suresi'nin 52. ayetinin anlamı şöyledir:

"İşte böyle. Onlardan önce de, gelen her peygamber için, 'büyücü' ya da 'deli' dediler."

Peygamberlere böyle demenin yeni olmadığı anlatılmak isteniyor. Yani demek istenen şu: 'İnanmayanların, Muhammed'e böyle demeleri olağan. Eskiden de böyleydi. İnanmayan toplumlar, peygamberlere, 'deli!', 'büyücü!'... derlerdi. Gördükleri mucizeler karşısında..."

Kendi toplumlarından kişilerin sayısı ne olursa olsun; "peygamber"lerini böyle nitelemeleri düşündürücüdür. Bunun *Kur'an*'da anlatılması ayrıca ilgi çekici. Bu yargı, "peygamber"leri gözleyenlerden geliyor. Onların neye, nasıl yöneldiklerini, neyle nasıl uğraştıklarını görüp bilenlerden...

En ünlü "Peygamber"ler hakkında da yargı, hep aynı; "deli, büyücü, yalancı." Özellikle "büyücü, yalancı" denmesi çok önemli. Konumuzu ilgilendiren de bu.

Mü'min Suresi'nin 23. ve 24. ayetinde şöyle denmekte:

"Ant olsun ki, Musa'yı, Firavun'a, Hâmân'a ve Kârûn'a mucizelerimizle ve apaçık, güçlü kanıtla göndermiştik. Öyleyken onlar, (Musa için) '***çok yalancı*** bir ***büyücüdür!***' dediler."

Muhammed için de aynı şeyin söylendiği, Sâd Suresi'nin 4. ayetinde şöyle açıklanıyor:

"Kendi aralarından bir uyarıcının gelmesine şaşmışlardı. Ve inanmayanlar, (Muhammed için) 'bu adam, ***çok yalancı*** bir ***büyücüdür!***' dediler."

İslam ve Muhammed savunurlarının her fırsatta ileri sürdükleri bir savın, ne denli yutturmaca olduğunu, daha önce de belirtmeye çalışmıştım. Bu sav şu: "Peygamberliğinden önce, Muhammed, toplumu içinde 'el emîn' (güvenilir) diye bilinirdi." Bu "rivayet", nereden geliyor? "Kendinden" ve uydularından... Nasıl inanılır buna? Bir toplum ya da topluluk (Kureyş), onun için önce; "El emîn (güvenilir)!" desin; sonra da aynı toplum ya da topluluk, yine aynı kişi hakkında "yalancı..." diyerek yargıda bulunsun; nasıl inanılır? *Kur'an* ayetinde de açıkça belirtiliyor ki; Muhammed'e yalnızca "yalancı" değil, aynı zamanda "çok yalancı" deniyordu.

Muhammed için "yalancı, çok yalancı bir büyücü" dendiği gibi, "büyülenmiş biri" de dendiği açıklanıyor *Kur'an*'da. Örneğin Furkan Suresi'nin 8. ayetinde şöyle deniyor:

> "...Bu zalimler, (inanırlara) 'Sizin uyduğunuz kimse, büyülenmiş birinden başka değil' dediler.

"Büyülenmiş Peygamber"

Buhari'nin de yer verdiği kimi hadislerde, Muhammed'in büyülendiği anlatılır. Muhammed, "büyülenmiş" de, "peygamberliği"nin yardımıyla kurtulabilmiş büyüden! Şu hadiste anlatılana bakın:

> "Aişe (Peygamber'in karısı) şöyle demiştir:
>
> *"**Peygamber büyülenmişti**.* O denli ki, ***yapmadığı*** işi bile (büyünün etkisiyle), ***yapmış sanırdı***. Derken, bir gün, dua üstüne dua etti. Sonra dönüp bana dedi ki: Aişe! Biliyor musun, neyle nasıl iyileşeceğimi, Tanrı bana bildirdi. İki adam geldi bana. Bunlardan bir başucuma, öbürü de ayakucumda bir yerde oturdu. Biri öbürüne sordu: *Bu kişinin hastalığı nedir?* Öbürü karşılık verdi: ***Bu kişi büyülenmiş!*** Birincisi yine sordu: Kim büyülemiş? İkincisi: 'El A'sam oğlu Lebid büyülemiş!' karşılığını verdi. Birincisi bu kez, '*Büyü neyle yapılmış?*' diye sordu. İkincisi şu karşılığı verdi: '*Tarakta kalan ve saç sakal taranırken dökülen **saçlarla**, bir de **erkek hurmanın kurumuş çiçek kapçığıyla yapılmış!***' Birinci adam, '*Büyü nerede yapılmış?*' diye sorunca da, ikincisi, '***Zervan kuyusunda***' karşılığında bulundu. Peygamber bunları anlattıktan sonra, çıkıp arkadaşlarıyla birlikte o kuyuya gitti. Dönüp geldiğinde bana şöyle dedi: '***Kuyunun çevresindeki hurma ağacının uçları, tıpkı şeytanların başları gibidir.***' Ben sordum: '*Söz konusu büyüyü, oradan çıkarıp çözdün mü?*' Bana şu karşılığı verdi: 'Hayır, çıkarmadım. Çünkü, *Tanrı beni büyüden kurtarıp iyileştirdi.* Bir de şunun için ki, ***o büyünün kötülüğünün** ('şerr'inin), halk üzerinde etkinlik ve yaygınlık kazanmasından korktum.* Sonuç olarak, kuyunun kapatılmasını buyurdum (kapattırdım kuyuyu)."[48]

Görüyorsunuz İslam "Peygamber"i neler söylüyor, nelerle uğraşıyor?! İslam'ın göklere çıkarılan, "akılcı"(!) olduğu anlatılagelen "Peygamber"i, budur işte!

"Hadis"te geçen ve Muhammed'in "hastalığı"nın, El A'sam oğlu Lebid adlı Yahudinin yaptığı "büyü"den ileri geldiğini "bildiren iki adam" da "iki melek": "Cebrail ile Mikail." Anlatılan bu.

Yukarıda geçen, Furkan Suresi'nin 8. ayetini bir kez daha analım:

> "...Bu zalimler (inanırlara:) 'Sizin uyduğunuz kimse, *büyülenmiş birinden* başka değil' dediler."

Yukarıdaki "hadis"le karşılaştırarak düşünelim: Muhammed için böyle diyenler, "hadis"e göre doğru söylemiş olmuyorlar mı?

Muhammed'in bu hadiste yansıtılan tutumu, nelere inandığı ve nelerle uğraştığı göz önüne getirilirse, ona "deli!" diyenlerin de pek öyle [...] olmadıkları anlaşılır. Hadiste, Muhammed'in hem "büyüye inandığı", hem de "büyünün zararı"nı düşündüğü, dahası; "büyü"nün "zarar" verdiği ve vereceği görüşünde olduğu dile geliyor. Onun bu inanç ve görüşü, *Kur'an* ayetlerinde de göze çarpmakta: *Bakara Suresi'nin 102. ayetinde anlatılanlar çok "ibret verici":* Daha önce de değinildiği gibi, bu ayette, *"büyü"nün, "karıkoca"yı birbirinden ayıracak ölçüde "zararlı sonuç"lar verebileceği, açıkça anlatılıyor. Felak Suresi'nin 4. ayetinde de, "düğümlere üfürerek büyü yapan üfürükçü kadınların 'şerr'inden, Tanrı'ya sığınması öğütleniyor Muhammed'e.* Birçok ayet gibi, *Tevrat*'tan kaynaklanan bir ayettir bu. *Tevrat*'ta şöyle geçer:

> "*Üfürükçü kadını* (büyücüyü) *yaşatmayacaksın!*" (Çıkış, 22:18, Levililer, 20:27.)

Bu buyruk, "Tanrı adına", nice acımasızlıkların meydana gelmesine yol açmıştır tarihte.

Tevrat'ın başka bölümlerinde de anlatıldığına göre, "büyücü"lerle, özellikle de "üfürükçü, cinci ve büyücü kadın"larla çok uğraşılmış, ama yine de zaman zaman kendilerine başvurulmuş:

Tevrat'ın I. Samuel bölümünde şöyle dendiği görülmekte:

> "Ve Saul, kullarına şöyle dedi: Benim için bir cinci kadın bulun..." (28:7.)

Saul, Yahudi krallarındandır. *Kur'an*'da da (2/246-249'da) "Câlût" adıyla geçer. Cinci-büyücü kişileri, "yaşatmama" kararında. Bunları, ülkeden temizleme girişimleri var. Tanrı'nın buyruğuna uyar görünerek... Öyleyken kalkar; "Benim için bir cinci kadın bulun!" diye buyruk verir. Çünkü, "cinci kadın"dan "öğrenmek istedikleri" var. *Tevrat*'ta anlatıldığına göre, Saul istediği "cinci kadın"ı buldurur. Kadından, "fal" bakmasını ister. Kadın, önce çekinir, korkar. Ama, Saul güvence verince, falına bakar. Ve "gördükleri"ni söyler. (I. Samuel, 28:8-13.)

Demek ki, "Tanrı buyruğu" nedeniyle, "cinci" ve "büyücü"lerin üzerine gidilirken bir yandan da onlara başvurma gereği duyuluyor. Bunların "sanat"ının "zarar"ına olduğu kadar, "yarar"ına da inanıldığı için.

"Tanrı buyruğu", cinci-büyücü denen kesimle, özellikle bu kesimdeki "kadın"larla "savaşma"da, tüyler ürpertici acımasızlıklara itmiştir insanları. Her çağda korkunç durumlar yaşanmıştır. İşte bir örnek:

Yıl 1587. Viyana'da bir ebe: Walpurga. "Büyücülük"le suçlanır. "Cinlerle cinsel ilişkisi var" denir. Bir sürü işkence sonucunda, "suç"unu "itiraf" etmek zorunda kalır.

"Yargılama" sonucunda, "yakılması"na karar verilir zavallının. Hem de korkunç işkencelerle: Karara uyularak, cezası şöyle uygulanır: *Bir yerde, "sol memesiyle sağ kolu", bir başka yerde "sağ memesi", bir başka yerde "sol kolu"... kesilir. Ardından sürüklenip* ***ateşe*** *atılır.*

Evet, olmuş ve yaşanmıştır bu tüyler ürpertici canavarlık. "Tanrı adına" gerçekleştirilmiştir. Bu olay, *Çağlar Boyunca Toplumları Sarsan 100 Büyük Gün* adıyla, önemli olayları derleyen bir kitapta yer almıştır.[49]

"Cinci-büyücü" kesimin gücünden korkuluyordu. Bu kesimdekilerin yakılmalarında, öldürülmelerinde, bunun payı az değil. Ayrıca, benzeri işlerle uğraşan "peygamber"ler, söz konusu kesimdekileri kendilerine "rakip" görüyorlardı.

"Büyücü-üfürükçü" kesimden, özellikle de "kadın"lardan, Muhammed döneminde de öldürülenler olmuştur. O Muhammed ki, kendisi de "üfürük" yapmaktan geri kalmazdı. Öyleyken onun "izni", kimi zaman "buyruğu"yla öldürülen zavallılar olmuştur söz konusu kesimden. İşte bir örnek:

Muhammed'in "karı"larından Hafsa, bir zavallı "cariye"yi suçlar: Kendisini "büyülediğini" ileri sürer. Ve ***öldürtür***. Bu eyleminden ötürü...[50]

Düşünün, bu "[...]" karıya, kocası olan "Peygamber"in verilmiş "fetva"sı olmasaydı, cariye öldürülür müydü?

"Büyücü"ler ve "Üfürükçü-Büyücü Kadın" Hakkında "Şeriat Hükmü"

Ebubekir E'r-Râzî El Cessas (ö.980), *Ehkâmu'l-Kur'an* (Kur'an'ın Hükümleri) adlı kitabında, "İslam hukukçuları"nın ("fukaha"mn) ve eski İslam büyüklerinin ("selef") "büyücüler"e ilişkin görüşlerini ("fetva"larını), bir başlık altında toplamış. Burada anlatılanlardan kimileri şöyle:[51]

> "Ömer'in oğlundan aktarıldığına göre: Hafsa'nın 'cariye'si, Hafsa'ya büyü yapmıştı. Bunu belirlediler. Cariye 'itiraf' etti. *Bunun üzerine Hafsa, Zeyd oğlu Abdurrahman'a buyurdu (cariyenin öldürülmesini istedi ondan), o da o cariyeyi öldürdü.* Bu olay (Halife) Osman'a iletildi. Osman, doğru bulmadı... Osman'ın doğru bulmayışının nedeni, kendisinden izin alınmamasıydı. *Cariyenin, izin alınmadan öldürülmüş olmasıydı.*"
>
> "Becale'den aktarılıyor: Muaviye oğlu Ceziy'in kâtibiydim. İmran'dan bir yazı geldi. Şöyle diyordu:
> *'Bütün erkek ve kadın büyücüleri öldürün!'*
> Bunun üzerine üç tane büyücü yakalayıp öldürdük."
>
> "Aktarıldığına göre Hasen (Ali'nin oğlu Hasan) şöyle demiştir: *'Büyücü* öldürülür. Tevbesi istenmeksizin (beklenmeksizin).'*"
>
> "E's-Sabah oğlu El Müsenna, Şuayb oğlu Amr'den aktarıyor. Buna göre Amr anlatmakta: *Hattab oğlu Ömer (Halife Ömer), bir büyücü yakaladı. Onu göğsüne dek gömdü. Ve ölünceye dek bıraktı onu öyle...*"

* Çeviride, erkek mi, kadın mı, belirtilmiyorsa, anlatılmak istenen, "erkek büyücü"dür.

"Aktarıldığına göre Ebu'l-Ca'd oğlu Salim anlatıyor: Sa'd oğlu Keys, Mısır'da Emir'di. 'Sırr'ı (gizli tuttuğu şey) yayılmaya başlamıştı. *'Benim sırrımı öğrenip de yayan kimdir?' diye sordu, soruşturdu. Dediler ki, işte şurada bir büyücü var.* O büyücüyü çağırttı. Büyücü gelince şöyle konuştu: 'Bir yazı yayınladığın zaman biz (büyücüler), onun içinde neler yazılı olduğunu biliriz. Ama yazı eğer mühürlüyse, içinde ne olduğunu bilemeyiz.' *Bunun üzerine Emir, buyurup o büyücüyü öldürttü.*"

Kitabın yazarı Ebubekir E'r-Râzî El Cessas, bunlara ve daha başka aktarmalara yer verdikten sonra şöyle demekte:

"*Bu geçmiş İslam büyükleri ('selef'), büyücünün öldürülmesi gerektiği üzerinde* ***birleşmişlerdir.***"

Yazar daha sonra, "fakih"lerin (İslam hukukçularının) konuya ilişkin görüşlerine geçer ve şöyle başlar:

"Çeşitli kentlerin fakihleri, büyüye ilişkin hükmün ne olması gerektiği konusunda tartıştılar. Açıklayacağımız biçimde:

"İbn Şuca', Ziyad oğlu Hasen'den, Hasen de Ebu Hanife'den aktarır. Buna göre Ebu Hanife şöyle demekte:

"'Bir büyücü, eğer büyücü olduğu bilinirse öldürülür. Tevbesi istenmez. *Büyücünün; büyüyü bırakıyorum, tevbe ediyorum... demesi dinlenmez, kabul edilmez. Büyü yaptığını boynuna aldığı (itiraf ettiği) zaman, büyücünün kanı helal olur.* İki tanık, bir kimsenin büyü yaptığını söyler ve yapılan şeyin büyü olduğu anlaşılacak biçimde anlatırlarsa, büyücü yine öldürülür. Ve yine tevbesi istenmez. Ama eğer büyücü; daha önce büyü yapıyordum ama, şu kadar zamandan beri artık bıraktım bu işi... derse, dediği kabul edilir ve o kişi öldürülmez. Tanıklar, bu adam daha önce büyü yapardı, ama şu kadar zamandır artık büyü yapmıyor... dediklerinde de büyücü öldürülmez. Ancak, büyücünün o saatte büyü yaptığını söylerler, büyücünün kendisi de boynuna alırsa, öldürülür.

"Müslüman kölenin, Müslüman olmayan azınlıktan kölenin, Müslüman olmayan azınlıktan olup da köle olmayanın büyüsü

görüldüğünde de hüküm böyledir. Bunlardan da, büyü yaptığını boynuna alanların kanları helal olur, bunlar da hemen öldürülürler ve bunların da tevbeleri kabul edilmez. (...)

"Kadın büyücüye gelince: Bir kadının büyücü olduğuna tanıklık edilir, ya da kendisi boynuna alırsa, o kadın öldürülmez; hapsedilir ve büyüyü bıraktığı anlaşılıncaya dek *dövülür*. (...)

"Bütün bunlar, Ebu Hanife'nin görüşüne göredir..."

"Büyücü kadın, öldürülmez, hapsedilir ve büyüyü bıraktığı anlaşılıncaya dek dövülür" denmesinden anlaşıldığına göre, "büyücü" burada, "mürtedde" (dininden dönmüş) sayılmakta. "Fıkıh" kitaplarında da "mürtedde"nin, yani "dininden dönmüş" sayılan kadının öldürülmeyeceği, hapsedileceği ve "dövüleceği" anlatılmakta. Ne kadar dövüleceği de açıklanmakta:[52]

"Her üç günde bir dövülür kadın."

"El İmamu'l-A'zam"dan aktarılan görüşe (fetvaya) göreyse, söz konusu kadın:

"*Her gün dövülür. Ve kadına günde* ***otuz dokuz kamçı*** *vurulur...*"

Anlaşılan, büyücü kadına da böyle yapılması gerekiyor. Biraz insaflı görüşe göre "üç günde bir", daha az insaflısına göreyse "her gün" dövülecek zavallı. Her dövülüşte de "otuz dokuz kamçı" yiyecek. Artık "büyü"den vazgeçtiği, büyü yapmadığı, ya da yapmayacağı "iyice anlaşılıncaya" dek. Bunun "anlaşılması"ysa, "anlayan"ların "insafına kalmış" artık.

"Güya" zavallıyı "öldürmüyor"lar!!! "Öldürme"den beter değil mi bu "işkence"?!

İslam "fakih"leri arasında, "büyücülük" suçunu, "dinden dönme" suçundan daha ağır kabul edenler de var: "Bozgunculuk" suçu. Ebu Yusuf'un yorumuna göre, Ebu Hanife'nin görüşü de bu doğrultuda. Ebu Yusuf'un kendi görüşüne göreyse, *"yapılan bir büyü, bir ölüme yol açmamışsa"* büyücü öldürülmez. Ama "ölüm"e yol açmışsa, öldürülür...

El Cessas, "fakih"lerin görüşlerini uzun uzun anlatır. Özeti şu:

Hepsine göre, "büyü" ağır suç. Kimine göre, "dinden dönme" derecesinde. Kimine göreyse, "bozgunculuk"la eşit. Böyle olunca da, kimine göre, bu suçu işleyenin "tövbe"si kabul edilir, ama kimine göre "kabul edilmez"; hemen öldürülür o "suçlu" kişi.

İslam hukukçularının, "büyü"nün, "ölüm"e de yol açabileceğini, yani "büyünün öldürücü etki oluşturabileceğini" düşünmeleri çok ilginç değil mi?

Birçok konuda olduğu gibi, bu konuda da, bu "hukukçu"ların, Hıristiyan dünyasında görülen "hukukçu görünümlü canavar"lardan, "engizisyon hukukçuları"ndan pek farkları var sayılamaz.

"Büyü"nün "zarar" verdiğine, "büyü" yoluyla "adam bile öldürülebileceğine" inanmak, "büyü"ye inanmaktır. Yani aynı "ilkel inancı taşımak"tır. Bunun böyle olduğu açık.

Ne var ki, bunun böyle olduğunu, söz konusu "hukukçu"lar anlamazlar; anlasalar da, "anlamazlıktan gelirler". Hem "büyü"nün "etkisi"ne inanırlar; hem de bu inancın itmesiyle "büyü yaptı" diye, insanları acımasızca cezalandırırlar. "Hapsederler, öldürürler..."

Bir soru:

Muhammed, neden kendisini "büyülendiğine inandığı" kişiyi, El A'sam oğlu Lebid adlı Yahudiyi öldürmedi?

İleri sürüldüğünde göre, "İslam"ın ünlü "hukukçu"larından Ebu Yusuf (731-798), bu soruya şöyle karşılık verir:

> "Lebid'i öldürmedi, çünkü, Lebid'in büyüsü, öldürmemişti Peygamberi."[53]

Ama bence neden bu değil. Küçük nedenlerle, dahası hiç neden olmadan da, "düşman"larını, zarar gelebileceklerini düşündüklerini "öldürtmek"ten çekinmeyen Muhammed'in Lebid'i sağ bırakmasının nedeni daha başka. Muhammed, "mucizeler gösteren" bir "Peygamber" olduğu halde, bir Yahudinin "büyü"süyle "hastalandığını", geniş ölçüde duyurmak istemedi. "Olay"ın, pek yaygınlık kazanmasından yana değildi. Çok yayılırsa, kendisini küçülteceğini düşünüyordu. "Hadis"te de zaten anlatılıyor bu dolaylı olarak.

Bir "peygamber" düşünün ki, "mucize" gösteriyor, öyleyken bir "büyücü"nün "büyü"süyle "hastalandığı"na inanıyor. Ne denli gülünç bir durum değil mi?

Muhammed ve *Kur'an*'ı, çeşitli yollarla, "ilkel inanç"ları emmiştir hep. Emilenler arasında, bu "büyü inancı" da var. Bu inanç, "cin", "şeytan" inancıyla iç içedir.

Muhammed'e göre "büyü"ye "cin", "şeytan" karışmakta; "büyücü"ye "cin", "şeytan" yardım etmekte. "Hadis"lerle de, *Kur'an* "ayet"leriyle de, bu; alabildiğine işlenmekte.

Muhammed ve "Cin-Şeytan"

"Cin-şeytan" inancı, Muhammed'de derin bir "hastalık" ölçüsüne varmıştı. Onun tüm dünyasını sarmıştı bu hastalık. Düşünce dünyasını, eylem dünyasını...

"Cinlenmiş Peygamber"

Kur'an'ın ve "hadis"lerin de açıkladığı gibi, Muhammed için "***mecnun***" diyorlardı. "Mecnun" sözcüğü, "deli" anlamına geldiği gibi, "*cinlenmiş*", "*cine tutulmuş*" anlamına da gelir.

Şu hadise bakın da; insanlık aldatıcılarının "akıl ve bilim"in "savunucusu" diye tanıttıkları Muhammed'in nasıl bir kişilikte olduğunu, bir kez daha görün:

> "Ebu Hureyre anlatıyor: 'Peygamber dedi ki: ***Dün gece cinlerden bir ifrit, namazımı bozdurmak için bana ansızın saldırdı.*** *Ama ona karşı Tanrı bana güç verdi. Mescidin* ***direklerinden*** *birine* ***bağlamak*** *istedim onu.* ***Sabahleyin hepinizin görmesini*** *istemiştim. Ne var ki, kardeşim (Peygamber) Süleyman'ın şu duasını anımsayıp vazgeçtim bundan:* Tanrım! Beni bağışla ve bana öyle bir mülk (güç) ver ki, benden sonra hiç kimseye verilmiş olmasın (geçmişte ve gelecekte)! (*Kur'an,* 38/35)'"[54]

"Hadis"in, Müslim'in yer verdiği biçimine göre, Muhammed şöyle demekte: "*Süleyman'ın duası aklımıza gelmeseydi, o ifriti öyle*

bağlardım ki, o İblis, sabaha bağlanmış olarak çıkardı ve onunla, Medinelilerin çocukları oynayıp eğlenirlerdi."[55] Müslim'in yer verdiği biçimlerin birinde, Muhammed; "*O 'cinlerden ifrit'i, o gece boğmak üzere olduğunu*" da söylüyor.[56]

"İblis=Şeytan", kendi anlatmasına göre, "çeşitli kılık"larda Muhammed'e görünürdü. Hadisin, Müslim'in yer verdiği bir biçimine göre: Şeytan, bu "cin"lerden olan "ifrit", "*Peygamber'in yüzünü yakmak için* ***elinde bir ateş parçasıyla*** *belirmişti.*" Bir başka biçimine göreyse, söz konusu "cin-şeytan", "*Peygamber'in karşısına* ***bir kedi biçiminde çıkmıştı***".[57]

Hangi "kılık"ta, hangi biçimde belirmiş olursa olsun, Muhammed'in anlattığına göre "somut" bir varlık durumundaydı o "cin". Onun için Peygamber o "ifrit"in "boğazını sıkabilmişti"! Sağlam hadis kitaplarından sayılan *Nesei*'nin de yazdığı ve Peygamber'in karılarından Aişe'den aktarılmış biçimine göre Muhammed şöyle demişti:

> "...Onu (yani cinlerden 'ifrit'i-şeytanı) yakalayıp yatırdım yere. *Ve dilinin soğukluğunu, elimin üzerinde duyuncaya dek boğazını sıktım.*"[58]

Kafası "[...]"lerle dolu, adamakıllı "[...]" Peygamber böyle diyor işte. "Cin"lerden "ifrit"i, bir başka adıyla "iblis"i (şeytanı), "yakalayıp yere yatırabiliyor"! Ve "sonra da dilinin soğukluğunu, elinin üzerinde duyana dek boğazını sıkabiliyor" onun! Eğer "kardeşi Süleyman'ın duasını anımsamasaymış, onu, mescidin direklerinden birine bağlayıp, sabaha öyle çıkaracakmış ve herkese gösterecekmiş! İfrit, öyle rezil bir duruma sokulacakmış ki; Medine halkının çocukları onunla oynayabilecekler, eğlenebileceklermiş"!

"Süleyman" Peygamber'in duasından söz edilişinin nedeni şu:

"Cin"lere, somut varlıklar biçiminde egemen olma yeteneği, Tanrı'ya yönelttiği duaya karşılık olarak, yalnızca Süleyman Peygamber'e verilmişti *Kur'an*'a göre.

Neml Suresi'nin 39. ayetine göre, "cinlerden ifrit", Süleyman'a, Sebe' Kraliçesi'nin "saray"ını alıp getirebileceğini söylemişti: "Daha sen yerinden kalkmadan, ben o sarayı alıp getirebilirim. Ben buna güç yetirebilecek güçteyim, üstelik güvenilirim!" demişti. Aynı surenin 17. aye-

tine göre, Süleyman, "cinlerden, insanlardan ve kuşlardan oluşan bir ordu" kurmuştu kendisi için. Sebe' Suresi'nin 12. ve 13. ayetlerine göre, Süleyman, "cin"leri birer "işçi" olarak çalıştırıyordu ve onlara örneğin "köşkler", "heykeller" ve "havuz" büyüklüğünde kazanlar, ağır ağır kaplar-kacaklar yaptırıyordu. Enbiyâ Suresi'nin 82. ayetinde, Süleyman'ın çalıştırdığı ileri sürülen bu varlıklara "şeytanlar" deniyor ve bunlara "dalgıçlık" da yaptırıldığı açıklanıyor! Sâd Suresi'nin 37. ve 38. ayetlerinde de şöyle deniyor:

> "Süleyman'ın buyruğuna, yapı işçileri ve dalgıçlar olarak her biçimde görev yapan şeytanları verdik. Ve buyruğuna verdiğimiz kimi şeytanlar da, demir halkalarla bağlı durumdaydılar."

İşte Muhammed, "cinlerden ifrit"i tam "bağlayacağı" sırada Süleyman'ı ve onun duasını anımsadığını; onlara böylesine hükmetmek, "ifritleri bağlamak" Süleyman'a özgü kalsın diye bağlamaktan vazgeçtiğini açıklarken (!) bunu anlatmak istiyordu.

(*Kur'an*'a geçen bu ilkel inançların nereden kaynaklandığı ve *Kur'an*'a hangi yollarla, nasıl yansıdığı, ikinci cildimizde ayrıntılarıyla açıklanacaktır.)

"[...] Muhammed", çok önem verir "cin"lere, "şeytan"lara. Kızar, öfkelenir de.

Cinlerin Falcı-Büyücü İçin Casusluğu

Muhammed neden kızıyor "cin"e-"şeytan"a?

Efendim, "cin"ler ve de "cin kökenli şeytan"lar "casusluk" ediyorlarmış, "hırsızlık" yapıyorlarmış! Casusluk edip "vahiy" çalıyorlarmış bu "mel'unlar"! Ve falcıların, büyücülerin yararına çalışıyorlarmış. Çünkü "yüksek dereceli melek"lerin oluşturduğu "El meleü'l-A'lâ"dan (en yüce kuruldan) aşırdıkları bilgileri götürüp "falcı"ya, "büyücü"ye iletiyorlarmış! Gerçi bu kurul "gökler"dedir ve kuruldan "bilgi sızdırılmaması için" gerekli her türlü önlem alınmış; ancak, "cin" ve "cin kökenli şeytan"lar yine de bilgi "hırsızlığı" yapmayı başarabiliyorlarmış. Ve gerçi bunlar

"bilgi aşırıp kaçarlarken", göklerde bunların peşine "ateş saçanlar" düşürülüyormuş ve "ateş saçanlar"la taşlanıyormuş hırsızlar! Ama yine de bu hırsızlardan, bu casuslardan kimileri, kaçıp kurtulabiliyorlarmış.

İlk çağların artık çocukları bile kandıramayacak türden masalları içine alan eskiçağ masal kaynakları değil; insanlığı aldatanlarca, akla ve bilime "uygunluğu" savunulagelen *Kur'an* ve "hadis"ler anlatıyor bunları.[59] Bunları anlatan "ayet" ve "hadis" çok. Ama her birinden ikişer örnek burada yeterli.

Ayetten Birinci Örnek:

Sâffât Suresi'nin 6'dan 10. ayete değin olan bölümü:

> "Kuşkusuz, biz, dünya göğünü, bir süsle, yıldızlarla süsledik. Her türlü inatçı şeytandan da onu biz koruduk. Onlar (şeytanlar), 'El meleü'l-Alâ'yı (en yüce kurulu) dinleyemezler. Her yönden kovularak atılırlar. Onlara sürekli bir ceza vardır. Ancak bir kapışla (bilgi aşırıp) kaçanlar olur. Onların da ardından, delici bir ateş saçan (yıldız) takılıp kovalar."

"Hadis"ten Birinci Örnek:

Ebu Hureyre'den aktarıldığına göre Peygamber anlatıyor:

> "Tanrı gökte bir yargıyı (vahyi) duyurduğu zaman melekler, demir zincir gibi gelen Tanrı sözü karşısında, saygıdan ötürü kanatlarını çırparlar. Yüreklerinden korku ve ürperti geçince birbirlerine 'Tanrımız ne buyurdu?' diye sorarlar. Ve yine birbirlerine 'Tanrımız gerçeği söyledi (doğru olanı buyurdu)' biçiminde karşılık verirler. 'O Yücedir, Büyüktür!' derler... Tam o sırada, bilgi hırsızları (olan şeytanlar) o gökteki yargıyı (vahyi) dinlerler."

Hadisi aktaranlardan Süfyan, şeytanların bilgi çalmak için nasıl üst üste bindiklerini anlatmak için –Peygamber'in anlattığına uygun olarak– parmaklarıyla gösterir. Hadis şöyle sürüyor:

> "Vahiy hırsızı bir söz işitir, hemen altındakine iletir, o da daha alttakine... derken en aşağıdaki şeytan o sözü (bilgiyi) alıp, büyü-

cünün ya da falcının diline ulaştırır. Kimi zaman, şeytan bunu başaramadan, ateş saçan (yıldız) yetişip onu yakalar. Kimi zaman da şeytan başarır bu işi. Yararına çalıştığı falcıya ya da büyücüye bilgiyi iletir. O falcı ya da büyücü de yüz tane yalan katar getirilen bilgiye. Ve halk arasında; 'falanca söylememiş miydi, bak nasıl doğru çıktı onun söylediği!' biçiminde konuşulur. Böylece şeytanın gökten işitip aşırdığı bilgi yardımıyla falcı ya da büyücü, halk arasında doğrulanıp onaylanır."[60]

Ayetten İkinci Örnek:

"Cin Suresi"nde, cinlerden bir topluluğun gelip Muhammed'den nasıl "*Kur'an* dinledikleri" ve dinlerken neler söyledikleri anlatılırken, 8. ve 9. ayetlerde şöyle denir:

"Doğrusu biz göğü dolaşıp yokladık ve onu sert bekçiler ve ateş saçanlarla doldurulmuş bulduk. Doğrusu biz, göğün dinlenebilecek (bilgi toplanabilecek) yerlerine otururduk (dinleyip bilgi toplardık). Şimdiyse kim dinlemeye yönelse kendisini gözetleyen bir ateş saçan (yıldız) buluyor karşısında."

"Hadis"ten İkinci Örnek:

Abdullah İbn Abbas'tan aktarıldığına göre:

"Peygamber, birkaç kişiyle birlikte Ukaz Panayırına doğru yürüyordu. Ki tarihte, şeytanlarla gök haberi arasına engel konmuştu. Şeytanlar haber almaya çıktıkça üzerlerine ateş saçan gönderilmeye başlamıştı. Gökten eli boş dönen bilgi toplayıcı (casus) şeytanlara, oymakları (toplulukları) sordular: 'Size ne oldu, niye eli boş döndünüz!' Eli boş dönenlerse şu karşılığı verdiler: 'Bizimle, gök bilgisi arasına engel konmuş, üzerimize ateş saçan gönderiliyor!' Ötekiler de şöyle dediler: 'Sizinle gök bilgisi arasına giren engel, mutlaka bir olay olmalı. Çıkıp dolaşın bakalım. Doğusuyla, batısıyla yeryüzünü dolaşın da; sizinle gök haberi arasına giren ve bilgi toplamanıza engel olan şey nedir, bakın, inceleyin.' Bunun üzerine, araştırmaya çıkanlardan bir kesimi, Tihame yönüne, Peygamber'in bulunduğu

yöne doğru yönelmişti. O sırada Peygamber de Ukaz Panayırına gitmek üzere Nahle'de bulunuyor ve arkadaşlarına sabah namazını kıldırıyordu. Araştırıcı şeytanlar (cinler), gelip de Peygamber'in okuduğu *Kur'an*'ı işitince dinlemeye koyuldular. Ve birbirlerine şöyle konuşmaya başladılar: 'Tanrı'ya ant olsun ki, sizinle gök haberi arasına giren şey işte budur!' Kendi topluluklarının yanına gittiklerinde de şöyle dediler: 'Ey toplumumuz! Biz şaşılası bir *Kur'an* (okunuş) dinledik. Doğru yola götüren okunuş. Biz ona inandık. Biz hiçbir zaman, kimseyi Tanrımıza ortak koşmayacağız!' (*Kur'an*, 72/1-2.) İşte bunun üzerinedir ki, Tanrı, Peygamberi'ne: 'De ki, cinlerden bir topluluğun *Kur'an* dinlediği bana bildirildi...' diye başlayan ayetleri indirdi. Peygamber'e vahyedilen, işte, cinlerin bu konuşmalarıydı."[61]

"Hadis"in başlarında "şeytan", sonundaysa "cin" diye geçiyor.

"Şeytan"lardan kimilerinin "*Kur'an* dinleyerek imana gelmiş oldukları" anlatılırken bir de çelişkiye düşülüyor: "Şeytan", İslam inancına göre ve *Kur'an*'ın "şeytan"la ilgili açık "hüküm"leri karşısında nasıl olur da "imana gelebilir?" Ama ayetler ve hadisler, zaten kendi içlerinde de çelişkilerle doludurlar.

Asıl ilginç olan, "cin"lerin, "şeytan"ların "gökte casusluğa" çıkmalarına, tüm önlemlere karşın, "En Yüce Kurul"dan bilgiler çalmayı başarabilir olmalarına ilişkin anlatılanlar. Çünkü *Kur'an*'ın ve "hadis"lerin anlattığına göre, Tanrı da "cin"lerin ve "şeytan"ların karşısında ve meleklerin yanında olduğu halde, böyle bir başarının elde edilebilir olması oldukça önemli! Oysa ne diyor *Kur'an:* Fecr Suresi'nin 14. ayetinde, "Senin Tanrın gözlemevindedir!" deniyor. Tanrı, hem "gözlemevinde" beklesin, hem "meleklerden yana olarak" onca önlemler alsın, sonra da "cin" ve "cin kökenli şeytan"lar, "gökteki bilgiler"den alıp aşırmayı başarabilsinler! Olacak şey mi bu? Demek ki, Tanrı başa çıkamıyor bunlarla! Bu "mel'unlar"ı tam alt edemiyor! Güç yetiremiyor anlaşılan!

"Cinlenmiş Muhammed"in, "cin"lerin bir kesimiyle "antlaşma" yaptığı da anlatılır ve bu durum, gerek "hadis" kitaplarında, gerekse "fetva" kitaplarında yer alır.[62]

Muhammed'e Göre, Eşek, "Cin" Gördüğü İçin Anırır

"Hadis" aynen şöyle:
Ebu Hureyre anlatıyor:

> "Peygamber diyor ki, 'Horoz sesini işittiğinizde, hemen Tanrı'nın iyiliğinden isteyin. Çünkü öttüğüne göre melek görmüştür. Eşek anırdığı zaman da, şeytanın kötülüğünden Tanrı'ya sığının! Çünkü eşek, şeytanı görmüştür de; onun için anırmıştır."[63]

Böyle saçma inanç olmaz diyeceksiniz. Ama insanlığı aldatanlarca, Muhammed'in ileri sürdüklerinin hiçbiri saçma olamaz, hepsi de "hak" ve "gerçek"tir!

Muhammed'e Göre, "Cin" ve "Şeytan"ların Girdiği Kılıklar

"Hadis"lerde anlatıldığına bakılırsa Muhammed'e göre "cin" ve "şeytan"lar, çeşitli kılıklarda olurlar. Örneğin "kedi" kılığında,[64] "yılan" kılığında,[65] "fare" kılığında...[66] Peygamber, "cin" ve "şeytan"ların bu kılıklarda dolaştıklarını söyler ve yeri geldikçe de, bunlara karşı insanları "uyarır"! İşte iki örnek, "uyarı"larından:
Cabir'den aktarıldığına göre Peygamber şöyle der:

> "Gece karanlığı olmaya başladığı zaman; çocuklarınızın dışarıda bulunmalarına engel olun. Çünkü o sırada şeytanlar çevreye yayılıp dolaşırlar..."[67]

Ebu Saidi'l-Hudrî'den alınıp aktarıldığına göre Peygamber şunları söyler:

> "Medine'de (yılan biçiminde) öyle cinler vardır ki, kesinlikle Müslüman olmuşlardır. Onlardan olanları gördüğünüz zaman üç gün izin verin. Ama sonra bir daha karşınıza çıkan olursa, hemen öldürün! Çünkü o, (Müslümanlarından olmayan) şeytanın ta kendisidir."[68]

Tevrat ve *İncil*'lere göre olduğu gibi, *Kur'an*'a göre de "şeytan", "cin" kökenlidir (bkz. 18/50). "Şeytan" yerine *Kur'an*'da "iblis" sözcüğü de kul-

lanılır. "Şeytan" da, "iblis" de, daha nice sözcükler gibi, Arapça olmadıkları halde *Kur'an*'da yer almış bulunmaktalar. "Şeytan" İbranca "satan"dan,[69] "iblis" ise, Yunanca "diabolos" sözcüğünden[70] bozmadır. "Satan", "karşı koyan", "karşı çıkan" anlamına gelir. "Diabolos" sözcüğüyse, "sahtece suçlayıcı, değiştirici-bozucu, yalancı, iftiracı" anlamlarını içerir. "Şeytan" sözcüğünün Yahudi kaynaklarından, "iblis" sözcüğünün de Hıristiyan kaynaklarından bozularak, değiştirilerek Arap diline ve *Kur'an*'a sokulduğu, açıkça anlaşılabilir bundan.

Kur'an'da, Muhammed'e, "büyücü şerri"nden Tanrı'ya sığınması öğütlendiği gibi, "cin" ve "şeytan"ların "her türlüsü"nden; "insanların Rabbi'ne, "insanların Kralına ('Kral', burada Tanrı anlamında), insanların Tanrı'sına" sığınması da önemle öğütlenir. (Ayet 1-6.)

"[...] Muhammed"in ileri sürdüğü ve gerek "ayet"lerde, gerek "hadis"lerde yoğun biçimde yer alan bu tür [...] daha çok uzatmaya gerek yok.

Kısacası şu: Peygamber'in "mucize"sine karşılık, "ayet" ve "hadis"lere göre, "falcı"nın, "büyücü"nün de olağanüstülükleri var. Bunlara yardım eden de, "cin"ler ve "cin kökenli şeytan"lar. Peygamber'in yanında, Tanrı ve "melekler". Falcının, büyücünün yanındaysa "cin"ler ve "şeytan"lar! Çarpışmadalar kıyasıya. Çarpış babam çarpış. Doğal olarak inanırlar da sürükleniyor bu "meydan savaşı"na. İnsanlığı aldatanlarca inanmaya hazırlanmış milyonlarca, milyarlarca insancıklar.

Yalnızca "[...] Muhammed" değil, Yahudi peygamberleri ve aslında bir Yahudi olan İsa da "cin"le-"şeytan"la, "cinci" ve "büyücü"lerle uğraşıp savaşmışlar. Bir yanda peygamberler gösterilerde bulunmuş, öbür yanda "cinci"ler ve "büyücü"ler. Neden? Çünkü yaşanan çağ ve yöreler, "mucize" ve "büyü" gösterilerine alabildiğine elverişli. Yeryuvarlığının nice yerlerinden akıp gelen ilkel inanç ırmakları, bol bol ürünler sağlamış bu alanda.

"Büyü" (Sihir) ve "Mucize" Ortamı

Araştırmacılar, toplumbilim ve insanbilimin çeşitli dallarındaki uzmanlar, insanlığın geçmişinde bir "büyü dönemi" olduğunu yazarlar.

Doğaldır ki, asıl "büyü ortamı", o dönem ve çağlarda vardı. Ne var ki, yine aynı uzmanların da araştırmalarıyla ortaya koydukları gibi, ne "büyü"nün, ne de "ortamı"nın kökü kesilmiştir. Büyü de, ortamı da, değişik anlamlarda, değişik biçim ve görüntülerle sürmüştür çağlar boyunca.

İlkel halkbilim (etnoloji) uzmanlarından kimi yazar, ilkellerin büyüsünü anlatırken şöyle der:

> "Büyü: Doğaüstü güçlerin yardımı sağlanarak, belli bir ereği elde etmek, ya da belli bir durumu yaratmak için uygulanan eylem ve işlemlerdir. Temelinde dinamist dünya görüşü yatar, tabu yatar, çaresizlik, istek, çağrışım... gibi psikolojik nedenler yatar. Belirli bir teknikle, belirli kurallarla büyücülerce ortaya konan bir sanattır."[71]

Demek ki, "din"de olduğu gibi, "büyü"de de "doğaüstü güç" inancı var, "doğaüstü güçlerin yardımlarının sağlanabileceği" inancı var. Ayrıca, insan iradesiyle "doğaüstü güçlerin yardımı sağlanarak, doğanın etkilenebileceği" inancı var.[72]

Bu tanım ve açıklama yanlış değil kuşkusuz. Ancak, büyünün daha başka, daha dar, daha geniş anlamları da var. Özellikle de kitaplı dinler"in "kutsal metinler"ine ilişkin açıklama ve yorumlarında... İlkel yıldızbilim (astroloji) uğraşılarından hokkabazlığa, cinciliğe, üfürükçülüğe değin birçok değişik anlamda kullanıldığı görülür.[73]

Büyünün ve büyücülüğün, ilkel yıldızbilim (astroloji) ile iç içe olan biçimi, kimi araştırmacı ve yazarlarca çok eski çağlara götürülür ve buna ilişkin bilgi ve uğraşıların, eski uygarlıkların yaratıcısı toplumlardan yayıldığı anlatılır. En eski ve önemli kaynak olarak da, birçok yazarca Kaldeliler (Keldaniler=Gildaniler) gösterilir.[74] İlkel yıldızbilim ve onunla iç içe olan uğraşılara ilişkin bilgi ve becerilerin, Araplara da Kaldelilerden geçtiği yazılır. Dahası, eski Hintlilere, eski Mısırlılara, eski Yunanlılara ve daha başkalarına da aynı bilgi ve becerilerin Kaldelilerden Sumerler yoluyla geçtiği ileri sürülür.[75]

Şu da çok ilginç: Kimi Müslüman yazar, *Kur'an*'da, "kitaplılar" arasında yer verilen "Sabiîler"le de bu "Kaldeliler"in anlatılmak istendiğini savunur.[76] "Sabiîler" üzerinde ikinci ciltte genişçe durulacaktır. Burada kısaca şu söylenebilir: Sabiîler konusu çok önemlidir. Tüm ki-

taplı dinlere, bu arada İslam'a; inanç, boş inanç, namaz, oruç gibi ibadet biçimleri ve "taharet", "boyabdesti" gibi nice konularda geniş çapta kaynaklık etmişlerdir Sabiîler.

Ve ünlü Babil: Kaldeli ilkel yıldızbilimin de etkin olduğu anlaşılan[77] "ilkçağ"ın daha nice toplum ve ülkelerinden akıp gelen türlü inanç, boş inanç ırmaklarının doldurduğu, bolca suladığı Babil. Kutsal "kitap"larda da adı ve yeri olan Babil...

Tevrat, Babil'den ve Babil'deki olaylardan (uydurma da olsa) sıkça söz eder. *Kur'an*'da da geçer adı. "Babil büyücülüğü" anlatılır: Bakara Suresi'nin 102. ayetine göre: "Süleyman Peygamber döneminde, Babil'de, halka büyücülük öğretilirdi. En büyük büyü öğretmeni ve kaynak da Babil'deki Harut, Marut adlı iki melekti. Büyüye ilişkin bilgiler, bu iki meleğe indirilmişti. Bu melekler önce büyünün dince zararı konusunda uyarıda bulunurlar; sonra öğretirlerdi onu. İki melekten öğrenilen büyüler arasında, karıkocayı ayıracak türden olan da vardı. Bununla birlikte, söz konusu büyü, ancak Tanrı'nın izniyle 'zarar' verebilirdi. Büyüyü öğrenenler, kendilerine yarar değil; 'zarar' veren şeyleri öğrenmiş oluyorlardı. İyice biliyorlardı ki, onu (büyü bilgisini) satın alanların 'ahiret'te hiçbir payları yok. Alırken karşılığında kendilerini sattıkları şey, ne kötü şeydir. Ah bunu bir bilselerdi!.." Aynen bunlar anlatılıyor ayette!

Ayette yer alanlar, eski çağların masallarından yansımadır. Büyü ortamının dile gelişidir de... Uzunca bir masala yalnızca değinilmiş, masalın şurasından, burasından alınmış. Daha büyük bölümleriyle de "hadis"lerde yer almakta:

Büyücü ve Çapkın İki Melek: Harut ve Marut

Ünlü "hadisçi" ve mezhep kurucusu Ahmed İbn Hanbel (ö. Hicri 241/ Miladi 855), *Kur'an* ayetlerini "hadis"lerle yorumlamadan yanadır. Dahası, başka yorum kabul etmez.[78] Bakara Suresi'nin 102. ayetinde anlatılanlarla ilgili olarak da bir hadis aktarır. Bu hadise *El Müsned* adlı ünlü hadis kitabında yer verir. Hadis şöyle:

> "Abdullah İbn Ömer'in Peygamber'den işittiğini söyleyerek anlattığına göre Peygamber şöyle der:

"Tanrı Adem'i yeryüzüne indirince melekler şöyle konuştular: 'Ey Tanrı! Oraya, bozgunculuk yapacak, kan dökecek bir varlık mı yaratıp koyuyorsun? Oysa biz seni överek arılıyoruz, seni kutsallaştırıp yüceltiyoruz. (Başka bir varlığa ne gerek var?)'. Tanrı karşılık verdi: 'Kuşkunuz olmasın ki, ben, sizin bilmediğinizi bilirim!' (2/30.) Melekler karşılık verdi: 'Ey Tanrımız! Biz Ademoğullarından çok daha boyun eğenleriz sana!' Tanrı karşılık verdi: 'Öyleyse haydi meleklerden ikisini seçin getirin de yeryüzüne indirelim. Ve bakalım nasıl davranıyorlar?' Melekler karşılık verdi: 'Tanrımız! İşte sana Harut ve Marut! (Bu iki meleği seçtik.)' Bunun üzerine Harut ve Marut, hemen yeryüzüne indirildiler. Ve bir kadın çıkarıldı iki meleğin karşısına: Zühre. İnsanların en güzeli biçiminde. Meleklerin yanına vardı. Melekler, kendisini sunmasını istediler kadından. Kadınsa, 'Hayır, vallahi olmaz!' diyerek karşılık verdi. Ve şöyle konuştu: 'Siz şöyle şöyle sözlerle Tanrı'ya ortak (şirk) koşmadıkça istediğinize yanaşmam!' Onlarsa şöyle dediler: 'Vallahi biz kimseyi Tanrı'ya ortak koşmayız! Hiç mi hiç olamaz bu!' Bunun üzerine kadın ayrıldı onlardan. Sonra taşımakta olduğu bir çocukla döndü. İki melek, kadından yine aynı istekte bulundular. Kadın yine, 'Vallahi olmaz!' dedi. Ve ekledi: 'Siz bu çocuğu öldürmedikçe istediğinize evet diyemem!' Onlar da, 'Hayır, vallahi öldürmeyiz çocuğu. Hiçbir zaman olmaz!' dediler. Kadın yine ayrılıp gitti. Bu kez taşıdığı bir kadeh şarapla döndü. Melekler, yine kadından kendisini sunup cinsel isteklerini doyurmasını istediler. Kadın bu kez de: 'Hayır, siz şu şarabı içmedikçe o dediğiniz olmaz vallahi!' biçiminde konuştu. İki melek, hemen şarabı içtiler, kendilerinden geçip sarhoş oldular. Sonra kadınla cinsel ilişkide bulundular. Bu arada çocuğu da öldürdüler. Sarhoşluktan kurtulup kendilerine gelince kadın konuştu: 'Hepsini yaptınız vallahi. Bana, yapmayacağınızı söylediğiniz şeylerden hiçbirini bırakmamacasına yaptınız. Sarhoşken işlediniz bunları!' İki melek, bu olay yüzünden 'dünya azabı'yla 'Ahiret azabı' arasında bir seçim yapmak zorunda bırakıldılar. Onlar da (ahiretinki daha zordur deyip) 'dünya azabı'nı seçtiler."[79]

Bu "hadis", hemen tüm ünlü "*Kur'an* tefsirleri"nde de yer alır.[80] Ama öykünün tümü bu hadiste yok. Yine hadis ve "tefsir" kitaplarında yer alan hadislerle tamamlandığı görülür.[81]

Öyküde daha neler var:

Büyücü melekleri büyüleyecek ölçüde güzel kadın Zühre'nin, bu iki meleği baştan çıkardıktan ve istediklerini de onlara bir güzel yaptırdıktan sonra "gök"lere yükselişi, "yıldız" oluverişi. Suçlu-günahlı iki melek olan Harut ve Marut'un Babil'de cezalarını çekişleri, bir çukura doğru başaşağı asılışları, öyleyken gelenlere büyü öğretişleri...[82]

Bir kitapta öyküyle ilgili anlatılanlar derlendikten sonra şunlar yazılı:

> "...Harut ve Marut meselesi, görüldüğü gibi kitaplarımızda bir hayli yer tutmuştur. Belki yüzde doksan oranında; tefsirle, siyerle, peygamberler tarihi ve megazi ile uğraşan ve akaid sahasında eser veren müellifler, rivayetleri (hadisleri), hiçbir tenkide tabi tutmadan almışlardır."[83]

Ancak "İslam"ın "akıl" ve "bilim"e ters düşmeyeceğini savunan yutturmacacılar, nice benzerleri gibi, bu öykü karşısında da, "Hayır, yok öyle bir şey!" deme yoluna sapmadalar. Büyük tepki de göstermekteler. Bu tür öyküye inananların "kâfir billah" olduklarını ileri sürenler bile var.[84] "Bu öykü, 'İsrailiyyat'tandır" derler.[85] "Yahudi uydurmasıdır!" demek isterler. Ama bilmezlikten geldikleri bir şey var: *Kur'an*'daki "kıssa"ların çok büyük bir bölümü de öyle değil mi? Örneğin "Yusuf kıssası". Örneğin Musa'nın "mucize"lerine ilişkin öyküler. Örneğin, "Davud, Süleyman" ve öteki "Yahudi kralları"na ilişkin "kıssa"lar, masallar... Bunlar da birer "Yahudi uydurması" ('İsrailiyyat'tan) değil midir?

Sonra "hadis"leri yok sayalım. Peki "ayet"e ne diyeceğiz? Saçmalık olarak "ayette anlatılanlar" yetmez mi? Buna nasıl kılıf bulunacak?

"Kılıf"çılar, ayetteki sözlerden kimine tümüyle yanlış anlam vererek saçmalığı örtmeye çalışmışlardır.[86] Bizim Diyanet'in mollaları da aynı çabaya katılmış görünüyorlar.[87] Tabii zavallıca. Çünkü ne denli çabalasalar da, saçmalık sırıtıyor.

Harut-Marut ile Zühre öyküsüne tepki gösterenlere şu nokta da anımsatılsa iyi olacak:

Öykünün önemli bir bölümünü, Ahmed İbn Hanbel gibi bir hadisçi, kitabına, "sağlam" diye koymuş. Hadisin "rivayet yolu" için, İbn Kesir: "Ceyyidü'l-isnad (iyi yol izlenerek ulaşmıştır)" diyor. Öyküyü uzunca

biçimiyle, *Müstedrek* adlı kitabına yazan hadisçi El Hâkim, hadis için "Sahihu'l-isnad", yani "sağlam yol izlenerek aktarılmış bir hadis" diye görüş belirtiyor.[88] Başka hadisçiler de, söz konusu öyküyü içeren hadislere yer veriyorlar kitaplarında. Tüm bunlar yok sayılırsa, "İslam hükümleri" yönünden, işin içinden çıkılmaz. Çünkü, "İslam hükümleri"nin çok azı, doğrudan *Kur'an*'a dayanır. Çoğunun kaynağı "hadis"lerdir. Bu tür hadisçilerin aktarıp yazdıkları hadisler. Şimdi siz ey, saçmalığın kılıf hazırlayıcıları! İslam'ın kutsal kitabının da, nice benzerleri gibi içerdiği saçmalığı saklamak için bu hadisçilerin aktarmalarına "uydurma" derken; aynı şeyi, genel olarak "İslam hükümleri" için de söylemeye var mısınız?

Öykünün, "Yahudi uydurması" olduğu bir gerçek. Ama aynı uydurmanın bir bölümü de, akıl ve bilimle bağdaşmaz saçmalıklar içererek *Kur'an* ayetinde yer almıştır.

Masal, eski bir masal. Muhammed'den yüzyıllarca önce Yahudi kaynaklarında okunmaktaydı? *Tevrat*'ta, *Tevrat* "şerhlerinde"... *Tevrat*'ın birinci kitabı olan *Tekvin*'in 6. babında, birincisinden beşincisine değin olan ayetlerinde öyküye değinildiği görülebilir. A. Geiger de, aynı öykü ve benzerlerini eski bir "Yahudi Midraş'ında" bulmuştur.[89] *İncil*'de, Petrus'un İkinci Mektubu'nun ikinci bap 4. ayetinde; "Çünkü eğer Allah, günah işlediklerinde melekleri esirgemeyip fakat hüküm için saklı tutulmak üzere onları cehenneme atıp (burada Harut ve Marut'un Babil'de asılı bulundukları ileri sürülen çukur anlatılıyor olsa gerek) karanlık zincirlere teslim etti ise..." biçiminde bir anlatım var. Bu anlatımla da öyküye değinildiği söylenebilir. Kısacası, çok eski çağlardan sürüp gelen ve biçimden biçime girdiği anlaşılan öykü, *Kur'an*'a da sokulmuş sonunda. Daha geniş biçimiyle de "hadis"lere... Nice "kıssa"lar gibi... *Kur'an*'a ve "hadis"lere hangi kanalla yansıdığı tartışılabilir. Ama "büyücü" iki melek olarak tanıtılan, günah işledikleri için de "ceza çekmekte" oldukları anlatılan Harut ve Marut ile Zühre öyküsünün eski çağların kalıntısı bir masal olduğuna kuşku yok. Masal bu. Elbette ki, saçmalık olacak. "Ayet" ve "hadis"ler yer vermiş olsa bile...

Öykünün, konumuzu ilgilendiren yanı, "Harut ve Marut'un büyücülüğü"!

"Büyü"nün yeşerip, gelişmesini sağlayan ortamda, ilkçağların ilkel inanç ve masallarının payı büyüktür. Aynı boş inanç ve masallardan, "mucize"ler ve "mucize ortamı" da bolca gereç sağlamıştır.

İlkel inançlar birbirini, masal masalı etkilemiş. Geçim-yaşam etkenlerinin katılmasıyla da bir "yarış alanı" doğmuş bundan: "Büyü" ve "mucize" gösterileri için çok elverişli bir alan. *Kur'an*'a da geçen "Harut-Marut" masalı, bunun bir küçük yansımasıdır işte.

Sevgili *Kur'an*'ımızda yoğunca yer alan ilkel inançlara "kılıf" hazırlayıcılardan Ebubekir Ahmed E'r-Râzî El Cessas (ö. Hicri 370/ Miladi 980) da bunu dolaylıca anlatır. Arada hemen bir uyarı sunalım: Bu "Ebubekir E'r-Râzî" ile, hemen hemen aynı çağda yaşamış olan bir başka "Ebubekir E'r-Râzî" sakın karıştırılmamalı. Çünkü ikincisi (ö.923 ya da 932) oldukça akıllı; hangisi olursa olsun "dinlerde pek yarar görmeyen" bir düşünür, bilim dünyasında sözü edilen bir doktor, bir bilim adamıydı.[90] Bu aradan sonra dönelim konuya:

Saçmalığı örtmeye çabalayanlardan Ebubekir Ahmed E'r-Râzî El Cessas, "Harut ve Marut" büyücülüğünün geçtiği ayet üzerinde dururken, "büyü" ve "mucize" yarışmasına dolaylıca değinir. "Tanrı'nın 'büyüyü' de, 'büyücüyü' de açıkça kınadığı halde; meleklere, halka öğretsinler diye 'büyü bilgisi' indirmiş (vahyetmiş) olamayacağı" düşüncesinden yola çıkanların, "Harut ve Marut"un geçtiği ayeti "te'vil" yoluna saptıklarını, oysa buna gerek olmadığını açıklar; "meleklere büyü bilgisinin pekâlâ vahyedilmiş olabileceğini" ve "meleklerin de pekâlâ halka büyü öğretmiş olabileceklerini" savunur.[91] Buna neden gerek duyulduğunu anlatırken de; "büyünün çok önemli bir konu olduğunu", büyü konusunda söyleneceklerin halka iletilmesi için "meleklerin görevlendirilmesinin ve bu göreve iki meleğin özellikle ayrılmasının çok doğru bir yöntem olduğunu, çünkü meleklere halkın daha çok inanacaklarını" yazar.[92] Bir de şunu vurgular; "Büyücüler, peygamberlerin mucizelerine benzer olağanüstü şeylere kendilerinin de güç yetirdiklerini ileri sürmüşler ve halk da buna inanmıştı. Bunun üzerine Tanrı iki meleği gönderdi ki, halka gerçeği anlatsınlar..."[93]

Demek ki, bir yanda "peygamberler mucize gösterisinde" bulunurken, öbür yanda da "büyücüler gösterilerini sergiliyorlar"dı! Tanrı isterdi ki, halk tümüyle "peygamberler"den yana olsun. Oysa böyle olmuyordu, halkın bir bölümü de (belki de daha büyük bir bölümü) "büyücüler"e ve onların gösterilerine ilgi gösteriyordu. Şimdi ne yapsın Tanrı? Pey-

gamberlerden yana olduğu için, bunlar, "büyücüler"e baskın çıksınlar diye, yardımcı ve seçme iki melek gönderdi! Yani "Harut ve Marut"u. *Kur'an* savunucusu E'r-Râzî'ye göre işte olay bu.

Zavallı E'r-Râzî ve benzerlerine burada söylenecek çok şey var. Ama konuyu daha çok uzatmayıp geçelim. Yalnız şunu söylemek gerek ki, E'r-Râzî'nin dolaylı olarak anlattığı, "peygamber-büyücü yarışı" bir gerçek. Mucize gösterilerine ilişkin anlatılanlar da yansıtır bunu:

MUCİZELERDEN ÖRNEKLER

Ünlü peygamberlerinkinden örnekler göreceğiz.

Musa'nınkiler: Bunlar İçinde Dokuz Mucize

Bunlar, *Kur'an*'da da, *Tevrat*'ta da var.

Yılan Yapma Yarışında Musa ve Değneği

Yarışma, Musa (ve Harun) ile Firavun'un "sihirbazlar"ı (büyücüleri) arasında.

Konuya *Kur'an* ayetleriyle başlamak yersiz olmayacak. "Akıl" ve "bilim"e ters hiçbir şeyi içine almadığı "büyülü sözler"le savunulagelen sevgili *Kur'an*'ımızın ayetleriyle... "Ayet"leri benim "uydurduğum" sanılmaya. Peygamber değilim ki...

Tâhâ Suresi ayetlerinden:

56. ayette "Tanrı'nın ağzından" şöyle deniyor:

> "Ant (yemin) olsun ki, mucizelerimizin tümünü gösterdik; o (Firavun) yine de yalanladı ve direndi!"

Sonra 57. ayetten 63. ayete değin olan bölümle konuya giriliyor:

> "Firavun dedi, 'Musa! Büyünle bizi topraklarımızdan çıkarasın diye mi geldin?' 'Biz de senin karşına büyüyle çıkacağız. Seninkinin benzeriyle... Şimdi, seninle aramızda sözleşeceğimiz bir gün belirle. Öyle ki, ne biz cayalım, ne de sen. Ve (belirlenecek) düz bir alan olsun.'
>
> "Musa dedi, 'Sizinle aramızdaki sözleşme günü, süs (bayram) günü olsun. Ve halkın kuşlukleyin toplanmaya alıştığı yer.'

"Firavun dönüp gitti. Gösteri için gerekli düzenlemeyi toparlayıp sonra geldi.

"Musa onlara (karşıgöstericilere) dedi: Yazık size. Tanrı'ya karşı yalan uydurmayın. Yoksa cezayla sizi siliverir. Yalan atan, daha baştan yitirmiştir.'

"Onlar da aralarında tartıştılar ve görüşmelerini gizli tuttular: 'Bu iki kişi (Musa ve Harun), iki büyücüdür kuşkusuz. Dilerler ki, büyücüleriyle sizi, topraklarınızdan çıkarıp atsınlar. Ve güzelim yolunuzu yitirtsinler size' diye konuştular."

Sonra hazırlıklar, yarışma ve sonuç:
Ayetler 64'ten 70'e değin:

"'Haydi büyücüler! Gösteriniz için neyiniz varsa toparlayın, sonra gelin dizilin! Bugün kim üstün gelirse, o kazançlı çıkacaktır.'

"Büyücüler seslendiler: 'Musa! Haydi ya sen ustalığını koy ortaya, ya da önce gösterisini sergileyen biz olacağız!'

"Musa karşılık verdi: 'Siz ustalığınızı gösterin önce!'

"Birden büyücülerin ipleri ve değnekleri, büyüleri nedeniyle, koşarcasına yürüyormuş gibi geldi Musa'ya.

"Bu yüzden Musa, içinden bir korkuya kapıldı.

"Biz; 'Korkma Musa!' diye seslendik: 'Kesinlikle üstün gelen, sen olacaksın!' 'Sağ elindekini koy ortaya. Ki, onların yapıp sergilediklerini yutuversin! Onların yaptıkları, büyücü düzeninden başka değildir. Büyücü, ne ortaya getirirse getirsin, başarılı olamaz!'

"Sonunda (yenilen) büyücüler, eğilip yere kapandılar. 'Biz, Harun'un ve Musa'nın Tanrısı'na inandık!' dediler."

Bu yarışma, A'râf Süresi'nin 106.-123., Şuarâ Suresi'nin 34.-48. ayetlerinde hemen hemen aynen böyle anlatılır. *Kur'an*'ın başka surelerinde de değinilir, anımsatılır. Gerek A'râf Suresi'nin 107. ayetinde, gerek Şuarâ Suresi'nin 32. ayetinde aynı sözlerle, Musa'nın değneğinin, gösteri sırasında apaçık "büyük yılan" oluverdiği açıklanır. Bu açıklama, başka surelerde de yer alır.

Tevrat, bu yarışmayı, "Musa'nın dokuz mucizesi"ni anlatırken sunar. Ancak *Tevrat* ayetlerinde, bu yarışma sırasında "yılan oluveren" değneğin sahibi, Harun. *Kur'an*'a geçirilirken, kimi değişikliklerle birlikte, bu değişikliğe de gerek görülmüş anlaşılan. Şunu da belirtmek gerek: Değnek, *Tevrat*'ta kimi yerde Musa'nın, kimi yerde de Harun'un elinden yere atıldığında "yılan" oluyor. Aynı değnek de, ayrı değnekler de olabilir.

Musa'nın, değneğin "yılana dönüşmesi"yle ilk karşılaşması *Tevrat*'ın Çıkış bölümünde, dördüncü bap, 2. ve 4. ayetlerde şöyle anlatılır:

> "Ve Rab ona dedi: Bu senin elindeki nedir? Ve o dedi: Değnek. Ve Rab dedi: Onu yere at. Ve o değneği yere attı. Ve yılan oldu. Ve Musa, onun önünden kaçtı. Ve Rab Musa'ya dedi: Elini uzat ve onun kuyruğundan tut. Ve Musa elini uzatıp onu tuttu ve elinde değnek oldu."

Kur'an ayetlerinde de aşağı yukarı böyle anlatılır. Örneğin Tâhâ Suresi'nin 17.-21. ayetlerinde anlatım şöyle:

> "Musa! Sağ elindeki nedir?
>
> "Musa dedi: O, benim değneğim. Dayanırım ona. Ve onunla davarıma yaprak silkelerim. Daha birçok işimi onunla görürüm.
>
> "Tanrı dedi: Musa! Onu yere at.
>
> "Musa onu yere attı. O, birden yılan oluverdi, koşarcasına yürüyordu.
>
> "Tanrı dedi: Yakala onu! Korkma! Biz onu yine eski durumuna dönüştüreceğiz!"

Neml Suresi'ndeki açıklama da şöylecedir:

> "Değneğini yere at! O sırada değneğini yılan gibi kıpırdar görünce, Musa arkasına bakmadan dönüp kaçtı. 'Korkma Musa! Benim katımda peygamberler korkmaz!'" (Ayet 10)

Şimdi büyücülerle olan yarışmayı, bir de *Tevrat* ayetlerinde görelim:

Çıkış bölümü, bap 7, ayet 8-12:

"Ve Rab, Musa'ya ve Harun'a söyleyip dedi: Firavun, 'kendiniz için bir olağanüstü (mucize) gösterin!' diye size söylediği zaman, Harun'a diyeceksin: 'Kendi değneğini al ve yılan olması için Firavun'un önüne at!'

"Ve Musa ile Harun, Firavun'un yanına girdiler ve Rabbin buyurduğu gibi yaptılar. Ve Harun, değneğini Firavun'un önüne, kullarının önünde yere attı. Ve değnek yılan oldu. Ve Firavun da hikmetli adamları ve efsuncuları ve Mısır'ın sihirbazlarını çağırdı. Onlar da büyüleriyle öyle yaptılar. Ve her biri, kendi değneğini yere attı ve her bir değnek yılan oldu. Ve Harun'un değneği, onların değneklerini yuttu."

Milyarlarca insanın, "Tanrı'dandır, kutsaldır" denerek inandırılageldiği "kutsal kitap"ların, "peygamber-büyücü yarışması" üstüne anlattıkları böyle işte. Üzerinde durmalı ve düşünmeli insan. Sonra düşünmeli, yine üzerinde durmalı. Ve yine düşünmeli. Düşünmeli, düşünmeli...

Tevrat'ın, bu Yahudi kaynağının, *Kur'an*'a kaynaklık ettiği ne denli belli oluyor değil mi?

Tanrı adına sunuş sahteliği bir yana, bu İbrani kaynakta, efsanelerin yer alması anlayışla karşılanabilir. Yazıldıkları çağ ya da çağlar düşünülerek... Çünkü ilkelliklerle dolu olan bu ilkel dergiye, "efsane"lerin geçirilişindeki geçmiş, İÖ 1000 yıllarına dek götürülebilmekte.[94] Bu geçmişi daha gerilere götürenler bulunabilmekte.[95] Ya *Kur'an*'da yer almalarına ne demeli? Onca yüzyıllardan sonra, aynı ilkel inanç ve efsaneleri *Kur'an*'ın içermesi, "gerçek" diye ve "Tanrı adına" sunması bağışlanabilir mi?

Öbürlerine geçelim:

Tevrat, Musa ve Harun'un, "büyücüler"le yarışıp onları yendiklerini anlattıktan sonra, Musa'nın "dokuz mucize"sinden ötekileri anlatmaya geçiyor, art arda sıralıyor:

Musa'nın Dokuz Mucizesinden İkincisi: Suların Kana Dönüşmesi

Tevrat'ın Çıkış bölümünün 7. babı:

"Ve Rab Musa'ya dedi: Firavun'un yüreği inatçıdır, senin toplumunu salıvermek istemiyor. Sabahleyin Firavun'a git, işte, o suya

çıkıyor ve onu karşılamak için ırmağın kenarında duracaksın ve yılana dönüşen değneği, kendi eline alacaksın. Ve ona diyeceksin: Çölde bana ibadet etmeleri için toplumumu salıver diye İbranilerin Allah'ı Rab, beni sana gönderdi. Ve işte şimdiye dek beni dinlemedin. Rab şöyle diyor: Şununla bileceksin ki, ben Rabb'im. İşte ben, elimde olan değnekle, ırmakta olan sulara vuracağım. Ve sular, kana dönüşecekler. Ve ırmakta olan balıklar, ölecekler. Ve ırmak kokacak ve Mısırlılar, ırmaktan su içmekten tiksinecekler. Ve Rab Musa'ya dedi: Harun'a söyle: 'Değneğini al ve Mısır'ın suları üzerine, ırmakları üzerine, kanalları üzerine, havuzları üzerine ve bütün su birikintileri üzerine uzat da kan olsunlar. Ve bütün Mısır ülkesinde, gerek ağaç kaplarda gerek taş kaplarda kan olacak.'" (Ayetler: 14-19.)

Bundan sonra, İbrani Tanrı'nın (ilginçtir, Muhammed'in de benimsediği Tanrı odur) buyruğunun, Musa ve Harun adlı elçilerince nasıl yerine getirildiği anlatılır.

Yahudi toplumunun salıverilmemesine son derece öfkelenen Yahudi Tanrı, "sularını kana dönüştürmek"le Mısırlıları cezalandırmaya koyulmuş. Musa ve Harun eliyle... Irmağın tümü kana dönüştürülmüş. Irmağın balıkları ölmüş hiç kalmamacasına. Irmak baştan sona kokmuş. Mısırlılar ne yapacaklarını şaşırmışlar, perişan olmuşlar. Ne su alabilmişler ırmaktan, ne su içebilmişler. Besin kaynakları "balıklar" da elden gitmiş. Suları, "değnek vuruşları"yla kana dönüştürmüş kişilerin, yani Musa ve Harun'un bu eylemlerine, Mısırlı büyücüler de karşılık vermek, bir şeyler yapmak istemişler, ama ne mümkün! "Güç yetirememişler" buna. Tanrı'nın, elçileri eliyle gerçekleştirdiği bu durum, "inatçı Firavun"u uyarmaya yetmemiş. Ve tüm "Mısır ülkesi"ni kaplayan kan, 7 gün sürmüş. (Bkz. *Tevrat,* Çıkış 7:20-25.)

Burada bir araya girmek istiyorum:

Saygıdeğer ve "kâfirlik"le suçlanan bir kişi olduğu halde ters ve çıkmaz bir yola sapmış olan bir kişi var: M. Sadeddin Evrin. Diyanet İşleri Başkan Yardımcılığı da yapmış olan bu kişi, bir "emekli general"dir. Paşa, emekli olduktan sonra kendini dine daha çok vermiş; "kâfirlik"le, "dinsizlik"le suçlanmalara karşılık, "hayır, ben kâfir, dinsiz olamam!"

dercesine "dinliliği"ni kanıtlamaya koyulmuş ve yalnızca İslam'ın, yalnızca onun kutsal kitabının değil, "tüm dinler"in ve "kutsal kitaplar"ın savunmasını üzerine almış. Bu tür avukatlığı sırasında, ne denli "din saçmalığı" varsa, "akıl ve bilim"le bağdaştırma çabasını göstermiştir. İşte bu, "bağdaştırma" çabası sürerken, Musa'nın "dokuz mucizesi"ni de "olmuştur" diyerek savunmakta, "akıl ve bilim"le bağdaştırmaya çabalamakta! Ve bu arada Paşa hazretleri "kan mucizesi" için bakın neler yazmakta:

> "Zamanımızda da, 10 yıl içinde dördüncü kez, Florida'da olmuştu. Bu olayı yapan, Gimonodinin adı verilen, şaşılacak bir hızla çoğalan minimini hayvancıklardır. Birkaç saat içinde yüzlerce kilometrekarelik bir alan, kıpkırmızı bir çamur halini almış ve bu hayvancıkların çıkardığı toksin, oradaki balıkları öldürmüştü. Karaya vuran tonlarca balığın kokusu, kıyı halkını birkaç ay için, iç bölgelere çekilmek zorunda bırakmıştı."[96]

Paşa demek ister ki, "Musa'nın mucizelerinden suların kana dönüştürülmesi de olmayacak bir şey değildir. Florida'da olduğu gibi, eski Mısır'da da olay görülmüş olabilir." Dahası, "olmuştur"! diyor.

Biz de "olabilir" diyelim. Ve hemen soralım: O zaman "mucize" olmaktan çıkmaz mı Paşam? "Doğal" bir olay, nasıl "mucize" sayılır? Tanrı'nın uyarısı ve "değnek vuruşları" sonucu olayın meydana geldiği açıklanmıyor mu "kutsal" metinlerde?

Ve Kurbağalar Gönderiyor Tanrı: Dokuz Mucizeden Üçüncüsü

> "Ve Rab, Musa'ya dedi: Firavun'un yanına gir ve ona de: Rab şöyle diyor: 'Toplumumu salıver ki, bana ibadet etsinler. Ve eğer sen salıvermek istemezsen, işte ben, senin bütün sınırlarını kurbağalarla vuracağım. Ve ırmak kurbağalarla kaynayacak. Ve çıkacaklar ve senin evine ve senin yatak odana, senin yatağının üzerine ve kullarının evlerine ve toplumuna ve fırınlarına ve hamur teknelerine girecekler...'" (*Tevrat,* Çıkış, 8:1-3.)

Rab, yani Yahudi Tanrı, elçileri aracılığıyla ne demişse hepsi olmuş: Musa'nın kılavuzluğunda, "Harun elinin sular üzerine uzanması"yla "Kurbağalar" çıkıp yürümüş Mısır ülkesine. Her yanı sarmışlar. Yahudi Tanrı,

Musa aracılığıyla "olacak!" diye ne demişse hepsi olmuş bir bir. Sonra Firavun çaresiz Musa'ya başvurmuş: "Rabbe yalvarın da kurbağaları benden ve toplumumdan kaldırsın. *Böyle olsun ki, toplumu, Rabbe kurban kessinler*" (8:8) demiş. Musa, "Rabb"e ne zaman "yalvarma"sını istediğini sormuş ona. Firavun; "Yarın!" diye karşılık vermiş. Musa, kabul etmiş ve eklemiş: "Ta ki (yeter ki), Allah'ımız Rab gibi yoktur, bilesin! ve kurbağalar senden ve evlerinden ve senin kullarından ve senin toplumundan kalkacaklar; yalnız, ırmakta kalacaklar!" (8:10-11.) "Rabb"e yalvarması sonucu Musa'nın dediği gibi olmuş. Kurbağalar her yerde ölmüş. Yalnızca "ırmak"ta kalmış. Ve "yığın yığın kurbağa" toplamış Mısırlılar. Ama yine de Firavun'un "yüreğinin katılığı" gitmemiş. Firavun, eskisi gibi "Rabb"e karşı direnmiş. (Bkz. 8:10-12.)

Sadeddin Evrin Paşa, bunu da "bilim"e ve de "insan aklı"na uygun "olabilir", hatta "olmuş" göstermek için şunları yazar:

> "Yine zamanımızda, İngiltere'de, Shaphal adındaki kasabayı, kurbağalar kaplamış; halk ve belediye, bu afet karşısında aciz kalmıştı."[97]

Yine Paşa'ya, "Mademki, bu denli doğal bir olaydır, öyleyse 'mucizelik' bunun neresinde?" diye sorulabilir. Ardından da şu soru eklenebilir: "Acaba, İngiltere'nin o kasabasında da Yahudi Tanrısı Rabb'e benzer, uyarılarına kulak asılmamış bir ulusal Tanrı ve bu Tanrıyla her an haberleşen bir Musa, bir Harun, ya da bunların benzerleri peygamberler, uyarıları dinlemeyen Firavun, ya da benzeri 'inatçı' Kral mı vardı? Krala, çevresine, halkına, bir 'mucize' mi gösterilmek istenmişti? Böyle bir durum mu vardı Paşam?"

Tanrı, Tatarcık Denen Sinekler Gönderiyor: Dördüncü Mucizeden İlki

> "Ve Rab, Musa'ya dedi: Harun'a de: 'Değneğini uzat ve yerin tozuna vur, ta ki, bütün Mısır ülkesinde tatarcık olsun!' Ve böyle yaptılar ve Harun elini değneğiyle uzattı ve yerin tozuna vurdu. İnsanda ve hayvanda tatarcık oluştu. Ve bütün Mısır ülkesinde, yerin bütün

tozu, tatarcık oldu. Ve sihirbazlar da tatarcık çıkarmak için büyüleriyle böyle yaptılar, fakat yapamadılar... Ve sihirbazlar Firavun'a dediler: Bu, Allah'ın parmağıdır. Fakat Rabbin söylediği gibi Firavun'un yüreği katılaştı ve onları dinlemedi." (8:16-19.)

Evrin Paşa, bu konuda bir şey dememiş nedense. Anlaşılan dünyanın herhangi bir ülkesinde, herhangi bir yörede benzer bir şey bulamamış. Oysa istese ve biraz uğraşsa bulabilirdi pekâlâ.

Tanrı Bu Kez Atsinekleri Gönderiyor:
Dördüncü Mucizeden "Sinekli Mucize"nin İkincisi

Öfkeli Yahudi Tanrı, Firavun'un direnmesine karşılık olarak "atsinekleriyle" öfkesini gösteriyor bu kez. "Mısırlıların evleri, üzerlerinde bulundukları toprak" tümüyle "atsinekleri"nin saldırısına uğruyor. Her yan ve yöre doluyor bu sineklerle. Yalnızca, "İsrailoğulları"nın, yani Yahudilerin oturdukları kesim, sinek felaketine uğramıyor. Yahudi Tanrı, "kendi toplumu"na ayrıcalık tanıdığını bildiriyor zaten: "Ve o gün, toplumumun içinde oturdukları Goşen yöresini, atsinekleri olmayacak biçimde ayıracağım. Ta ki, dünyanın (evrenin) ortasında, benim Rab olduğumu bilesin!" diyor ve Firavun'a seslenirken şunu da ekliyor:

> "Senin toplumunla, benim toplumum arasında fark koyacağım. Bu, yarın bir belirti olacak!" (Bkz. 8:20-24.)

Atsinekleri, Mısırlıların kanını emerken Firavun, yine Yahudi Tanrı'nın elçilerine, Musa ve Harun'a başvurmak zorunda kalmış. Sinek "felaket"inin kaldırılması için aracılık yapmalarını, bunun için Yahudi Tanrı'ya yalvarmalarını istemiş. Özellikle Musa'dan dilemiş bunu. "Toplumunu salıvereceği"ne ilişkin de kesin kesin söz vermiş. Musa da kabul edip yalvarmış Tanrısı'na:

> "Ve Musa Firavun'un yanından çıktı ve Rabbe yalvardı. Ve Rab, Musa'nın sözüne göre yaptı. Ve Firavun'dan ve kullarından ve Firavun'un toplumundan atsineklerini kaldırdı. Atsineklerinden bir tane bile kalmadı. Ama bu kez de Firavun'un yüreği katılaştı ve Musa'nın (ve Yahudi Tanrı'nın) toplumunu salıvermedi." (8:30-32.)

Bir önceki "tatarcık" mucizesiyle, bu "atsineği" mucizesi, başka bir deyişle "sinek mucizesi" ya da "sinekli mucize", öyle anlaşılıyor ki, *Kur'an*'a göre "bitli mucize"dir. Çünkü bunlar anlatılırken *Kur'an*'da "bit" anlamına da gelen bir sözcüğün çoğulu, "Kummel" kullanılıyor. (Bkz. A'râf Suresi, ayet 133.) Buna göre, Tanrı, Mısırlıları cezalandırmak için "mucize" olarak "bit sürüsü" göndermiş. Belki de asıl kaynaktaki sözcükten, biraz değişik anlam çıkarılmış, "kanatlı asalak"ları anlatan sözcük, "kanatsız asalak" (bit, kene... gibi) anlamına gelebilecek bir içerikte düşünülüp yorumlanmış. Belki de o da değil; salt bir değişiklik olsun diye söz konusu mucize "bitlendirilmiş"tir *Kur'an*'da. Zaman zaman bu oluyor, yani kaynağa göre, *Kur'an*'da değişiklik yapma gereği duyulduğu görülüyor. Neyse; "mucize, mucizedir", ha "sinekli" ha "bitli"... Gönderilen asalak sürüsü, Mısırlıların kanını emmiş mi, emmemiş mi? Önemli olan o!

Ama olmuş mu gerçekten?

Gerek *Tevrat*'ın, gerek *Kur'an*'ın ve savunucularının, inanırlara sunup yutturdukları türden değil, ama bir "kan emme" olayı, çağlar boyu olagelmiş: "Kutsal kitap" efsanelerindeki "sinek" ya da "bit" sürülerinden çok daha felaketli olarak "kan emici" sürüler ortaya çıkmış ve insanlığın kanını emegelmişler. Söz konusu "sinek" ve "bit" sürülerinden de, en zararlı it ve kurt sürülerinden de çok daha zararlı olarak... Nasıl mı başarılı olmuşlar?

İşte bu "mucize"lerdeki türden saçmalıkları da yutturup araç yaparak...

Yahudi Tanrı'nın Öcü-Öfkesi Sürüyor

> "Ve Rab, Musa'ya dedi: Firavun'un yanma gir ve ona söyle: 'İbranilerin Allah'ı Rab şöyle diyor: Toplumumu salıver ki, bana ibadet etsinler. Yoksa eğer sen onları salıvermek istemezsen ve onları daha tutarsan, işte Rabbin eli, kırda olan hayvanların üzerinde, atların üzerinde, eşeklerin üzerinde, develerin üzerinde, sığırların üzerinde ve koyunların üzerinde olacak. Ve Rab, İsrailin hayvanlarıyla Mısırlıların hayvanları arasında ayrım yapacak ve İsrailoğullarına ait olanlarınkinden, hiçbirinden ölen olmayacaktır. Ve Rab, belirli zaman koyup dedi: Rab, ülkede bu şeyi, yarın yapacaktır. Ve Rab bu şeyi, ertesi gün yaptı ve Mısırlıların bütün hayvanları öldü'!..'" (*Tevrat,* Çıkış, bap 9, ayetler 1-6.)

Yani "[...]"dan da beter bir Yahudi Tanrı. Saldırıyor ve zavallı hayvanları tümüyle kırıp yere seriyor! Ama Mısırlılarınkine yapıyor bunu. Yahudilerinkine dokunmuyor. Bu ayrımı titizce gözetiyor.

Buna "beşinci mucize" denebilir.

Öfkeli Yahudi Tanrı bunun ardından yeni felaketler gönderiyor: "İrin çıkaran çıban" (bkz. 9:8-12). "Öldürücü dolu" (bkz. 9:18-34). *Kur'an*'da bu iki mucizenin bir mucize sayıldığı seziliyor ve ikisinin de "tufan" sözcüğünün kapsamı içine alındığı anlaşılıyor.[98]

Buna göre, bu felaketleri de "altıncı mucize" saymak olası.

Bunun ardından da "çekirge sürüsü" gönderiyor Yahudilerin Rabbi (bkz. 10:4-19). "Yedinci mucize." Sonra "üç gün" süren "koyu karanlık" (bkz. 10:22-25). "Sekizinci mucize." Ve "Rab", Mısırlıların kendilerinden ve hayvanlarından "ilk doğanlar"ı öldürüyor acımadan (bkz. 11:5-9, 12:29-30). Böylece "Musa'nın mucizeleri"nden bir dizi tamamlanmış oluyor. "Dokuz"dan çok. Ancak *Kur'an,* "dokuz mucize" diyor. Bu "mucizeler takımı"nı "dokuz"da topladığı anlaşılıyor.

A'râf Suresi'nin 133. ayetinde şöyle denir:

> "(Firavun ve toplumuna) 'tufan' (salgın ve dolu), çekirgeler, bitler, kurbağalar ve kan gönderdik. Ayrı ayrı birer mucize olarak. Onlar, direnmişlerdi. Suçlu bir toplum olmuşlardı."

İsrâ Suresi'nin 101. ayetinde de şöyle dendiği görülür:

> "Ant olsun ki, (yemin) biz Musa'ya açık açık (ayrı ayrı) dokuz mucize vermiştik. Sor İsrailoğullarına. Firavun onlara geldiğinde, 'Musa! Sanıyorum ki, sen, büyülenmiş birisin!' demişti."

"Dokuz mucize" arasında, bir "mucize"nin daha sözü edilir. Bu arada gösterilmiş; ama "dokuz"dan sayılması mı, sayılmaması mı gerekir, belli değil: "Musa'nın elinin renk değiştirmesi"dir bu. *Tevrat*'ta şöyle denir:

> "Ve yine Rab ona dedi: 'Şimdi elini koynuna koy!' Ve (Musa) elini koynuna koydu. Ve elini çıkardığı zaman, işte eli kar gibi cüzzamlı idi. Ve Rab dedi: 'Elini yine koynuna koy!' Ve (Musa) yine elini koynuna koydu. Ve onu çıkardığı zaman, işte yine kendi teni gibi." (*Tevrat,* Çıkış 4:6-7.)

Bir çeşit hokkabazlık numarası.

Tanrı, Hokkabazlık Numarası Yaptırıyor

"Ulu Tanrı", Peygamberi'ne bir çeşit hokkabazlık numarası da yaptırıyor böylece. Aynı numara, *Kur'an*'da, Tâhâ Suresi'nin 23. ayetinde şöyle anlatılır: "(Musa!) elini, koltuğunun altına (koynuna) koy! Ki, bir başka mucize olarak bembeyaz çıksın ortaya!" A'râf Suresi'nin 108., Şuarâ Suresi'nin 33. ayetlerinin anlamı da şöyle: "(Musa) elini çıkardı, bakanlara bembeyaz göründü." Neml Suresi'nin 12. ayetinde de aynı hokkabazlığın şöyle anlatıldığı görülür: "Elini koynuna koy! Ki, pürüzsüz bembeyaz ortaya çıksın, Firavun ve toplumuna (birer felaket olarak) gönderilen 'dokuz mucize' arasında yer alsın. Gerçektir ki, onlar, yoldan çıkmış bir toplumdu."

Yahudi Tanrı, Soygun Yaptırıyor

"İbranilerin Allah'ı", savaşıyor, didiniyor. Firavun'a, toplumunu "salıverdirtmek" için her yola başvuruyor, her tür çılgınlığı yapıyor, yaptırıyor. Bu arada bir de soygun düzenleyip uygulattırıyor:

> "Ve İsrailoğulları, Musa'nın sözüne göre yaptılar. Ve Mısırlılardan gümüş şeyler istediler, altın şeyler ve giysiler istediler. Ve Rab, Mısırlıların gözünde topluma lütuf verdi. (Yahudileri Mısırlıların gözüne iyi gösterdi.) Ve (Mısırlılar) istediklerini verdiler. Ve Mısırlıları *soydular.*" (*Tevrat,* Çıkış, 12:35-36.)

Ve Kinci Yahudi Tanrı,
Yaptırdığı Soygunu İzleyenleri Irmakta Boğuyor

> "Musa'ya: 'Kullarımı (Yahudileri) geceleyin yola çıkar, yürüt! Kuşkusuz, izleneceksiniz!' diye bildirdik. Firavun'sa kentlere (asker) toplayıcılar gönderdi. 'Bunlar (Yahudiler), küçük bir azınlıktır, bizi kızdırıp duran bir azınlık. Yine de biz, kalabalık ve hazırlıklı olmalıyız!' diye konuştu. Ama biz, Firavun ve adamlarını, bahçelerden, su kaynaklarından, hazinelerden ve değerli yerlerden çıkardık. Öyle işte. Ve tüm bunlara, İsrailoğullarını 'mirasçı' (sahip) kıldık.
>
> "Firavun ve topladığı kalabalık, güneş doğarken onları izlemeye koyuldular. İki topluluk birbirini görünce, Musa'nın arkadaşları: 'İşte

yakalandık!' diye konuştular. Musa'ysa, 'Hayır, öyle değil. Rabbim, benimle birliktedir. O, bana elbette yol gösterecektir' dedi. Biz Musa'ya: 'Değneğini denize vur!' dedik. Hemen deniz (ırmak) ikiye ayrıldı, her parçası, büyük bir dağ gibiydi. O sırada öbürlerini (Yahudileri izleyen Firavun ve adamlarını) onlara iyice yaklaştırmıştık. Musa'yı ve onunla birlikte olanları tümüyle kurtardık. Ama öbürlerini (Firavun ve adamlarını, suların ortalarına çekerek) boğup bıraktık. İşte bunda, ibret alınacak bir ders vardır. Ne var ki, onların çoğu inanmazlar." (*Kur'an,* Şuarâ Suresi, ayet 52-67.)

Kinci Yahudi Tanrı'nın bu boğdurma eylemi *Tevrat*'ta da uzun uzun anlatılır. (Bkz. Çıkış 13:17-22, 14:1-31.) *Kur'an* ve *Tevrat*'ta hemen hemen aynı biçimde anlatılır bu olay. *Kur'an*'da ayrıca, bu olayla, Tanrı'nın "öç" aldığı da açıkça belirtilir. Örneğin A'râf Suresi'nin 136. ayetinde, Tanrı'nın ağzından şöyle dendiğini görüyoruz: "İşte onlardan (Mısırlılardan) öç aldık ve onları denizde (ırmakta) boğuverdik. Mucizelerimizi yalanlayıp umursamamalarının karşılığı olarak..."

Kur'an'ca da benimsenen bu Tanrı, *Kur'an*'da, örneğin Âli İmrân Suresi'nin 4. ayetinde "Güçlü öç alıcı" diye nitelenir.

Kendi toplumu için Mısırlılardan öç alan Yahudi Tanrı'nın *Kur'an*'ca da benimsenmesi ne denli şaşılasıdır değil mi?

Kur'an'ın da onayladığı odur ki; Yahudilerin, Tanrı katında özel bir yeri ve değeri var:

Mucizelerle Savunulan Yahudilerin Tanrı Katındaki Özel Yerleri

Tevrat'ta, sayılamayacak kadar çok bölüm ve ayette, Tanrı, kendisini "İbranilerin Allah'ı" olarak sunuyor; İbrani toplumunu, yani Yahudileri "toplumum" diye tanıtıyor. Bunda şaşılası bir şey yok. Çünkü *Tevrat* bir Yahudi yapıtı. Ama ya *Kur'an*? *Kur'an*'da Yahudilerin özel yer alışlarına ne demeli?

Kur'an'da, Yahudilerin, "bütün dünyaların toplumlarından üstün" kılındıkları anlatılıyor. Birçok suresinde ve birçok ayetinde. Örneğin Bakara Suresi'nin 47. ve 122. ayetlerinin sözleri aynıdır ve anlamı şöyledir:

"Ey İsrailoğulları! (Ey Yahudiler!) Üzerinize akıttığım iyiliğimi anımsayın. Ve anımsayın ki *sizi tüm dünyalara üstün kıldım.*"

Kur'an'da, Musa'nın da bunu anımsattığı açıklanır: Mâide Suresi'nin 20. ayetinde Musa'nın şöyle dediği bildirilir:

> "Toplumum! Tanrı'nın size olan nimetlerini anın! Tanrı, sizin içinizden peygamberler ve yine sizden krallar yapıp yetiştirdi. Dünyalarda, size verdiğini başka hiçbir topluma vermemiştir!"

Yahudi Tanrı'nın *Kur'an*'ca da benimsenip onaylanmış olmasına, biraz düşünülürse, şaşmamak gerektiği anlaşılır: İslam, Yahudiliğin, biraz değiştirilmiş kopyasından başka nedir ki? "İnanç ilkeleri" bile aynı değil mi?[99]

Musa'nın Değneğiyle Kayalardan Kaynaklar Fışkırtılıyor

Kur'an'da, Bakara Suresi'nin 60. ayetinin anlamı şöyledir:

> "Musa, toplumu için su istemişti de, biz: 'Değneğini taşa vur!' dedik. (Vurunca) taştan 12 kaynak fışkırdı. Herkes, içeceği kesimi bildi. 'Tanrı'nın yiyeceklerinden, içeceklerinden yiyin, için! Yalnız yeryüzünde bozguncular olarak azgınlık etmeyin!' (denerek seslenildi kendilerine)."

"Musa'nın değneğiyle kayadan su çıkartıldığı" yolundaki bu sav nereden alınma?

Kuşkusuz, *Kur'an*'dan öncekilerden... Benzeri savlar ve saçmalıklar gibi...

Tevrat'ın çeşitli bölümlerinde, örneğin Çıkış bölümünde (bkz. 17:5-7), Sayılar bölümünde (bkz. 20:10-13) ve *Kur'an*'ın "Davud'a inen *Zebur*" dediği Mezmurlar bölümünde (bkz. 78:20) aynı sav yer alır. Yalnız bu "mucize"nin yer aldığı yerlerde, "12" kaynak yoktur. Bunu da *Kur'an*'ın başka bir bölümündeki "12 kaynağı" alıp "mucize"dekiyle karıştırdığı anlaşılıyor. Örneğin Çıkış'ın başka bir yerinde şöyle denir: "Ve Elim'e geldiler. Orada 12 su kaynağı ve 70 hurma ağacı vardı. Orada suların yanında kondular." (15:17.) Burada sözü edilen "12 su kaynağı"nın, Musa'nın "mucize" olarak "taşa vurup çıkardığı" ileri sürülen "kaynak"la hiçbir ilgisi yoktur. *Kur'an,* ya bilerek karıştırmıştır (ki, bu tür numaraları zaman zaman yapar) ya da kaynakları karıştırması bilmeyerek olmuştur. Birinci olasılık daha doğru olabilir. Çünkü Musa'nın değneğiyle vurup

çıkardığı kaynaklar "12" olunca; *Kur'an* ayetinde de açıklandığı gibi, her bir Yahudi boyuna bir kaynak düşüyor. Şundan ki, "İsrailoğulları"nın o zaman "12 sıpt" (12 boy) olduğu ileri sürülür Yahudi kaynaklarınca. *Kur'an* tefsirlerinde de yorumlar bu yolda.[100] Böylece anlaşılıyor ki, "değnekle vurularak çıkarılan" söz konusu "mucize" kaynağını "12"ye çıkarmakla Yahudilere daha çok değer verilmek isteniyor *Kur'an*'ca. Hem bir politika gereği, hem de [...] duygusunun itişiyle... Her bir Yahudi boyuna bir kaynak yaratılmış olması, daha çok okşar Yahudileri. İlginçtir ki, aynı Yahudilerden nice kişiler ve "cemaat"ler, güçlenen Müslümanlarca hiç acımadan "katledilmiş"lerdir. Hem de Muhammed'in [...]sıyla... Kureyzaoğulları, ünlü ozan Eşrefoğlu Ka'b, Ebu Rafi Abdullah Sellâm İbn Ebi'l-Hukayk'ın tuzak kurularak öldürülüşleri; en sağlam hadislere, hadis kitaplarına bile geçen niceleri örnek gösterilebilir.[101] Daha önce de değinilmişti buna.

Tanrı'nın Yahudilere Özel Olarak İndirip Gönderdiği Yiyecekler

Tevrat'tan:

> "Ve onların arasında olan karışık halkın iştahları çok arttı. Ve İsrailoğulları da yine ağlayıp dediler: Bize kim et yedirecek? Mısır'da parasız yediğimiz balığı, hıyarları ve karpuzları ve pırasaları ve soğanları ve sarmısakları anımsıyoruz. Fakat şimdi canımız kurudu; hiçbir şey yok; ancak şu ***man***'ı görüyoruz. Ve man, kişniş tohumu gibiydi. Ve görünüşü ak günnük görünüşü gibiydi. Toplum dolaşır ve onu devşirirlerdi ve değirmende öğütürlerdi, yahut havanda döverlerdi ve tencerede haşlar ve ondan pideler yaparlardı ve tadı taze yağ tadı gibiydi. Ve geceleyin ordugâh üzerine çiğ indiği zaman, üzerine man inerdi." (Sayılar 11:4-9.)

Burada sözü edilen "man"a yine dönülecek.

Kur'an'dan:

> "(Ey Yahudiler!) anımsayın ki, şöyle demiştiniz: 'Musa! Biz bir çeşit yiyeceğe katlanamayız. Tanrı'na yakar da, toprağın bitirdiği bitkilerden çıkarsın: Sebzesinden, hıyarından, sarmısağından, mercimeğinden, soğanından...' Musa da şöyle demişti: 'Daha değerli olanı, değersiz olanla mı değiştirmek istiyorsunuz?..'" (Bakara Suresi, ayet 61.)

Burada "daha değerli olan"la anlatılmak istenen, *Tevrat*'tan aktardığımız bir önceki alıntıda sözü edilen "man"dır. *Tevrat*'ta da, *Kur'an*'da da, bu yiyeceğin Tanrı'dan, Yahudilere özel olarak gönderildiği anlatılır: *Tevrat*'ın bir bölümünde şöyle dendiği görülür: "Ve Rab, Musa'ya dedi: İşte ben, *sizin için gökten ekmek yağdıracağım...*" (Çıkış 16:14). Ve bu ekmeğin nasıl yağdırıldığı, uzun boylu anlatılır. (Bkz. Çıkış 16:4-29.) İşte *Kur'an*'da "daha değerli" diye nitelenen şey ve *Tevrat*'ta "man" adı verilen yiyecek budur.

Yahudilerin bu yiyecekten artık bıktıkları ve başta "et" olmak üzere başka yiyecekler de, örneğin hıyar, soğan, sarmısak... ve çeşitli sebzeler istedikleri anlatılıyor. Yahudilerin "et"e ilişkin istediklerinin nasıl karşılandığı açıklanırken *Tevrat*'ta şöyle denir:

> "Ve Rab tarafından bir yel çıktı ve denizden bıldırcınlar getirdi. Ve ordugâhın çevresinde, bu yanda bir günlük yol, öbür yanda bir günlük yol kadar, yerden yukarı iki arşın yüksekliğinde olmak üzere, ordugâhın üzerine düşürdü. Ve bütün o gün ve bütün o gece ve bütün ertesi gün toplum kalkıp bıldırcınları topladılar. En az toplayan, 10 homer (37 litre) topladı." (Sayılar 11:31-32), (bkz. Çıkış 16:8-12).

Tevrat, bu sağlanmadan önce, Musa'yla Yahudi Tanrı arasında şu konuşmanın geçtiğini bildirir: "Ve Musa dedi: Aralarında bulunduğum toplum, 600 bin piyadedir ve sen 'onlara et vereceğim ve bütün bir ay yiyecekler!' diyorsun. Onları doyurmak için onlara koyunlar ve sığırlar mı boğazlanacak? Ve Rab, Musa'ya dedi: 'Rabbin eli kısaldı mı? Sana verdiğim söz olacak mı, olmayacak mı şimdi göreceksin!'" (Sayılar 11:21-23). İşte "bıldırcınlar", bundan sonra gönderilmiş!

Tevrat, şu açıklamayı da yapıyor:

> "İsrailoğullarının söylenmelerini işittim. Onlara söyleyip de, "Akşamüstü et yiyeceksiniz ve sabahleyin ekmekle doyacaksınız. Ve bileceksiniz ki, Allah'ınız Rab benim!'" (Çıkış 16:12).

Tevrat'ın bir bölümünü oluşturan ve *Kur'an*'da *Zebur* diye geçen Davud'un "Mezmurlar"ında da şunlar yazılı:

"Ve iştahlarına göre yiyecek isteyerek, yüreklerinde Allah'ı denediler. Ve Allah'a karşı söz söyleyip dediler: Allah, çölde sofra kurabilir mi? İşte kayaya vurdu da sular fışkırdı. Ve seller coştu. Ekmek de verebilir mi? Toplumuna et bulur mu? Bundan dolayı Rab işitip öfkelendi. Ve Yakub'a (İsrail'e) (Yahudi toplumuna) karşı ateş tutuştu. Ve İsrail'e karşı öfke yükseldi. Çünkü Allah'a inanmadılar. Ve onun kurtarışına güvenmediler. Bununla birlikte, yukardan göğe buyurdu: Ve göklerin kapılarını açtı. Ve yemek için üzerlerine man (ekmek) yağdırdı ve göklerin buğdayını onlara verdi. Her biri, *kudretlilerin ekmeğini* yedi. Onlara doyuncaya dek yiyecek gönderdi. Göklerde doğu yelini estirdi. Ve gücüyle güney yeline yol gösterdi. Ve eti onlar üzerine toz gibi, kanatlı kuşları da denizlerin kumu gibi yağdırdı..." (Mezmurlar 78:18-27.)

Burada "man" için söylenen "kudretlilerin ekmeği", *Kur'an* yorumlarına "kudret helvası" biçiminde girmiş[102] ve Diyanet'in yayımladığı çeviride de bu deyime yer verilmiş bulunuyor. "Man" sözcüğü de "menn" biçiminde *Kur'an*'a geçirilmiş. Diyanet İşleri Başkanlığı çevirisinde Tâhâ Suresi'nin 80. ayetinin Türkçeye şöyle çevrildiği görülür:

"Ey İsrailoğulları! Sizleri düşmanınızdan kurtardık, Tur'un sağ yanını size vaat ettik ve *kudret helvasıyla bıldırcın indirdik.*"

Yahudilere, "gökten yiyecek indirildiği", *İncil*'lerde, örneğin *Yuhanna İncili*'nde de anlatılır. (Bkz. *Yuhanna* 6:31.)

Bize de indirilir mi dersiniz bu tür yiyecekler? Yoksa "gökteki" yiyecek depoları tükendi mi? Belki de Tanrı'nın ne gücü yetiyor, ne sözü geçiyor artık!

"Musa'nın mucizeleri"nden bu kadar örnek yeter.

İsa'nınkiler

"İsa'nın mucizeleri", *İncil*'lerde anlatılmakta. Bunlardan kimi, *Kur'an*'da da yer almakta. *Kur'an*'ın alamadıklarınaysa "hadis"lerde yer verildiği görülmekte.

İsa'ya ve İnanırlarına da "Gökten" Yiyecek İndirildi mi?

Kur'an'a göre "evet!" demek gerekiyor. *İncil*'lerdeyse böyle bir "mucize"nin gerçekleştiğine ilişkin bir açıklama yok. Ancak, ünlü dört *İncil*'de, bir başka tür "yiyecek mucizesi" anlatılıyor gibi:

> "Ve İsa, gözlerini kaldırıp, yanına büyük bir kalabalık geldiğini gördü. Filipus'a dedi: Bunlar yesinler diye nereden ekmek satın alalım? Bunu da onu denemek için söyledi. Çünkü ne yapacağını kendisi biliyordu. Filipus ona cevap verdi: ...iki yüz dinarlık ekmek bile yetmez. Şâkirtlerden biri, Simun Petrus'un kardeşi Andreas, ona dedi: Burada, beş arpa ekmeğiyle, iki balığı olan bir çocuk var. Fakat bu kadar adama bu nedir? İsa; halkı yere oturtun! dedi. O yerde çok ot vardı. Hesapça *beş bin erkek* kadar oturdular. O zaman İsa, ekmekleri aldı. Ve şükrettikten sonra oturanlara dağıttı. Balıklardan da istedikleri kadar dağıttı. Ve onlar doyunca, İsa, şâkirtlerine dedi: Hiçbir şey, zayolmasın diye artan parçaları toplayın. İmdi onları topladılar. Ve o beş arpa ekmeği yiyenlerden artan parçalarla *on iki küfe doldurdular.* İmdi İsa'nın yapmış olduğu alameti (mucizeyi) halk görünce: Gerçek, dünyaya gelecek olan Peygamber budur! dediler." (*Yuhanna* 6:5-15.) (Bkz. *Matta* 14:15-21, *Markos* 6:35-44, *Luka* 9:12-17.)

"Mucize"ye ilişkin sözler, dört *İncil*'de de hemen hemen aynı.

İleri sürülür ki; İsa'nın "Havari"lerinin, "yiyecek"le ilgili olarak bunun dışında da İsa'dan istekleri olmuş. "Musa'nınkine benzer mucizeyle gökten yiyecek indirilmesini" istemişler. Ama İsa, buna yanaşmış görünmüyor.

İncil'deki anlatım şöyle:

> "Ve İsa'ya dediler: Allah'ın işlerini işlemek için biz ne yapalım? İsa cevap verip onlara dedi: Allah'ın işi odur ki, onun gönderdiği adama iman edesiniz. İsa'ya dediler: İmdi görüp sana iman edelim diye sen ne alamet yapıyorsun (ne mucizen var)? Ne işliyorsun? Atalarımız çölde ***man*** yediler. Nasıl ki, yemek için onlara gökten ekmek verdi diye yazılıdır. İmdi İsa onlara dedi: Doğrusu ve doğrusu size derim: Size gökten ekmeği Musa vermedi. Size gökten gerçek ekmeği babam veriyor. Çünkü Allah'ın ekmeği, gökten inen

ve dünyaya hayat verendir. Ona dediler: Ya Rab! Bize bu ekmeği her zaman ver! İsa onlara dedi: Hayat ekmeği benim. Bana gelen, hiçbir zaman acıkmaz, bana iman eden, hiçbir zaman susamaz..." (*Yuhanna* 6:28-35.)

İşte *İncil*'deki bu anlatım, *Kur'an*'da [...] bir başka görüntüye bürün-dürülmüş, sözlerin anlamı da apayrı bir anlama dönüştürülmüş.

Konuya ilişkin *Kur'an*'daki anlatım şudur:

"Havariler: 'Ey Meryem oğlu İsa! Rabbin bize (de) gökten bir sofra indirebilir mi?' dediler. İsa da: 'Eğer inanırlardansanız, Tanrı'dan korkmalısınız!' demişti. Onlar da şöyle dediler: 'Biz, o gökten inecek sofradan yemek istiyoruz ve istiyoruz ki, gönüllerimiz yatışsın, senin bize doğru söylediğine tam inanalım ve buna tanıklık edenlerden olalım!' Meryem oğlu İsa Tanrı'ya yakardı: 'Ey Rabbimiz olan Tanrı! Üzerimize gökten sofra indir! İndir de, ilklerimize ve sonra geleceklere bayram, ayrıca senden bir mucize olsun! Bizi doyur! Çünkü sen, yiyecek verip doyuranların en yararlısısın!' Tanrı karşılık verip dedi: 'Ben, onu size indireceğim! Ama ondan sonra içinizden kim nankörlük ederse, kesinlikle ona öyle bir ceza veririm ki, dünyalardan hiç kimseye öyle bir ceza verdiğim görülmez!'" (Mâide Suresi, ayetler 112-115.)

Akıl ve bilim yönünden, Muhammed'in *Kur'an*'ının, İsa'nın *İncil*'inden epeyce geriye düştüğü görülüyor burada. *İncil*'den *Kur'an*'a, Muhammed'in işine geldiği gibi geçirilmiş, yani değiştirilerek ve [...] aktarılmış, ama ileri doğrultuda değil... Bununla birlikte, *İncil*'de anlatılanların da akıl ve bilimden ne denli uzak olduğu açık seçik belli.

İsa Neler Başarıyordu?

Kur'an'da bakın neler anlatılıyor:

"Anımsa ki, Tanrı şöyle demişti: 'Ey Meryem oğlu İsa! Sana ve annene ettiğim iyiliğimi an! Seni 'Ruhu'l-Kudüs'le desteklemiştim. O nedenle sen, beşikteyken ve yetişkinken insanlarla konuşabiliyorsun. Sana kitabı, hikmeti, *Tevrat*'ı ve *İncil*'i öğrettim. Benim iznimle çamurdan kuş biçimi (heykel) yapıp yaratabiliyorsun, o biçime (kuş

heykeline) can üflüyorsun ve o da benim iznimle kuş oluveriyor. Anadan doğma körü, görür kılıyorsun ve alacalıklıyı (Abraşı) iyileştiriyorsun benim iznimle. Ve yine benim iznimle *ölüleri diriltip ortaya çıkarıyorsun.* Sen, kendilerine mucizelerle vardığında İsrailoğullarının sana gelebilecek zararlarını önlemiştim. O zaman sana inanmayanlar: 'Bu, apaçık bir büyüdür!' diye konuşmuşlardı." (Mâide Suresi, ayet 110.)

Incil'lerdekiler:

"Ve İsa, havralarda öğreterek ve melekutun (gök krallığının) müjdesini va'zında söyleyip halk arasında her türlü hastalığı ve her türlü zayıflığı iyileştirerek bütün Galile'de dolaşıyordu..." (*Matta,* 4:23.)

"Ve dağdan inince, büyük kalabalıklar onun ardınca gittiler. Ve işte bir cüzzamlı. Gelip: Ya Rab! Eğer istersen beni temizleyebilirsin (iyileştirebilirsin) diyerek ona secde kıldı. İsa da elini uzattı ve 'İsterim temiz olasın!' diyerek ona dokundu. Ve onun cüzzamı hemen temizlendi..." (*Matta,* 8:1-3.)

"Ve İsa, Kefernahum'a girdiği zaman bir yüzbaşı ona: Ya Rab! Hizmetçim, inme hastalığından çok acı çekip evde yatıyor diyerek geldi. (...) Ve İsa, yüzbaşıya dedi: Git, sana iman ettiğin gibi olsun! Ve hizmetçi o saatte iyileşti." (*Matta,* 8:5-6, 13.)

"Ve İsa, Petrus'un evine geldiği zaman, onun kaynanasını sıtmalı olarak yatmış gördü. İsa, onun eline dokundu ve sıtma, kadını bıraktı. O da kalkıp İsa'ya hizmet etti. Ve akşamları, cine tutulmuş birçok adamları kendisine getirdiler. Ve o bir sözle (kötü) ruhları çıkardı ve hastaların hepsini iyileştirdi. Ta ki, İşaya Peygamber'in: 'Bizim zayıflıklarımızı kendisi aldı ve hastalıklarımızı yüklendi!' sözü yerine gelsin." (*Matta,* 8:14-17.)

"Ve İsa bir kayığa binince şâkirtleri onun ardınca bindiler. Ve işte denizde büyük bir fırtına oldu. O denli ki, kayık dalgalarla örtüldü. İsa'ysa uyuyordu. Şâkirtler İsa'ya geldiler: Kurtar bizi Ya Rab! Helak oluyoruz! diyerek onu uyandırdılar. Ve İsa on-

lara dedi: Ey az imanlılar! Niçin korkuyorsunuz? O zaman İsa kalkıp, yelleri ve denizleri azarladı. Havada büyük bir düzelme oldu. Ve adamlar: 'Bu nasıl zattır ki, yeller de, deniz de kendisine boyun eğiyor!' diyerek şaştılar."

"Ve İsa, karşı yakada Gadarinilerin ülkesine geldiği zaman, mezarlardan çıkan cine tutulmuş iki kişi onu karşıladı. Çok azgın oldukları için, hiç kimse o yoldan geçemezdi. Ve işte onlar: Ey Allah'ın oğlu! Bizden sana ne? Buraya bize, vaktinden önce işkence etmeye mi geldin? diye bağırdılar. Onlardan uzakta, otlayan büyük bir domuz sürüsü vardı. Cinler İsa'ya: 'Bizi çıkarırsan, domuz sürüsüne gönder!' diye yalvardılar. İsa da onlara: 'Gidin!' dedi. Onlar da çıkıp domuzlara gittiler. Ve işte bütün sürü, uçurumdan aşağı denize atılıp sularda boğuldular..." (*Matta,* 8:23-32.)

"Ve işte on iki yıldır kan akıntısı olan kadın, İsa'nın arkasından gelip esvabının eteğine dokundu. Çünkü kadın içinden diyordu: Yalnız esvabına dokunsam kurtulacağım. İsa da dönüp onu görerek dedi: Cesur ol kızım, imanın seni iyileştirdi. Ve kadın, o saatte iyileşti..." (*Matta,* 9:20-22.)

"Ve İsa oradan geçerken, iki kör: Ey Davudoğlu! Bize acı! diyerek onun ardınca gittiler. Eve varınca, körler onun yanına geldiler. İsa, onlara dedi: Bunu yapmaya gücüm olduğuna inanıyor musunuz? Körler kendisine: Evet ya Rab! dediler. O zaman İsa, size imanınıza göre olsun! diyerek *gözlerine dokundu. Onların gözleri açıldı.*" (*Matta,* 9:27-30.)

İsa Mezarını Açtırdığı Ölmüş Lazar'ı Diriltiyor

"İsa ağladı. İmdi Yahudiler: Bak, onu ne denli seviyormuş, dediler. Fakat onlardan bazıları dediler: 'Körün gözlerini açan bu zat, bir şey yapamaz mıydı ki, bu adam da ölmesin? O vakit, İsa, yine içinden inleyerek kabre geldi. O (kabir) bir mağaraydı ve önünde bir taş vardı. İsa: Taşı kaldırın! dedi. Ölenin kız kardeşi Marta ona dedi: 'Ya Rab! Artık kokmuştur, çünkü dört günlüktür!' İsa dedi: 'Eğer iman edersen, Allah'ın izzetini (mucizeyi) göreceksin! demedim mi?' Bundan

sonra taşı kaldırdılar. İsa da gözlerini yukarıya kaldırıp dedi: Ey Baba (Tanrım)! Beni işittiğin için sana şükrederim ve beni her zaman işittiğini bilirim. Fakat çevrede duran halk için söyledim (mucize göstereceğimi bildirdim), ta ki, beni senin gönderdiğine iman etsinler! Bu şeyleri söyledikten sonra yüksek sesle: *Lazar, dışarı gel! diye bağırdı. Ölü de, elleri ve ayakları sargılarla bağlanmış ve yüzü mendille sarılmış olarak çıktı. İsa onlara: Onu çözün ve bırakın gitsin! dedi."* (*Yuhanna,* 11:35-44.)

İşte *Kur'an,* "İsa'nın ölüleri diriltip mezarından çıkardığını" anlatırken bu [...]* da açıkça onaylıyor. Çünkü Muhammed'inkiler de pek farklı değil. [...]lıkta da, [...]likte de:

Muhammed'inkiler

Muhammed'in "mucize"lerinin başında "*Kur'an* mucizesi"nin geldiği ileri sürülür. Bu sav, Peygamber'in çağından epeyce sonraki İslam avukatlarınca ortaya atılmakta daha çok. Bu "mucize"nin ne tür bir mucize olduğunu, akıl ve bilim önünde ne denli dayanıksız bir balon niteliği taşıdığını birlikte göreceğiz. Ama başka bir bölümde.

Muhammed'in İsteğiyle Ay İkiye Bölünmüş

Kur'an'da bir "Kamer" Suresi var. "Kamer", *Ay* demektir. Bir "mucize" olarak Ay'ın "bölündüğü" anlatıldığı için bu sureye bu ad verilmiş.

Surede bakın ne "buyuruluyor":

> "Kıyamet yaklaştı, (onun için:) Ay (ikiye) bölündü. Bir mucize görünce yüz çevirirler ve: 'Süregelen bir büyüdür!' derler." (Ayet 1-2.)

> "Kıyamet alameti", yani kıyametin çok yakın olduğunun belirtisi olsun diye "Ay bölünmüş"! Ve de Muhammed'in "peygamberliği"nin bir kanıtı gösterilsin diye. "İkiye bölünmüş" Ay! Koskoca Ay! Bölünür mü, bölünür! Neyle? Kuşkusuz, ilkel düşüncenin ve kopkoyu bilgisizliğin kılıcıyla... Bu kılıç, bu denli keskindir işte!

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

"İslam uleması"na göre: "Ay'ın bölünmesi mucizesi", "en temel mucizelerinden"dir.[103] "Beş duyu organıyla kavranılabilir ve nesnel nitelikli mucizelerin en büyüğüdür. Tüm peygamberlere verilen mucizelerden hiçbiri, bununla ölçülemez. Çünkü bu mucize, gökyüzündeki gökcisimleri içinde, parlak biçimde göze çarpan bir küre üzerinde 'izhar buyurulmuştur.'"[104]

Söz konusu mucize, en sağlam sayılan hadis kitaplarında da yer alır, "hadis" olarak anlatılır. Ünlü Kâdî İyâz (ö. Hicri 544/ Miladi 1149), *E'ş-Şifau'ş-Şerif* diye bilinen *E'ş-Şifa Fi Ta'rifi Hukuki'l-Mustafa* adlı kitabında "Ay'ın bölündüğü"ne ilişkin "hadis"lerin, çoğunlukla "sağlam" yollarla Peygamber'e ulaştığını yazar.[105] Bir başka kitapta da şu bilgi verilir:

> "Ay'ın bölünmesi olayı, Buharî, Müslim, Tirmizî, İbn Hanbel, Tayâlisî, Hâkim, Beyhakî, Ebu Naim tarafından en açık biçimde yazılmaktadır. Bu hadislerin râvîleri, Peygamber'in arkadaşlarından: Abdullah İbn Mes'ud, Abdullah İbn Abbas, Abdullah İbn Ömer, Enes İbn Mâlik, Cübeyr İbn Mut'im, Ali İbn Tâlib, Huzeyfe İbnu'l-Yemânî ile başka zevattır. Abdullah İbn Mes'ud, bu olayı bizzat görmüş ve aktarmıştır. Buharî ve Müslim, onun rivayetini aktarırlar..."[106]

Ay Nasıl Bölünmüş?

Buharî'nin kitabına aldığı bir hadisin anlamı şöyle: "Abdullah İbn Mes'ud'dan aktarılmıştır: İbn Mes'ud der ki: Ay, Peygamber'in zamanında ikiye bölündü. Onun üzerine Peygamber; 'Tanık olun!' dedi."[107] Yine Buharî'nin, Enes İbn Malik ile Abdullah İbn Abbas'tan gelen iki aktarması daha var: Bunlardan birinde; "Mekke putataparlarının Peygamber'den mucize istedikleri, Peygamber'in de onlara Ay'ın ikiye bölündüğünü gösterdiği" anlatılır. Öbüründe de yine "Peygamber zamanında, Ay'ın ikiye bölündüğü" açıklanır.[108]

Daha ayrıntılı "bilgi" veren hadisler de var:

Müslim'in *E's-Sahih*'ine aldığı hadislerden birinin anlamı tam şöyledir:

"Abdullah İbn Mes'ud der ki: Biz, Peygamber'le birlikte Mina'da bulunuyorduk. O sırada, Ay iki parçaya ayrıldı. Bunlardan bir parça, dağın arka yanında, bir parça da dağın beri yanında kaldı. Bunun üzerine Peygamber: 'Tanık olun!' dedi bize."[109]

Bu hadisi, birçoğu gibi, Tirmizî de kitabına aldıktan sonra ayeti de eklemiştir.

"Ay'ın bir parçasının bir yanında, öbür parçasının da öbür yanında kaldığı" bildirilen "dağ" hangi dağdır?

O da açıklanıyor "hadis-i şerif"lerde: "***Hirâ***" Dağı. Buharî ve Müslim'in "ittifak" ettikleri, yani ikisinin de alıp yazdıkları bir hadiste de dağın adı "Hirâ" diye geçer.

İkiye Bölünen Ay'ın İki Parçası da Yere İnip
Hirâ Dağı'nın İki Yanına Düşmüş

Hadisi, birçok sağlam hadis kitabı da içine almakta. Ama bunların içinde "en sağlam iki hadis kitabı" kabul edilen *Sahihu'l-Buharî* ile *Sahihu'l-Müslim*'in alıp yazması, ayrıca önem taşımakta. Hadisin anlamı tam şöyle:

"Mekkeliler, Peygamber'den bir mucize göstermesini istediler. Bunun üzerine Peygamber, ***Ay'ı ikiye*** bölünmüş olarak gösterdi onlara. Mucize isteyenler, ***Hirâ*** Dağının, ***Ay***'ın iki parçası arasında kaldığını gördüler."[110]

"Gök"teki Ay ikiye bölünmüş. "Putataparlar"ın Muhammed'den "mucize" istemeleri üzerine olmuş bu bölünme. Ve iki parçası da gelip, Hirâ Dağı'nın iki yanına düşmüş!

Olur mu, olur! Ol Ulu "Rabb"in neye gücü yetmez ki? Yapar mı, yapar.

"Hikmet"inden "sorulmaz" ama, yine de soralım:

Ol Ulu Tanrı böyle yapmaya niye gerek görmüş? İnandırmak istediği "kâfir"leri bunsuz da "imana getirme"ye gücü yetmez miydi? Doğrudan yola getirmek varken, "gökteki" güzelim Ay'ı bölüp parçalamak, hiç de akıllıca bir yöntem olmasa gerek!

Ulu Tanrı'nın "[...]" hikmetini düşünürken Ay ve Hirâ Dağı üzerinde durmalı biraz:

Ay mı büyük, Arap'ın ***Hirâ*** Dağı mı?

Muhammed'in kendi [...]* Tanrı'sına göre Hirâ Dağı büyük elbette. Ay'dan çok büyük. Düşünün ki; tüm varlıklarıyla birlikte evreni "altı yaratma günü"nde yaratmış, bu altı günden dört günü, yalnızca "dünya"mıza ayırmış.[111] Daha önce de bundan söz etmiştik. Dört yaratma gününü ayırdığı "Dünya", evrenin tüm varlıklarının altıda dördü kadar demektir. Elbette ki, "dağ"ının büyüklüğü de ona göredir. Böylesine korkunç büyük olan bir dünyanın koskocaman dağı yanında, "gökteki o küçücük Ay"ın sözü mü olur? İşte böyle düşünür Muhammed'in Tanrısı. Böyle düşünür ve doğaldır ki, Peygamberi'ne de buna uygun "mucize" yaratır.

Ey çağımızın Ay'a ayak basan insanlığı! Düşünmez misin? Bir Ay'ı bir de Arap'ın "Hirâ Dağı"nı?! Ay'ın parçalandığına, her bir parçasının, bu dağın iki yanına düştüğüne, milyarlarca insanın inandırılagelmiş olmasını düşünüp utanç duymaz mısın? Ve de [...] misin bu tür saçmalıkların avukatlığını yapanların yüzüne?

"Ay, Anlatıldığı Gibi Bölünmüştür" Diyenlerin Savunmaları

Diyanet Yayınları'ndan *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi*, Diyanet çevresinde çok tanınır ve bir "kutsal kitap" gibi okunur. Bu "Terceme"nin "allâme" ve "merhum" "mütercim"lerinden "Profesör" Kâmil Miras (1874-1957) da söz konusu saçmalığın savunmasını üzerine alanlardan. Yani Ay'ın ikiye bölündüğünü ve parçalarının dünyamıza, Muhammed'in ülkesi "kerem"li Mekke'deki ünlü Hirâ Dağı'nın iki yanına düştüğünü, "saçmalık" demeden ve de *Kur'an*'ın anlattığına, daha ayrıntılı olarak hadislerde anlatılanlara tam uygun biçimde benimseyip savunanlardan.

Kâmil Miras, mezun olduğu "Darulfünun" (Üniversite) ve "Ulûm-u Âliyye-i Diniyye"ye, "ders-i âm"lığına ve İkinci Meşrutiyet "Mebusluğu"na uygun bir "vukuf"la "mes'ele"yi "tetkik"e girişiyor; "sahih hadisler"i sıraladıktan sonra, saçmalığın savunmasına koyulmadan önce konunun bir özetini yapıyor. Şöyle:

> "Bütün bu rivayetler (aktarılan hadisler), mucizenin şu safhalarını belirtmektedir: Mucize: 1) Müşriklerin dileği üzerine; 2) Mekke'de;

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

3) Peygamber'imizin hayatında, kendi tarafından; 4) Bir defa izhar olunmuş; 5) Ve ayın ikiye bölündüğü; 6) Ve bölüklerin dağın iki tarafına ayrıldığı görülmüştür.

"Şu halde, birbirlerini teyid ve *Kur'an*'ı izah eden bu rivayetler (hadisler) karşısında, bu hadiseyi inkâr (etmek), bir 'mükâbere' (inatla yanlışlığı savunma) olduğu gibi, bu rivayetler dışındaki rivayetler ve mütalaâlar da çürüktür."[112]

Üstat, daha sonra "şakk-ı kamer mucizesi"nin "müdafaası"na geçer! Yani olayın nasıl bir "gerçek" olduğunu "ispat"a koyulur. Ne var ki, "hazret", yeni bir şey söylemez. Kendisinden önceki "zevat-ı kirâm" neler söylemiş ve yazmışlarsa olduğu gibi alır aktarır hemen hemen. "Kaynak" da göstermeden. Zaten bu gibilerin geleneğidir bu. "Namusluca araklar" ve aktarırlar. Kaynak maynak göstermeksizin. Ya da gösterirler ama, doğrudan başvurmadıkları kaynakları gösterirler. Kâmil Miras da bunu yapar. Buradaki konuya ilişkin de, daha önce ileri sürülmüş bulunan görüşleri, kendi görüşleriymiş gibi yazmakta "terceme"sine. Bu görüşleri, örneğin "Asr-ı Saadet" adıyla bilinen ve "din uleması"nca çok "itibar" edilen *İslam Tarihi*'nin 4. cildinde hemen hemen olduğu gibi bulmaktayız. Bu cilt, tümüyle "mucizeler"e ayrılmıştır. Oldukça da iddialı. Yazarı: "Namlı ulema"dan Seyyid Süleyman Nedvî. Türkçeye çeviren de, Ömer Rıza Doğrul. Ay'ın bölünmesine ilişkin bu ciltte yer alan görüşler, savunmalar, yine olduğu gibi, yüzyıllarca önce kaleme alınmış olan bir başka kitapta, *Şifâu'ş-Şerif*'te yazılı bulunmakta. Kâmil Miras'ın "Tercemesi" de, "Asr-ı Saadet" de, yüzyılımızın kitapları. Oysa asıl adı *Kitabu'ş-Şifa Bi Ta'rifi'l-Mustafâ* olan *Şifâu'ş-Şerif*'in yazarı Kâdî İyâz, Hicri 544/ Miladi 1149 tarihinde ölmüştür. Yani arada birçok yüzyıl var.

Kâdî İyâz'ın kitabında, "Ay'ın bölünmesi mucizesi"ne ilişkin anlatılanları kendi görüşleriymiş gibi alıp aktaran başkaları da var yüzyılımızdaki din avukatları içinde. Örneğin bir İsmâil Fennî Efendi, bir Elmalılı Hamdi Yâzır. Bunlar da son derece iddialı görünmekteler. Kâdî İyâz'ın yazdıkları da kendisinin olmasa gerek. Onun döneminde ve daha önceki yüzyıllarda aynı konuyu aynı biçimde işleyenler bulunduğu kuşkusuz. Yer yer rastlamaktayız da... Bunların hepsini bu-

rada sayıp dökmeye gerek yok. Kısacası, Kâdî İyâz'dan önce, onun döneminde ya da sonra ve yüzyıllarca sonra, söz konusu saçmalığı savunagelmişler. Hem de birbirlerinden kopya edercesine.

İşte bunların "topuna birden" karşılık vermek iyi olacak sanırım.

Bunlar ne diyorlar? Önce onu görelim:

"Ay'ın gerçekten bölündüğünü" ve "parçalarının", dünyamızdaki falanca "dağ"ın iki yanına düşüverdiğini savunan "ulema"dan yüzyılımızdakiler, "ilme, fenne" yer vererek girişirler işe.

Bu girişlerindeki özet görüş: "İbni Sina gibi eski felsefeciler, gök ve gökcisimlerinin bölünüp sonra birbirlerine eklenmesinin olamazlığını ileri sürmüşlerdi. İslam kelamcıları da bunun olabilirliğini ileri sürüp karşı çıkmışlardı. Tartışmalar uzamış ve sürüp gitmişti. Çağımızda artık felsefecilerin o görüşlerinin yanlışlığı anlaşılmış durumda. Çünkü bugünkü gökbilimine göre, Güneş'in de, Dünya'mızın içinde bulunduğu 'Güneş sistemi'nin de, daha büyüklerinden koparak oluştuğu, kabul edilmelidir ve kabul edilmekte."[113]

Buna göre, "Ay'ın bölünmesi mucizesi" de pekâlâ gerçekleşmiş olabilir; böyle düşünmek de "bilim"e aykırı düşmez. Yani: Ay bölünüp parçalanmış, parçaları dünyamıza, Mekke'deki Hirâ Dağı'nın iki yanına düşmüş ve sonradan parçalar yerine dönüp orada birleşmiştir. Din avukatı mollaların "gökbilim" bilgilerine göre bunu böyle düşünmek, "bilim"e uygundur!

Buradaki şarlatanlığı görüyorsunuz. Şimdi soralım: Bilim böyle mi diyor ey mollalar güruhu? "Falanca gökcisimleri, daha büyük olan filancalarından kopmuştur" derken, sizin burada ileri sürdüğünüz türden bir şey olabileceğini mi anlatmak istiyor? "Ay ikiye bölünmüş, iki parçası da dünyamızdaki Mekke'nin Hirâ Dağı'na ve bu dağın iki yanına düşmüş, daha sonra eski yerine dönüp orada birleşmiş ve eskisi gibi olmuştur" mu diyor be hey şarlatanlar? Bilim, bunun olabilirliğini mi söylüyor?

Ne denli şarlatanlık da yapsalar, buna verebilecekleri bir "cevap" olamaz değil mi?

Yine de bir soru daha soralım: Varsayalım ki, sizin dediğiniz gibidir ey "namlı ulema"; "Ay'ın bölünmesi mucizesi", sizin dediğiniz gibi "bilim"e uygundur ve de doğaldır, diyelim! O zaman "mucizelik" nerede kalır, söyler misiniz? "Doğal" bir şey "mucize" olabilir mi?

"Ulema-i benâm", böyle sorular sorulabileceğinin farkında olmalılar ki, buradaki "saçmalığı bilimle bağdaştırma hareketi"nden hemen vazgeçtikleri görülmekte. Bu kez şöyle demekteler:

> "Nesnel ve gözlenebilir durumdaki mucizeler, birer olağanüstüdürler. Olağana ve doğanın yasalarına aykırı olması doğaldır. Akıl ve bilime aykırı olup olmadıklarını araştırmaksa, boş bir çabadır. Üstelik, mucize kavramına uygun değildir. Mucize olarak gösterilen şeyin olağan olması ve doğa yasalarına aykırı olmaması, mucizelikle bağdaşmaz."[114]

> "Ay'ın bir mucize olarak bölündüğü ve nasıl bölündüğü, *Kur'an*'da ve hadislerde açık ve kesin olarak bildirilmiştir. Artık inanmak zorunludur. Ayet ve hadislerin, kesin anlatımından sonra kuşku duyulamaz, tartışılamaz. Ay, bölünmüştür anlatıldığı gibi. Tanrı'nın her şeye gücü yeter. 'Ol!' demesi bile yeterli!"[115]

Savunmacı mollalar, hem böyle derler, hem de zavallıca tartışmaktan kendilerini alamazlar!

Peki Ay'ın bölündüğünü, anlatıldığı türden bir olay olduğunu, başka ülkelerde de görenler var mı? Ülkelerin tarihleri bunu yazmaktalar mı?

"Evet!" diyemiyor "muhterem" mollalar.

"Bu 'sıdk-ı rübüvvet delili'ni (peygamberlik kanıtını), Mekkelilerle mülhakatından gelen yolcuların gördükleri rivayet olunduğu halde, başka yerlerde görüldüğüne dair, hiçbir haber, rivayet olunmamıştır" diyorlar.[116] Ve de ekliyorlar:

> "Fakat başkalarının görmemeleri, hadisenin sıhhat-ı vukuu (olayın gerçekten meydana geldiği) hakkında bir şüphe uyandırmaz. Mucizenin müsnedi (dayanağı) olan kudret ve hikmet-i ilâhiyye, mucize isteyenlere göstermiş de, başkalarına göstermemiş olabilir."[117]

> "Çünkü bu hadise, başka memleketlerde görülmüş olsa, tabii bir hadise telâkki olunurdu."[118]

"Kalemlerinden kan damlayan" mollalar, "Ay mademki bölünmüş, Arapların dışındakiler neden görmemişler, nasıl görmezler?" gibi sorularla biraz sıkıştırılınca şu karşılığı vermekten de utanmazlar:

"Bu hadise, geceleyin vuku bulmuştur. O zaman insanlar istirahatte idiler."[119]

Bu cevap, yüzyılımızın yüz karası "zümre"sinden mollaların kitaplarında yer almakta. Aynı cevap, konuya ilişkin ileri sürülenlerin çoğu gibi, aynen yüzyıllarca önce, 11. yüzyılın sonlarıyla 12. yüzyılın ilk yarısında yaşamış olan Kâdî İyâz'ın kitabında da yer alır.[120] O zamanki ilkel görüş ve karşılığın, yüzyılımızın "bilgin" geçinen mollalarında da görülmesi, bunlarca da geçerli sayılması, utanılası bir şey değil mi?

Kâdî İyâz'ın ya da benzeri başkalarının kitaplarından araklanıp aktarılan ilkel "cevap"lardan biri de şu:

"Ay, küremiz üzerinde, bütün insanlara bir nokta üzerinde görünmüyor ki..."[121] "Ay, bir yerde batar, başka bir yerde doğar. Ay'ın tutulması da bir yerde görülür, bir başka yerde görülmez. Onun için Ay'ın (bir mucize olarak) her yerde görülmemesi, böyle bir olayın olmadığına kanıt olamaz."[122]

İyi ama, Mekke'de "ay tutulması" görüldüğü zaman, bu tutulmanın, dünyamızda görülüp gözlenebildiği tek yer, Mekke midir?

Bu soru karşısında, "başmollaları" başta olmak üzere, tüm "boş mollalar"ın "perişan" olacakları belli.

Kimi araştırmacılar, "Ay'ın bölündüğünü" anlatan *Kur'an* ayetinin, İslam öncesi Arap şairlerinden birinin, "söylev"iyle de ünlü Kuss İbn Saide dizelerinde yer aldığını yazmaktalar. Şiirde birkaç kez geçen bir dizenin anlamı şöyledir: "Kıyamet yaklaştı ve Ay bölündü!"[123] *Kur'an*'dakiyle, bu dizedeki Arapça sözler de aynı. Yalnızca bir sözcük dışında: *Kur'an*'daki "ikterebet" sözcüğü yerine, Kuss İbn Saide'nin dizesinde "denet" sözcüğü görülür. Ama iki sözcüğün anlamı da bir: İkisi de "yaklaştı" anlamında. Ne denli ilginç değil mi? Ama pek de şaşırtıcı gelmemeli. Çünkü *Kur'an*'da, başka yerlerden [...] aktarılmış olan, yalnızca bu değil.

Kur'an'ın içerdiği ve hadislerin de tüm ilkelliğiyle ayrıntılarını sergilediği "Ay'ın bölünmesi mucizesi"ne, bu saçmalığa ilişkin ayırdığımız yer, bu kadarla yetsin. Yalnız şunun altını çizmekte yarar var:

Saçmalığın böylesinin *Kur'an*'da ve hadislerde yer alması *Kur'an* ve hadisler için, başka deyişle İslam için, insanların buna inandırılagelmiş olması da "inandıranlar" ve insanlık için ***utanç*** vericidir!

Ağlayan Kütük

Eski bir öykü, ya da masal başlığı değildir bu. Muhammed'in "mucize"lerinden birini anlatmak için konulmuş bir başlıktır:

Dile gelen hurma kütüğü "ağlamış". Hem de "hüngür hüngür"! Muhammed için ağlamış. Muhammed'den "ayrılmaya dayanamadığı" için. Sesi de "gebe develerin iniltisine" benziyormuş.

"Olmaz böyle saçmalık!" diyeceksiniz. Olur! Daha niceleri var.

"Olay", Peygamber'in 11 "sahabi"si (arkadaşı) tarafından "nakl"edilmiştir.[124] Bunlar arasında, Abdullah İbn Abbas, Abdullah İbn Ömer, Câbir İbn Abdullah, Ebu Saidi'l-Hudrî, Enes İbn Malik, Übeyy İbn Kâ'b gibi ünlüler ve Peygamber'in karılarından Aişe de var.[125] Böylesine bir [...] ve saçmalıkta bile "sahabi"ler birleşebiliyor işte. Peygamber'in, "birer yıldız gibidirler, hangisine uyarsanız, doğru yolu bulursunuz!" diyerek övdüğü "sahabiler"...

Söz konusu olay, yani bir "mucize" olarak "hurma kütüğünün Peygamber için ağladığı", "en sağlam" kabul edilen "hadis kitapları"nda da yer almakta.[126] "Tefsir kitapları"nda da...

"Olay"ı alıp yazanlar arasında "Buharî" de var.[127] Dahası, bu olayı içeren "hadis", sağlamlık yönünden hadisçilerce en yüksek "derece" sayılan "müvâtir" derecesindedir. "Mütevatir hadis"tir. Ya da bu "mertebe"de görülmüştür.[128]

"Olay" nasıl olmuş:

> "Mescid'de mimber yoktu. Peygamber hutbe okurken, bir hurma kütüğüne dayanırdı. Sonra mimber yapıldı ve Peygamber mimbere çıkmıştı hutbe okumak için. Artık hurma kütüğüne dayanmıyordu. Tam o sırada, bir ***ağlama*** sesi duyuldu. Kimine göre bir çocuk ağlamasına, kimilerine göreyse gebe, ya da yavrusunu arayan bir deve sesine benziyordu. Ama kesin olan şuydu: Bir 'feryat', acı bir çığlık, ya da acılı bir ağlama türündendi. Kütükten Peygamber artık ayrıldığı için olmuştu bu. Sarsılarak ağlayan, kütüktü, Peygamber'in daha önce dayanarak hutbe okuduğu hurma kütüğüydü. Dayanamı-

yordu ayrılığa. Ağlaması, inlemesi bundandı. Peygamber hemen mimberden indi, elini kütüğe koydu. Ya da kucakladı onu. Kütük, sesini yavaşlattı. Tıpkı susturulan bir çocuk gibiydi artık. Yavaş yavaş ağlayarak inledi. Ve sustu sonra. Bunun üzerine Peygamber konuşup şunları söyledi: 'Kütük, yanında işitmeye alışık olduğu zikrullah için (artık hutbe yanında okunmadığı için) ağladı.'"[129]

"Mütevatir" derecesine ulaştığı bildirilen "hadis"in ve Peygamber'in arkadaşlarının anlattıkları böyle işte.

Muhammed Çişini Yapsın ya da
Öbür Türlü İhtiyacını Görsün Diye Yürüyen Ağaçlar

Muhammed'in arkadaşlarından Abdullah oğlu Câbir anlatıyor:

"Peygamber'le birlikte yürüyorduk. Geniş bir dereye indik. Peygamber ayakyolu ([...] ya da [...] boşaltmak) için biraz gitti. Bir su kabıyla izledim onu. Peygamber bakındı, arkasına geçebileceği bir şey, ya da elverişli bir yer göremedi. O sırada derenin kıyısındaki iki ağaç gözüne ilişti. Hemen ağaçlardan birine gitti. O ağacın dallarından birini tuttu ve ona, 'Allah'ın izniyle bana boyun eğ!' dedi. Dal hemen boyun eğdi. Tıpkı sahibinin ardından çekilip götürülen burnu halkalı bir deve gibiydi. Peygamber, sonra öbür ağaca gitti. Onun da dallarından birini yakaladı. Ona da, 'Allah'ın izniyle bana boyun eğ!' dedi. O da öbürü gibi boyun eğdi. Peygamber, iki ağacın tam ortasında kalınca, ağaçları birleştirmeye yöneldi. Ve 'Allah'ın izniyle bir araya gelin!' dedi. İki ağaç hemen bir araya geldi. Kendisine çok yakın olduğumu anlamasın ve beni çok uzaklaştırmasın diye, hızla, Peygamber'den biraz öteye gittim. Oturmuş, kendi kendime konuşuyordum içimden. Ve dalmış, yanıma yöreme bakınıp duruyordum. Birden, Peygamber'le karşı karşıya geldim. O sırada ağaçlar da ayrılmış ve her biri, kökü üzerinde doğrulmuştu. Bir an, Peygamber'i durmuş, başıyla şöylece işaret ederek ağaçlara buyruk verir gördüm. Sonra dönüp bana yöneldi Peygamber. Yanıma geldiğinde de, 'Câbir! Ayak yolu mucizemi gördün mü?' diye sordu. 'Evet ey Peygamber! (Gördüm!)' diye karşılık verdim."[130]

Bu "hadis-i şerif" Müslim'in *E's-Sahih*'inde de yer almakta olduğuna göre, "sağlam" sayılması gereken bir "hadis"tir.[131] Buna benzer "olay"ı, Peygamber'in başka "sahabi"leri de anlatırlar. Bu arkadaşlarının anlattıklarının özetiyse şu:

Peygamber'in yine ayakyoluna gitmesi gerekmiş. Elverişli bir yer görememiş. Sormuş; arkadaşından da öyle elverişli bir yer bulunmadığını öğrenmiş. Bunun üzerine arkadaşıyla, ağaçlara selam ve buyruğunu göndermiş. Ağaçlar da Peygamber'in "buyruğunu" duyunca yerlerinden kopup gelmişler ve Peygamber'i çevrelemişler. Peygamber çişini yapmış, ya da [...] boşaltmış. İş bittikten sonra, ağaçlar yürüyüp gitmiş eski yerlerine. Tabii yine Peygamber'in "buyruğu"yla.[132] Bu da "hadis"!

Muhammed'in Çeşme Olan Parmaklarından Sular Akıyor

Peygamber'in ünlü arkadaşlarından Enes anlatıyor:

> "Peygamber, arkadaşlarıyla birlikte Zevra'da bulunuyordu. Kendisine bir kap getirildi. Elini daldırdı kaba. Ve parmakları arasından sular fışkırmaya başladı. Topluluktaki herkes abdest aldı.
>
> "Katâde, Enes'e: 'Orada kaç kişi vardı?' diye sormuştu da, Enes; '300 kişi kadar vardık!' karşılığını vermişti."[133]

Peygamber'in arkadaşlarından Câbir anlatıyor:

> "Hudeybiye günü halk susamıştı. Peygamber'in önündeyse bir su kovası bulunuyordu. O, onunla abdest aldı. Halk akın etmişti bu suya. Peygamber, 'ne istiyorsunuz?' diye sordu. Yanına üşüşenler de, 'suyumuz yok. Ne abdest alacağımız, ne de içeceğimiz su var' dediler. 'Yalnızca senin yanındakinden başka!' diye eklediler. Peygamber, elini su kovasına soktu. Ve birden, sular parmaklarından akmaya başladı. Tıpkı çeşmeler gibi. Akan sulardan içtik, abdest aldık.
>
> "Câbir'e, 'O sırada kaç kişi vardınız?' diye soruldu. Câbir'in karşılığı şu oldu: 'Yüz bin kişi bile olsaydık, akan su yeterdi bize. Ama biz orada, 1500 kişiydik.'"[134]

Bu iki "hadis" de, hem Buhari'nin, hem de Müslim'in *E's-Sahih*'lerinde vardır. Başka "hadis" kitaplarında da.[135]

Muhammed, Okuyup Üfleyerek Yemek Çoğaltıyor

Buharî ve Müslim'in birlikte "sahih" (sağlam) bulup kitaplarına yazdıkları bir hadis:

Enes anlatıyor:

"Ebu Talha, karısı Ümmü Süleym'e şöyle söylemişti: 'Peygamber'in sesini biraz güçsüz buldum. Aç olduğunu sezdim bundan. Yiyeceği bir şeyin var mı?' Karısı, 'Evet!' demiş ve birkaç arpa ekmeği çıkarmıştı. Kadın, sonra bir baş örtüsü çıkardı; baş örtüsünün bir ucuyla ekmekleri sardı ve koltuğuma yerleştirdikten sonra öbür ucuyla da üzerinden örttü. Ve beni ekmeklerle, Peygamber'e gönderdi. Gittim, Peygamber'i mescidde buldum. Yanında kişiler vardı. Dikildim üzerlerinde. Peygamber bana sordu: "Seni Ebu Talha mı gönderdi?' 'Evet!' dedim. Sordu: 'Yiyecekle mi?' Yine; 'Evet!' karşılığını verdim. Peygamber, sonra yanındakilere, 'Haydi kalkıp gidelim!' dedi ve yürüdü. Ben de önlerinde yürüyordum. Önce varıp Ebu Talha'ya haber verdim. Ebu Talha da karısına: 'Ümmü Süleym! Peygamber bir sürü insanla geliyor. Evimizdeyse onlara yedirebileceğimiz hiçbir şeyimiz yok!' dedi. Karısıysa: 'Allah ve Peygamberi daha iyi bilir durumumuzu!' dedi. Ebu Talha bu kez Peygamber'i karşılamaya çıktı ve onunla birlikte içeri girdi. Peygamber: 'Ümmü Süleym! Yiyecek olarak yanında neyin varsa getir!' dedi. O da, daha önce Peygamber'e gönderdiği ve geri getirilen ekmekleri getirip koydu önüne. Peygamber'in buyruğuyla ekmekler parçalandı. Ümmü Süleym, ekmeklerin üzerine tulumdan yağ döktü ve karıştırdı. Sonra Peygamber, ekmeklerin üzerine Tanrı ne dilediyse söyleyip okudu (okuyup üfledi). Sonra Ebu Talha'ya: 'On kişiye izin ver (gelsinler)!' dedi. Ebu Talha söyleneni yaptı. On kişi gelip doyuncaya dek yediler. Sonra çıkıp gittiler. Daha sonra Peygamber yine: 'On kişiye daha izin ver (gelsinler)!' dedi. Ebu Talha yine söyleneni yapıp ikinci on kişiyi de buyur etti. Onlar da yediler, doyup gittiler. Peygamber yine: 'On kişiye daha izin ver (gelsinler)!' dedi. Ebu Talha üçüncü on kişiyi de çağırdı ekmek yağ karışımı yemeğe. Onlar da karınlarını doyurup çık-

tılar. Peygamber yine: 'On kişiye daha izin ver (gelsinler)!' dedi. Ebu Talha dördüncü on kişinin de sofraya gelmesini sağ-ladı. Onlar da yediler, doydular. Topluluğun tümü doydu onunla. Ve topluluk, 70-80 kişi kadar vardı."[136]

Bu yalanın uydurulmasında katkısı olduğu anlaşılan ev sahipleri, Peygamber'in gizlerini paylaştığı en yakın dostlarından kişilerdi. Ümmü Süleym, Peygamber'in çok sıkı fıkı olduğu bir kadındı, Enes'in annesiydi. Ümmü Süleym'in kocası ve Enes'in üvey babası olan Ebu Talha da Peygamber'e dostlukta geri kalmamaktaydı. Bir delikanlı olan Enes'se, Peygamber'in hemen hiç yanından ayırmamaya çalıştığı biriydi. Peygamber için uydurduğu çok yalanlar vardır Enes'in.[137] Yalnız burada gerçek olan bir şey var: Peygamber'in "okuyup üfleme" numarası. "[... .]" Bu numarayı sık sık yaptığı anlaşılıyor hadislerden. Buharî'nin *E's-Sahih*'inde yer alan "hadis"lerden biri de şöyledir:

Câbir anlatıyor:

"Babam ölmüştü, geriye ağır borç bırakmıştı. Peygamber'e vardım, 'Babam ölürken çok borç bıraktı. Geriye kalan hurmalığın ürününden başka hiçbir şeyim yok. Yıllarca ödesem bile, hurmalığın ürünü, borcu kapatmaya yetmez. Bari benimle gel de, alacaklılar bana kötü söz söylemesinler!' dedim. Geldi Peygamber. Hurma harmanlığındaki yığınlardan birini dolaştı ve dua etti (okuyup üfledi). Sonra öbür kesimi dolaşıp dua etti. Daha sonra oturup şunları söyledi: 'Hurmalarınızı alın, çıkarın harman yerinden! (Kimin ne alacağı varsa alıp götürsün!)' Hurmalar tüm alacaklılara yetti, tüm borçlar ödendi. Hatta bir o kadar da geriye kaldı hurma ürününden."[138]

İnançların karanlığında kafalara aşılananlara bakın siz! "Okunup üflenince", yiyecekler ve "ürünler", artırılabilirmiş! Peygamber'den "mucize", onun "ümmet"inden de "keramet" olarak.

"Akıl ve mantık dini" diye yutturulan "İslam", bunu aşılamakta işte.

"İslam Peygamberi"nin bu tür numaralara başvurduğu, "hadis"lerden, hem de "sahih"lerinden kesin olarak anlaşılıyor. Başvurması boşuna da

değil elbette: "Dua"yla, "okuyup üflemek"le "her şeyin çözümlenebileceği"ni aşılayarak uyutmak inanırlarını. Yeni aşıların ortamını hazırlamak ve sonuçta "parsa"yı toplamak için.

Şimdi sormak gerek:

Peygamber, mademki bu yolla "yiyecekler"i ve hurma harmanındaki ürünü çoğaltabilmiş; neden tüm kendi sorunlarını aynı yolla çözümlememiş öyleyse? Savaşa-uğraşa neden gerek görmüş?

"Allah, çalışıp çabalamayı buyurmuş!" denecek, Peygamber'in de onun için "çalışıp çabaladığı" ileri sürülecek. Ve "uydurma hadis"le de olsa, herkese de "çalışmayı öğütlediği" eklenecek.

Öyleyse o "yiyecek çoğaltma" numaraları, o "ürün çoğaltma" numaraları neden? "Çalışmak" ve "çalışmayı öğütlemek" varken, "dua"ya, "okuyup üfleme"ye yönelmesi ve yöneltmesi niçin? Hem de "mucize yaratılıyor" numarasıyla?..

Biraz araya girmiş oldum böylece. Konuya dönelim:

Peygamber'in "Mucizeler Yaratan (!)" Üfürükleri:
Hastalıkları Gideriyor, Kırık Çıkıkları İyileştiriyor,
Körleri Görür Kılıyor...

"Sahih (sağlam) hadis"lerle anlatılıyor bütün bunlar. Bakın nasıl anlatılıyor:

Ali'nin ağrıyan gözleri, Peygamber'in üfürüğüyle sağlığına kavuşturulmuş:

> "Sa'd İbn Ebî Vakkâs, Sehl İbn Sa'd ve Seleme İbn El Ekva', Hazreti Peygamber'in, Hayber harekâtı sırasında, sancağı teslim etmek üzere, Hazreti Ali'yi üç kez çağırdığını, fakat, Ali'nin gözleri ağrıdığı için gelemediğini, bu nedenle, Seleme İbn El Ekva'ın, Ali'yi kolundan tutup Peygamber'in yanına getirdiğini açıklarlar. Ve anlatırlar ki, ulu Peygamber, Ali'nin gözlerine (okuyarak) *üflemiş* ve Ali'nin gözleri, hiçbir ağrıya uğramamış gibi iyileşmişti."[139]

Peygamber'in "üfürüğü"yle, "kırılmış ayak" tedavi edilmiş,[140] "üç kez üflemesi"yle "kılıç yarası" iyileştirilmiş,[141] bir saralı çocuğa musallat olan cini çıkarmak için, "Ey Allah'ın düşmanı! Çık dışarı! Ben,

Allah'ın Peygamberi'yim!" diyerek (ve tabii okuyup üfleyerek) seslenmesiyle, çocuk, "sara hastalığı"ndan "kurtarılmış",[142] dilsiz bir çocuğun dilini açmak için "okuyup üflediği su"yu, çocuğa ve annesine içirmesi, suyun birazını da annenin üzerine serpmesiyle, "dilsiz çocuk" konuşturulabilmiş,[143] "birkaç sure" okuyup "yüzüne üflemesi"yle, "cin tutmuş" bir kişi, "cin"inden kurtarılıp iyileştirilmiş,[144] "'Allah'ım! *Peygamber'in hürmetine* beni bu durumdan kurtar!' diyerek yalvarmalısın!" dediği bir körün, "abdest alıp" böyle dua etmesi sonucu, yani Peygamber'in okuyup üflemesine kendisininki de eklenince, gözleri "o saatte" görür olmuş...[145]

Peygamber'in tüm bu okuyup üflemeleri, "[...], karşılıksız kalmıyordu tabii. Örneğin, "Ey Allah'ın düşmanı! Çık dışarı! Allah'ın Peygamberi'yim ben!" diyerek, "üfürük"le "cin"ini çıkardığı ve böylece "tedavi ettiği" çocuğun annesinin verdiği karşılık: İki keçi![146] Hiç de az değil. Hele tüm "hastaları"ndan böyle karşılık aldığı düşünülürse... Peygamber, bu karşılıkların adını da koymuştu: "Armağan"!

Peygamber... Hastalar... Okuyup üfürmeler... Peygamber'in okuyup üfürmelerinin karşılığında aldığı "armağan"lar... "Gâvur"lar anlatmıyor bütün bunları. "Sahih hadisler" anlatıyor. Bunlar, "kâfirlerin iftirası" değil!

Araya gireceğim yine:

Bir "din" düşünün ki, "Peygamber"i: "[...]"! Bu Peygamber "hastalık tedavi ediyor"! Neyle? "Üfürük"le! "Mucize gösteriyorum!" havasını vererek. Öyle bir Peygamber ki, "okuyup üfleme" numarasını hem kendisi kullanıyor, hem de "falanca, filanca ayette şifa vardır; falanca, filanca surenin okunması şifa verir; falanca filanca duanın etkisi büyüktür!" türünden söz ve öğütleriyle inanırlarına aşılıyor.

Böyle bir "din"e "akıl ve mantık dini" der misiniz? Böyle diyenlere siz ne dersiniz?

Böyle bir dinin inanırları arasında "üfürüğe", "üfürükçüye" inananlar gördüğünüzde kınar, "ayıplar" mısınız?

Bunları mı, yoksa bunları itmek için, inanmaya elverişli karanlığı oluşturanları mı ve bu karanlığın bekçiliğini yapanları mı kınarsınız? Hangi kesimi kınamaya vicdanınız elverir? Karanlığa itilmişleri mi, yoksa kitleleri itmek için türlü numaralar çevirenleri mi?

Aranın sonu.

Peygamber'in Bir Düşmanını Mezar Kabul Etmemiş, Mucize Olarak Üç Kez Dışına Fırlatıp Atmış

Zaman zaman "Musa"laşan Muhammed, "İsa"laşıyor da... "İsa"laşması için "hastaları iyileştirme" numaraları yetmiyor, "ölmüş kişiyi diriltme" (!) yoluna da gidiyor. Düşmanını "mezardan hortlattığı"na ilişkin anlatılanlarda bu tür bir amaç da yatıyor.

İşte anlatılanlar:

Peygamber'in yakın dostlarından Enes anlatıyor:

> "Neccaroğullarından Hıristiyan bir kişi vardı. Müslüman olmuştu. Bakara ve Âli İmrân Surelerini okudu. Sonra Peygamber'e 'vahiy' yazmaya başladı. Ama daha sonra Hıristiyan oldu yeniden. Ve şöyle konuştuğu görüldü:
>
> "'Ben vahiy diye kendimden ne yazıyorsam Muhammed yalnızca onu biliyordu. Benim yazdıklarımdan başkasını bilmez o.'
>
> "Allah hemen onu öldürdü. Gömdüler. Sabah oldu, toprağın onu mezarın dışına fırlatmış olduğu görüldü. 'Muhammed ve arkadaşları bunu yapmıştır, çünkü adam onların içinden kaçmıştı. Onlar da bunun için adamın mezarını açmışlar, kefenini soyduktan sonra cesedini toprağın üzerine bırakmışlardır' dediler. Ve mezarını daha derinden kazdılar, adamı yine gömdüler. Sabah olduğunda bakıldı ki, toprak yine fırlatmış adamı mezarın dışına. Yine: 'Kaçtığı için Muhammed ve arkadaşları yapmışlardır bunu. Arkadaşımızın kefenini soymuşlar, sonra da mezarın dışına bırakıp gitmişlerdir' dediler. Daha da ve olabildiğince derin kazdılar mezarı. Ve adamı yine gömdüler. Yine sabah olunca toprağın, adamı mezarın dışına fırlatmış olduğu görüldü. O zaman anladılar ki, bu olay, insanların işi değil. (Yani adamı, 'mezar kabul etmemiş' kanısına vardılar.) Bu yüzden öylece bırakıp gittiler."[147]

"Mezar" adamı nasıl "fırlatmış" dışına? Adam diriltilerek... Başka bir deyişle "hortlatılarak"... Böyle düşünülmesi istenmekte.[148] Tanrı'nın öfkesine uğramanın sonucuymuş bu. Ve bir "mucize" olarak olmuşmuş!

İnsan derince düşünmeli bunun üzerinde. O "mezar"dan da derince... Sorular sorarak:

Mezarın o adamı kabul etmemesi ne demek? Mezarın, toprağın kabul etmemesi düşünülebilir mi? Onu fırlattığı ileri sürülen toprak, nereye fırlatmış oluyor? Adamın fırlatıldığı yer, yine ***toprak*** değil mi?

Bu "mezar"lar, bu toprak, nice alçakları kabul ediyor. Nice zalimleri, nice kan emicileri, nice insan canavarlarını... "Ben, Tanrı'nın elçisiyim, size buyruklarını getirdim!" diye ortaya atılan, inanmaya hazır kitleleri türlü oyunlarla inandıran, asalakların, ezen ve sömürenlerin yararına insanları kandıran ve insanlığın başına, çağlar boyu sürecek bir belayı saran [...] gibileri bile "kabul etmem!" dememiş. Toprağın "kabul etmeme huyu" olsaydı, böylelerini kabul etmemesi gerekmez miydi?

Sonra Peygamber ve Tanrısı niye öfkelenmiş o adama? Bu öfkeye ne gerek var? Adamı "İslam"a, daha da ötesi "vahiy kâtipliği" gibi önemli bir göreve kabul eden kendileri değil mi? Adam, Peygamber'in "numara"larına daha fazla ortak olmaya dayanamamış, ayrılmıştır. Suç bu adamın mıdır tümüyle? Diyelim ki, ileri sürüldüğü gibi, söz konusu adam "hile"yle "İslam"a girmiştir. Olabilir de bu. Peki, Muhammed bunu niye sezememiş? Hani "mucize" olarak "gayb"ı ve "geleceği" de "bilir"di o? Kendisi ve oyunlarına ortak olanlarca, bu, sürekli ileri sürülmez mi? Yani Peygamber: "Gaybı (bilinmeyeni) ve geleceği, mucize olarak bilmiştir. Çok örnekleri var" denmez mi? Bu adamın "hile"sini, günün birinde kendisini güç duruma bırakacağını niye bilememiş? Haydi "nasıl olmuşsa kendisi bilememiş" diyelim, koruyucu meleği, "vahiy meleği" Cebrail niye bilememiş? Haydi o da bilemedi, Tanrı'sı niye bilememiş? Niye bilememiş ve niye uyarıda bulunmamış bu önemli konuda? Böyle "aciz" bir Tanrı olur mu? Sen böyle "acizlik" göster, sonra da kalk, adama kız ve adamı "mezar"ında durdurma! Olur mu bu?

"Mizah" yönü bir yana, son derece önemli bir yönü daha var konunun:

Peygamber'in "vahiy kâtipliği"ni yaptıktan sonra, İslamdan döndüğü için "mezar"ından fırlatıldığı ileri sürülen o Hıristiyan kökenli kişi, ölmeden önce sürekli konuşurmuş: "Vahiy olarak, ben neler yazdımsa ve neler *Kur'an*'a geçirdimse Muhammed onu bilir, başka bir şey bilmez" dermiş. "Hadis"te de açıkça anlatılıyor bu. Şimdi düşünelim: Adamın dediği ya "gerçek"se? Kendinden uydurduklarını, ya da eskilerden aktardıklarını yazmışsa *Kur'an* ayetleri? Ya *Kur'an* ayetlerinin birçoğu,

bunlardan oluşuyorsa? *Kur'an*'da açık ve seçik görülen nice ilkel inançların, eski masalların ve eskilerin saçmalıklarının büyük ölçüde yer alışı, ya bundan ileri geliyorsa?

Peygamber'in bir başka "vahiy kâtibi" de benzer şeyler söylemiş. Mezarından hortlatılıp fırlatıldığı ileri sürülen adamınkine benzer şeyler. O da İslamdan dönmüş ve "Ben, Muhammed'e ne istersem onu söyletirdim ve her söylediğimi 'doğrudur!' diyerek yazdırırdı" diye konuşmuştu. Adamın adı: Abdullah İbn Ebi Serh (Abdullah İbn Sa'd İbn Ebi Serh).[149] Böyle konuşması ve uydurduğu kimi ayetleri okur, açıklar olması, Peygamber'in kinini üzerine çekmişti[150] ve Peygamber tarafından "idamına" hükmedilmişti.[151] Ne var ki, Peygamber'in en yakın arkadaşlarından Osman'ın (Halife Osman'ın) "süt kardeşi" olması, bağışlanmasına yetmişti. Çünkü Osman'ın "şefaati" girmişti araya. Yani, Osman, adamın "idam"dan kurtulmasını sağlamıştı. Adam, yeniden Müslümanlığı kabul edince giderek önem kazanmış, sonraları "Mısır Valiliği" ve komutanlık gibi önemli görevlere de atanmıştı.[152]

Ve şimdi bir kez daha düşünelim: Ya bu adamın da söyledikleri gerçekse? Ya bu adam da bir şeyler katmışsa *Kur'an*'a?

İleride "*vahiy*" anlatılırken bu konu üzerinde daha genişçe durulacaktır.*

Bu aradan sonra yine dönelim asıl konuya:

Muhammed, "Mucize" Olarak Geleceği ve Bilinmeyeni Bilirmiş

"Vahiy kâtipliği" gibi çok önemli bir görevin verildiği kişinin ya da kişilerin sonradan "İslam"dan dönüp kendisini güç durumda bırakacağını bilemeyen [...] adamın, nice "gayb"ları (bilinmeyenleri) ve "gelecekte olanlar"ı bildiği ileri sürülür. Bunun da, onun "mucize"leri arasında yer aldığı anlatılır. Ve bir sürü uydurma örnekler sıralanır:

Kur'an'da, Hûd Suresi'nde, Nuh Peygamber, Nuh ailesi ve Nuh kavmi ile Nuh Tufanı anlatıldıktan sonra, sanki bu masal daha önce kitaplarda ve halk arasında aktarılagelmemiş gibi, sanki çok büyük "bilinmeyen"miş gibi, 49. ayette şöyle denir:

> "Bunlar işte, bilinmeyenden haberlerdir. Bu haberleri sana vahyediyoruz (bildiriyoruz). Daha önce bunları ne sen bilebilirdin, ne de toplumun. Katlan ki; en güzel son, Tanrı'dan korkanlarındır."

* Elimizde bulunan fotokopide böyle bir bölüme rastlanmamıştır. (Y.N.)

Oysa Nuh'la ilgili "haber"ler ve "Nuh Tufanı", eskilerin masallarıyla dolu olan *Tevrat* bölümlerinde okunagelmekteydi. Hem de yüzlerce yıldan beri. Dahası, *Tevrat*'tan da yüzlerce belki binlerce yıl öncesinden, kimi destanlarda yer alagelmiştir. Gılgamış destanı gibi.[153]

Kur'an'da, Rûm Suresi'nin 2'den 5'e değin olan ayetlerinde bir "gelecek haberi" yer alır: Bizans'ın, o sırada "yenilmiş" olsa da, ileride, savaştığı İran'ı yeneceği "bildirilir".

610 yılında Bizans'la İran arasında bir savaş başlamıştı. Bizans, birkaç yıl sonra, çok kötü bir yenilgiye uğramıştı (616'da). İşte tam bu sırada *Kur'an*'dan "haber" iletilmiş inanırlara. Ayetlerde aynen şöyle denmekte:

> "Rumlar (Bizanslılar), en yakın bir yerde yenildiler. Ama onlar, birkaç yıl içinde yeneceklerdir. Önünde ve sonunda, iş-buyruk, Tanrı'nındır. O gün, inanırlar, Tanrı'nın yardımına sevineceklerdir. Tanrı, dilediğine yardım eder. O, güçlüdür ve acıyandır."

Diyanet'in yayınlarından *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal)* adlı çeviride "...üç ilâ dokuz yıl arasında galip geleceklerdir..." denir. "Üç ilâ dokuz yıl arasında" sözü, "3"ten "9"a olan sayılar için kullanıldığı ileri sürülen bir sözcüğün karşılığıdır. Ben de "birkaç" diye dilimize çevirdim.

İslam propagandacıları derler ki, "Bizans, savaşta İran'a yenildiği halde, birkaç yıl içinde toparlanıp İran'ı yenmeyi başarmıştı. Bizans'ın yenilgiye uğradığı sırada, ileride toparlanıp düşmanını yenecek duruma geleceğini ve yeneceğini kimse tahmin edemezdi. *Kur'an*'sa bunun olacağını haber vermişti. İşte *Kur'an*'ın bu haberinin doğru çıkması, Peygamber için de bir mucizedir."[154]

Oysa, İslam propagandacılarının da "itiraf" ettikleri gibi,[155] Bizans'ın İran'a yenilmesi, Müslümanların aleyhine kullanılıyordu. Çünkü Bizanslılar da Müslümanlar gibi "kitap ehli"ydiler. Bu nedenle Mekkeliler sevinmişler ve Müslümanlar üzülmüşlerdi Bizans'ın yenilgisine. Muhammed de paniğe kapılmıştı. İnanırlarının "dehşet" içinde olduğunu görüyordu. Bir şeyler söylemesi gerekiyordu inanırlarına. Moral vermesi gerekiyordu. Bir kehanet ortaya attı. İşte ayetteki "kehanet" budur. Bu ke-

hanetin tuttuğu ileri sürülüyor. Olabilir. Ama tutmayabilirdi de. "Geleceği" bilir olsaydı, yenilgiye uğradığı kimi savaşlarında aynı "mucize"yi gösterir de, yenilgiye uğramazdı.

Kaldı ki, ayetlerdeki sözler, [...] sözlerdir. Örneğin "birkaç yıl" ya da "3 ilâ 9 yıl" içinde "yenecekler" ne demek? Muhammed'in Tanrısı madem "gelecek"ten bir "haber" veriyor; neden "kesin" konuşmuyor? Neden kesin bir tarih vermiyor da, "3 ilâ 9 yıl içinde" diyor?

Ve kaldı ki, savaşta "yengi" de olur, "yenilgi" de. Bizans da, önce yenilmiş, sonra "yengi" elde etmiş. Doğaldır bu. Aynı Bizans'ın, aynı savaş döneminde başka "yenilgi"si ve "yengi"si olmadığı söylenebilir mi?

İslam propagandacılarının unuttukları bir şey daha var:

Eğer "kehanet"leri doğru çıkanlar, "mucize" göstermiş sayılarak "peygamber" olsalardı, tüm "kehanetçiler"in, birer "peygamber" olmaları gerekirdi. Öyle değil mi?

İslam ve din propagandacılarının işleyip durdukları ve kuşkusuz çoğunlukla uydurdukları "Peygamber'in geleceğe ilişkin haberleri"nde, bu önemli noktayı unutmamak gerekir. Muhammed'in tüm "kehanet"lerinde...

Kısacası: Muhammed de, her insan gibi geleceğe ilişkin birtakım tahminlerde bulunmuş olabilir. Bu tahminlerin de kiminin doğru çıktığı düşünülebilir. Ama, onun "geleceği her zaman bildiğini" ileri sürmek, din propagandacılarına özgü bir saçmalıktır. Muhammed'in nice yanılgıları vardır yaşamında. Kimi yanılgılarını kendisi de "itiraf" etmiştir ve bunlardan kimi, *Kur'an*'a da geçmiştir. Örneğin Tebuk seferinde, Peygamberi aldatarak izin aldıkları ileri sürülenler ve Peygamber'in yanılgısı, Tevbe Suresi'nin ayetlerinde anlatılır. Bu surenin 43. ayetinde şöyle denir:

> "(Muhammed!) Tanrı seni bağışlasın; doğrular sana belli olup yalancıları bilip öğrenmeden onlara (o seni yalanlarıyla aldatanlara) neden izin verdin?"

Muhammed geleceği her zaman bilen kişi olsaydı, bu tür yanılgılara düşer miydi? O, geleceği hiçbir zaman "bilememiştir", yalnızca "tahmin" ettikleri ve bunlar içinde de doğru çıkanlar olmuştur.

Başka tür "bilinmeyen"i bilir miydi?

Buharî'nin *E's-Sahih*'inde yer alan bir "hadis"te, Peygamber'in karılarından Aişe'nin şöyle dediği anlatılır:

> "Eğer bir kimse, size, Peygamber'in gaybı (bilinmeyeni) bildiğini söylerse, bunu söyleyen yalancıdır..."[156]

Buna göre, rahatlıkla şöyle denebilir: Muhammed'in "gaybı ve geleceği bildiğini" söyleyen ve "bilinmeyeni bilerek mucize gösterdiğini" savunan tüm İslam propagandacıları "yalancı"dırlar!

Bunlar yalancıdırlar ama, Muhammed de bu yalancılara oldukça yarayan tutum ve davranışlarda bulunmuştur. Gerçekten "bilinmeyen"i ve geleceği biliyormuş gibi numaralar göstermiştir. Bu numaraları gösterirken de, kendinden önceki kimi peygamberlere benzeme çabası, büyük bir etken olmuştur. "Kutsal kitap"ların, aynı yolla kitleleri aldatan peygamberlerine benzeme çabası...[157]

Muhammed'in [...]ları, onun hemen her şeyini "mucizeli" gösterirlerdi. O da buna olanak verirdi. Yemesi, içmesi, oturması, kalkması, "özel ilişkileri" bile "mucizeli"ydi [...]ınca. Bu arada "erkekliği", [...]* de "mucize"ler arasında yer alıyordu!

Yahudi peygamberlerinde olduğu gibi. Örneğin bir Davud'da, bir Süleyman'da... Bu konuda da onlara benzediği, bunun "Allah'ın sünneti" (Tanrı'nın koyduğu şaşmaz bir gelenek) olduğu, *Kur'an*'da da, örneğin Ahzâb Suresi'nin 38. ve 39. ayetlerinde, dolaylı olarak, hatta neredeyse açık biçimde anlatılır. Yani Muhammed'in "aşk"ı da, Yahudi peygamberlerinkine benzemekte. Ama tabii Müslümanlarca biraz daha "mucizeli"!

Muhammed'in [...] Mucizesi:
Kadınlarıyla Günde Kaç Kez Yatardı?

Peygamber'in sevgili karılarından Aişe anlatıyor:

> "Peygamber'e özel kokular sürerdim; o da, cinsel ilişkiler için gece, karılarını dolaşırdı. Sabah olunca, o özel kokuların izleri daha üzerinde varken 'ihram'a girerdi."

* 13 sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih'in 191. "hadis"idir bu.
192. hadis de şöyle:
Peygamber'in yakın dostlarından Enes anlatıyor:

> "Aynı günün gece ve gündüzünün *birer saati içinde,* cinsel ilişki için kadınlarının tümünü dolaşır; (her biriyle cinsel ilişkide bulunurdu). Ki, o sırada 11 ya da 9 karısı vardı."

Aynı hadiste anlatıldığına göre: Enes'e sordular: "İyi ama, Peygamber bu kadarına güç yetirebiliyor muydu?" Enes şu karşılığı vermişti: "(Elbette!) Biz, Peygamber'e 30 erkeğin cinsel gücünün (Tanrı tarafından) verildiğini konuşurduk aramızda."

İşte bu da bir "mucize"!

Bu ve bir önceki hadis, sağlam kabul edilen hadis kitaplarında ve bunların başında gelen Buharî'nin *E's-Sahih* adlı kitabında yer almıştır. Başka "hadis"lerdeyse, Peygamber'in "30" değil, "40" erkek gücüne sahip olduğu anlatılır![158]

Şimdi, günde kaç kez o işi yaptığının hesabını yapabiliriz. "Sevgili Peygamberimiz", günde kaç kez cinsel ilişkide bulunurdu?

Buharî'nin "sağlam" kabul edip yer verdiği ve yukarıya aktarılan Enes "hadis"inden, Peygamber'in her bir kadınla, bir gece, bir de gündüzün olmak üzere günde iki kez cinsel ilişkide bulunduğu anlaşılıyor. Demek ki, Peygamber, günde 22 kez, ya da 18 kez yapardı bu işi. Yani karılar "11" idiyse 22 kez, "9" idiyse 18 kez... Hadisten, bu açıkça çıkarılabiliyor. "22 kez", ya da "18 kez"! Belki "22 kez"dir, ama "18 kez" de az değil. Yine "mucizelik" var demek gerekir!

Görüyorsunuz, Peygamber'in "[...]" bile "mucize" oluyor!

Peygamber'in cinsel gücü, şu ya da bu kadar olsun, acaba aynı durumda sürmüş müydü?

İslam'ın "en büyük zat"larından ünlü İmam Gazali'nin (1058-1111), kendisi gibi ünlü *İhyâu Ulûmiddin* adlı kitabında yer verdiği "hadis"e göre, sürmemişti aynı cinsel güç. Bir aralık iyice kesilmişti de Peygamber, bu durumundan, Cebrail'e yakınmıştı. Cebrail'se Tanrısı'ndan aldığı bilgiyle Peygamber'e bir kuvvet macunu önermişti: Herîse.[159] Gazali'nin yer verdiği hadiste açıkça anlatılıyor bu!

Bununla birlikte Gazali, aynı kitabın aynı bölümünde, "sertleşip kalkan erkeklik organı"nın son derece tehlikeli olduğunu, İbn Abbas'a göre *Kur'an*'da, Felak Suresi'nin 3. ayetinde "'bastıran karanlığın şerrinden de Allah'a sığınırım!' de!" sözündeki "bastıran karanlık"la, "sertleşip kalkmış erkeklik organı"nın anlatılmak istendiğini de yazar.[160] Demek ki, Ulu Tanrı, bu [...] "şerr"inden kendisine sığınmasını öğütlüyor sevgili Peygamberi'ne. Sevgili Peygameber'iyse ille de onu [...] uğraşıyor. Kuvvet macunu "herîse"yi kullanarak... Tanrı'sının "bastıran karanlık" diye ayette nitelediği ve "şerr"inden kendisine sığınmasını öğütlediği [...] kötülüğünden korkmuyor anlaşılan. Ama çelişki biraz da Tanrısı'nda. Adama bir yandan, o [...] "tehlikeli" olduğunu bildirirken; öbür yandan da onu [...] için, Cebrail'i aracılığıyla kuvvet macunu salık veriyor. [...?!]*

"Sevgili Peygamberi'miz", çok düşkündü [...].** Ne var ki, "herîse"si de olsa o denli [...] dayanamıyordu. Bir sürü güzel kadın biriktirmeye başladığı zaman yaşı epeyce ilerlemişti.[161] O kadar kadına [...]*** Belki de onun için, karılarından Aişe ve Ümmü Seleme'nin açıkladıklarına göre, "bir ay süreyle karılarına yaklaşmamaya (cinsel ilişkide bulunmamaya)" ant içmişti.[162] Ama "29 gün" olur olmaz; "günün ilk saatlerinde ya da son saatlerinde", Aişe'nin odasına giderek onunla "birleşmiş"ti.[163] Bunlar da Buharî ve Müslim'in *E's-Sahih*'lerinde birer "hadis" olarak yer alır. Başka hadis kitaplarında yer aldığı gibi... "Kadınla belirli bir süre cinsel birleşimde bulunmama"ya ant içmeye, *Kur'an* ve "şeriat" dilinde "îlâ" denir. Bakara Suresi'nin 226. ayetinde şöyle dendiği görülür: "Kadınlarına (cinsel) yaklaşmamaya ant içenlere, dört ay beklemek var. Ama beklemeyip antlarını bozarlarsa, Tanrı bağışlar ve acır." Peygamber de "bir ay süreyle yaklaşmama"ya ant içmişse de zor "beklemiş", belki de bekleyememiş. Daha "bir ay" olmadan cinsel birleşmeye gidince, Aişe sormuş: "Sen bir ay yaklaşmamaya ant içmemiş miydin?" Peygamber şu karşılığı vermiş: "Öyle ama, ayın 29 da çektiği olur!"[164] [...]****

* Sekiz sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
** İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
*** Üç sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
**** On dokuz sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

Bu [...]* Peygamber, nerede güzel kadın bulunduğu kendisine haber verilirse hemen karıları arasına alıyordu. Onun tek bir sözü: "Karı olarak aldım gitti!" demesi yetiyordu.[165] Ahzâb Suresi'nin 50. ayeti, çok geniş bir yetki vermişti ona. Ayette şöyle denir:

> "Ey Peygamber! Mehirlerini verdiğin eşlerini, sağ elinle (bileğinin gücüyle) satın aldığın ve Allah'ın ganimet olarak verdiği *cariyelerini,* seninle birlikte göçen amcanın ve halalarının kızlarını, dayının kızlarını, teyzenin kızlarını, eğer Peygamber de almak istiyorsa kendisini Peygamber'e vermek isteyen inançlı kadını –ki böyle birini alma yetkisi, öteki müminlerin dışında yalnızca sana özgüdür– bunları sana helal kıldık..."

"Helal olsun!" denmez mi böylesine?

Peygamber, oğulluğu Zeyd'in güzel karısı Zeyneb'i de karıları arasına almıştı.

Zeyd için Peygamber şöyle demişti:

> "Ey burada bulunanlar! Tanık olun ki, Zeyd benim oğlumdur. O, bana mirasçı olacaktır, ben de ona mirasçı olacağım!"[166]

Peygamber'in karılarından Aişe şöyle der:

> "Zeyd, Peygamber'den sonraya dek yaşasaydı, Peygamber onu kendisine 'Halife' olarak gösterirdi."[167]

Ömer'in oğlu Abdullah da şöyle der:

> "Biz, Zeyd'i, Muhammed'in oğlu! diye çağırırdık."[168]

Zeyd buydu. Ama Zeyd'in durumundan daha önemli bir şey vardı: Karısı Zeyneb, çok güzeldi. Tam [...] göreydi!

Zeyneb, Peygamber'in yakını, halasının kızıydı. Peygamber daha önce de, yani Zeyd'in karısı olmadan önce de görmüştü. Ancak, belki de güzelliğinin o denli farkında değildi önceleri. Zeyd'in karısıyken gördüğünde çarpılmıştı Zeyneb'e.

Peygamber, Zeyd'in evine gitmişti. Bir işi vardı. Zeyd'le görüşmek istiyordu. Zeyd evde yoktu. Peygamber, Zeyd'in karısı Zeyneb'le

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

karşılaştı. Zeyneb, yarıçıplak bir durumdaydı. Tüm güzelliği belli oluyordu Zeyneb'in. Peygamber görmüş, görünce de vurulmuştu. Olan olmuştu artık: Ayrılırken, Zeyneb'in duyacağı biçimde şöyle mırıldandı: "Ey, gönülleri evirip çevirerek başkalaştıran Allah'ım!" Duygusunu belirtmek istemişti.

Kocası gelince, Zeyneb durumu anlattı. Peygamber kendisini ne durumda buldu ve neler söyleyip ayrıldıysa açıkladı kocasına.

Zeyd adamakıllı sarsılmıştı. Korkunç bir kurt düşmüştü içine. Anlamıştı ki, bundan sonra karısıyla artık yaşayamayacak. İstemeyerek boşanmaya karar verdi. Kararını, gidip Peygamber'e açtı: "Zeyneb'i boşamak istiyorum!" dedi. Peygamber, nedenini sordu: "Neden boşamak istiyorsun? Yoksa bir kötülük mü gördün onda?" Zeyd, "Hayır!" dedi ve ekledi: "Hiçbir kötülüğünü görmedim. Üstelik, şimdiye dek ondan iyilik gördüm. Kimi zaman biraz büyüklenir, diliyle beni incitirdi... Hepsi o kadar." Bunun üzerine Peygamber: "Öyleyse, Allah'tan kork da, karını boşama!" diyerek öğütte bulundu. Bulundu ama, Ahzâb Suresi'nin 37. ayetine göre, gerçekte Zeyneb'in boşanmasını istiyordu. Boşanmasını ve kendisiyle evlenmesini... Onu seviyordu çünkü. Ne var ki, aynı ayete göre, sevgisini ve düşüncesini açıklayamıyordu. Yine aynı ayete göre, insanlardan, insanların dedikodularından çekiniyordu. Zeyd, Peygamber'in öğüdünü dinler gözüktü. Ne var ki, öğüde möğüde uyacak durumda değildi. İçini kemiren kurt yüzünden dayanamazdı daha çok. Kararını uyguladı ve güzel Zeyneb'ini boşadı. Boşamak zorunda kaldı! Nasıl olsa [...] olacağı için... Ve Zeyneb, Peygamber'in oldu. Peygamber'in son derece güzel 3 karısından (Zeyneb-Cüveyriye-Safiyye) birisi olarak. Karıları çoktu ama, ötekilerin güzelliği bu üçününkü kadar değildi.

Bu öykü, "hadis" kitaplarında ve hemen tüm ünlü tefsirlerde böylece yer alır.

Kur'an'da, Ahzâb Suresi'nin 37. ayetinde de şöyle anlatılır:

> "Muhammed! Hani Allah'ın iyilik ettiği ve senin de iyiliğin dokunan kişiye, Zeyd'e öğütte bulunmuştun: 'Karını tut, Allah'tan kork da onu boşama!' demiştin. Allah'ın açığa çıkaracağı şeyi (sevgini), sen içinde saklamıştın. O zaman, insanlardan çekiniyordun. Oysa korkman, çekinmen gereken, yalnızca Allah'tı. *Zeyd işini bitirince* Zey-

neb'i sana karılığa verdik. Oğulluklarından boşanan kadınlarla evlenmekte, kimse güçlük çekmesin diye. Allah'ın buyruğu, böylece yerine gelmiştir."

Tanrı'nın "buyruğu"na kim karşı koyabilir?! O, sevgili Peygamberi'nin [...] de düşünür ve ona göre "buyruk" (!) gönderir! [...] önemlidir sevgili peygamberinin. "Mucizeli" [...].

Ahzâb Suresi'nin 37. ayetinde bu anlatıldıktan sonra, 38. ayetinde de, Tanrı'nın öteki peygamberler için de aynı davrandığı, bunda, kınanacak bir yan olmadığı bildirilir! Şöyle denir:

> "Allah'ın Peygamberine uygun gördüğü bir şeyde güçlük olamaz. Bu, daha öncekilerde de uygulanan bir Tanrı geleneğidir. Tanrı'nın buyruğu, kesin, ölçülüp biçilmiştir."

Kur'an yorumları, bu ayetle, özellikle; Yahudi krallarından Davud Peygamber'le, Davud'un gönlünü kaptırıp aldığı Hitti Uriya'nın güzel karısının anlatılmak istendiğini yazarlar.[169]

Davud'la o kadının olayı, *Tevrat*'ta, II. Samuel bölümünün 11. babında şöyle anlatılmaya başlar:

> "Ve akşamleyin vaki oldu ki, Davud, yatağından kalktı ve Kral evinin damı üzerinde geziniyordu ve yıkanmakta olan bir kadını damdan gördü. Ve kadının bakılışı (görünüşü) çok güzeldi. Ve Davud gönderip kadın hakkında soruşturdu. Ve biri dedi: Bu kadın, Hitti Uriya'nın karısı, Eliam'ın kızı Bat Şeba (Bint Şeyba) değil mi? Ve Davud ulaklar gönderip onu getirtti. Ve kadın onun yanına geldi ve murdarlığından temizlenmiş olduğundan Davud onunla yattı..." (Ayet 2-4.)

Bu öykü, öteki ayetlerde de sürüp gider. (Bkz. ayet 4-27.)

Kur'an yorumlarında, örneğin "Sünni" itikadında iki büyük mezhep kolundan birinin başkanı olan Ebu Mansuru'l-Maturidi'nin (ö. Hicri 333/ Miladi 944) *Te'vî-latu Maturidî* adlı *Kur'an* tefsirinde ve *Alusî* tefsirinde, Ahzâb Suresi'nin 38. ayetiyle şöyle demek istendiği yolundaki görüşe yer veriliyor:

"Ey Muhammed! Evli bir kadını seven peygamber; yalnızca sen değilsin. Daha önceki peygamberlerden de evli kadını seven vardı!"[170]

Burada özellikle anlatılmak istenense, Davud Peygamber ve *Tevrat*'taki bu öyküsü.

Kur'an yorumlarında, pek çok karısı olan peygamberlerden ikisi örnek olarak gösterilir: Davud ve oğlu Süleyman. Davud'un 100 karısı, 300 cariyesi varmış. Süleyman Peygamber'inse karılarının ve cariyelerinin toplamı, 1000 (bin) kadınmış.[171] Anlaşılan, bu peygamberlerin [...] "mucizelik", [...] fazlaymış!

Ama ben yine de, o Yahudi peygamberlerinin, Muhammed'den daha [...]* olabileceklerinde kuşkuluyum.

İmam Gazali, ilginç bir konuya yer verir kitabında: Hasan. Ali'nin oğlu, Peygamber'in de torunu. 200'den çok kadınla evlenmiş. Öyle olurmuş ki, dört kadını birden alır ve aynı saatte başka dört kadını birden boşarmış. Peygamber, bu torunundan söz ederken, "Yaratılış yönünden de benzeriz. Huyca da..." dermiş. İmam Gazali, bu "benzerliğin", "çok kadınla evlilik" (ve [...]**) yönünden olduğunu anlatanlar bulunduğunu yazar. Yani Peygamber'in bunu anlatmak istediği yolunda görüş olduğunu belirtir ve bu görüşü benimsediğini belli eder.[172]

Peygamber çılgınca bir [...]*** Öyle olmasaydı, 6 yaşındaki bir çocukla evlenir miydi?

6 yaşındaki çocuk Aişe'ydi. Kendisiyse 50 yaşını aşmıştı.

Peygamber'le 6 yaşında evlendirildiğini Aişe'nin kendisi de anlatır. 9 yaşına basarken de "kadın" olduğunu... Bu olay, en sağlam hadis kitaplarında bile yer alır. "Hadis" olarak... Örneğin: *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih*'in 1553. hadisi. Bu hadiste anlatıldığına göre, çocukcağız korkmuş da. O kocaman adamın (Peygamber'in) karşısına çıkarılınca...

Zavallı Aişe, daha çok gençken, 18 yaşında dul kalmıştı.[173] Peygamber'den dul kaldığı için evlenememişti [...]. Çünkü Peygamber kadınlarının, başkalarıyla evlenmeleri "yasak"lamıştı. Aişecik, Peygamber'in sağlığında da [...]. Biraz olsun [...] için ortaklarından Sevde'ye

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
** İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
*** İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

bir dilekte bulunmuş, ondan, "cinsel birleşme nöbeti"ni, kendisine vermesini istemişti, o yaşlı kadıncağız da esirgemeyip vermişti.[174] Ama, bu da [...] Aişe'ye. Genç kadın, bir [...]* mıydı? Bu yola gittiği de söylenmiştir. Selemli Muattal oğlu Safvan'la ilişki kurduğuna ilişkin yaygın söylentiler dalgalanmıştı. Bereket ki, Nûr Suresi'nin 11. ayetinden başlayan 10 ayet gelmişti de, güç durumdan kurtarmıştı kadıncağızı. Peygamber'i de... "Ayet"ler nereden gelmişti?[175] Kuşkusuz, "Tanrı"dan! Tanrı, böyle ayetlerle, her zaman, Muhammed'in yardımına yetişirdi!

[...]**

Ve demek ki, başka mucizeleri gibi, bu "mucize"si de bir "balon"du tümüyle. Peygamber'in de uçurulmasına yardımcı olduğu bir balon...

Evet, Muhammed'in "mucize"lerinden örnekler de bu kadarla bitsin.

Musa'nınkiler, İsa'nınkiler ve Muhammed'inkiler...

Birkaç ilginç örnek de başka peygamberlerinkinden sunmakta yarar var sanırım. *Kur'an*'ın da yer verdiği "mucize"lerden. "Kutsal kitap"ların, bu arada *Kur'an*'ın, ne tür "mucize"lerle insanları kandırdıkları, biraz daha sergilenmiş olur böylece:

Salih Peygamber'in Devesi

Kur'an "tefsir"lerine göre: Salih Peygamber, "mucize deve"sini "kaya"dan çıkarmıştı. İstek üzerine.[176]

• *"Aman Deveye Dokunmayın"!*

A'râf Suresi'nin 73. ayeti:

> "Semûd toplumuna da kardeşleri Salih'i gönderdik. O da dedi ki: 'Ey toplumum! Tanrı'ya kulluk edin! O'nun dışında Tanrı'nız yoktur. Tanrı'nızdan bir kanıt (mucize) geldi size: İşte şu Tanrı'nın dişi devesi. Bırakın onu, Allah'ın toprağında otlasın. Sakın bir kötülükle dokunmayın ona. Yoksa acı bir ceza sizi yakalar!'"

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
** Otuz beş sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

Hûd Suresi'nin 61-64. ayetlerinde, Şuarâ Suresi'nin 155-156. ayetlerinde de anlatılır bu. Hemen hemen aynen. Salih'in "dişi deve"sine, Kamer Suresi'nde, Şems Suresi'nde de değinildiği görülür.

"Dişi deve"ye "dokunulmaması" buyuruluyor. "Tabu"dur deve. İlkel inançlardaki her "tabu" gibi, Salih'in bu devesi de, "tehlikeli"dir. Onun için "dokunulmaz", "dokunulmamalı"dır. İlkel inanca göre "mana" yüklüdür. Onun için "dokunulmaz."[177]

"Bu, bir 'hurafe'dir (boş inançtır)" diyeceksiniz. Elbette ki, öyle. Ama görüyorsunuz, işte *Kur'an-ı Kerim*'imizde yer alıyor. İnsanlığı aldatanlarca "hurafe"yi içermediği ileri sürülen *Kur'an*'da...

Kur'an'da yer alan tabu, yalnızca bu değil. *Tevrat* ve öteki Yahudi kaynakları aracılığıyla da geçen daha nice tabular var. Tevrat'taki tabular arasında "deve, ada tavşanı, tavşan ve domuz" gibi hayvanlar da vardı.[178] *Kur'an*'da, "domuz eti"ne konan "yasak", buradan kaynaklanır. "Deve eti" *Kur'an*'da yasak değildir, ama, bir başka nitelikteki tabu olarak çıkıyor karşıya: "Salih'in devesi" olarak...

• *Devenin, Suyu "Mucizeli" İçişi*

Şuarâ Suresi'nin 155. ayetinde şöyle denir:

> "İşte bu bir dişi devedir. (Kuyudan) su içme hakkı, belirli bir gün onun, belirli bir gün de sizindir. (Bir gün onun, bir gün sizin.)"

Kamer Suresi'nin 28. ayetinde de şöyle anlatılır:

> "Ve kendilerine ilet ki, sudan içme, aralarında nöbetleşedir. Herkes, içme sırası gelince hazır olacak!"

"Dişi deve"nin içme sırasıyla halkın içme sırası neden ayrılmış?

Çünkü, "tabu" olan deveye yaklaşmak "tehlikeli"dir ve yaklaşılmaması gerekir!

Bu "dişi deve" suyu nasıl içermiş?

Prof. Kâmil Miras diyor ki; "dişi bir devenin, bir peygambere mucize olması, nassların (kesin kanıtların) anlattığına göre; bu hayvanın, bir kuyu dolusu suyu, bir defada içip bitirmesinde, bu şaşılasılıkta görülür. Semûd ileri gelenleri: 'Artık bu deveyi öldürmeli. Çünkü su içme sırasında kuyuyu kurutuyor o. Hayvanlarımız susuz kalıyor!' demektedirler..."[179]

"Dişi deve"nin neden "mucize" olduğu anlatılırken, *Kur'an* "tefsir"lerinde bu görüşe de yer verilir. Ama "mucizelik" nedeni olarak başka şeyler de ileri sürülür. Örneğin ünlü "tefsir" sahibi Fahruddin E'r-Râzî (ö.1209), dört görüş sayar bu konuda. En başta da, "dişi deve"nin, "kaya"dan çıkarıldığı için mucize olduğunu ileri süren görüşe yer verir. Bununla birlikte dört görüşü de anlattıktan sonra şöyle der: "Bilesin: *Kur'an,* dişi devede bir mucizelik olduğunu anlatıyor. Bu mucizeliğin hangi yönden olduğuna ilişkin ileri sürülen bu görüşlere gelince: Bunlar, *Kur'an*'da yoktur. Devenin mucize olduğu, kesin olarak öğrenilmiştir. Bir yönden mutlaka mucizeliği vardır onun. Gerçeği daha iyi Tanrı bilir."[180]

"Dişi deve"nin yalnızca "mucize" olduğunu "bildiriyor" Muhammed'in Tanrı'sı! Ama hangi yönden? Bunu bildirmiyor. Keşke bildirseymiş de, bizim mollalar boş yere o denli tartışmasalarmış. [...] üretmek için Tanrı varken, bu görevi mollalar üstlenmek zorunda kalmazlardı o zaman.

Ne olursa olsun, sözü edilen "dişi deve"nin "tabu"luk yanı ağır basıyor. İlkellerin inançlarında önemli tabuların mucizelik yanı neyse, nasıl korkunç sonuçlar yaratabilirliklerinden kaynaklanıyorsa, Salih'in dişi devesindeki de odur.

• *Tanrı, Bir Dişi Deve İçin, Bütün Bir Toplumu Yok Ediyor*

Semûd toplumunun "dişi deve"yi kestiği anlatılıyor *Kur'an*'da. Birçok surenin ayetlerinde...[181] İşte o toplumun başına ne gelmişse o zaman gelmiş:

Neml Suresi'nin 50. ayetinde Tanrı (!) şunu açıklıyor:

> "Onlar, (deveyi kesmek için) bir ***hile*** yaptılar; biz de bir ***hile yaptık.*** Ve onlar, hilemizin farkında bile olmadılar."

Düşünün, "Ulu Tanrı", ***hile*** yapabiliyor!

Dişi deveyi kesmelerinden ötürü zavallı topluma neler yapıldığı da "ayet"lerde şöyle anlatılmakta:

Hûd Suresi'nin 65-68. ayetleri:

> "Kestiler o dişi deveyi. Bunun üzerine Salih konuştu: 'Yurdunuzda 3 gün daha kalıp yaşayabilirsiniz. Yalan çıkmayacak bir sözdür bu.' Buyruğumuz gelince (Semûd toplumunu yok etme anı gelip çatınca),

Salih'i ve onunla birlikte olan inanırları kurtardık. Bizden bir 'rahmet' (acıma) olarak... O günün rezilliğinden (getirdiği ölümden) kurtardık onları. Senin Tanrın, işte böyle güçlüdür, üstündür. Deveyi kesme haksızlığında bulunanlarıysa korkunç bir ses yakaladı. Ve onların hepsi, yurtlarında oldukları yerde çöküverdiler. Sanki hiç yaşamamışlardı orada. Bilesiniz ki, Semûd, (deveyi keserek) Tanrılarını tanımamıştı. Heyy! Uzak olsun Semûd!"

Salih'in "dişi deve"sinin kesilmesinin sonucu.

Bu deveyi kesmeleri yüzünden Semûd toplumunun başına gelenler, başka surelerde de anlatılır. Kamer Suresi'nin 31. ayetinde de şöyle dendiği görülür:

"Onların üzerine, korkunç bir ses gönderdik. Ve onlar, ağıl sahibinin ağılındaki kurumuş ota döndüler."

Neml Suresi'nin 51. ayetinde de şöyle denmekte:

"...Biz onları (deveyi kesenleri), tüm toplumlarıyla birlikte yerle bir ettik!"

"Kutsal kitap"lar, işte böyle bir "Tanrı"yı kafalara aşılayagelmişler Bir "dişi deve kesildi" diye, çoluklarıyla, çocuklarıyla tüm toplumu "yerle bir" eden Tanrı'yı...

Kur'an'da, *Kur'an*'ın Tanrısı daha nice çılgınlıklar yapar. Onun öfkesine uğrayan nice toplumların en acı biçimde ve bir çırpıda yok ediliverdikleri açıklanır "kutsal kitabımız"da.

• Binlerce Yıl Önceki Salih'in Devesi ve Semûd Toplumu Su İçti Diye Muhammed, Kuyunun Suyundan Yararlanmayı Yasaklıyor

"İslam'da hurafe yok" deyip insanlığı aldatan şarlatanların bir kez daha dikkatlerine. Daha nice kez sunacağım binlercesinden bir örnek:

Abdullah İbn Ömer anlatıyor:

"Peygamber, Tebuk gazasında (Semûd toplumunun yok olduğu anlatılan) Hicr vadisinde konaklamıştı. O sırada, Peygamber buradaki *kuyunun suyunu içmemelerini ve herhangi biçimde kul-*

lanmamalarını buyurdu topluluğa. Topluluktakiler; 'İyi ama, kullandık. O sudan alıp hamur yaptık, su kaplarımızı doldurduk!' dediler. Bunun üzerine Peygamber; oradakilere: '*O hamuru tümüyle atmalarını ve kuyunun suyuyla doldurulmuş kaplardaki tüm suyu dökmelerini' buyurdu.*"[182]

Görüyorsunuz, "hurafe (boş inanç)" nasıl [...]* Muhammed'in!

Bu "hadis", en sağlam hadis kitaplarında da yer almakta. Buharî'nin *E's-Sahih*'inde de.

Hadisi "terceme" edenlerden Prof. Kâmil Miras, bakın utanmadan neler yazıyor:

> "Hicr.... bir vadinin adıdır. Burası, Salih Peygamber'in toplumu olan Semûd'un yerleşim yeriydi. Allah Teala, bu kavmi burada kahr u helâk ettiği için Peygamber efendimiz, bu 'meş'ûm' (uğursuz) diyarın kuyusunun suyundan içilmemesini emretmiştir." (Kimi sözcükler Türkçeleştirilmiştir-T.D.)[183]

Hani, "İslam'da hurafe (boş inanç) yok"tu?

Muhammed'in kafa yapısını görüyorsunuz: Binlerce yıl önce yaratılan bir efsanede, falanca kuyudan "tabu" deve ve Semûd toplumu su içti diye, kuyunun suyunda "uğursuzluk" görüyor, hatta tüm o yöreyi uğursuz sayıyor, uğursuz toplumun yaşadığı, "tabu" deveyle birlikte su içtiği "uğursuz diyar"ın, uğursuz kuyusunun, uğursuz suyuyla yapılmış hamurları döktürüyor ve o suların içilmesine de kullanılmasına da izin vermiyor. Milyarlarca insanın inanageldiği Peygamber'in kafası böyle bir kafadır işte. Ve bu Peygamber, çağımızın nice profesörünün olduğu gibi, Prof. Kâmil Miras'ın da "Peygamber efendisi"dir! Nasıl düşünmezsin ey insanoğlu?!

Muhammed bu efsaneyi nereden alıp aktarmıştı?

Memun (Halifeliği 813-833) döneminde yaşamış Abdulmesih İbn İshak El Kindî diye bilinen bir Arap dinbilimcinin şu sözleri ilginçtir: "Eğer sen, Âd, Semûd, deve ve 'ashabu fil' ve benzeri öyküleri anlatırsan, biz de sana: 'Bunlar birtakım soğuk haberler ve Arap kocakarılarının gece ve gündüz söyledikleri saçma sapan sözlerdir' deriz."[184]

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

Evet, Muhammed söz konusu efsaneyi, "Arap kocakarılarının saçma sapan öykülerinden" almış olabilir. "Eski Arap soybilimcilerinden, eski Yahudi-Hıristiyan çevrelerden, en başta da; İslam öncesinin Yahudi-Hıristiyan karışımı söylevci ve ozanlarından aktarmıştır" da denebilir. İslam öncesinin ünlü söylevci ve ozanlarından Kuss İbn Saide'nin, yine o dönemin aynı tip ozanlarından Adiyy İbn Zeyd'in şiirlerinden örnekler verilebilir. Bu Yahudi-Hıristiyan karışımı kişilerin söylev ve şiirlerinde, "Âd" ve "Semûd" toplumları konusunda, *Kur'an*'da anlatılanların, kimi zaman benzerini, kimi zaman da aynını bulmaktayız.[185]

Muhammed, kiminde [...] aktarır. Ustaca değiştirerek, ya da olduğu gibi... Kiminde, kendisi uydurur; olmuş gibi gösterir. Kimindeyse karıştırıp salata yapar.

Söz konusu "deve"li efsane hangi türdendir?

"Karma-salata" türünden olma olasılığı daha çok.

"Deve"li mucizeden sonra, geçelim "eşşek"li mucizeye:

Eşeğiyle Birlikte Öldükten Yüz Yıl Sonra Dirilen Kişi

Kur'an-ı Kerim, Bakara Suresi, ayet 259:

> "Ya da şu kimse gibi ki, altı üstüne gelmiş bir kente uğramıştı da: 'Bu duruma geldikten sonra, Tanrı, nasıl diriltebilir bir ölü kenti?' demişti. Tanrı da hemen o kişiyi öldürdü. Yüz yıl kadar ölü bıraktı. Sonra diriltti. Ve sordu: 'Bu yerde ne kadar kaldın sence?' O kişi karşılık verdi: 'Bir gün, ya da yarım gün kalmışımdır.' Tanrı: 'Hayır!' dedi: 'Sen yüz yıl kaldın burada böyle. Yiyeceğine, içeceğine bak, bozulmamış. Ve eşeğine bak. Seni, insanlar için, üzerinde düşünülecek bir mucize yapmak istedik. Şimdi iyi bak kemiklere: Bak, nasıl birleştirip et giydiriyoruz bunlara.'"

İşte böyle diyor bizim kutsal kitabımız. Bir kentin, yeniden bayındır bir duruma gelebileceğini "kanıtlamak" için, adamı tutup öldürüyor. Eşeğiyle birlikte... *Yüz yıl* ölü bırakıyor. *Aynı yerde...* Sonra diriltiyor. Biraz sonra da eşeğini... Eşeğin kemiklerini bir araya getiriyor; *etle kaplıyor.* Ve: "Hooop" dirilip kalkıyor eşek. Eşekoğlu eşek!.. Buna inanmak için ne olmak gerek? [...]*

* On altı sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

Kur'an, Tanrı'nın ağzıyla bildiriyor ki; bu adamın, eşeğiyle birlikte öldürüldükten ve yüz yıl bırakıldıktan sonra diriltilmesi insanlar için "üzerinde düşünülmeye değer bir mucize"dir. "Amennâ" diyelim, ama kim görmüş bunu ey ulu Tanrı?! Yalnızca "efsane"de yer alan ve biraz da Muhammed'in uydurarak, katarak *Kur'an'*a geçirdiği bu saçmalık nasıl "mucize" olabilir? "Düşünme"yi öğütlüyorsun ama, "akıl"la bağdaşamayacak bir şey, onun alanına nasıl çekilebilir?

Kur'an yorumları ve hadis kitapları, ayette, yüz yıl ölü kaldıktan sonra dirildiği bildirilen kişinin "Üzeyir" olduğunu anlatırlar.[186]

"Üzeyir"in Peygamber olup olmadığı "İslam"da tartışmalıdır. Kimileri onun Peygamber, kimileri de "ermiş" olduğunu söyler.

Kimliği de tartışmalı: Kimi tarihçi ve yazarlar, "*Kur'an'*da, 'Üzeyir' diye sözü edilen kişi, *Tevrat'*taki 'Ezra' olsa gerek" derler.[187] Kimileri Üzeyir'in, *Tevrat'*taki "Ermiya" (Yeremya) Peygamber olduğunu ileri sürerler.[188]

Bence bu ayette, sözü edilmek istenen kişi, Yahudilerin ileri gelen Peygamberlerinden Yeremya'dır. Ama Muhammed, başka kişilerin "menkıbe"lerinden de alarak yeni baştan oluşturmuştur efsaneyi. Tam kendine özgü biçimde...

Sadeddin Evrin Paşa da, "Üzeyir"in, *Tevrat'*taki Yeremya olduğu görüşünde. Ancak, öldükten yüz yıl sonra dirilme, yani *Kur'an'*daki "eşekli efsane", *Tevrat'*ın Yeremya bölümünde yok. Neden?

Paşa hazretleri bu "neden"i açıklamıyor. Ama başka şeyi açıklıyor. Bir insanın "öldükten yüz yıl sonra" nasıl "dirilebileceği"ni açıklıyor!

Şimdi merak edeceksiniz, "nasıl?" diye.

Evrin Paşa, söz konusu ayete yer verdikten sonra: "Yüz yıl sonra hayata gelişe misal olarak, şu hayrete değer benzeyişi hatırlatabiliriz" diyor ve Amerika Birleşik Devletlerinin iki eski Başkan'ı, Abraham Lincoln ile Kennedy arasındaki "benzeyiş"i anlatıyor![189]

Yani Başkan Kennedy; Başkan Lincoln'ın ta kendisi miydi Paşa hazretleri? İkisi, gerçekte aynı kişi miydi?

Ve "kuş"lu mucize:

Öldürülüp Paramparça Edildikten Sonra Diriltildikleri Bildirilen Dört Kuş

Kur'an-ı Kerim, Bakara Suresi, ayet 260:

> "İbrahim; 'Tanrım! Ölüleri nasıl diriltiyorsun, göster!' dedi. Tanrı; 'İnanmıyor musun yoksa?' karşılığını verince de; 'Evet, inanıyorum, ama, yüreğim kansın istiyorum!' diye konuştu. Bu kez Tanrı şöyle dedi: 'Dört kuş tut, onları kendine alıştır, sonra (parçalayarak) her parçasını her bir dağın üzerine koy. Ve sonra onları çağır. Koşarak sana geleceklerdir. Bilesin ki, Tanrı güçlüdür ve hikmetlidir.'"

Demek ki, Tanrı, "ölülerin diriltilebildiği" konusunda peygamberlerini inandırmak için bile birtakım çabalara girişmiş. İbrahim Peygamber'e de dört tane kuş bulmasını, bunları parçalayıp her bir parçasını ayrı ayrı dağlara koymasını ve çağırmasını söylemiş. İbrahim'in çağırmasıyla kuşlar dirilmişler, "koşarak", yani uçarak gelmişler! Kimi *Kur'an* yorumlarına göre bu dört kuş şunlar: Tavus, horoz, karga ve güvercin.[190]

Başka takımlar ileri sürenler de var:[191]

"Tavus, horoz, güvercin, turna", "tavuz, horoz, hindi, kaz", "tavus, horoz, karga, doğan", "tavus, horoz, karga, ördek" ve "horoz, ördek, karga, güvercin".

Kur'an'da anlatılan "dört kuş" masalına inanılırmış bir zamanlar. Çok eski çağlarda. Masalların gerçekler yerine geçtiği çağlarda... O çağlardan ve masal dünyasından da, Muhammed'in *Kur'an*'ına gelmişler. Kanat çırpa çırpa uçarak gelip konmuşlar anlaşılan. "Kuşlaştırılmış" insanlara [...] diye...

Her neyse... İbrahim Peygamber sonradan inanmış mı? İnanmış mı ölüleri Tanrı'nın nasıl diriltiğine?

Bir "açıklama" yok.

Ama Muhammed'in başka türlü, ilginç bir açıklaması var:

Buharî ve Müslim'in *E's-Sahih*'leri başta olmak üzere en sahih hadis kitaplarında yer aldığına göre; Muhammed, İbrahim'in, ölmüşlerin diriltileceklerine, gözleriyle görmeden inanmadığına dikkati çekiyor ve İbrahim gibi biri inanmadıktan sonra, kendisinin "inanmamakta çok daha haklı" olduğunu açıklıyor.[192]

Muhammed, ağzından kaçırmış işte böyle. Demek ki, tüm gösterilerine, "numara"larına karşın, o da inanmamış gerçekte. "Ölülerin diriltilebilecekleri"ne, sevgili Peygamberimiz (!) de inanmamış!

İbrahim Peygamber'in bir de "ateş"li mucizesi var:

İbrahim Peygamber, Alev Alev Yanan Ateşe Atılmış, Ama Yanmamış

"Kutsal kitabımız" *Kur'an,* Enbiyâ Suresi, ayet 68-69:

> "'Yakın onu! Bir şey yapacaksanız onu yakın da, Tanrılarınıza yardım etmiş olun!' dediler. Bizse (yanan ateşe) şöyle dedik: 'Ey ateş! Soğu! Ve esenlik ol İbrahim'e!'"

İbrahim "ateş"e atılmış, ama, yanmamış. Tanrı'nın buyruğuyla!.. Ateş yakmamış onu!

Bu "mucize"ye, başka surelerin ayetlerinde de yer verilir.[193] Daha geniş biçimiyle de, *Kur'an* yorumlarında ve hadis kitaplarında yer verildiği görülür. Bu kitaplarda, İbrahim'i ateşe attığı ileri sürülen hükümdarın adı da açıklanır: Nemrud. *Tevrat*'ta Nimrud diye geçer.[194] Öykünün kaynağıysa, *Kur'an*'dan çok önceleri kaleme alınma *Tevrat* yorumları, yani Yahudi kaynaklarıdır. Gerek *Kur'an* yorumları, gerek hadis kitapları da ayrıntılarıyla öykünün tamamını, bu kaynaklardan ("Midraş"lardan) almışlardır.[195]

İleri sürüldüğüne göre, "İbrahim'in ateşe atıldığı" yolundaki anlayış ve bu anlayış üstüne uydurulan öykü, *Tevrat* yorumlanırken bir yanlış yorumdan kaynaklanmakta. *Kur'an*'a, yorumlarına ve hadislere de oradan yansıtılmış bulunmakta.

Bir kitapta şunlar yazılı:

> "Bu çocukça masalın mevcut olmadığını söylemeye bile gerek yok. Tersine; (*Tevrat*'ın) Tekvin sifrinden anlaşıldığına göre; Nemrud'un, İbrahim zamanından birçok yüzyıl önce yaşadığı belli. Gerçi *Kur'an*'da Nemrud adı geçmemekte. Ama bu ad, Midraş Rabbi kitabındaki Yahudi öyküsünde olduğu gibi, hem Müslümanların geleneğinde, hem de *Kur'an* tefsirlerinde, İbrahim'in ateşe atıldığına ilişkin bir öyküde görülür. Buradaki tarih yanlışı; Büyük İskender ile, Türk Padişahı Osman Gazi arasında ne kadar uzun bir zaman

geçtiğini ve böyle olayın, Osman'ın başından geçmediğini bilmeyen kimsenin: 'Büyük İskender, Osman'ı ateşe attı!' demesi kadar büyüktür.

"Bundan başka; İbrahim'in ateşe atılıp kurtulmasına ilişkin öykünün temeli, bir eski Yahudi yorumcusunun yaptığı cahilce bir yanlışlıktır. Bu da; Cunatan'ın, Babilon'u bilmediğinden, orada bir kentin adı olan 'Ur' sözcüğünü, Aramî dilinde *ateş* demek olan 'or' anlamına alarak, (*Tevrat*'ın) Tekvin kitabının 11. babının 28. fıkrası (ayeti) üzerine yazdığı yorumda, 'putlara tapmadığı için İbrahim'i Nemrud ateşe attığı zaman, onu zarar vermesi yönünde ateşe izin verilmedi' diye yazmış olmasıdır. Gerçekte, bu öykü, bir temele dayanmamaktadır. Cunatan'ın bu yanlışlığı yapmasına şaşılacak değil. Gerçekte şaşılacak olan şey, tanrısal vahiy alma başarısına erdiği savında bulunan bir kimsenin, bir yanlışlığa dayalı olan böyle bir masalı, harfiyyen doğru kabul etmesi ve Cebrail aracılığıyla Tanrı'dan aldığını ileri sürdüğü kitabının (*Kur'an*'ın) çeşitli yerlerine sokuşturması, kendisine uyanlara da, buna inanmayı öğütlemesidir..."[196]

"Ateş"e atılıp da "yanmadığı" ileri sürülen İbrahim Peygamber kim?

Her şeyden önce "ata". Yahudilerin atası. *Tevrat* ayetlerine göre.[197] Sonra Muhammed'in atası. Peygamber'in Buharî'nin *E's-Sahih*'inde de yer alan bir "hadis"ine (şiirine) göre.[198] Ve sonra "Müslümanlar"ın atası. Hacc Suresi'nin 78. ayetinde "Müslümanlar"a, "Müslümanlar" adını onun verdiği anlatılır ve "İslam milleti (ümmeti)" için "...babanız İbrahim'in milleti" denir. Demek ki, Yahudilerin de, Müslümanların da "ulu ata"sıdır İbrahim.

İşte bu "ulu ata", *Tevrat*'a göre de, Muhammed'in anlattıklarına göre de; Mısır'a gittiğinde, karısı güzel Sara'yı, Firavun'a "kardeşim" diye tanıtmış korkusundan. Başka bir söyleyişle, Firavun'a sunmuş. Hem de kendi eliyle... Yani korkusundan, karısını, Firavun'a "[...]* adam"dır bu "ulu ata".

Tevrat'ta bakın nasıl anlatılıyor:

"Ve vaki oldu ki, Mısır'a gitmesi yaklaştığı zaman, karısı Sara'ya dedi: 'İşte biliyorum ki, sen, görünüşü güzel bir kadınsın.

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

Ve olur ki, Mısırlılar seni görünce, bu onun karısıdır derler ve beni öldürürler, fakat seni sağ bırakırlar. *Senin yüzünden bana iyi davranılsın* ve *senin nedeninle benim canım yaşasın diye:* Onun kız kardeşiyim de.' Ve vaki oldu ki, Abram (İbrahim), Mısır'a girdiği zaman, Mısırlılar, kadının çok güzel olduğunu gördüler. Firavun'un komutanları da gördü onu. Ve onu Firavun'a övdüler. Ve kadın, Firavun'un sarayına (haremine) alındı. Ve *onun yüzünden Abram'a (İbrahim'e) iyi davrandı.* Ve *onun koyunları, sığırları, eşekleri, dişi eşekleri, köleleri, cariyeleri, develeri oldu.*" (Tekvin, bap 12, ayet 11-16.)

Bu Yahudi kutsal kitabından, ya da yorumundan öyküyü öğrenen Muhammed de şöyle anlatıyor:

"İbrahim, yalnızca 3 kez yalan söyledi. Yalanlardan ikisi, Tanrı'yla ilgili konulardaydı. Birinde; (hasta olmadığı halde) 'hastayım!' demişti. Öbüründeyse, (putları kendisi kırdığı halde) 'ben kırmadım. Putların büyükleri, öbürlerini kırdı' diye söylemişti. Üçüncü yalanı da şöyle oldu: Bir gün (Karısı) Sâre'yle birlikte, zorba hükümdarlardan birinin ülkesine gitmişlerdi. Hükümdara: 'Burada bir adam var. Yanında da dünyanın en güzel kadını' diye bilgi ilettiler. Hükümdar, İbrahim'e adamlarını gönderip, kadının kimliğini sorduttu. 'Bu, senin neyin olur?' dediler. O da: 'Kız kardeşim!' karşılığını verdi. İbrahim, sonra Sâre'yle baş başa kalınca: 'Kız kardeşim olduğunu söyledim, sakın beni yalancı çıkarma! Tanrı'ya ant içerim ki, yeryüzünde, ikimizden başka inanır yoktur' dedi. Sonra, *Sâre'yi hükümdara gönderdi...*"

Bundan sonra, Muhammed'in, öyküye eklediği birtakım eklentiler var: Bu eklentilere göre, Sâre "dua" etmiş de, hükümdar ölür gibi olmuş. Sâre'ye her yaklaştıkça hükümdarın başına bu durum gelmiş. Sonuç olarak, hükümdar, [...]* yapamamış. Bu eklentiler, İbrahim'in [...] kurtarmaya yönelik. Ama boşuna. Çünkü, karısını hükümdara sunulmak üzere gönderen İbrahim'in, bilinen ahlak kurallarına göre [...] gidermeye yetmez. Böyleyken: Mümtehine Suresi'nin 4. ayetinde, İbrahim'in "örnek alınması gerektiği" anlatılır. Dahası; onu örnek almaları, tüm inanırlara

* Beş sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

öğütlenir. "Ahlak kuralları değişmiş midir acaba?" Kuşkusuz, öyle olması gerekir. Ancak, Şûarâ Suresi'nin 13. ayetine ve daha birçok surelerdeki ayetlere göre, İbrahim Peygamber'den bu yana, "din ve ahlak "kuralları "değişmemiş". O zaman; "bir adam kalksa da, korkusundan, karısını sunulmak üzere falanca ya da filanca zorbaya gönderse, [...] davranmış sayılmaz mı?" biçiminde bir soru atsa ortaya, ne karşılık verilebilir? Daha kısası: Tanrı, herkesin İbrahim gibi [...] davranmasını mı önermekte?

Tevrat'ın anlattıklarına göre, Firavun, İbrahim'in güzel karısı Sâre'yle yatmış ve de [...]*!

Ne var ki, Tanrı, İbrahim'e kızacağı yerde, tutup Firavun'a öfkelenmiş. *Tevrat*'ta şunlar yazılı:

> "Ve Rab, Abram'ın karısı Sâre'den dolayı, Firavun'u ve onun sarayını, büyük vuruşlarla vurdu. Ve Firavun, Abram'ı çağırıp dedi: 'Bana bu yaptığın nedir? Bunun, senin karın olduğunu niçin bana söylemedin de, benim kız kardeşimdir, dedin? Niçin öyle söyledin de, ben de onu karı olarak aldım? Şimdi işte karını al ve git!' Ve onların hakkında, Firavun, adamlarına buyruk verdi, onu ve karısını, ona ait her şeyle birlikte gönderdiler..." (Tekvin, bap 12, ayet 16-20.)

Buharî'de de yer alan bir hadise göre, Muhammed, İbrahim için ne demiş biliyor musunuz? "Onun tıpkısını görmek istiyorsanız; işte arkadaşınıza (bana) bakın!" (Bkz. Tecrid, 1378 No.lu hadis.) [...]**

Korkusundan ve de çıkarı için, eliyle güzel karısını Firavun'a "teslim" edilmek üzere gönderen "atalar atası" ve ilk Yahudi peygamber sayılan İbrahim'in daha neleri var:

Firavun, güzel kadın Sâre'ye, yanından ayrılırken verdiği "armağan"lar arasında, bir de "cariye" armağan etmişti: "Hâcer."

İbrahim, bakın neler yaptı bu "cariye"ye: Karısı Sâre'den aldı; koynuna alıp yattı. Yani [...]*** Hâcer, İbrahim'den gebe kaldı. Günü geldi; çocuğunu doğurdu: İsmâil (Peygamber). Sonra, "Ulu" Peygamber İbrahim, en acımasız kimsenin bile kolayca yapmayacağı şeyi yaptı: Hâcer'i, çocuğuyla (İsmâil'le) birlikte, götürdü; ıssız,

* Beş sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
** On sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
*** Üç sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

otsuz-susuz bir yere bıraktı. *Kur'an*'da, İbrahim Suresi'nin 37. ayetinde de, onları böyle bir yere bıraktığı açıkça anlatılıyor. Hadislerde, bu durumun daha acıklıca anlatıldığı görülür. Buharî'nin de yer verdiği bir hadiste şöyle denmekte:

> "...İbrahim, Hâcer'le emzirmekte olduğu çocuğu İsmâil'i, Kâbe'nin bugün bulunduğu yere, Mescidü'l-Haram'ın yerinin yukarısındaki Zemzem Kuyusunun üst yanında bulunan bir ağacın yanına bıraktı. O zamanlar, Mekke'de hiç kimse; dahası, içecek su bile yoktu. İbrahim, Hâcer'le oğlunu böyle bir yere bıraktı. Yanlarına da yalnızca, içi hurma dolu bir dağarcık, içi su dolu bir kırba (tulum) koydu. Sonra da (Şam'a gitmek üzere) ayrılmaya yöneldi. İsmâil'in annesi (Hâcer) de, ardından bakıp izlemeye koyuldu İbrahim'i. Ve şöyle seslendi: 'Ey İbrahim! İnsanın ve hiçbir şeyin bulunmadığı böyle bir vadide, bizi bu durumda bırakıp da nereye gidiyorsun?' Kadın bu soruyu İbrahim'e birçok kez yöneltti. Ama İbrahim karşılık vermesi şöyle dursun, ona dönüp bakmadı bile. Sonra kadıncağız son bir soru daha sordu: 'Bizi, buraya getirip bırakmanı sana Tanrı mı buyurdu?' O zaman İbrahim soruya: 'Evet!' diye karşılık verdi. Bunun üzerine Hâcer: 'Öyleyse, o bizi burada korur, yok etmez!..'" (Bkz. Tecrid, 1381 No.lu hadis.)

Kim yapıyor bu acımasızlığı? Peygamberlerin babası ve gerek Yahudilerin, gerek Müslümanların "ata"sı olan İbrahim Peygamber!

Tevrat'ta da aşağı yukarı böyle anlatılır. (Bkz. Tekvin, bap 21, ayet 9-17.)

Dönelim yine, İbrahim'in "ateş"li mucizesine:

Biliyor musunuz, Muhammed'imize göre, İbrahim Peygamber'in içine atıldığı "ateş"i hangi yaratık "körüklemiş"? Bu yaratık: Kertenkele. Yanlış görmediniz: İbrahim'in ateşini körükleyen yaratık, kertenkeleymiş! "Alaca"sıymış.

Kertenkele, İbrahim'in İçine Atıldığı Ateşi Körüklediği İçin Cezalandırılmış

İguanagiller familyasından anol diye bilinen kertenkele olmalı. Çünkü bu kertenkele kızdığı zaman, boynunun altındaki torba, biçimli bir yapıyla şişer! Şişen bu torba, tam İbrahim'in "ateş"ini körüklemeye elverişli du-

ruma gelir! Bu namussuz hayvan körüklemiş olmalı o ateşi! Onun için de görüldüğü her yerde, sevgili Peygamberimiz Muhammed'in öğüdüyle hemen öldürülmeli! İbrahim'in ateşini körüklemenin cezasını çekmeli!

"Mizah" sanacaksınız. Ama değil. Gerçekten öğütlüyor Muhammed bunu. Öğüdünü de *E's-Sahihu'l-Buharî* başta olmak üzere, en sağlam hadis kitapları bile yazıyor. Muhammed, "alacalı kertenkele"nin öldürülmesini buyuruyorken, aynen şöyle diyor: "Ve Kâne yenfuhu alâ İbrahime aleyhisselâmi." Yani: "Çünkü o kertenkele, İbrahim Peygamber'in üzerine (atıldığı ateşe) doğru üfürüyor, ateşi körüklüyordu." (Bkz. Tecrid, 1380 No.lu hadis.) Bunu söyleyen, ikide bir, "akıl ve bilim dini" olduğu ileri sürülen İslam'ın peygamberidir!

Bu [...], *Tevrat*'ta yer alan benzer bir [...] anımsatıyor:

"Cennet"te, Havva'ya yasak meyveyi yedirttiği ve onun, eşi Adem'le birlikte "cennet"ten kovulmalarına yol açtığı anlatılan yılanı, Tanrı'nın nasıl "cezalandırdığı" şöyle açıklanıyor:

> "Ve Rabb Allah, yılana dedi: Bunu yaptığın için, bütün sığırlardan, bütün kır hayvanlarından daha lanetlisin. Seninle kadın arasına ve senin zürriyetinle onun zürriyeti arasına düşmanlık koyacağım. O, senin başına saldıracak, sen de onun topuğuna saldıracaksın..." (Tekvin, bap 3, ayet 14-15.)

Muhammed'in "kertenkele"ye ilişkin anlattıklarının ilkelliğiyle, burada yılanla ilgili anlatılanların ilkelliği aynı. Burada, "suç" işlediği ileri sürülen yılanın kendisiyle birlikte tüm "zürriyeti" (nesli) "ceza"landırılıyor. Muhammed'in, masallardan aşırıp anlattığında da; "kertenkele" nesliyle birlikte aynı türden "ceza"ya çarptırılıyor.

Ey "kertenkele"! Ne halt ettin de, tüm soyunun "ceza"landırılmasına yol açan bir iş işledin! İbrahim'in atıldığı ateşi "körüklemek" sana mı kalmıştı?

İbrahim'in "ateş"e atılması ve "yanmaması"na ilişkin öykünün bir benzerini, *Tevrat*'ın Danyal bölümünde buluyoruz:

> "Ve 3 adam, Şadrak, Meşak ve Abed-nego, bağlı olarak, ateşi alevli fırının içine atıldılar.
>
> "O zaman, Kral Nebukadnetsar şaştı. (Çünkü durum şaşırtıcıydı.) Ve tez ayağa kalktı; öğütçülerine söyleyip dedi: 'Biz ateşin içine,

bağlı 3 kişi atmadık mı?' Krala cevap verip dediler: 'Gerçek, senin dediğin gibidir ey Kral!' Kral karşılık verip dedi: 'İşte ben, çözülmüş 4 kişi görüyorum. Bunlar, ateşin içinde yürümekteler. Ve kendilerine bir zarar olmamış. Dördüncünün görünüşüyse, bir ilah oğluna benziyor.'

"Nebukadnetsar, ateşi alevli fırının kapısına yaklaştı; söyleyip dedi: 'Ey Yüce Allah'ın kulları, Şadrak, Meşak ve Abed-nego! Dışarı çıkın ve buraya gelin!' O zaman, Şadrak, Meşak ve Abed-nego, ateşin içinden çıktılar. Ve satraplar, kaymakamlar ve valiler ile Kralın öğütçüleri, bir araya toplanmış olarak, bu adamları gördüler. Vücutları üzerinde, ateşin gücü-izi yoktu. Ve başlarının saçları yanmamış ve şalvarlarının durumu değişmemişti. Ateşin kokusu da onlara sinmemişti." (Bap 3, ayet 23-27.)

Görüyorsunuz, İbrahim'in "ateş"li mucizesini, Muhammed nerelerden [...] koymuş *Kur'an*'a.

Ve "ateşligillerden" büyük "aşk"lı mucize, ya da mucizeli aşk:

Süleyman'ın Mucizesi ve Sebe' Kraliçesi

Kur'an, Neml Suresi, ayet 16:

"Ant olsun ki, Süleyman, Davud'un mirasçısı oldu. Süleyman; 'Ey insanlar! Bize kuşdili öğretildi ve bize her şeyden bolca verildi. Kuşkusuz bu apaçık bir üstün iyiliktir' dedi."

Aynı sure, ayet 17-19:

Bu ayetlerde, Süleyman'ın, "cin"ler, insanlar ve "kuş"lardan oluşan ordusunu toplayıp yola çıktığı, yolda karınca deresine vardığında karıncalarla karşılaştığı, bir karınca liderinin; "Karıncalar! Haydi yuvalarınıza girin de; Süleyman ve ordusu, farkında olmadan sizi ezmesin!" diyerek öteki karıncaları uyarmasına tanık olduğu, bu uyarı sözlerine güldüğü, bu sözleri anlamasını sağlayan Tanrı'nın iyiliğine "şükür"le karşılık verdiği anlatılıyor.

Aynı sure, ayet 20-23:

"Süleyman, kuşları gözden geçirdi ve: 'Hüdhüdü (çavuşkuşunu) niçin göremiyorum? Yoksa, yitiklerden mi oldu? Kesinlikle ağır bir

cezayla cezalandıracağım onu. Ya da keseceğim. Meğer ki, açık bir kanıta dayalı bir gerekçeyle bana gelmiş ola!' diye konuştu. Çok geçmeden hüdhüd gelip şunları söyledi: 'Süleyman! Senin bilmediğin bilgiler elde ettim. Sebe' (ülkesi)den, sana kesin bilgi (haber) getirdim. Kadın buldum! Hükmüdarlık eden bir kadın. Her şeyden kendisine bolca verilmiş. Bir de büyük tahtı var...'"

Anlaşılan, "Süleyman'a kadın bulmasaydı", "hüdhüd" denen kuşun hali haraptı!

Aynı sure, ayet 24-26:

Bu ayetlerde, "hüdhüd"ün, Sebe' (Yemen'de bulunan Saba) kentindeki toplumun dinsel inançları konusunda da, Süleyman'a bilgi (!) verdiği açıklanıyor.

Aynı sure, ayet 27-28:

Süleyman, "hüdhüd"e seslenerek:

"'Bakacağız, doğru mu söylüyorsun, yoksa yalan uyduranlardan mısın, anlayacağız. Şimdi sen şu mektubumu götür, (Kraliçenin sarayındaki) ilgililere ilet. Sonra, bir yana çekilerek ne sonuca varacaklarını anlamak için bekle!' dedi."

Aynı sure, ayet 29-37:

Bu ayetlerde, Süleyman'ın mektubunu alan Sebe' (Saba) Kraliçesinin, danışmanlarını topladığı, mektubun içeriğini görüştüğü, eğer Süleyman'a birtakım armağanlar göndermezse, onun gelip ülkesini altüst edebileceğini, bunun hükümdarlarca uygulanagelen bir gelenek olduğunu söylediği, sonra, Süleyman'a armağanlar gönderdiği, ama, Süleyman'ın, kendisinde çok daha bol mal-mülk bulunduğunu söyleyerek bu armağanları kabul etmediği, Kraliçenin armağanlarını getiren elçisine; "Geri götür armağanları. Ve onlara, benim ant içerek: 'Ordumla, karşı koyamayacakları bir orduyla gelir; onları, ezilmiş ve alçalmış duruma düşürerek ülkelerinden çıkarırım!' dediğimi söyle!" biçiminde seslendiği bildiriliyor.

Aynı sure, ayet 38-40:

Bu ayetlerdeyse: Süleyman'ın (Sebe' Kraliçesine kavuşması için, Tanrı'nın sağladığı) şaşılası "mucize"si anlatılıyor: Süleyman, danışmanlarına ve ileri gelen ilgililere: "Onlar bana teslim olmadan önce, Kraliçenin tahtını-sarayını, bana, buraya kim getirilebilir?" diye

sormuş; "cinlerden ifrit" hemen atılıp şu karşılığı vermiş: "Sana onu ben getiririm! Hem de, sen daha yerinden kalkmadan." Bir başkası atılıp kendisini daha güçlü göstermiş ve "Ben, onu sana daha çabuk, sen daha gözünü açıp yummadan getirebilirim!" diye konuşmuş. Ve de "getirmiş"!

Ancak "Neml" (karınca) Suresinin buraya değin sunulan ayetlerindeki bir sürü [...] ve olamazlık yanında, Süleyman-Sebe' (Saba) Kraliçesi masalına ilişkin kesimde, "yenilir-yutulur" türden olmayan iki olamazlık var: Bunlardan biri coğrafya yönünden, öbürü tarih yönünden.

Coğrafya yönünden olamazlık: Yahudi Kral ve Peygamberi Süleyman'ın bulunduğu yer: Yeruşalim (Kudüs). "Sebe'" (Saba) kent ve devletinin bulunduğu yerse: Güney Yemen'de, Kızıl Denizle Aden Körfezi arasında kalan buruna çok yakın bir kesimde. Yani Yeruşalim nereee, Sebe' nere? Arada, 2000 km.den çok uzaklık var. Bu kadar bir uzaklıktan, Sebe' Kraliçesinin taht ve sarayının bir anda alınıp götürülmüş olabileceği düşünülebilir mi? Yani gerçekle bağdaşabilir mi bu? Buna inanmak için çocuk masallarında anlatılanlara inanacak kadar "gerçek"lerden uzaklaşmak gerekir.

Süleyman'ın mucizelerine ilişkin ayetlerde anlatılan masal ve saçmalıkları, başka konulardaki saçmalıklar gibi, "akıl ve bilim"le bağdaştırmaya çalışan Sadeddin Evrin Paşa, "Süleyman'ın rüzgâra (yele) binerek sabahtan akşama kadar olan bir zaman içinde 2 aylık bir uzaklığa varabildiğini" anlatan Sebe' Suresi'nin 12. ayeti üzerine, şunları yazmaktan kendini alamıyor: "Çocuk masalı, 'uçan halı' veya 'süpürge üzerinde uçan, küpe binen cadı' örneği gibi Süleyman'ın gökyüzünde tahtıyla uçarak İstanbul'a geldiği ve burada Belkis'e (Sebe' Kraliçesine) köşk yaptırdığı efsanesi, tamamen hayal mahsulüdür."[199]

Peki, Sebe' Kraliçesinin taht ve sarayının 2000 km.den daha çok bir uzaklıktan, *bir anda* Yeruşalim'e (Kudüs'e) getirtilip kondurulması ne "mahsulüdür" Paşam? Bu da aynı tip bir çocuk masalı değil midir?

Tarih yönünden olamazlık: İslam Ansiklopedisi'nden, konuya ilişkin bir kesimi, anlaşılabilir bir Türkçeye çevirip sunmak yerinde olacak:

"...Süleyman Peygamberi ziyaret etmiş olan Sebe' (Saba) Kraliçesinin öyküsüne, bu öykünün tarihsel değerine gelince: Sebe' ve Main (Devleti) hakkında bildiğimiz her şey, bu ülkede bir Kraliçe bulunduğuna ilişkin ileri sürülen varsayımın tersini ortaya koymaktadır. Glaser'in ve E. Meyer'in hâlâ inandıklarına uyacak biçimde, Sebe''de kadın bir hükümdarın yaşamış olduğuna tanıklık edecek bir belge bulunup gösterilemez. Eski Sebe' kabilelerinin İÖ XI. ya da X. yüzyıla ait olduğuna, Süleyman'ın zamanında kuzeye doğru uzaklara uzanan büyük bir Sebe' devletinin bulunduğuna ilişkin varsayımı ileri sürmeyi mümkün kılacak bir tanıklık (belge, kanıt) da yoktur. Sebe' Kraliçesi kişiliğinde, Sebe'lilerin asıl ülkesi olan Yareb'in bir Kraliçesini görmemiz de mümkün değildir. Bu, bir uydurma olarak, aralarında Aribî Kraliçeleri tarihçe bilinen Kuzey Arabistan Kraliçelerinin varlığının bir anısı olabilir. Bu anı, Araplar tarafından yeniden ele alınmış ve Sebe' Kraliçesi Belkis efanesi gelişmiştir..."[200]

Olanca dinciliğine karşın Prof. Dr. Neşet Çağatay bile şunları yazıyor:

"Öte yandan, söylentilerin, İsrail Kralı Süleyman'la (saltanatı: İÖ 973-933) çağdaş gösterdiği Sebe' Melikesi hikâyesi, tarihi olaylara pek uygun düşmemektedir. (...) Yemen'de Belkis adlı Kraliçeyi, Himyerliler döneminde Belkis Bint Hedhad adı altında ve Miladi 330-345 yılları arasında hüküm sürmüş olarak görüyoruz ki, Hıristiyanlığa yeni girmiş olan Habeşlilerin bunun zamanında Yemen'e saldırışları olmuştur. Bu kadınla, ondan 13-14 yüzyıl önce yaşamış olan İsrail Kralı Süleyman arasında bir ilgi olamaz. Yemen'deki Sebe' Devleti, en erken İÖ VIII. yüzyılda kurulduğuna göre, aşk öyküleri dillere destan olan Belkis'in, Sebe' Melikesi olması bile uzaktır..."[201]

"Bu Sebe' Devletinin bir Kraliçesinin, İsrail Kralı Süleyman'la ilişki kurmuş olması, tarihi gerçeğe uymadığı halde, eski tarihçiler, bundan söz ederler..."[202]

"Eski tarihçiler" ne demek? "Kutsal kitap" *Kur'an* bile söz etmiyor mu? "Tarihsel gerçeğe" uymadığı halde?!

Kur'an'dan izlemeyi sürdürelim:

Aynı sure (Neml), ayet 41-44:

> "Süleyman; 'Tahtını-sarayını onun tanıyamayacağı bir duruma getirin de bakalım, tanıyabilecek mi, yoksa tanıyamayacak mı?' dedi. Kraliçe gelince, 'Senin köşkün böyle miydi?' diye soruldu. O da 'Onun gibi!' karşılığını verdi. Ve 'Daha önce bize bilgi verilmişti de kendimizi (Süleyman'ın buyruğuna) teslim edenlerden olmuştuk!' dedi. Kraliçeyi o zamana dek bundan alıkoyan, Tanrı'nın dışında taptığı şeylerdi. Çünkü Tanrı'ya (Tektanrıya) inanmaz toplumdandı. Kraliçeye: 'Köşke girebilirsiniz!' dendi. Kraliçe salonu görünce, onu, derince bir su sandı ve eteğini çekti. (Ve Süleyman, görmek istediği [...]*) Süleyman gerçeği açıklayıp; 'Gerçekte bu gördüğün, camdan yapılmış bir saraydır' dedi. Kraliçe de bunun üzerine şöyle konuştu: 'Tanrım! Kuşkusuz, ben kendime yazık etmişim! Şimdi, ben de Süleyman'la birlikte, dünyaların Rabbi olan Allah'a kendimi teslim ettim.'"

Masal Kraliçesi, aslında "Allah"a değil; Yahudi Kralı Süleyman'a kendini "teslim" etmiş oluyordu!

Tevrat'ta da "Ve Seba Kraliçesi, Rabbin adından ötürü Süleyman'ın ününü işitince, onu bilmecelerle denemeye geldi..." diye başlayan bir öykü var. (Bkz. I. Krallar, 10:1-13; II. Tarihler, 9:1-12.) Ancak, Süleyman-Sebe' Kraliçesi masalının *Kur'an*'daki biçimi yok *Tevrat*'ta. *Tevrat*'ta yok ama, *Tevrat*'ın yorumlarında var. Örneğin "Ester" (Esther) adlı bölümde, Kral Ahaşveroş-Ester (Kraliçe Ester) ilişkisinden söz edilir. Bu bölümün Aramî çevirisinde (II. Targum'da) Kral Ahaşveroş-Kraliçe Ester karşılaşması üstüne, yorumda yer alan anlatımlar, *Kur'an*'ın yer verdiği Süleyman-Sebe' Kraliçesi masalında anlatılanlara, "tümüyle uyuyor" denecek ölçüde benzemekte. Bu nedenle, bir yabancı yazar konuya ilişkin şunları yazmakta:

> "*Kur'an*'da anlatılan biçimiyle Süleyman-Sebe' Kraliçesi öyküsü, Ester üzerine yazılmış olan II. Targum'dan alınmıştır. Muhammed, kuşkusuz, onun, Yahudilerin Mukaddes kitaplarının bir

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

bölümünü oluşturduğuna inanıyordu. Oradaki akla ve gerçeğe aykırı sözler, kendisinin ve Arapların zevklerine o denli uyuyordu ki, bunu, Neml Suresi'nin ayetlerine aktardı..."[203]

Bence, Muhammed, çeşitli Yahudi kaynaklarından, belki biraz da İran çevrelerinden aldıklarını bir araya getirmiş, kimi yerlerini değiştirmiş ve hepsinden katarak "salata"ya benzer bir şey yapmıştır. Ya da başkaları eliyle yapılmış olan salatayı aktarmıştır *Kur'an*'a. Zaman zaman da bunu yaptığına tanık olmuyor muyuz?

Her neyse... Önemli olan, böylesine akıl ve gerçek dışı bir masalın *Kur'an*'da yer almış bulunması. "Kaynak"lar da ilginç, önemli; ama daha önemlisi bu.

Düşünün, masalın *Kur'an*'da yer aldığı biçimine göre, Tanrı; Süleyman Peygamber'e ne "mucize"ler gösterme olanağı vermiş! Hele aralarında büyük "aşk"ın tutuştuğu Sebe' Kraliçesine kavuşsun ve [...]* diye verdiği "mucize" olanağı!.. [...]**

Gelin görün ki; *Tevrat*'ın anlattığına bakılırsa, Kral (Peygamber) Süleyman, Tanrısından çok, "kadın"lara eğilmiş ve kadınlar için Tanrısından oldukça uzaklaşmış. *Tevrat*'ın I. Krallar bölümünde şunları okuyoruz:

> "Ve Kral Süleyman, Firavun'un kızıyla birlikte, Moabîler, Ammonîler, Edomîler, Saydalılar ve Hittîlerden; pek çok yabancı kadınlar sevdi. Tanrı'nın İsrailoğullarına: 'Onların arasına gitmeyeceksiniz, çünkü onlar, sizin yüreklerinizi kendi Tanrılarına doğru saptırırlar!' diye söylediği toplumlardan oldukları halde. Süleyman, onlara sevgiyle yapıştı. Ve onun 700 karısı, Kral kızı olup, 300 de cariyesi vardı. Ve karıları, onun yüreğini saptırdılar." (Bap 11, ayet 1-3.)

Ne demeli, Tanrı olarak sen tut o denli önem ver, [...]*** ve Sebe' Kraliçesine olan aşkını doyurması için bile, bir sürü "mucize" göstermesini sağla, o da tutsun, Kral ve Peygamber olarak sana "ihanet" etsin"! "Nankörlük" işte!

Şimdi de "balık"ta mucize:

* Üç sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
** On dört sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
*** İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

Balık Karnında Yaşayabilen Peygamber (Yunus)

Kur'an-ı Kerim, Sâffât Suresi, ayet 139-147:

"Kuşkusuz, Yunus da peygamberlerdendi. Anımsa: Kaçıp dolu bir gemiye binmişti o. Gemidekilerle karşılıklı kura çekişmiş; yenik düşenlerden olmuştu (ve denize atılmıştı). Kendini kınarken, *bir balık yutmuştu onu.* Eğer Tanrı'yı yücelterek ananlardan olmasaydı, 'dirilme günü'ne (kıyamete) dek; balığın karnında kalacaktı. Onu kurtarıp karaya çıkardık. O sırada çok güçsüz durumdaydı. Üzerinde kabak türünden bir bitki bitirdik.

"Biz onu, yüz bin ya da daha çok kişiye peygamber göndermiştik."

"Kaç kişiye" peygamber gönderdiğini "Ulu Tanrı" da iyice anımsamıyor anlaşılan!

Kalem (Nun) Suresi, ayet 48-50:

"Ey Muhammed! Rabbinin yargıda bulunacağı zamana dek sen katlan da, o 'balık arkadaşı' (sahibi) Yunus gibi olma! Anımsa ki; kaygılı biçimde yakarmıştı o. Rabbinin katından ona bir iyiilk ulaşmasaydı, kıyıya, kınanmış olarak atılacaktı. Rabbi onu, seçip iyilerden kıldı."

"Yunus gibi olma!" öğüdüyle ilgili olarak, Muhammed'in "hadis"inde şöyle dediği anlatılır: "Kim, 'Ben, Metta (Amitta) oğlu Yunus'tan daha hayırlıyım!' derse, yalan söylemiş olur."

Muhammed, burada Tanrı'yı bir çeşit "yalanlamış" olmuyor mu? O, "Yunus gibi olma!" derken, Muhammed'in Yunus'tan "daha hayırlı" (daha üstün) olduğunu söylemiş olmuyor muydu?

Enbiyâ Suresi, ayet 87-88:

"Ve 'nun' (balık) sahibi... Anımsa ki; öfkelenerek yürümüştü (de gidip gemiye binmişti). Ve *kendisine güç yetiremeyeceğimizi sanmıştı.* Ama karanlıkta (balığın karnında): 'Tanrım! Senden başka Tanrı yoktur, seni tüm eksiklerden arılarım, yüceltirim! Doğrusu ben, kendine yazık etmişlerden oldum!' diye yakarmıştı. Biz de karşılık verip, üzüntüsünden kurtardık onu. *İnanmışları,* hep, böyle kurtarırız!"

Çelişkiye dikkat edin: "Tanrı'nın kendisine güç yetiremeyeceğini sanarak kaçtığı" bildirilen Yunus, "tam inanmışlar"dan sayılıyor.

Bu masal, *Tevrat*'ta da var: "Yunus" adlı bölümünde.

Şöyle başlar:

> "Ve Amitta'nın oğlu Yunus'a, Rabbinin şu sözü geldi: Kalk, Ninova'ya, o büyük kente git; ona karşı çağrıda bulun! Çünkü onların kötülüğü, benim önüme kadar çıktı. Fakat Yunus, Rabbin önünden, Tarsis'e kaçmaya kalktı. Ve Yafa'ya indi. Tarsis'e giden bir gemi buldu, navlununu verdi ve Rabbin önünden, uzağa, Tarsis'e, onlarla birlikte gitmek için gemiye bindi. Ve Rab, denizin üzerine büyük bir yel gönderdi. Denizde, büyük bir fırtına oldu. Gemiciler korktular..." (Bap 1, ayet 1-5.)

Ve sürüp gider:

> "Ve herkes birbirlerine dedi: Gelin de kura çekelim ve bilelim kimin yüzünden bir bela başımıza geldi. Ve kura çektiler. Kura, Yunus'a düştü." (1, ayet 7.)

> "Ve Yunus'u kaldırıp denize attılar ve denizin kudurması yatıştı..." (1, ayet 15.)

Denizin "kudurması" neden "yatıştı"?

Çünkü Yahudi Tanrı'nın "[...]" yatışmıştı. [...] o zaman zaman. "Kurban"ını alınca da "durur" ve "yatışır". İlkel kafalarda yaratıldığı günden bu yana, hep böyle olur.

"Ve Yunus'u yutması için Rab, büyük bir balık hazırladı ve Yunus, 3 gün, 3 gece balığın karnında kaldı." (1, ayet 17.)

Yunus, sonra uzun uzun "dua" eder balığın karnında. Bunun üzerine Rab, bağışlar ve kurtarır:

> "Ve Rab, *balığa söyledi ve Yunus'u, karaya kustu.*" (2, ayet 10.)

Daha sonra, Rab, Yunus'u yeniden Ninova'ya gönderir. Ninova büyük bir kent. "Genişliği 3 günlük yol." Yunus, kente varınca, Tanrı'nın, burasını yıkacağını söyler.

"Ve Ninova halkı, Allah'a inandılar ve oruç ilan ettiler ve büyüğünden küçüğüne dek çullar sarındılar. Ve bu söz, Ninova Kralına erişti ve Kral tahtından kalktı ve üzerinden kaftanını çıkardı ve çul sarınıp kül üzerine oturdu. Ve Kralın ve büyük adamlarının fermanıyla Ninova'da bağrılıp ilan edildi: İnsan ve hayvan, sığır ve davar, bir şey tatmasınlar, otlamasınlar, su da içmesinler. Ve insan da, hayvan da çul sarınıp Allah'ı kuvvetle çağırsınlar..." (3, ayet 5-8.)

Kral başta olmak üzere herkes, "Allah'ı kuvvetle çağırınca", Ninova kurtulur.

Ne var ki, bu kez Yunus kızar. Çünkü Tanrı onu yalancı çıkarmıştır. Ve "canını almasını" ister Tanrı'dan. Kentin doğusuna çekilir, orada kendisine bir çardak yapıp otururken, "Rab Allah, bir asma kabağı fidanı hazırlayıp Yunus'a gölgelik yapar". Yunus, buna çok sevinir, ama sevinci gırtlağında kalır. Çünkü asma kabağı fidanını yaratan Tanrı, onu yiyip kurutacak "kurt"u da yaratır. Sonuçta, asma kabağı kurur. Nedenini de Tanrı açıklar sonradan:

"Ve Rab dedi: Sen emeğini çekmediğin ve büyütmediğin asma kabağına acıyorsun. O kabak ki, bir gecede çıktı ve bir gecede yok oldu. Ya ben, Ninova için, bu büyük kent için acımayayım mı? O kent ki, orada, sağını ve solunu seçemeyen yüz yirmi binden çok insan, birçok da hayvan var." (4, ayet 9-11.)

İşte böyle biter Yunus ve Ninova toplumu efsanesi.

Kur'an ayetlerinin konuya ilişkin anlatımları biraz değişik. Ama çok kesin olarak belli ki, kaynak burası. Yani, *Tevrat*'ın Yunus bölümü. Değişiklikse; ya, *Kur'an*'a geçirilirken Muhammed tarafından olmuştur, ya da bunu Muhammed'e aktaranlarca... Yunus-Yunus'un kaçışı-gemiye binişi-gemide kura çekilişi-kura sonucu Yunus'un denize atılışı- balığın Yunus'u yutuşu-Yunus'un balığın karnında ölmeyip kalışı ve dua edişi-sonra karaya bırakılışı-kabak-Yunus'un peygamberlik ettiği topluluğun bağışlanışı-bu topluluğun kişi sayısı... Tüm bunlar, *Tevrat*'ın Yunus bölümünde de var; *Kur'an* ayetlerinde de... Aynı ilkel kafa, aynı ilkel bakış biçimiyle... *Kur'an* ayetlerinin kaynaklarının, *Tevrat*'taki bu bölüm olduğu kesin. Ancak, oradaki kimi ayrıntıların *Kur'an*'a geçirilmemiş, kimilerinin

de değiştirilerek geçirilmiş olduğu göze çarpmakta. Bu da ya Muhammed eliyle böyle olmuştur; ya da ona buradan aktaranlarca... Buradan, ya da buraya ilişkin Yahudi yorumlarından... Masalın, hemen hemen olduğu gibi, yani *Tevrat*'taki biçimiyle *Kur'an* "tefsir"lerine geçirildiği görülür.[204] Ki; bu da, oldukça ilginçtir.

"Balığın yuttuğu insan, o balığın karnında yaşar" mı?

–"Yaşar." Hem de "3 gün 3 gece". Ve de "tespih çekerek, dua ederek"!.. Yunus Peygamber öyle olmuş. Balığın karnında "yaşamış". Ve "o karanlık yerde", Tanrısına "tespih"ler, "dua"lar sunarak bağışlanmış, sonuçta kurtarılmış!

Olur mu bu?

Olur! "Bal gibi olur"! "Kutsal kitap"lara göre... "Kutsal kitap"lar yalan söyler mi?

Bu kitapların [...] kurtarmaya hevesli kişilerden Sadeddin Evrin Paşa, bu konuya da yer vermiş. Ve de Yunus-balık masalını, "akıl ve bilim"le bağdaştırmak için epeyce uğraşmış görünmekte. Paşamız, Yunus'un, "Yunus balığına kısa bir süre yoldaşlık ettiği sonucuna varılabilir" diyor ve Yunus balığının özelliklerini, uzun uzun anlatıyor.[205] "Ayetler, böyle yorumlanabilir" demek istiyor olsa gerek. İyi ama, bu bile; "akıl ve bilim"e az mı aykırıdır, a Paşam?! Yunus Peygamber'in, denizde, yunus balığına, "kısa bir süre" de olsa "yoldaşlık etmiş olacağı", nasıl düşünülebilir? Yunus Peygamber de, yunus balığı da, o "yoldaşlığın" eğitimini görmüş değilken..?!

MUCİZE VE GERÇEK

Gerçek, iyice gözler önüne serilsin diye; uzun uzun örnekler sunuldu "mucize"lerden. İnsan, "dinsel uyuşturucu"dan olabildiğince uzaklaşmaya çalışarak bunlar üzerinde düşünürse, "Peygamberlik" denen kurumun tek dayanağı olan "mucize"nin ne olduğunu ve ne olmadığını anlar. İnsana özgü aklı iyi kullanarak düşünmeyi başarırsa, hiçbir kuşkuya yer kalmayacak biçimde kesin olarak anlar ki, "mucize" yutturmacasının, "gerçek"le hiçbir ilgisi yoktur. Ama yazık ki, inanmaya elverişli duruma getirilen kitlelere yutturulagelmiştir bu uydurma...

Uydurmadır, çünkü:

İnsanoğlunun bilgiler elde edip biriktirdiği bilgi yolları var, sağlıklı düşünmesine yarayan akıl ilkeleri var, bilim ölçüleri var. Bunlar var olduğu için matematik, fizik, kimya, biyoloji ve öteki bilim ve uzmanlık dalları var. Tüm bunlar yok sayılmadıkça, "mucize"ye inanılamaz. Kafalarda "mucize" geçerliyse, bunlar geçerli olmaz, bunlar geçerliyse "mucize" geçerli olamaz. "Mucize" gerçek sayıldığında, evrende hiçbir şeyin güvenilir bir ölçüsü kalmaz. Her şey, her şey olabilir ve her şey, bir anda her şeye dönüşebilir. Beş duyu, gözlem, deney... Kısacası: En güvenilir ve kesin bilgi araçları, bilgi kaynakları bile; tümüyle güvenilir olmaktan çıkar. Herhangi bir sonuca varabilmek için başvurulması gereken inceleme ve araştırma yolları, işe yaramaz olur.

İslam dünyasında, düşünce dünyasına açılan bir pencere oluşturulmuştu. Abbasiler döneminde, 8. ve 9. yüzyıllarda. Süryancadan, Arapçaya yapılan çevirilerle...

Bu pencere, İslam dogmacıları eliyle kapatılmadan önce, gelen ışıklarla düşüncelerde gelişmeler olmuştu. Dogmalara bağlı kalmadan düşünebilenler çıkmıştı İslam dünyasında da. Bunlar, düşüncenin soluğunu kesen İslam dogmalarıyla ve dogmacılarıyla savaşıyorlardı. Ola-

bildiğince. O dogmacılar eliyle solukları kesilene dek... Varlıklarıyla birlikte çığırları ve yapıtları da acımasızlıklara uğratılıp yokluğa gömülünceye dek... Bir başka deyişle, düşünce fidanı, din baltasıyla kesilip atılana dek... İnsan aklına yaraşır, görünmez güce bağlı olmayan ve olabildiğince "bilim"e uygun düşüncelere rastlanabiliyordu.

İşte bu düşüncelerden, konumuza ilişkin olanlar da var. Arapçadan çevirip sunuyorum:

> "Doğa yasasını bozup parçalayan bir olağanüstü, 'mucize' olabileceğini kabul etmek; 'gerçek' diye bir şey tanımama, hiçbir şeyin gerçeğinin bilinemeyeceğini savunma ('safsata') türünden bir saçmalığı kabul etmektir. *'Mucize'ye 'olabilir! dersek; dağın altına dönüşmesi de 'olabilir'. Tüm deniz suyunun, kana, yağa (ya da yoğurda) dönüşmesi de... Ev eşyasının, bir anda, kocaman kocaman adamlara dönüşmesi de... Falanca yaşlı başlı kişinin, birdenbire ve anasız babasız belirip meydana gelmiş olduğu da ileri sürülebilir.* Doğa yasasına ters durumlar olabileceği varsayıldığında; 'mucize' gösteren kişinin, 'ben peygamberim!' diye ortaya atılan kişiden başka biri olduğu da düşünülebilir. Çünkü; 'peygamberlik savında bulunan kişi, bu savından hemen sonra yok olmuştur; tam o anda, onun yerine, onun benzeri olan bir kişi birdenbire var olup ortaya çıkmıştır' denebilir. Bu durumdaysa; 'ben peygamberim!' diyerek savda bulunan kişi başka, 'mucize' gösteren kişi başka olmuş olur. Doğa yasasına ters durumlarda, peygamberliğe ve başka konulara ilişkin kurallar da altüst olur. Değişik dönemlerde, dinsel hükümlerle ortaya atılan birçok kişi; 'mucize'yle peygamberliğinin kanıtlandığına inanılan kişinin *benzeri* olabilir. O zaman da işin içinden çıkılmaz. Haklılığına hükmedilen, ya da haksızlığı kesinleşen kişi, bir anda başka bir kişi olarak belirebilir. (Bir anda, biri yok olup, aynı anda bir başkası onun yerine geçmiş olabileceği için...) Yaşama ve ötesine ilişkin tüm kuralların bozulması gibi daha nice bozukluklar meydana gelebilir."[206]

Bu düşünceleri, aklı sıra çürütmek için kitabına alan, ünlü İslam kelamcılarından Seyyid Şerif Cürcânî (1340-1413), bakın ne denli ilkel bir karşılık veriyor. Yine Arapçasından çeviriyorum:

"*Cevap:* Doğa yasasının bozulup parçalanması (ile meydana gelecek mucizeler), *göklerin, yerin ve bu ikisinin arasındaki varlıkların başlangıçtaki yaratılışlarından daha şaşılası değildir.* Söz konusu türden olağanüstülüklerin şu andaki yokluğu ve verilen örneklerden kiminin, hiçbir zaman olamayacağına, kesinlikle hükmedilmesi; bunların aslındaki 'olabilirliği'ni ortadan kaldırmaz. Beş duyuyla algılanabilenlerde de örneği var bunun: Belirli bir cismin, belirli bir yerde bulunduğuna kesinlikle hükmederiz. Ama bu; o cismin, o yerdeki varlığı yerine, yokluğunu düşünmemize engel olmaz. Bununla birlikte; o cismin, o yerde bulunmasına ilişkin hükmümüz kesindir, gerçeğe uygundur ve hiçbir kuşkuya yer yoktur onda. Çünkü gözlendiği için, duyu organının tanıklığı vardır ve bu tanıklık, güvenilir bir tanıklıktır. Bir doğal durumun süregelmiş olması da ('âdet'), beş duyu gibi; bilgi sağlama yollarındandır. Bundan dolayı, süre gelen doğal olağan durum ('âdet') yönünden 'öyle olması gerekir!' deyip, bir şeye ilişkin kesin bir yargıda bulunabiliriz. Ama aslında onun tersinin olması da mümkündür. Kaldı ki; Peygamber için 'mucize', 'veli' (ermiş) için de 'keramet' olsun diye, doğal-olağan durumun bozulup olağanüstünün yaratılması, her çağda kesintisiz süregelen bir gelenek, bir doğal olağan durum ('âdet') olmuştur. Böyle olunca da, akıllı ve insaflı kişinin, onu yadsıması düşünülemez. Bu durumda, 'mucize', 'olağanüstü' bir şey sayılmaz Peygamber için. Tersine, olağan sayılır. Bize göre, 'mucize'; ortaya konulmasıyla peygamberlik savının doğrulanması amaçlanan bir şeydir. Bu şey; olağanın dışında (olağanüstü) olmasa bile..."[207]

Seyyid Şerif Cürcânî'nin ve benzerlerinin "cevap" diye ileri sürdükleri bunlar işte. Bu abuk sabuk "fikir"ler... Sözüm ona "akıl yürütülüyor" bu "fikir"lerle. "Aklî" yoldan, görüş sergileniyor! Oysa, "akıldışı" olan, "aklî" olabilir mi hiç? Din dogmacılarına göre: "Evrende her şey, başlangıçta; bir 'ol!' ya da 'olsun, yaratılsın!' demeyle olmuştur". "Yer", "gökler", her şey... Tanrı'nın "ol!", ya da "olsun, yaratılsın!" demesi yetmiştir varlıkların yaratılması için. Çünkü "kutsal kitap"lar böyle diyor. Bu "mantık"la yaklaşılınca da; "en büyük

mucize, yerin, göklerin ve bunlardaki varlıkların yaratılmasıdır" demek; doğal bir sonuç oluyor. Ne var ki, bilim böyle demiyor. Hiçbir şeyin "birdenbire" olmadığını, her şeyin, nedenlerine bağlı olarak, belirli bir süreç içinde olup oluştuğunu bilim ortaya koymuştur artık. Din dogmacıları, çağımızda bile; bu kesin gerçeği kabul etmeye yanaşmasalar da!.. "Cevap"taki, "varsayımlar" üstüne kurulu abuk sabukluklara gelince: Bunların üzerinde durmaya bile değmez. Çünkü söz konusu olan "varsayım" değil; "gerçek"tir. "Mucize"yse, örneklerinde görüldüğü gibi, "olağan"a da, "gerçek"lere de (tümüyle) ters. "Peygamber'in mucizesi" diye ileri sürülen ve "olmuş" gibi gösterilen "olay", gerçekte olmuş değildir. Ona ilişkin öykü, ya o sırada uydurulup, "inanmaya hazır" çevrelere yayılmıştır; ya da, eski zamanlarda uydurularak "inanç piyasası"na sürülmüş olan benzerinin, benzerlerinin kopyasıdır. "Mucize" örneklerinden sunduklarımızda da açık seçik görülür bu.

Özellikle "Muhammed'in mucizeleri" arasında, bir başka türü daha göze çarpar: Yeni uydurmayla eskisinin karıştırılmasından oluşturulmuş bir çeşit "salata". Yukarıda sunulan örneklerde bu da görülür. Sunulmayanlar da var daha. Düşüncemizi somutlaştırmak için bunlardan birini seçip üzerinde düşünelim: "Muhammed'in miraç mucizesi". Yukarıda geçmemişti ama, ilginç ve çok yönlü bir örnektir.

Miraç

Muhammed'e Önce Bir Kalp Ameliyatı Yapılıyor

Aktaran Muhammed'in dostlarından Enes İbn Malik.

Anlatan Muhammed'in kendisi:

> "Bir gece, Kâbe'ye sonradan eklenmiş olan kesimde uzanmıştım. Biri (Cebrail) geldi. *Göğsümü, şuradan şuraya kadar yardı.* Yani boğaz çukurundan kıl biten yere değin. Sonra *kalbimi çıkardı.* Sonra *içi iman dolu altın bir tas* (leğen) getirildi. Kalbim zemzemle yıkandıktan sonra, *tastaki iman boşaltıldı kalbime. Kalbim, iman ve hikmetle dolduruldu.* Sonra kapatıldı; eski durumuna getirildikten sonra *mühürlendi.*"[208]

Bu ilkel "kalp ameliyatı" niçin yapılmış? Muhammed'de bir "kalp hastalığı" mı vardı?

"Hadis"in anlatımına bakılırsa, "[...] hastalığı" vardı Muhammed'de. Çünkü "zemzem"le yıkanıp "altın tas"la "iman" doldurulmadan önce Peygamber'in kalbinin "[...]" olduğu anlaşılıyor! Ve de "[...]". Çünkü "altın tas"la "hikmet" (yararlı bilgi) de "doldurulmuş"!

Bu "ameliyat", miraç sırasında, miraç ise, Muhammed'in Peygamberliğinden birçok yıl (kimine göre 5, kimine göre 11, kimine göreyse 12 yıl) sonra olduğuna göre Muhammed uzun süre "[...]" peygamberlik etmiş! Öyle değil mi, başka sonuç çıkarılabilir mi? Gerçi çocukluğunda da, yine "melek"ler eliyle bir "kalp ameliyatı" geçirmiş. Ama, o zaman, "kalbin imanla doldurulduğu" söylenmiyor. Yalnızca: "İşte şu, şeytanın payıydı, kalbinden çıkardık!" dendiği açıklanıyor.[209] Bir "hadis"e göre, "Hirâ mağarası"ndayken de bir "kalp ameliyatı" yapılmış Muhammed'de.[210] Ne var ki, o sırada da kalbin içine "iman" konulduğundan söz edilmiyor. Yapılan tüm "ameliyat"larda "iman doldurulduğu" varsayılsa bile; o kalbin, sık sık "[...]" kaldığı ve onun için de zaman zaman "iman ve hikmet" doldurma gereğinin duyulduğu sonucu çıkıyor karşımıza!

"Kalbe iman ve hikmet doldurulması"nın anlamı nedir? Sonra, Muhammed'in kalbine "boşaltmak" için getirildiği söylenen o "iman dolu tas", neden "altın"?

Cemil Sena şöyle der:

> "O dönemlerde, kalbin duygu merkezi olduğuna ilişkin ilkçağ bilgileri daha değişmemiş ve insanların yüzyıllar boyunca ve şimdi de değer vermiş ve vermekte oldukları *altın,* kutsal âlemde de değerli sayılmıştır."[211]

"Kalp", duygu ve bilgi "merkezi" değil kuşkusuz. Ama, Muhammed'in kendisi gibi Tanrısı ve "ameliyat"ı yapan "vahiy meleği" de bunu bilemezdi! "Altın tas" ya da "altın leğen"e gelince: Muhammed, Tanrısı ve meleği, "altın"dan daha değerli bir "maden" bulunabileceğini de bilemezlerdi. Bilselerdi o "en değerli"sini seçerlerdi elbet. Neden ki, doldurulan şey son derece önemliydi. "İman" ve "hikmet"ti doldurulan. [...] de olsa...

Göklere Geziye Çıkarılan Muhammed, Önce, Katırla Eşek Arası Bir Hayvana Bindirildi

Aktaran Enes İbn Malik-Malik İbn Sa'saa.

Anlatan Muhammed: (Aynı hadisin devamı.)

"Daha sonra, katırdan küçük, eşekten büyük bir hayvan getirildi. Ak bir hayvan: Burak. Adımını, gözünün görebildiği uzaklığın taa sonuna atardı. Bu hayvana bindirildim; yola koyulduk Cebrail'le birlikte."[212]

"Burak"la, bu "masal hayvanı"yla olan yolculuk; "Mescidü'l-Haram"dan (Mekke'den), "Mescidü'l-Aksâ"ya (Kudüs'e) değin olmuş!

Kur'an'da "Burak"tan söz edilmiyor, ama yolculuğun bu aşamasından söz ediliyor:

İsrâ Suresi, ayet 1:

"Kimi şaşılası olağanüstülüklerimizi göstermek için, kulu Muhammed'i bir gece, Mescidü'l-Haram'dan Mescidü'l-Aksâ'ya, çevresini mübarek kıldığımız bu yere götüren Tanrı, eksiklerden uzaktır."

Muhammed'in Göğe Çıkması İçin Merdiven Konuluyor

Aktaran Enes İbn Malik.

Anlatan Muhammed (devam):

"Bundan sonra (yerden göğe) bir 'mi'rac' (*merdiven*) kondu. Cebrail'le yerleşip yükseldik."[213]

"Miraç", "merdiven" demekse de, Prof. Kâmil Miras, bunun, "asansör" anlamına da gelebileceğini yazar.[214] O zaman, Muhammed, "asansör"le çıkmış demek oluyor. Yani Muhammed'in çıkması için "yeryüzü"nden göğe "asansör" konmuş!

Muhammed, "Gök Katları"nda

(Aynı hadis sürüyor:)

"Sonunda 'dünya göğü'ne vardığımızda; Cebrail, *'gök katı'nı çaldı.*

"Kat bekçisi melek seslendi:

–Kimdir o?

"Cebrail karşılık verdi:
–Benim, Cibril (Cebrail)!
"(Konuşmalar şöyle sürdü:)
–Ya yanındaki?
–Muhammed!
–Demek o! Göğe çıkmak için vahiy ve mi'rac çağrısı gönderildi mi ona?
–Evet!

(Bekçi melek Muhammed'e dönüp konuşuyor:)

"–Merhaba! Ne iyi, ne güzel yolcudur bu gelen kişi!

"Bu konuşmalardan sonra bekçi, hemen gök katının kapısını açtı. Birinci katın içine girince bir de ne göreyim: Bir adam. Sağında kalabalık karartısı var adamın. Solunda da öyle. Adam, sağına bakınca gülüyor, soluna bakınca ağlıyordu. 'Merhaba hayırlı Peygamber! Merhaba hayırlı evlat!' diye seslendi bana. 'Cebrail! Kim bu adam?' dedim. O da: 'Adem. Sağındaki ve solundaki karartılırsa; ondan türemiş olanların ruhlarıdır. Sağında olanlar, cennetlikler; solunda olanlarsa cehennemlikler. Onun için sağına bakınca sevinip gülüyor, soluna bakınca üzülüp ağılyor' dedi."[215]

Sonra "ikinci kat göğe çıkarılmış". Ve ardından öteki "gök katları". Apartman katı gibi; kat, kat, kat... Her varılışta da Cebrail'in "kapı"yı vuruşları. Tak, tak, tak... Bekçi melekle konuşmaları. Aynı türden. Kat bekçisi meleğin kapıyı açıp konuğu içeri alışı. "Nazikçe, selamlayarak"!.. Karşılaşılan falanca, filanca Peygamber; tanışmalar, konuşmalar... Ve de nice "acayip ve garaip"ler!..

"Kattan kata" bu "minval üzre" geçişlerden sonra, işte karşıda: "Yedinci kat gök": Kapının "açılışı" sırasındaki aynı konuşmalar, aynı merasim; yine bir Peygamber'le (İbrahim Peygamber'le) tanışma ve ardından karşılaşılan olağanüstülükler:

Şaşılası "Sınır Ağacı"

Aynı hadis sürüyor:

"Sonra 'sınır ağacı' ('sidretü'l-müntehâ') alanına çıkarıldım. Bu ağacın meyveleri, (Yemen'deki) Hicr kasabasının testileri büyük-

lüğündeydi. Yapraklarıysa, 'fil kulakları" gibi... Cebrail bana: 'İşte bu gördüğün, 'sidretü'l-müntehâ'dır! dedi. *Bu ağacın kökünden 4 ırmak akmaktaydı. İkisi dıştan (yüzeyden), ikisi de içten (derince)* akıyordu. Sordum: 'Cebrail! Hangi ırmaklardır bunlar?' Cebrail karşılık verdi: 'İçten akanlar, cennetteki ırmaktır. Dıştan akanlara gelince: Bu iki ırmak da ***Nil ile Fırat***'tır.'"

Şu bildiğimiz "Nil"le "Fırat" ırmaklarının kaynakları neredeymiş meğer! "Kat kat gökler"in ötesinde. "Yedinci kat gök"te. "Sidretü'l-müntehâ" denen ağacın "kök"ündeymiş. Ta oradan akıp geliyormuş meğer bu ırmaklar. Muhammed söz konusu geziye çıkarılmamış olsaydı nasıl öğrenilecekti bu?!

"Sidretü'l-müntehâ" konusunda da şu bilgiler verilir:

> "Sidr, 'nebak ağacı' diye tefsir olunur ki, Arabistan kirazı denilen ve Trabzon hurması fasîlesinden olup, ehlîsi ve yabânîsi olan bir nevi ağaçtır."[216]

> "Sidretü'l-müntehâ, bir atlının, gölgesinde 100 yıl yürüyebileceği büyüklükte bir ağaçtır. Yaprakları fil kulakları, meyveleri de çok büyük testiler gibidir. 4 ırmak fışkırır kökünden... Irak topraklarından akan Fırat'ın, Mısır topraklarından akan Nil'in geldikleri kaynaklar da bu ağacın kökündedir. Tüm yaratıklar için sınırdır. Peygamber'den başka kimse bu sınırı aşamaz..."[217]

Kur'an'a göre, "cennet" de orada:

Cennet, Göklerin Ötesinde, 'Sınır Ağacı" Alanında

Necm Suresi, ayet 13-18:

> "Ant ile derim ki; Muhammed, bir başka kez daha görmüştü onu. 'Sidretü'l-müntehâ' alanında. Oradaydı varılacak cennet. 'Sidre'yiyse; kaplayan kaplamıştı. Bakan göz (Muhammed'in gözü) kaymadı bir yana. Şaşmadı da... Ant olsun ki, Tanrı'nın büyük olağanüstülüklerinden şaşılasılık gördü."

"Sidretü'l-müntehâ" alanı ve "cennet"! Cennette neler "görmüştü" Muhammed?

"Bir ağaç var(dı) ki, cennette; bir atlı onun gölgesinde yüz yıl atını sürse, o gölgeyi yine de bitiremez."[218]

Muhammed diyor bunu. "Uçsuz bucaksız gölge", bir "özlem"e yöneltilmekte. "Çöl Arabı"nın kavuşmak için can attığı özlemdir bu. Vâkıa Suresi'nin 30. ayetinde de dile gelir: "Ve uzanıp giden (uçsuz bucaksız) gölge de var."

Yine Muhammed anlatıyor:

"Gezimde cenneti de görüp baktığımda, halkının çoğunluğunu, (dünyadaki) yoksullardan gitmiş olanların oluşturduğunu gördüm."[219]

Yoksul kitleler, daha iyi nasıl avutulabilir?

Muhammed cennette daha neler, neler görmüş. Örneğin "köşkler-saraylar", yiyecekler-içecekler... Ve de "kadın"lar. [...] de, "müjde"ler verdiği Arapların da en başta ilgisini çeken: Kadın.[220]

"Sidretü'l-müntehâ" alanı içinde, ya da bu alanla yedinci kat gök arasında, bir de şaşılası bir "ev"e tanık olmuş Muhammed:

Günde Yetmiş Bin Meleğin Girip Çıktığı Ev (Beytü'l-Ma'mûr)

"İsrâ" ("mi'rac") hadisinin devamı:

"Sonra 'bayındır ev' (El beytü'l-ma'mûr) gösterildi bana. İbrahim oradaydı, bu eve sırtını vermiş duruyordu. Öyle bir ev ki, günde 70 bin melek giriyordu. Bir girip çıkan da, bir daha gelip girmiyordu."

Bu "70 bin" sayısı, Muhammed'in diline iyice yerleştiği görülen masal sayılarındandır. "Cennet"e ilk girenlerin de "70 bin" olduğunu söyler.[221]

Burada sözü edilen ev (El beytü'l-ma'mûr), *Kur'an*'da da geçer. Tûr Suresi'nin 4. ve 5. ayetlerinde, Muhammed'in Tanrısı, bu evin ve "yükseltilmiş tavan gibi göğün" onuruna "ant içerek" bildiride bulunur!

Şarap, Süt ve Bal Dolu Üç Bardak

Aynı hadis:

"Sonra, bana bir bardak şarap, bir bardak süt ve bir bardak bal getirildi. Ben, bunlardan süt dolu bardağı seçtim. O zaman Cebrail bana: 'İşte bu, senin ve ümmetinin üzerinde bulunduğu karakter yapısıdır ('fıtrat')' dedi."[222]

Ve daha yükseklere yolculuk:

Muhammed, "Refref" Denen "Döşek"le (Döşeğin Üzerinde) Havalanarak Tanrıya Yükseliyor

Süleyman Çelebi'nin "mevlid"indeki dizelerden:

"Söyleşürken Cebrâil ile kelâm
Geldi Refref, önüne verdi selâm
Aldı ol şâh-ı cihânı ol zaman
Sidre'den götürdü ve gitti hemân"

Muhammed, "İsrâ-mi'rac" gecesindeki şaşılası yolculuğunda, "sınır ağacı"na ("Sidretü'l-müntehâ"ya) değin, Cebrail'le birlikteymiş. Ama bu sınıra gelince Cebrail kalmış, daha öteye geçememiş. Muhammed'in kendisi diyor ki: "Cebrail, 'eğer bir parmak ucu kadar bile daha öteye yaklaşmış olsaydım, kesin yanardım!' dedi."[223]

Böyle olunca da, Muhammed'i daha yükseklere, Tanrı katına götürmek için, başka bir araç gelmiş. İşte bu araç, "refref"tir. "Döşek" anlamına gelir. İbn Abbas, "refref"in "en yüceler ufkunu kaplayan yeşil perde" olduğunu söylerken,[224] başka *Kur'an* yorumcuları, örneğin Kurtubî, "en yakın Tanrı makamına yaklaştırmak için binilen özel bir araç" olduğunu yazar.[225] Yani, "uçan halı" masallarında olduğu gibi bir durum: "Perde" ya da bir "döşek" gelip Muhammed'in önüne serilmiş. Muhammed üzerine binince de, "uçan halı" gibi havalanmış ve alıp götürmüş çok daha yücelere doğru. Dönüşte de yine aynı araç, Muhammed'i aynı biçimde alıp getirmiş. Muhammed şöyle anlatır bunu:

"Refref, beni alıp uçmaya başladı. Kâh alçaktan, kâh yüksekten uçarak götürüp, taa Tanrımın 'divanında' durdu. Sonra dönüş zamanı gelince, beni aldı, yine alçalarak, yükselerek uçup Cibril'e (Cebrail'e) getirdi."[226]

"Refref"le "Arş-ı a'lâ"ya doğru yükselen Muhammed, ünlü "levh-i mahfûz"un yani Tanrısal özel bilgilerin bulunduğu, yazgıların yazıldığı "levha"nın "gizli-gizemli" alanına varmış:

Yazgı Yazan Kalemlerin Cızırtısı

> "Götürüle götürüle öyle bir yüksekliğe ve düzlüğe götürüldüm ki, orada, (yazgı ve vahiy) yazan kalemlerin cızırtılarını işitir olmuştum artık."[227]

"Yazıcı melekler"in "kalem"lerinden çıkan "cızırtı"ymış bu. Anlaşılan bu melekler, "kamış kalem" kullanıyorlar! "Cızırtı", onu gösteriyor!

Yalnız sorular takılıyor akla: Kendileri, bildiğimiz türden (katı) "cisimli" varlıklar olmadıkları halde, katı cisimlere özgü ses çıkaran, "cızırtı" yapan "kalem"leri nasıl kullanırlar? Söz konusu yolculuktan çok daha ve asıl şaşılası olan, bu değil midir? Ve "masal" çerçevesini de aşan bir [...] olduğu belli olmuyor mu bunun? "Melek" ve "cızırtılı kalem"! Nasıl düşünülebilir?

İleri sürüldüğüne göre, hadislerden, "cızırtılı kalemler"le yazı yazıldığı "mahal"in, Tanrı'nın yüce "Arş"ının (sarayının) beri yanındaki "Kürs"üyü içine alan "mahal" olması gerekirmiş.[228]

Bakara Suresi'nin, "Ayetü'l-Kürsî" diye bilinen ünlü 255. ayetinde şöyle denir:

> "...O'nun (Tanrı'nın) kürsüsü, gökleri ve yeri kaplayıp içine almıştır..."

Ve Tanrı'yla görüşme:

Muhammed, Tanrı'nın Sarayında

Tanrı'yla Görüşme ve 50 Vakit Namazı 5'e İndirmek İçin Pazarlık

"Refref" (döşek) üzerinde uçuş, "Arş"a değin sürer. "Arş", hükümdarın "taht"ı, "saray"ı anlamlarına gelir. *Kur'an*'da "Sebe' Kraliçesi" anlatı-

lırken bu Kraliçenin "Arş"ından söz edilir.[229] Tanrı'nın da, *Kur'an* anlatımıyla "Büyük Arş"ı var. Yani "saray"ı ve "taht"ı... İşte Muhammed, "refref"le uça uça buraya varıyor ve Tanrı, burada kabul ediyor onu!

Süleyman Çelebi'nin mevlidinden:

"Arş u Kürsi'yi görüben ol hoca,
Geçti yetmiş bin hicabı ol gece.
Çün kamusun görüp geçti öte,
Vardı erişti ol Ulu Hazret'e"

"Âşikâre gördü Rabbü'l-İzzet'i,
Âhirette öyle görür ümmeti."

Muhammed'den diğer yok dâhil olmuş Kâbe kavseyn'e,
Gürûhi enbiyadan girmedi bir ferd o mabeyne
Haremgâhı visâle Ahmed'i tenha alıp Mevlâ
Bu halvet oldu mahsus, hazreti sultan-ı kevneyn'e."[230]

Son dörtlüğün anlamı:

"İki yay aralığından da az bir aralıkta Tanrı'ya yaklaşma başarısına, Muhammed'den başka eren yok. Peygamberler güruhundan, ondan başka giren yok o 'mabeyn'e. Tanrı, Ahmed'i (Muhammed'i), baş başa yalnız kalsın diye, buluşma yeri olarak ayrılan harem kesimine aldı. Tanrı'nın kişiyle böylesine yalnız kalıp buluşmak üzere haremine kabul etmesi, (peygamberler içinde) yalnızca o iki evrenin (dünya ve ahiretin) sultanına özgü bir olaydır."

Süleyman Çelebi'nin mevlidinde yer alan şu dize de ilginç:

"*Gel habibim (sevgilim) sana âşık olmuşam!*"

Heyecanla mevlit dinleyen inanırlara, bu dize de okunur "miraç" bölümünde. Yani o Ulu Tanrı, "Gel sevgilim, sana vurulmuşum!" diyor. "Haremine aldığı" ve bir süre "halvet" olduğu Muhammed'e diyor bunu.

[...]*

Neyse...

* Kırk beş sözcüğü içeren bir paragraf çıkarılmıştır. (Y.N.)

Muhammed, "Tanrı'yla baş başa görüşürken", namaza ilişkin buyruk da almış:

(Miraç-İsrâ hadisi sürüyor.)

"Sonra bana (ve ümmetime) 50 vakit namaz farz kılındı..."

Tanrı'nın şu yaptığına bakın! Bu denli "insafsızlık" olur mu? "50 vakit namaz" olur mu hiç? Düşünün bir kez, 24 saatin her bir yarım saatine 1 vakit düşüyor; 2 vakit de artıyor!

Muhammed'in Tanrısı ya sayı-hesap bilmiyor; ya da bu "50 vakit namaz" buyruğunu, [...]* buluşma anındaki [...] vermiştir! Niye derseniz: Necm Suresi'nde de anlatıldığına göre, Tanrı'yla "sevgilisi" ("habibi") Muhammed, çok yaklaşmışlardı birbirlerine. [...]** Bu surenin 6 ve 10. ayetlerinde bakın ne deniyor:

> "Akıl sahibi. Varılacak düzeye ulaştı. En yüksek 'ufuk'taydı o. Sonra yaklaştı. Daha daha yaklaştı. (Üst üste gelen) iki yayın köşegenleri ölçüsünde, hatta daha da çok yaklaşmıştı (Tanrısına). İşte tam o sırada; Tanrı, kuluna (Muhammed'e) vahyedeceğini etti (buyruğunu o anda bildirdi)."

"50 vakit namaz" buyruğunun, "sevgili Muhammed"e hangi "an"da verildiği, böylece anlaşılmıştır: [...]*** Ünlü *Kur'an* yorumcularımızdan Elmalılı Hamdi Yâzır da, konuya ilişkin şunları yazıyor:

> "Araplar, İslam öncesi dönemde, bir 'ittifak' için antlaşacakları zaman iki yay çıkarır, birini ötekinin üstüne koyarak, ikisinin 'kâb'ını (köşegenini) birleştirir, sonra ikisini birlikte çekip o iki yayla bir ok atarlardı. Bu atışı yapanlardan her birinin hoşnutluğunun ötekinin de hoşnutluğu, birinin öfkesinin ötekinin de öfkesi olacak ve başka türlüsü düşünülemeyecek ölçüde sağlam bir antlaşma yapıldığına böylece işaret olunurdu."[231]

* Dört sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
** On beş sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)
*** On altı sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

Yâzır, bu anlamdan yana olduğunu belirtiyor yorumunda.

Demek ki, [...]* sırasında da söz konusu buyruk verilmiş!

Ama iyi ki "Musa"nın (altıncı kat gökte) sürekli uyarıları üzerine [...]** olduğu anlaşılan "50 vakit namaz", "5'e indirilmiş:

> "Dönüşe geçtim sonra. Musa'nın bulunduğu kata vardığımda Musa sordu: 'Ne yaptın? (Tanrı'yla ne görüştünüz?)' "Bana (ve ümmetime) 50 vakit namaz farz kılındı' dedim. 'Ben, insanları senden daha iyi tanırım. İsrailoğullarıyla çok çetin biçimde uğraştım. (Deneyimim var.) Kesinlikle derim ki, senin ümmetin 50 vakit namaza güç yetiremez. Geri dön ve Tanrı'ndan, namaz vakitlerinde indirim yapmasını iste!' dedi. Bu uyarı üzerine Tanrı'ya geri dönüp dileğimi ilettim. O da '50 vakit' namazı, '40'a indirdi. Bu indirimden sonra Musa'ya gittim. O, yine çok buldu ve önceki gibi konuşarak Tanrı'ya geri gönderdi. Tanrı bu kez 'namaz vakti' sayısını 30'a indirdi. Yine Musa'ya gittiğimde Musa'nın yine uyarısı oldu. Yine geri döndürüldüm. Tanrı bu kez 20'ye indirdi. Yine Musa'ya vardım. Musa aynı uyarıyla beni geri gönderdi. Bunun üzerine de Tanrı 10 vakte indirdi namaz vakitlerini. Bir kez daha Musa'ya değin vardım ve onun uyarısıyla geri döndüm. Sonuncu kez Tanrı, namaz vakitlerini '5'e indirdi. Bu indirimden sonra Musa'ya değin vardım yine. Musa yine: 'Ne yaptın?' diye sordu. Ben de: 'Tanrı, namaz vakitlerini 5'e indirdi' diye karşılık verdim. Musa önceki konuşmaları gibi konuştu ve geri dönüp bir daha Tanrı'ya varmamı ve biraz daha indirim için dilekte bulunmamı öğütledi. 'Senden önce insanları çok denedim ben. İsrailoğullarıyla da çok, pek çok uğraştığım için de bilirim. Sen dediğime bak da, Rabbine dön ve biraz daha indirim yapmasını dile!' dedi. Bense: 'Tanrımdan çok dilekte bulundum. Yeni bir dilek sunmaktan utanıyorum artık. Bununla yetinip boyun eğeceğim!' diye karşılık verdim. Tam o sırada bir ses geldi Tanrı'dan: 'Namaza ilişkin buyruğumu imzaladım. Kullarıma yapacağım indirimi de yaptım!' diyordu."[232]

* Dokuz sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

** Üç sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

Bir başka anlatımında da şöyle dediği ileri sürülür:

> "Yüce Tanrı'yla Musa Peygamber arasında durmadan gidip geldim. Sonunda (gelen bir sesle) Tanrı şöyle dedi: 'Muhammed! Bilesin ki, o namaz vakitleri, günde beş vakittir kesin olarak. Her vakit namaz içinse, 10 kat sevap vardır. Böylece yine 50 vakit namaz kılınmış sayılır."[233]

Muhammed "mekik dokumuş" Tanrı'yla Musa arasında. Gitmiş gelmiş, gitmiş gelmiş. Sonunda tamamlanmış "indirim"! 50 vakit namaz, 5 vakit olmuş böylece.

Tam bir "[...]" değil mi? "[...]"den de öte.

Ne var ki, bu "[...]"den de öte [...], Miraç-İsrâ uydurmacasının tümüne, "gerçek" diye inanılmasını istemiştir Muhammed.

Kendi zamanında inanmışlar mı?

"Hadis"lerden anlaşıldığına göre başta "Kureyşliler" inanmamışlar bu masala:

> "Kureyşliler beni yalanlayınca Hicr'de (Kâbe'nin bitişiğinde) dikildim; (Kudüs'ü anlatmam ve böylece geceleyin oraya gitmiş olduğumu kanıtlamam için) Tanrı aradaki uzaklığı ve engelleri kaldırdı."

Muhammed İçin, Mekke'den Kudüs'e Değin,
Görmeyi Engelleyen Tüm Engeller Kaldırılmış

> "Aradaki engeli kaldırıp Kudüs'ü gösterdi Tanrım. Ve Kureyşlilere, Kudüs'te neler, ne tür özellikler bulunduğunu, bir bir anlattım. Kudüs'e bakarak..."[234]

Yani, aradaki dağlar, tepeler... görmeye engel olarak ne varsa hepsi tümüyle kaldırılmış. Bu da yetmez. İyi görmesi için Muhammed'in yanına yakınına getirilmiş Kudüs. Ya da "televizyon" gibi bir araç oluşturulmuş. Ne var ki, bütün bunlar olurken, Kudüs'ü yalnızca Muhammed görebiliyormuş! Yanındakiler göremiyormuş Tanrı'nın "hikmeti"yle! "Mucize içinde mucize" olsun diye.

Ne var ki, bu bile inandırmaya yetmemiş "Kureyşliler"i ve öteki "kâfir"leri. Dahası: Muhammed'e inananlardan bile niceleri "dinden dönmüş"ler.[235] Muhammed'in Miraç-İsrâ masalında anlattıklarına, akla-mantığa sığmayan [...] ve saçmalıklara dayanamayarak...

Şimdi düşünelim bu masal üzerine:

İsrâ-Miraç, Gerçek Olabilir mi?

Önce şunu belirtmekte yarar var:

Muhammed, "Miraç" ("İsrâ") ile ilgili olarak anlattıklarını bir "düş" ("rüya") diye sunmuş olsaydı, kimsenin bir diyeceği olmaz, "itiraz" eden de bulunmazdı. Çünkü herkes, her türlü "düş" görebilir.

Muhammed'in ünlü ve İslam dünyasında önemli [...]larından Kâdî İyâz (ö.544/1149), *Şifa-i Şerif* diye bilinen *E'ş-Şifâ Bi Ta'rîfi Hukuki'l-Mustafâ* adlı kitabında şöyle der:

> "Peygamber çağının, onu izleyen ve daha sonraki çağların Müslümanlarından çok büyük bir çoğunluğa göre: İsrâ (mi'rac), Peygamber'in 'cesediyle' (maddi varlığıyla) ve uyanıkken gerçekleşmiştir..."[236]

> "'Rü'yâ' sözcüğünün geçtiği ayette (İsrâ Suresi, ayet 60) bu sözcük, 'gözle görme' anlamına gelir. Çünkü aynı ayette 'sınama'dan ('el fitne') söz edilmekte. (Yani kimlerin inandığı, kimlerin inanmadığı sınanıyor.) Mi'rac bir 'düş' olsaydı, böyle bir sınamanın anlamı olmazdı. Bir 'düş'ü kimse yalanlama yoluna gitmez de ondan. Çünkü 'mi'rac'da görüldüğü anlatılan türden bir düşü, herkes görebilir uyurken. Herkes düşünde; bir saat içinde, evrenin birçok ve değişik yerlerini dolaşıp görmüş olabilir."[237]

Kâdî İyâz haksız mı bu görüşünde?

İslam'ın yine ileri gelen avukatlarından ünlü *Kur'an* yorumcusu ve "kelamcı" Fahruddin Râzî (Hicri 544/Miladi 1149-Hicri 606/ Miladi 1209) de, "Tefsir-i Kebir" (büyük tefsir) diye bilinen *Mefâtihu'l-Gayb* adlı *Kur'an* yorumunda aynı görüşü yansıtır. "İslam tâifelerinden çok azı dışındaki bir çoğunluğun, 'İsrâ-mi'rac, Peygamber'in cesediyle (maddi varlığıyla) olmuştur!' demekte birleştiklerini" yazar.[238]

Yine çok önemli İslam "kelamcı"larından Saduddin Teftâzânî (ö.1390) de; birçok "kelamcı" ve yorumcunun yaptığı gibi "İsrâ-mi'rac olayı"nı bölümlere ayırır:

> "Doğrusu şu ki: İsrâ-mi'rac, Mekke'den Mescidü'l-Aksâ'ya (Kudüs'e) değin 'uyanık' durumdayken ve 'cesed'le (maddi varlıkla) olmuştur. Bu, *Kur'an*'ın tanıklığı ve Peygamber'in arkadaşlarının döneminde ve onu izleyen dönemlerde bulunanların görüş birliği ('icma') etmeleriyle kanıtlanmıştır. Peygamber sonra göklere çıkarılmıştır. Olayın bu bölümüyse, birçok yoldan gelen ve 'şöhret' derecesine ulaşan hadislerle bilinmektedir. Buna inanmayansa sünnet ve cimaat ehlinin dışında, sapık ('mübtedi") sayılır. Yolculuk, daha sonra cennete, Arş'a ya da –değişik görüşlere göre– evrenin başka kesimlerine olmuştur. Olayın bu bölümü de; tek kanallardan gelen ('âhâd') hadislerle kanıtlanmakta. Şu da herkesçe bilinir ki; söz konusu geziye inanmayan Kureyşlilere, Mescidü'l-Aksâ'da (Kudüs'te) neler bulunduğunu anlatmıştır. Peygamber'in İsrâ-mirac sırasında görüp haber verdiklerine, göklerde gördüğü şaşılası durumlara ve karşılaştığı peygamberlerin durumlarına ilişkin hadis kitaplarında da anlatılmakta olanlar, bize göre 'olmayacak şeyler' değildir. Bunları, sözüne güvenilir Peygamber anlattığına göre de, olmuştur, gerçektir..."239

Teftâzânî, daha sonra, İsrâ-mi'rac sırasında "görülenler"e ilişkin anlatılanların neden "mümkün" olduğunu, kendi dogmacı mantığı içinde açıklamaya çalışır. Ve sonra şöyle sürdürür konuya ilişkin görüşünü:

> "Peygamber'in mi'racle ilgili anlattıkları, bir düş ya da yalnızca ruhla olmuş bir gezi niteliğinde olsaydı, kâfirler öylesine katı biçimde karşısına çıkıp 'Hayır, olamaz!' demezlerdi. Ve kimi Müslümanlar da Peygamber'in doğruluğundan kuşkuya düşüp İslam dinini bırakma yoluna gitmezlerdi..."[240]

İlk İstanbul Kadısı Hızır Bey (ö. Hicri 863/ Miladi 1459) ve öteki "Ehl-i Sünnet" kelamcıları da "Teftâzânî"ninkine uygun açıklamalarda bulunurlar.[241]

Kısacası: "İslam uleması"nın tümüne yakın bir çoğunluğuna göre: Muhammed, gecenin bir saatinde, ama uyanıkken o "şaşılası gezi"ye çıkarılmış; önce Mekke'den Kudüs'e, sonra "gök katları"na, oradan da "öte"lere uçurulup götürülmüş ve daha sonra alınıp getirilmiş. Bu "şaşılası gezi"nin "Mekke'den Kudüs'e değin olan bölüm"ü, *Kur'an* ayetiyle analtılmakta. Bu nedenle de "İslam uleması", bu bölümün "maddi olarak" gerçekleştiğine, en küçük kuşku duymadan "hükmetmekte".

Bu "ulema"nın ileri gelenlerinden Ebubekir Ahmed E'r-Râzî El Cessas (ö. Hicri 370/ Miladi 980) ise, Muhammed'in söz konusu "gezi"sinin, "gökler" ve "cennet"teki bölümünün de "ayetle sâbit" olduğunu savunur.[242]

"Olay" mademki bir "mucize"sayılıyor; öyleyse her şeyi "maddi olarak" düşünmek, kaçınılmaz bir zorunluktur. Çünkü bir "düş" olsa, "mucize" sayılamaz. Onun için de, Muhammed'in, o "şaşılası gezi"yi, bir "düş" değil; "olmuş ve yaşanmış bir gerçek" niteliğinde inanırlarına sunduğu açık ve kuşkusuz.

Peki "gerçek" olabilir mi Muhammed'in "gezi"sine ilişkin anlattıkları? Örneğin: O sırada bir "kalp ameliyatı" diyebileceğimiz türden "ameliyat" geçirdiği "gerçek" olabilir mi? Sözünü ettiği "burak"; bu hayvanla yolculuğu, "göğe dayanan merdiven (mi'rac)" ve bu merdivenle "göğe çıkış"ı, "gök katları", bu katların "kapı"ları, "bekçi"leri, karşılaşılan "peygamber"ler, "sınır ağacı (sidretü'l-müntehâ)", bu ağacın "kök"ünden fışkırdığı anlatılan dört ırmak (içlerinde Nil ve Fırat da var), "El Beytü'l-Ma'mûr" adlı "gök tapınağı", bir "uçan halı"yı andıran "uçan döşek", bu döşekle "uçuş" ve Tanrı "saray"ı durumundaki "Arş"a varış, Tanrı'yla "sarmaş dolaş oluş", "namaz vakitleri"nin indirilmesi için Musa ile Tanrı arasında birçok kez "gidiş geliş", bu arada anlatılan daha nice "şaşılası" durumlar ve girilip dolaşıldığı bildirilen "cennet"... Bütün bunlar, "birer somut gerçek olabilir" diyebilir miyiz?

Aklını "din dogmacılığı"na ya da "avukatlığı"na yutturmuş olan kimi "ulema"ya göre: "Evet, diyebiliriz"! Bu "ulema-i kirâm"dan kimileri, "akıl" ve "bilim"i de bu saçmalığa kullanma çabasındalar. Bir örnek: "Darulfünûn Müderrislerinden" (Prof.) ve "*Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih* mütercimlerinden" Ahmed Naim. Bu "ilim" ve "İslam" [...]ı: "Şunu arz edeyim ki: ...Efendimizin, benzersiz Tan-

rısal onurlandırılması demek olan İsrâ-mi'rac mucizesini 'olmayacak bir şey' sayan kimseler eksik değildir. Bu konuda açığa vurulacak ya da kapatılacak kuşku ve kesin inanç, peygamberliğin temeli ve amacıyla doğrudan ilişkilidir. Zayıf imanlı ya da imansız olanların, bu gibi hadisleri yalan saymalarına şaşılmaz. Bunlar, hidayet yolculuğunda ilk konak olan Tanrı'ya iman aşamasına bile varamayanlardır. Bunlar, Tanrı'nın varlığını kabul etseler de Tanrı kudret ve hikmetinin neler yaratıp ortaya koyabileceğine akıl erdiremezler. Buna zihinleri bir türlü yatmaz!" diye konuya giriyor, bir sürü "safsata"yı sıralıyor. Bu arada "bilim"i de kullanmak için "erbab-ı fen"den de "destek görüş"ler aktarıyor. Görüşleri aktarılanlar arasında Fransız Filozofu Emile Boutroux (1845-1921), yine Fransız matematikçi ve saymacacı (itibârî) Filozofu Henri Poincaré (1854-1912) de var. Bunlardan Emile Boutroux'nun görüşleri "dinsel avukatlık" çevrelerince pek beğenildiği için; bu çevrenin yüzyılımızda ülkemizde sivrilen adlarından Hilmi Ziya Ülken, *Contingence de Lois de la Nature* adlı kitabını, "Doğa Kanunlarının Zorunsuzluğu Hakkında" adıyla dilimize çevirmiştir. Yani "doğa yasalarında zorunsuzluk" olunca "mucize"leri kabul etmemek için bir neden kalmayacak. Varılmak istenen sonuç bu, söz konusu çevrelerce. İşte Ahmed Naim de onun için bu "idealist" filozoftan kendisine destek sağlama hevesinde. Ve "göklere çıkardığı" Henri Poincaré'den... Bakın ne diyor:

> "Ünlü Filozof Boutroux, doğa yasalarında zorunluk bulunmadığını savunur. Son çağın kendisinden sonra benzeri daha gelmeyen, bilginlerin önde gelenlerinden Henri Poincaré de, fen erbabının, gerçek diye kabul ettikleri bilimsel görüşleri, karşıt görüşlerden akla daha uygun olduğu için benimsediklerini, yoksa bunlar benimsenirken, karşıtlarını düşünmenin, mümkün olmayan şeyleri kabul etmek türünden olmadığını bağıra bağıra anlatmaya çalışıyor..."[243]

Ahmed Naim bu görüşleri aktarırken demek ister ki:

"Tanrı, dilediği zaman doğa yasalarını da bozar ve 'olamaz' sanılan olağanüstülükler yaratabilir. Bir durumu kabul ettiğimiz zaman, onun tersinin olamayacağına kesin biçimde hükmedemeyiz. Nitekim bu filozoflar da bu görüşteler."

Ama bu "molla"nın unuttuğu bir şey var: Bu böyle kabul edilirse, "dinsel esaslar"da da "kesinlik" olmaz. Çünkü bu ilkeden yola çıkıldığında hiçbir şeyin "kesin ölçü"sü kalmaz. Ne "peygamber"in, ne "kutsal kitap"ın dediklerinin birer "kesin gerçek" olduklarına inanılabilir. Bu ilke, yani "hiçbir şeyde kesinlik olamayacağı" ilkesi, "dinsel esaslar"ı da altüst edeceği içindir ki, "akâid" kitaplarında, örneğin *Ömer E'n-Nesefî akaidi*'nin en başında şöyle dendiği görülür:

> "Eşyanın somut gerçekleri kanıtlanmıştır. Şeylerin bilinebilirliği kesin belli olmuştur."[244]

Çelişkilere düşerek de olsa "İslam avukatlığı"nı benzerleri gibi sürdüren Ahmed Naim, konuya ilişkin şunları da "döktürüyor":

> "Görülüp tanık olunması yüzyıllara, hem de pek uzun yüzyıllara bile sığmayacak türden evrenin şaşılasılıklarının, bir geceye, belki de bir ana sığması; bir insan vücudunun göklere yükselip çıkması gibi aklın, daha doğrusu insan tecrübesinin alışık olmadığı bir şaşılasılıkmış. Dünyayı da, gökleri de, bunların içinde bulunan tüm yaratıkları da yok iken var eden, evrenin yaratıcısının gücündeki genişlik (sonsuzluk) karşısında, bu (mi'rac-İsrâ) neden imkânsız olsun? Alışık olduğumuz ve gözlemde bulunduğumuz şu düzen 'daire'sinde, evreni yöneten yaratıcı gücün, başka bir düzen 'daire'sinde dilediği işleri, dilediği gibi yönetmesine engel nedir? Alışık olduğumuz nizam içinde, bunun kadar akıllara şaşkınlık veren şeyler yok mudur?.."[245]

Sıkışınca işte böyle derler bu "efendi"ler. İşi, hemen "Tanrı'nın sonsuz gücü"ne bağlayıp kurtulurlar! "Tanrı'nın gücü sonsuz olunca", O'nun gücüyle "her şey olabilir" bu zavallılara göre. Böylece tartışmanın yolunu tıkarlar.

Oysa kimi "olamaz"ları "olur kılmaya", Tanrı gücünün de yetmeyeceği, "İslam uleması"nca bile kabul edilmiştir. "Usulü'l-fıkıh"ta, "mâ lâ yutâk li zâtihî", yani "güç yetirilemezliği, kendisinden kaynaklanan" olamazlıklardan söz edilir. Bu "olamazlık"lara örnekler de verilir. Örneğin Sadeddin Teftâzânî'nin "E't-Telvih" adlı "hâşiye"sinde şu açıklama görülür:

"Güç yetirilemeyen. Bu, ya kendi konusundan ötürü olanaksız bulunandır. 'Kadîm' (sona ermeyecek, sonrasız) olan bir şeyi yok etmek ve gerçekleri tersine dönüştürmek gibi... Ya da..."[246]

Aynı açıklama başka "usulü'l-fıkh" kitaplarında da yer alır.[247] "Kelam" kitaplarında da...[248] "Ulema", bu tür "olamaz"ları "olur" kılmaya Tanrı gücünün de yetmeyeceğini "kabul" etmekle birlikte, "Tanrı'nın gücü yetmiyor!" sözünün, "edep" yönünden söylenemeyeceğini, yani böyle bir sözün "edebe aykırı" olacağını ileri sürerler.[249]

Demek ki, "gerçekleri tersine dönüştürmek" (somut gerçeği, karşıtına dönüştürmek) de, inanılan Tanrı'nın bile "güç yetiremeyeceği olanaksızlardandır. Böyle olunca da, "İsrâ-mi'rac" masalında anlatılanlar, eğer "gerçek" değilse –ki değildir– "gerçek" yapmaya, Ahmed Naim ve benzerlerinin "Tanrı"larının bile gücü yetmez. Örneğin: Eğer Mekke'den Kudüs'e değin şu kadar "uzaklık" varsa, o "uzaklığın yok edilmesi" olanaksızdır. Eğer "göğe merdiven dayanılamaz"sa ve "merdiven dayanılabilecek bir gök yok"sa, bu gerçek kılınamaz. Eğer "apartman katları" gibi "kat kat gökler" yoksa, Muhammed döneminde de yoktu, şimdi de yoktur ve bu "yok"ları "var" kılmaya güç yetirilemez. "Göklerdeki kat kapıları, bu kapıların vuruluşu, kat bekçileri, bu bekçilerce kapıların açılışı" da, "gerçeğin tersine dönüştürülebileceğine" inanmadıkça kabul edilemez. "Gök katlarında karşılaşıldığı anlatılan peygamberler" de birer "gerçek" olamazlar. "Gökler ötesinde" girilip dolaşıldığı "cennet" de, "sınır ağacı" ("sidretül-müntehâ"), bu ağacın kökünden fışkırdıkları anlatılan "ırmak"lar da... Bunların hiçbiri "gerçek" olamaz ve gerçek kılınamaz. "Nil" ve "Fırat" ırmaklarının "kaynak"ları belliyse ve bunların "gökte" bulunduğu anlatılan "ağaç"tan "akıp geldikleri" gerçeğe aykırıysa Muhammed'in "mi'rac" gecesinde de "durum ve gerçek" aynıydı. "O zaman durum başkaydı" denemez. Daha çok uzatmaya gerek yok. Muhammed'in "İsrâ-mir'ac" masalında "gerçek"ler, tersine çevrilmiştir. "Gerçeğe aykırı" oldukları "kesin" bilinen şeyler, "gerçek" diye gösterilmiştir. "Tanrı'nın her şeye gücü yeter!" yutturmacasıyla yutturulacak türden değildir bunlar.

"İslam büyüklerinden" Fahruddin Râzî (Hicri 544/ Miladi 1149-Hicri 606/ Miladi 1209), Muhammed'in baştan sona "[...]" olan "şa-

şılası gezi"sine ilişkin birkaç "şüphe"ye yer verir. Bunlara kendince "cevap" vermeye çalışır. Bu "şüphe"lerden "dördüncüsü"nde şöyle denir:

> "Mi'rac hadisi, birçok akla mantığa uzak şeyleri içeriyor: Örneğin, Muhammed'in göğsünün yarılması ve çıkarılan kalbinin zemzem suyuyla yıkanması, akla mantığa uzaktır. Çünkü 'su' ile yıkanacak şey, maddi pisliktir. Kalbin köksüz inançlardan ve kötü huylardan temizlenmesindeyse; zemzem suyunun hiçbir etkisi olamaz. Burak denen hayvana binmesi akla mantığa uzaktır. Çünkü, Tanrı, Muhammed'i bu 'âlem'den 'gökler âlemi'ne bir gezi yaptırmak için, neden 'burak'a gerek duysun? Akla mantığa uzak olanlardan biri de, Tanrı'nın '50 vakit namaz' farz kılması, sonra Muhammed'in Tanrı'yla Musa arasında birçok kez gidip gelmesi sonucunda namaz vakitlerinin '5'e indirilmesi. Bu da akla mantığa uzaktır. Çünkü: Bu durum, bir 'hükm'ün uygulamaya daha konulmadan kaldırılmasını ('nesh') gerektirir. Yine bu durum, Tanrı'nın, bir şeyi önce bilemeyip sonra öğrendiği sonucunu doğurur. Ki; bütün bunların Tanrı için olabilirliği yoktur. (Bunlar Tanrı için düşünülemeyecek türden şeylerdir.)"[250]

Fahruddin Râzî buna ne "cevap" veriyor acaba?

"Büyük İslam bilgini", buna yalnızca şu karşılığı verebiliyor:

> "'İtiraz' yok. Tanrı'nın işlerine karışılamaz. O, dilediğini yapar ve dilediği biçimde hükmeder."[251]

"İsrâ-Mi'rac" Masalı Nerelerden Kaynaklanıyor

Bu masalda yer alan "***burak***":

Peygamber, "miraç gecesi", Mekke'den Kudüs'e değin bu hayvanla gitmiş. "Burak", "berk=şimşek" gibi hızlı gitmesinden ötürü bu hayvana ad olmuşmuş.

"Hadis"te anlatıldığına göre "burak", katırdan küçük, eşekten büyük bir hayvan. Yani katırla eşek arası. Ya da katıra yakın ***eşek.***

Eşeğin *Tevrat*'ta daha çok Peygamber'in biniti olduğu görülür. Peygamberler, özellikle ünlüleri, binit olarak eşeği seçerlermiş nedense. Örneğin "peygamber"lerin ve Yahudilerin (Müslümanların da)

atası sayılan İbrahim Peygamber'in biniti, "***eşek***"ti. *Tevrat*'ın Tekvin bölümünde, İbrahim'in bir yolculuğu; "Ve İbrahim, sabahleyin erken kalktı ve eşeğine palan vurdu..." (22:3) diye başlanarak anlatılır. Zekeriya bölümünün 9. babında, Yahudilere kurtuluş ve kurtarıcı (mesih) müjdelenirken şöyle deniyor:

> "Ey Sion kızı! Büyük sevinçle coş! Ey Yeruşalim kızı! Bağır! İşte Kralın adildir. Ve kurtarıcıdır, alçakgönüllüdür. Ve bir *eşek* üzerine, evet eşek yavrusu sıpa üzerine binmiş sana geliyor!" (Ayet 9.)

Kur'an'da, Yahudi peygamberlerinden Üzeyir (Yeremya?) Peygamber'in de eşeğinden söz edilir. (Bakara Suresi, ayet 259.) Dahası, Musa Peygamber'in de biniti "***eşek***"ti. *Tevrat*'ın Çıkış bölümünün 4. babında şöyle denir:

> "Ve Musa karısını ve oğullarını aldı ve *eşeği üzerine bindirdi* ve Mısır diyarına döndü." (Ayet 20.)

Öteki peygamberlerin "eşek"leri olur da "bizim"kilerin olmaz mı? Onlara benzemek için "Muhammed'imiz" de bir "eşek" uydurmuş "miraç masalı"nda. Yalnız biraz "farklı" olsun diye "eşekten büyük, katırdan küçük" göstermiş. Yani [...] gibi, eşeği de "farklı".

Masaldaki "göğe merdiven dayama" ve "dayanan merdiven"le "göğe çıkma" uydurması da, *Tevrat*'ın bir bölümünden ve yorumundan kaynaklanmışa benzer. Tekvin bölümünün 28. babında şunları okuyoruz:

> "Ve Yakub, Beer-Şeba'dan çıktı ve Harran'a doğru gitti ve bir yere erişip orada geceledi. Çünkü güneş batmıştı. Ve O yerin taşlarından birini alıp başı altına koydu. Ve Yakub, o yerde yattı. Ve rüya gördü: *Ve işte yer üzerine bir merdiven dikilmiş, başı göklere ermişti. Ve işte onda Allah'ın melekleri çıkmakta ve inmekte idiler...*" (Ayet 10-12.)

> "Ve Yakub, uykudan uyanıp dedi: Gerçek o ki, Rab bu yerdedir. Ve ben, onu bilemedim (farkında olamadım). Ve korkup dedi: Bu yer ne heybetli! Bu, başka bir şey değil, ancak Allah'ın evidir. Ve bu, *'göklerin kapısı'dır...*" (Ayet 16-17.)

Buradakinin bir "düş" olduğu belirtiliyor. Yani "miraç" masalında olduğu gibi "somut" ve "maddi" nitelikte sunulmuyor. Onun için de Muhammed'inkine denebildiği gibi "[...]" denemez buna.

"Göğe çıkma" ve Tanrı'dan buyruk almak için "yerden göğe dayanan bir merdiven"le "göğe çıkılabileceği" düşüncesi, *Kur'an* ayetleriyle bile işlenmekte. Tûr Suresi'nin 38. ayetine bakın:

> "Yoksa (göğe dayanmış ve) *üzerine çıkıp vahiy dinleyebildikleri bir merdivenleri mi var?* Varsa, o vahiy dinleyenleri açık bir kanıtla çıksınlar ortaya."

Yani "göğe çıkılabileceği", çıkmak için bir "merdiven olabileceği" işleniyor. Ancak; "göğe çıkabilmek için Muhammed gibi bir Peygamber olmak gerekir!" demek isteniyor. Sanki ayette sözü edilen o "açık kanıt"ı Muhammed gösterebiliyormuş gibi. "Miraç" masalını [...] Muhammed!..

Kur'an'da, Zuhruf Suresi'nin 33. ayetinde "miraç" (çoğulu: 'Meâric') sözcüğü, "merdiven" anlamında kullanılmıştır. Meâric Suresi'nin 3. ayetinde Tanrı'nın "meâric (merdivenler) sahibi" olduğu bildiriliyor. 4. ayetindeyse şöyle dendiği görülür:

> "Melekler ve ruh (Cebrail) O'na (Tanrı'ya), 50 bin yıl kadar olan bir 'gün' içinde urûc ederler ('mi'rac'la=merdivenle çıkarlar)."

Bu ayet, Yakub'un *Tevrat*'tan yukarıya aktardığımız "rüya"sında gördüğünü ne denli anımsatıyor değil mi? "Ve işte yer üzerine bir merdiven dikilmiş, başı göklere ermişti. Ve işte onda Allah'ın melekleri çıkmakta ve inmekte idiler..." sözleriyle bu ayeti karşılaştırdığımız zaman; kaynak daha açık belli oluyor. Arada bir fark var: *Kur'an* ayetinde "meleklerin Tanrı'ya çıkarken" kullandıkları "merdiven"le "çıkış hızları" açıklanıyor! "Bir günde 50 bin yıllık yol" alıyorlarmış "melek"ler. "Göğe dayanan merdiven"le!..

İslam Ansiklopedisi'nin "Miraç" maddesinde şöyle dendiği görülmekte:

> "...Peygamber de, ihtimal, Habeşçeden alınmış olan bu kelimeyi ('mi'rac'ı) zaten bilmekteydi. Keza, Mandeîlerde de merdiven, göğe çıkma vasıtasıdır."

"Merdiven"i "göğe çıkma aracı" bilen "Mandeîler" (Mandoenler), "Güney Irak Sabîîleri"dirler. Bunlar için İsmail Cerrahoğlu şöyle der:

> "Bunlar, eski Sabiî âdetlerini icra ettiklerinden, asıl Sabiîlerden oldukları kanaati hasıl olmuştur."[252]

Muhammed, "Sabiî âdetleri"nden ve inançlarından çok şey almıştır. Bunu, 2. cildimizde daha genişçe göreceğiz.

Aynı ansiklopedinin aynı maddesinde (*aynı yerde*), merdiven anlamındaki "miraç" sözcüğünün Yakub'un "rüya"sındaki merdivenle aynı anlamı taşıdığı anlatılıyor ve: "Habeşçe yıl dönümü kitabı, XXVII, 21'de buna *ma'areg* deniyor" anlatımı yer alıyor.

Miraç masalındaki "gök", "gök katları":

Voltaire, *Felsefe Sözlüğü*'nde, "Eskilerin Göğü"ne ilişkin olarak şunları yazar:

> "Bir ipekböceği, kozasını kaplayan küçücük tüylere bakıp da 'gök' dese; atmosfere 'gök' adını veren bütün eskiler kadar iyi akıl yürütmüş olur..."[253]

> "İnsanoğlu yanlış söz etmeye o kadar alışıktır ki, buharlarımıza, yeryüzünden Ay'a kadar olan boşluğa 'gök' adını veriyoruz. Güneş'in hareket etmediğini pekâlâ bildiğimiz halde, Güneş batıyor dediğimiz gibi, 'göğe çıkmak' da diyoruz. Ay'da yaşayanlar için de belki biz 'göğüz'..."[254]

> "...Eskiler acaba 'gök' deyince ne anlıyorlardı? Hiçbir şey! Her zaman: 'Yerle gök' diyerek bağırıp duruyorlardı. Oysa bunun, 'Sonsuzlukla atom' diye bağırmaktan farkı yoktu. Doğrusunu söylemek gerekirse *'gök' diye bir şey yoktur.* Yalnızca, boşlukta yuvarlanan bir sürü yuvarlaklar var. Bizimki de ötekiler gibi yuvarlanıp duruyor.

> "Eskiler, göklere gitmeyi, 'yükselmek' sanıyorlardı. Ama bir yuvarlaktan ötekine hiç yükselinir mi? Göksel yuvarlaklar, kimi zaman bizim ufkumuzun üstünde, kimi zaman altındadırlar. (...) Ama eskiler, pek o kadar ince eleyip sık dokumazlardı..."[255]

"Eskiler" gibi, "eskiler"in "masal"larını, "ilkel"liklerini "Tanrı" adına sunan "kutsal kitap"lar da, öyle işin "inceliği"ne pek inmezler, inemezler. Dahası; kimi "eski"lerin, kimi "kutsal kitap"takinden daha ileri görüşler sergiledikleri, çağımızdaki dine bağlı düşünenlerden daha iyi gerçeği gördükleri anlaşılıyor kimi yapıtlardan. Yine Voltaire'in *Felsefe Sözlüğü*'nden alıntı yaparak örnek vereyim:

Milattan 417 yıl önceki konuşmalardan:

> "Konfüçyus'un çömezi Ku-Su'nun, Çin İmparatoru Gnen-Van'a bağlı Kral Lu'nun oğlu Prens Ku ile yaptığı konuşmalardan:
>
> "Ku: Kuzum, 'gökyüzü, yeryüzü, göğe yükselmek, göğe layık olmak' dendiği zaman ne anlatılmak istenir?
> Ku-Su: Kocaman bir saçma yumurtlanmış olur. *'Gök' diye bir şey yoktur ki!* Her gezegen, yumurtanın kabuğu gibi, kendi atmosferiyle çevrilmiştir, uzayında, kendi güneşinin çevresinde döner. Her güneş, durmadan çevresinde gezen birçok gezegenlerin merkezidir. Ne yukarı, ne aşağı, ne çıkış, ne iniş vardır. Görüyorsunuz ki, Ay'da oturanlar da kalkıp: 'Dünyaya çıkılır, dünyaya layık olmaya çalışılmalıdır!' gibi laflar etseydiler, şaşılası sözler söylemiş olurlardı..."[256]
>
> "'Yerle göğü yaratan' dediğimiz zaman, sofuca saçmalamış oluyoruz. Çünkü 'gök' deyince, Tanrı'nın, içinde bir sürü güneşler yakıp bir sürü dünyaları döndürdüğü o uçsuz bucaksız uzayı anlıyorsak; '*yer* ile *gök*' demek, '*dağlar* ile *bir kum tanesi*' demekten daha gülünçtür. Küremiz, önünde kaybolduğumuz... ***evrenle*** karşılaştırılınca, bir kum tanesinden daha küçük kalır...
>
> "Ku: Demek oluyor ki, Fo'nun 'dördüncü kat gök'ten aramıza indiğini, beyaz bir fil biçiminde göründüğünü söyleyenler, bizi bal gibi aldatmışlardır.
> Ku-Su: Bunlar, Buda rahiplerinin çoluk çocuğa, yaşlılara anlattıkları masallardır..."[257]

Yahudiliğin, Hıristiyanlığın ve İslamın "kutsal kitap"ları da aynı türden masallarla öyle aldatmışlardır inanırlarını. Ve Muhammed'imiz de "İsrâ-mi'rac" masalıyla...

"Gök" ve "gök katları", hemen tüm "eski efsaneler"de yer alır. Tüm ilkel inançlarda vardır hemen hemen.[258] Ve "kutsal güçler"i, "kutsallıklar"ı içerir.

Çok eski "Türk mitolojisi"ni anlatırken bir yazarımız, Murat Uraz şunları yazar:

> "Tanrısal 'ikametgâh'lar, 'kat'lara ayrılmış 'gök'lerdedir. Başka bir deyişle, 'gökler'; 'büyük tanrılar'la iyi ruhların, perilerin ve meleklerin evren çapında bir *apartmanı* halindedir.
>
> "Cennetler, ünlü süt gölü ve Kara Han'ın yarattığı 'sürve dağı' da, (Tanrı) Ülgen'in katındaki cennetlerin birinde bulunmakta.
>
> "Güneş, Ay, yıldızlar gibi naturist tanrılarsa yerlerini almış, 'gökler âlemi'ne, dünyaya ışık dağıtırlar.
>
> "Taoistlerin dört yönü yöneten Tanrı ayarındaki dört temsilcisiyle, Göktürklerin boşluğun dört yönünde bulunan, Türk bölgelerini koruyan... Tanrıları da 'boşluk âlemi'nin birer kutsal kahramanlarıdırlar.
>
> "Tanrı sayılan bozkurt, Etilerin, Elamlıların 'kutsal boğa'ları, Güneş Tanrı Şamaş'ın güçlü kartalı, Fırtına Tanrısı Teşup'un korkunç boğalarıyla Tanrı'nın 'beyaz deve'si ve 'Aider Erkam' masalında görülen kuyruksuz mavu kurdu da, *'gök sakinleri'nin kadrosunda* bulunmaktadırlar.
>
> "Büyük Tanrıların katları ile yerleri belli olanlara gelince: Gök Tanrısı Anu, Sumerlerin Anosmas dedikleri, *'göklerin yüksek yerindeki saray'*ındadır.
>
> "Altaylıların büyük Tanrısı Kara Han ile oğlu Ülgen de, Şamanlarca 17 kat kabul edilen göklerin üst katlarında oturur. Göktürklerin, Yakutların, Akatların ve Elamlıların büyük Tanrıları da bu *katlarda yerleşmişlerdir.*
>
> "Yakutların Kayadan'ı dokuzuncu, Altaylıların Günanası yedinci katta, Ayatası altıncı katta, Yakutların Orangay'ı dördüncü, Kuday ile Tanrıça Ayzıt üçüncü katta otururlar.

"Sumerlerin kimi tanrıları da yıldızlarda oturmayı uygun bulmuşlardır..."[259]

Muhammed'se, "miraç masalı"nda, "gök katları"na, "melekler"le "ulu peygamberler"i yerleştirmiştir. Tanrısını da "göklerin ötesi"ndeki "*Arş*"a (saraya)...

"Göğe çıkış"lar:

"Eski efsaneler"in çoğunda rastlanır bu "göğe çıkış"lara. Eski mitolojilerde nice "Tanrı"lar, "Yarıtanrı"lar ve "ölümsüzlüğe yönelmiş kişi"ler "göğe çıkarlar", "gök"ten "inerler".[260]

Tevrat'ta da kimi "peygamber"in "göğe çıktıklarından" söz edildiği görülür. Örneğin II. Krallar bölümünün 2. babında şöyle denir:

"Ve vaki oldu ki, onlar yürüyüp konuşurlarken, işte ateşten araba ve ateşten atlar. İkisini birbirinden ayırdılar. Ve İlya (İlyas), kasırgada *göklere çıktı*..." (Ayet 11.)

Cemil Sena'nın da şunları yazdığını görüyoruz:

"Zerdüşt'ün müritleri, üstadları şu masalı uydurmuşlardır: Bir gün Zerdüşt, yüksek dağların tepesinde şimşekler, yıldırımlar ve çevreyi kaplayan bulutlar arasında dua ederken, göğe kaldırılmış; orada Hürmüz'le karşılaşmış; ondan birtakım tanrısal buyruklar almış. Sonra Zerdüşt, yere indiği vakit, *Nosks* adı verilen şeriat kitabını getirmiş...

"Tek ve Çoktanrılı dinlerde tarikatlardaki miraç masalları, yalnızca ermişlerle peygamberlerin sağlıklarında görüldüğü iddia ve hayal edilen olaylardan ibaret değildir; özellikle kimi peygamberlerin öldükten sonra bu miraca nail oldukları da iddia edilmiştir. Örneğin: Eski Hint Peygamberi Manu, öldükten sonra uçup gitmiş: Çin, Tibet ve Japon Budacılarına göre de, Buda, göklere çekilmiştir. Musevilerde, Hz. Musa, Moab vadisinde bir melek tarafından Yehova'nın yanına götürülmüştür. Hz. Musa'nın* da çarmıha gerildikten sonra göklere çekilmiş olduğu kabul edilir... (...)

"...Marcel Granet'in kaydettiğine göre; yeni Taoculukta miraç, hiç ölmeme sanatıdır. Bu inanca göre, örneğin İmparator Wou

* İsa olmalı. (Y.N.)

(İS 140-148), kendi isteğiyle saltanatını, eşini, çocuklarını ve bütün servetini bırakmış ve bir ejderha tarafından göklere götürülmüştür. Taoculuğun yüce patronu olan Hoang-ti de, daha önce böyle bir miraca nail olmuştur. Prens Hauai-nan da bu ikisinden önce göklere götürülmüştür. Genel olarak bu dinin geleneklerinde bağı sanatı sayesinde ve cinlerle arkadaşlık etmek suretiyle göklere çıkıldığı kabul edilir. (...)

"Anlaşılıyor ki, *Mi'raç*, yalnızca Müslümanlıkta değil; çok daha önce, türlü dinler ve tarikatlarda da vardır..."[261]

"Arş" (Tanrı sarayı):
Voltaire'in *Felsefe Sözlüğü*'nden:

"Eski Yunanlılar, kentlere hükmedenlerin bir dağın tepesinde, kalelerde oturduklarını görerek, Tanrıların da kaleleri olabileceğine karar vermişler ve bu kaleyi, Thessalia'da, tepesi kimi zaman bulutlarla örtülü Olympos dağına yerleştirmişler. Öyle ki, sarayları, göklere eş düzeydeydi.

"Atmosferimizin mavi kubbesine bağlı gibi görünen yıldızlarla gezegenler, sonradan Tanrıların evi oldu. İçlerinden yedisinin kendisine özgü bir gezegeni vardı. Ötekiler de nerede yer bulabildilerse orada oturdular..."[262]

Voltaire, bu konuda "İbraniler"in yani Yahudilerin inancına da değiniyor ve şöyle diyor:

"Kitaplarında, göğün kuruluşuna ilişkin bazı karanlık, anlaşılmaz, hepsi de barbar bir ulusa yaraşır fikirlere rastlanır. Onlarca, birinci (kat) gök, havaydı. İkincisi, yıldızların bağlı olduğu uzaydı. Bu uzay, *katı bir cisimdi*...

"Bu uzaydan, yahut yüksek sulardan sonra üçüncü (kat) gök, yahut ermiş Pavlus'un götürüldüğü 'arş-ı âlâ' geliyordu...

"...İbraniler, bu kuruntuları başka uluslardan almışlardı..."[263]

Ya Muhammed? O nereden almıştı?

Muhammed de "İbraniler"den ve başka çevrelerden almıştı kuşkusuz. Kimilerini de uydurup ekleyerek...

Kısacası: "İsrâ-mi'rac mucizesi", eskilerden kaynaklanan bir "masal"dan başka değil. Bu masal, öteki "mucize"ler gibi, "gerçek"le ilgisi olmayan uydurmalar içeriyor; eski çağların "ilkel anlayış"larını, "ilkel inanç"larını taşıyıp getiriyor bizlere. Bir "[...] taşıyıcısı" niteliğindeki "peygamber" aracılığıyla...

İşte "din"ler, bu tür uydurmalar üstüne kurulu. Birer "[...] taşıyıcısı" olan "peygamber"lere, "mucizeleri var" diye inanılagelmiş. Türlü hokkabazlıklarla inandırılmış insanlık. Ve günümüze dek inandırılagelmiş.

"Din" ve "peygamberlik kurumu" için son derece önemli olduğundan bu denli genişçe yer ayırma gereği duydum "mucize"ye. "İsrâ-mi'rac mucizesi"ne verdiğim yer de geniş oldu. Çünkü bu masal, ilginç bir örnek niteliğindedir. Çok yönlü ve "mucize" diye inanılan şeyin gerçekte ne olduğunu çok güzel sergileyecek nitelikte bir örnek. Bir de şu var: Söz konusu masala, İslam inanırları çok büyük önem verirler.

"Mucize" nedir, ne değildir? Buraya dek anlatılanlarla anlaşılmış olsa gerek. Açık seçik anlaşılmıştır ki, "mucize "diye inanırlara sunulan şeyin "gerçek"le en küçük bir ilgisi yoktur ve tüm "mucizeler", insanlığı aldatmak için ileri sürülmüş bir yalanlar bütünüdür.

Bu durum, inanırlarca anlaşıldığı, iyice kavrandığı zaman, temelinde bir sınıfın çıkarları olan yapı da gümbür gümbür yıkılacaktır. O yapı "din"dir. İnsanlığın zararına da olsa, dünya egemenlerinin yıkılıp yok olmasını istemediği kurum...

PEYGAMBERLİK-KÂHİNLİK-ŞAİRLİK

Oldukça ortak yanları vardır bunların. Tarihte, birçok dönemlerde de iç içe oldukları görülür.

Peygamberlik "Sami" toplumlarda "kurumlaşmış" görülür. Özellikle de "İbrani" (Yahudi) toplumda...

Hervé Rousseau, *Dinler* adıyla Türkçeye çevrilen kitabında şunları yazar:

> "Peygamber, esasında Sami kavimlere ait bir kişidir. O, vahye mazhar olmuş ve Allah'ın sözcüsüdür. Peygamber (prophéte) kelimesi, başkasının sözlerinin aktarıcısı manasına gelir. Evvelce, kâhinlerle peygamberler birbirlerine zıt sayılmışsa da, şimdi kabul edildiğine göre, İsrail'de peygamber, aslında ruhbanlıktan çıkmıştır. İlk Yahudi peygamberleri, ibadet yerlerinde çalışan zümrelere mensup gibi görünmektedir. *İlk peygamberler, heyecanlı ortak ayinlerdeki kâhinler arasından çıkmışlardır.* Bunların gelişmesiyle Peygamber, olayların ötesinde gizlenmiş bulunan ilahi mukadderatı keşfeden, kavimleri daha iyi bir hale getirmek vazifesini yüklenen kimseler haline gelmişlerdir..."[264]

Anlamı ve işlevi birtakım değişikliklere uğrasa da "kâhinlik", Araplarda da peygamberliğin hazırlayıcıları arasında olmuştur.

İbn Haldun, *Mukaddime*'sinde kâhinliği, "peygamberliğin eksik türü" olarak niteler.[265] Şunları da yazar İbn Haldun:

> "Kâhinler, Peygamber döneminde de var olduklarında, Peygamber'in doğruluğunu daha iyi anlarlar, mucizelerini daha iyi değerlendirirler. Çünkü onlarda, peygamberlik işinden bir parça olan 'bulma yeteneği' (vücdan) vardır. Her insanda, uykudayken bazı şeylere erme yetisinin oluşması gibi. Başka dünyalarla bağlantı kurma işi, kâhinde uykuda olur.

"Kâhinleri, Peygamber'i onaylama tutumundan hiçbir şey ayıramaz ve Peygamber'i yalanlamaya hiçbir şey sürükleyemez. Yalnız, *kâhinliklerinin tastamam peygamberlik olarak kabul edilmesi yolundaki güçlü tutkuları sürükleyebilir ona.* Nasıl ki, Ebu Salt oğlu Ümeyye de aynı tutkuya kapılarak aynı türden bir direnme içine girmişti. Çünkü peygamberliğe yeltenmişti..."[266]

Burada sözü edilen Ebu Salt oğlu Ümeyye (Ümeyyetü'bnü Ebi's-Salt) (ö.630?), Peygamber döneminde de kendisinden önemli olarak söz ettirmiş, "kâhinliği" ve dinbilir kişiliği yanında, son derece önemli İslam öncesi ozan ve söylevcilerindendir.[267] Bu kişi, "Tektanrıcı" özelliği ve "şairliği"yle de "peygamberliğe" yakın görüyordu kendini. Yalnızca şairliği bile elvermekteydi buna. Çünkü "kâhinlik" gibi "şairlik" de "peygamberlik" basamağına çok yaklaştırıcı bir öğe sayılırdı.

Peygamberliğin, kâhinliğin ve şairliğin ortak yanlarından en önemlisi; her üçünde de "yüce"lerden "esin" (vahiy-ilham) getiren ve kişileştirilmiş bir görünmez güce rol verilmiş olmasıdır: "Vahiy meleği"-"ilham meleği" ya da özel "ilham cini".

Arap Dünyasında Peygamberlik-Kâhinlik-Şairlik ve Esin Aracı: "Melek-Cin"

Muhammed Döneminde

İbn Haldun, peygamberlik savında bulunan "kâhin"lerden söz ederken "İbn Sayyad"a da değinir. Muhammed'in, bu kâhinle ilginç bir karşılaşmasına... "Hadis" kitaplarında da yer aldığına göre, Muhammed'in İbn Sayyad'la "karşılaşması" şöyle olmuştur:

"Muhammed: Söyle bakalım, benim peygamberliğimi kabul ediyor musun?
İbn Sayyad: Kabul ediyorum, sen okur yazar olmayanların peygamberisin."

Olayın kimi yerdeki anlatılışında da, İbn Sayyad'ın, Peygamber'in sorusuna: 'Hayır!' diye karşılık verdiği yazılıdır.

"İbn Sayyad: Peki, sen de benim peygamber olduğumu kabul ediyor musun?
Muhammed: Ben, Tanrı'ya ve Peygamberi'ne inanırım. Gördüğünü (meleğini-cinini) nasıl görüyorsun?
İbn Sayyad: Kimi zaman doğru sözlü, kimi zamansa yalancı olan varlık (melek-cin) bana bilgi iletiyor.
Muhammed: Öyleyse karışık bir duruma sürüklenmişsin sen. İşin karışık. İçimde senin için bir şey sakladım, bil bakalım nedir?
İbn Sayyad: 'Duh!..', 'duh...'tur senin içinde sakladığın.
Muhammed: Haydi oradan!.."[268]

İleri sürüldüğüne göre, Muhammed'in içinde tuttuğu sözcük, "duhan" sözcüğüydü ve İbn Sayyad bu sözcüğün yalnızca yarısını söyleyebilmişti. "Duh..." değil de "duhan" diyebilseydi, Muhammed, "Haydi oradan!" diyerek terslemeyecekti onu.

Burada en ilginç olan da, söz konusu "kâhin"in "bilgi iletici"si olan "görünmez" varlıktı. "Melek" ya da "cin" olduğuna inanılan "varlık"!

İnsanlık aldatıcılarının, "[...]"* varmış gibi; "sahte-yalancı peygamberler" diye niteledikleri kâhin-peygamber kılıklıların hepsinde vardı bu uydurma varlık.

Örneğin Muhammed döneminde Esvedü'l-Ansi de peygamberlik savında bulunmuş, şiir-şairane sözler söyleyen bir "kâhin"di ve onun da, kendisine "vahiy getiren" bir meleği, ya da bir cini, şeytanı vardı. Muhammed'inkine benzer "vahiy" numaralarına girişirdi Esved. "Mucize" numaraları da gösterirdi. Bu numaralarının da yardımıyla korkunç bir tehlike oluşturmuştu Muhammed'in "İslam"ı için. Küçümsenemeyecek ölçüde de yerler, topraklar elde etmişti. Eğer Muhammed'in öğüdüyle kimilerince "hile" yoluna da başvurularak ortadan kaldırılmasaydı ("suikast" yapılmasaydı) Muhammed'in "Müslümanlar"ına karşılık, onun da inanırları sürüp gelecekti.[269]

Talha ya da Tuleyha İbn Huveylid de bir başka örnek. O da "kâhin"di; o da etkili, uyaklı konuşmayı bilirdi. Onun da Muhammed'inkine benzer numaraları, bu numaralara inanan yandaşları, inanırları ve "vahiy" getiren bir meleği ya da cini vardı. Meleğinin adı da Zu'n-Nûn'du. Bu meleğin ona getirdiği "ayet"ler arasında şu ayetin de yer aldığı aktarılagelir:

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

"Güvercine ve oruç kuşuna (aç doğana) ant olsun ki, sizden nice yıllar önce, mülkümüzün (egemenliğimizin) Irak'a ve Şam'a dek varacağına ilişkin güvence verildi."[270]

Ne var ki, onun, yani Tulayha'nın bu düşü gerçekleştirilemedi. Bir kez geç kalmıştı Tulayha. Daha önce ortaya atılmalıydı. Belki de daha önce söz konusu olmayacak engeller belirmişti. Örneğin oldukça güçlenmiş bir Müslümanlar topluluğu oluşmuştu. Bu topluluğa karşı yeterli ölçüde yandaş toparlaması kolay olmuyordu. Öteki kâhin-peygamberler için de bu sorun vardı. Ayrıca, giriştiği önemli savaşta, üzerine yürüyen Müslüman savaşçıların başında Halid İbn Velid vardı komutan olarak. Bu acımasız komutan, herkesin gözünü korkutmuştu. Karşısına çıkanları, düşmanları "ateşte diri diri yakacak kadar" zalimdi. Buna karşılık, Tulayha'nın askerlerinin başında bulunan komutan Uyeyne'yse her zaman ihanete hazır bir kişiydi. İhanet etmişti de o çetin savaşta. Yedi yüz süvarisiyle birlikte çekilip gitmişti. Yani Tulayha'yı yalnız bırakmıştı[271] Bütün bunlar olmasaydı o da güçlenecekti belki.

Bir başka örnek de Müseylime'dir. Benî Hanife kabilesinin başkanı, kâhin ve şair bir kişiydi Müseylime. Peygamberlik savında bulunurken Muhammed'le anlaşma yoluna bile gitmişti.[272] Bir süre için bile olsa "anlaşma" sağlanmış mıydı? Burası kesin olarak belli değil.[273] Müseylime'nin Muhammed'e şöyle bir mektup yazıp gönderdiği aktarılagelmekte:

"Tanrı elçisi Müseylime'den Tanrı elçisi Muhammed'e mektuptur. Sana esenlikler dilerim. Ben peygamberlikte sana ortak edildim. Yeryüzünün yarısı bize, yarısı Kureyş'e aittir. Fakat Kureyşliler, insaf ve adaletle hareket etmezler."[274]

"Yalancı" diye nitelenir Müslümanlarca. Peygamberlik savında olanlardan "[...]" olmayan varmış gibi. Ve "size Tanrı'dan buyruk getiriyorum!" diyen, "vahiy, mucize numaraları"na giren, Tanrı adına konuşan Muhammed, bu tutumuyla [...]* gibi. İleri sürüldüğüne göre, Müseylime, Muhammed'den önce Peygamber olarak ortaya atılmıştı ve Muhammed, "Müslim", "Hanif" gibi sözcükleri Müseylime'den almıştı.[275] Müseylime

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

de, Muhammed gibi "vahiy" aldığını, Tanrı'dan "ayet"ler getirdiğini ileri sürerdi. Belki de Muhammed, birçok şeyi –kimileri tersini ileri sürmüş olsa bile– ondan öğrenmişti. En'âm Suresi'nin 93. ayetinde şöyle denir:

> "Tanrı'yla ilgili yalan-iftira uyduran ya da hiçbir şey vahyedilmemişken 'bana vahyedildi!' diyenden daha zalim (haksız) kim olabilir?"

Bu *Kur'an* ayetinin, Müseylime hakkında olduğu ileri sürülür. Müseylime, "gerçekte Tanrı'dan hiçbir vahiy almadığı halde, 'bana vahiy geliyor!' diyerek" Tanrı'ya karşı "yalan uydurmuş". Sanki Muhammed aynı biçimde "[...]"!*

Müseylime de Muhammed gibi çeşitli numaralarıyla epeyce yandaş toplamıştı çevresinde. Birçokları da Muhammed'in dininden dönüp onun inanırları arasına katılmışlardı.277 Ama çeşitli nedenler ve terslikler yüzünden Muhammed kadar başarılı olamamıştı.

Muhammed'den Önce

• *Arap Dünyasında Kâhinlikle Karışık Peygamberlikler*

Bahriye Üçok, "Bazı orientalistler, Yemame Rahmanı adı verilen Müseylime'nin Hz. Muhammed'den çok önce peygamberlik iddiasında bulunduğunu, birtakım yanlış yollardan yürüyerek ve yanlış tefsirlerde bulunarak iddia etmişlerdir" der.[277] Üçok, Muhammed'in gerçekten Peygamber, Müseylime'ninse "sahte peygamber" olduğunu "ispat eylemek" için garip çabalara girişiyor ve Müseylime'nin Muhammed'den önce peygamberlik savında bulunduğunu ileri sürenlere şaşılası bir tepki gösteriyor.

"Bunlar, Müseylime'nin Hz. Muhammed'den çok önce peygamberlik etmekte olduğunu, *Kur'an*'ın ilk ayetlerinin Müseylime'nin ayetlerinden alınan tefsirle bildirilmiş olduğunu ileri sürmüşlerdir. Hatta bunlar arasında Margoliouth, Müslim ve Hanif kelimelerinin ilkönce Müseylime tarafından kullanıldığını, bunların, monotheist anlamına geldiğini, Mu-

* İki sözcük çıkarılmıştır. (Y.N.)

hammed'in bu terimleri aynen kabul etmiş bulunduğunu öne sürerek, Taberî ve diğer kaynakların vermiş olduğu malzemeleri bir yığın hayal mahsulü rivayetler olarak tavsif etmekten çekinmemiştir" diyor Üçok.

Sanki böyle nitelemekten "çekinme"yi gerektirecek bir "zorunluk" varmış gibi. "Margoliouth'e göre Müseylime, Hazreti Muhammed'den en az yirmi yıl önce peygamberlik iddialarına başlamıştır. Bunu da, İbn İshak'ın başka râvîler tarafından bir kere daha teyit edilmeyen tek cümlesine dayanarak ileri sürmektedir. O cümle ise, Hirschfeld ve Frants Buhl'ün işaret ettikleri; 'Biz şuna kâni olduk ki, bunları sana, Yemame'den Rahman denilen bir adam öğretiyor; fakat biz Rahman'a hiçbir zaman inanmayız' cümlesidir. Bu cümleyi bir Kureyşli, Hz. Muhammed henüz Mekke'de iken kendisine söylemiş. (...) Sonradan birkaç kitapta daha tekrar edilmekle beraber İbn Hişam'daki bu garip cümle, hiçbir suretle teyit edilmemiştir. Belki de Musevi veya Hıristiyan râvîler tarafından İbn İshak'a ilham edilmiş, o da bunu mevsuk sanarak kitabına almıştır" diye sürdürüyor ilahiyatçı hanım yazarımız.[278] "Musevi veya Hıristiyan râvîler", İbn İshak'a nasıl "ilham etmiş"ler acaba? İbn İshak, onların "ilham"larını nasıl "mevsuk" (güvenilir) kabul etmiş? Onları, inandığı Tanrı yerine koyarak mı? Bahriye Üçok, Müseylime'nin, Muhammed'den önce peygamberlik savında bulunmadığına "delil" olsun diye şu soruları soruyor:

> "Eğer Müseylime Hz. Muhammed'den önce peygamberlik iddiasına başlamış olsaydı, Tektanrılı bir dini arayan ve onu kabule hazır bir duruma gelmiş bulunan Araplar tarafından İslamiyet'in değil, Müseylime'nin kurmak istediği dinin kabul edilmesi gerekmez miydi? İslamiyetin doğması ve Hz. Muhammed'in hayatı çok geçmeden komşu devletler tarafından öğrenilmiş, bilhassa Bizans kaynaklarında oldukça geniş bir yer işgal etmiş olmasına rağmen, bu yabancı kaynaklarda Müseylime hakkında en küçük bir kayda bile tesadüf edilmeyişi, dikkat nazarına alınmak gerekmez mi?"[279]

Oysa iki şeyi birbirine karıştırmamak gerekir: Müseylime ile Muhammed'den hangisinin daha önce peygamberlik savında bulunmaları başka şeydir, bunların hangisinin daha "etkin" oldukları başka şeydir. "Etkinlik"se birtakım nedenlere dayalıdır.

Bahriye Üçok şunları da yazmakta:

"Gene Margoliouth, Müseylime'nin Hz. Muhammed'i taklit etmediğini, bilakis Hz. Muhammed'in Müseylime'yi taklit ettiğini de söylemektedir..."[280]

"Orientalistler, bilhassa Wellhausen, Müseylime'nin Hz. Muhammed'i örnek tutmadığını ileri sürmektedirler. Wellhausen'a göre *Müseylime, Secah ve diğer peygamberlik iddiasında bulunanların tarih sahnesine çıkmalarındaki sebep, Mekke ve Medine'de İslamiyeti meydana getiren sebeple aynıdır.*"[281]

Gerçekten de öyledir. Ne var ki, ilahiyatçı yazarımız bu görüşe, hiç de yerinde olmayacak biçimde karşı çıkıyor ve şöyle diyor:

"Halbuki Müseylime, İslam dinindeki prensiplerin hemen hemen aynını, belki biraz da Yemame'nin yabancı bulunmadığı Hıristiyanlıktan aldığı ilhamlarla zenginleştirerek, kendi kurmak istediği dinin içine almıştır. Günde üç defa namaz kılmak, oruç tutmak, şarap içmemek gibi kaideler bunu göstermektedir. Ayrıca müezzinler vasıtasıyla namaza davet usulü de herhalde İslamiyetten örnek alınarak kabul edilmiş bir sistemdir."[282]

Yazarımız, "namaz", "oruç" gibi ibadetlerin ve "ezan" biçiminde ibadete çağrının, İslamdan çok önce, başka "din" ve inançlarda da var olduğunu bilebilseydi, sanırım böyle yazmazdı. "Oruç", Yahudilerde ve Hıristiyanlarda da vardı. "Namaz"sa "kadim Hıristiyanlık"ta, "Süryaniler"de bilinen bir ibadetti. Bunlardan da önce "oruç" ve "namaz", "Sabiîler"in ibadetleri arasında yer almış bulunuyordu. Yeri geldiğinde bunların üzerinde daha çok durulacaktır. Yalnız burada, İsmail Cerrahoğlu'nun "Kur'an-ı Kerim ve Sabiîler" başlıklı yazısından Sabiîlerin "namaz"larına ilişkin bir paragrafı aynen aktarmakta yarar buluyorum:

"Sabiîlerde, taharetsiz namaz caiz olmaz. Mesela cünüb iken namaz kılınamaz. Temizlenmek için akar suya dalmak şarttır. Bevl (sidik, sidikleme), gâit (büyük abdest), rîh (yellenme), hayızlı (âdet gören) veya nifaslıya (lohusaya) dokunmak, ecnebiye (yabancıya) temas, burundan gelen kan abdesti bozar.

Her namaz için abdest almak vaciptir. Namazları; kıyam, rüku ve secdesiz olarak toprak üzerinde oturmaktan ibarettir. Namaz vakitleri, sabah, öğle ve güneş batmadan önce olmak üzere üç vakittir. Namazları, Mandéén zikirlerden ibaret olan *ezanla* başlar. Namaz kılan kimse, Cedi burcuna yönelir. Onlara göre namaz, Adem Peygamber'e yedi vakit farz kılınmıştır. Adem şeriatı, Yahya Peygamber zamanına kadar devam etmiştir. Yahya Peygamber, bu yedi vakti neshederek, namaz vakitlerini üç vakte indirmiştir."[283]

Demek ki, Sabiîlerde "ezan" bile vardı. Namazlarda "rüku" ve "secde"yse hiç yok değildi İslamdan önce. "Süryaniler"de ve çok daha önceki inançlarda bile vardı. Örneğin, yeri gelince çok geniş yer vereceğimiz bir raporda da belirtildiği gibi, "Güneş kültü"nün benimsendiği çok eski ve ilkel topluluklarda bile vardı "rüku" ve "secde". Söz konusu rapor, 12 Birinci Kanun 1937 tarihini taşıyor ve Atatürk'e gönderilmiştir. Kaleme alan da Meksiko Maslahatgüzârı Tahsin Bey'dir. Bu raporun başında şöyle denmektedir:

"Orta Asya'daki ecdadımız gibi Güneş Kültüne sâlik olan Meksika yerlilerinin Güneşe tazim ayinlerini ne suretle yapmakta olduklarına ve ezan, abdest ve secde gibi Müslümanlığa ait oldukları zannolunan hususatın Müslümanlığa güneş dininden girdiğine ve İslam dininde vazıh bir manası olmayan secdenin Güneş Kültünde çok derin bir manası olduğuna ve saireye dair mühim malumat ve izahatı havi rapor."[284]

İslam Tarihinde İlk Sahte Peygamberler adlı kitapçığın yazarı Bahriye Üçok Hanımefendi bunları bilebilseydi, Müseylime'nin "oruç, namaz, ezan" gibi dinsel gelenekleri, İslamiyet"ten aldığını yazmazdı elbette. Her neyse...

Gerçekten de "Müseylime ve benzerlerinin tarih sahnesine çıkmalarına yol açan nedenle, Muhammed'in Mekke ve Medine'de Peygamberlik [...] takınarak ortaya atılmasına yol açan neden, aşağı yukarı aynıdır".

Muhammed'den önce kimi toplumlarda, "peygamberlik"ler vardı. Ya Araplarda? Müseylime'nin peygamberliğini bir yana bırakırsak, kesin bir şey söylemeye "belge"ler yeterli değil. Ancak şu söylenebilir: "Şairlik"le

karışık "kâhinliğe benzer peygamberlik", ya da "peygamberliğe benzer kâhinlik" vardı Arap dünyasında da. Kimi "Hanif" denen "Tektanrıcı" dinciler vardı ki, "şairlik" ve "tanrısal öğüt verici" sözler yanında "kâhinliğe benzer peygamberlik" işlevi üstlenmişlerdi. İşte bir örnek: Ümeyye İbn Ebi's-Salt.

Bu kişiyi Müslümanlar çok iyi tanır. Çünkü İslam'da çok sözü edilir bu kişinin. Muhammed'in peygamberliğini destekler nitelikte kanıt oluştursun diye yaşamına ve tutumuna ilişkin birçok yalanlar uydurulmuştur. Ancak yine de onun olduğu söylenen düşünceler, şiirler ve onunla ilgili anlatılanlar oldukça ilgi çekicidir. Onun için burada özet olarak sunmakta yarar var:

Ebu'l-Fereci'l-İsbihanî'nin (El İsfihani'nin) *Kitabu'l-Agani*'sinde şöyle denir:

> "Ebu Ubeyde anlatır: Kentlerin en şair kişileri, Medineliler, sonra Abdul Kays ve sonra Sakiflilerdir. Sakiflilerin en şair kişisiyse Ümeyye İbn Ebi's-Salt'tır. Bunun böyle olduğu konusunda Araplar birleşmiştir. (...) Osman oğlu Mıs'ab'dan aktarılır: Ümeyye İbn Ebi's-Salt, mukaddes kitabı açıp okuyabilirdi. Okurdu da. Dindarlığından ötürü, çuval bezi, ya da kaba kıldan yapılma bir giysi (mesuh) giyerdi. İbrahim'i ve İsmail'i dilinden düşürmeyenlerdendi. Hanifliği de. İçkiyi yasaklamıştı. Putlara saygı konusunda kuşkusu vardı. (Putlara inanmıyordu.) Gerçeği arayan kişiydi. (Gerçek) dini aramaya koyuldu. Peygamberlikte de gözü vardı. (Peygamber olmak isterdi.) Çünkü kutsal kitapta Araplardan da bir peygamber geleceğini okumuştu. İstiyordu ki, o gelecek peygamber kendisi olsun. Peygamber (Muhammed) Tanrı'dan elçi olarak gönderildiğinde kendisine: 'İşte senin beklediğin ve hakkında konuştuğun (sözünü edip durduğun) peygamber!' denmişti. Peygamberi kıskanmıştı o. Tanrı'nın düşmanı. 'Ben peygamber olayım isterdim' diye konuştu. Sonra Tanrı şu ayeti indirdi onun hakkında: 'Muhammed! O kimsenin olayını onlara anlat ki, ayetlerimizi vermiştik ona. Ama o, o ayetlerden sıyrılıp ayrılmıştı. Ardından şeytana uymuştu. Ve azgınlardan olmuştu...'"[285]

Bu ayet, *Kur'an*'da, A'râf Suresi'nin 175. ayetidir.

Eğer bu ayette anlatılmak istenen, *Kur'an* yorumlarında da ileri sürüldüğü gibi, Ümeyye İbn Ebi's-Salt'sa, çok ilginç bir durum çıkıyor ortaya: Buna göre, Ümmeyye'ye "peygamberlik" verilmiş önce. Sonra, peygamberliği elinden alınmış!

Bu sonuç çıkıyor çünkü: Bu ayete göre, ona "ayetler verilmiş, ama o, kendisine verilen ayetlerden sıyrılıp ayrılmış". Söz konusu "ayetler" ya Tanrı'nın "vahiy"leridir, ya da "mucize"lerdir. Her ikisi de, yalnızca "peygamber"e verileceği için, sözü edilen kişinin, "peygamber" olması gerekir.

A'râf Suresi'nin 175. ayetinde anlatılmak istenen kim olursa olsun; *Kur'an* anlatımında büyük bir "öfke" göze çarpıyor ve bu ayeti izleyen ayette de aynı kimse hakkında "hakaret amaçlı" bir benzetme yer aldığı görülüyor:

> "Dileseydik, ayetlerimizle üstün kılar, yüceltirdik onu. Ama o, yerinde çakılmış gibi kaldı. Ve hevesine kapıldı. *Onun durumu, bir köpeğin durumuna benzer. Üzerine varsan da, bıraksan da, dilini sarkıtıp soluyan köpeğin durumuna.* İşte ayetlerimizi yalanlayan kimselerin durumu böyledir. Bu öyküyü sen anlat onlara. Ola ki, düşünürler."

Anlatılmak istenen Ümeyye'yse, Muhammed çok kızmış anlaşılan. Ona açıkça sövgü yönelterek kendini doyurmaya çalışıyor. "Rakîb"ini "köpeğe benzetmesi" böyle açıklanabilir ancak. Yani Muhammed, öfkesini ve sövgüsünü Tanrısına yaslayarak "rakîb"ini aşağılıyor. Ve bu arada, bilmeden, Tanrısını gülünçleştiriyor. Çünkü önce "ayetler" verdiği bir kimseyi, sonradan "şeytan"a kaptıran ve ardından "köpeğe benzeterek" sövüp sayan bir Tanrı, çok gülünç bir Tanrı'dır.

Kitabu'l-Aganî, Ümeyye İbn Ebi's-Salt'ın da Muhammed gibi bir "kalp ameliyatı" geçirdiğini anlatan "rivayet"e yer veriyor. Buna göre, Ümeyye'nin kalbini de "melek" yarıp çıkarmış. Hatta bu "ameliyat"ı, "kuş" biçimine giren "iki melek" yapmış. "Kuş"lar, çıkardıkları "kalb"e "bir şeyler" koymak istemişler. Ne var ki, o kalb, "reddetmiş" konulmak istenen şeyi![286]

Burada da amaçlanan, "rakîb"i aşağılamaktır.

Bununla birlikte "rakîb"inden de çok, Muhammed'in kendisi [...] ona karşı olan tutumuyla. Çünkü "Rakîb"i, Ümeyye, bir bakıma kendisinin "hoca"sı sayılır. Kendisinin Tanrı, evren ve daha başka konularla ilgili düşüncesinin hemen aynını, kendisinden çok önce, Ümeyye işlemiştir. Şiirleriyle ve söylevleriyle işlemiştir Ümeyye.

Ümeyye İbn Ebi's-Salt'a göre:

> "Yalnızca bir Tanrı vardır. Bu Tanrı, var olan her şeyi yönetir. O, bir nur perdesi içinde, *Arş*'ındadır. İnsan gözü, bu nur perdesini aşamadığı için Tanrı'yı göremez. Bu perde, mukaddes gök melekleriyle kuşatılmıştır. Bunlar, 'saf saf dizilmiş'tir. Kimi *Arş*'ı taşıyor, kimi sessizce Tanrı'nın vahyini dinliyor. Bunlar arasında Cibril (Cebrail), Mikail ve diğer bazıları, en yüksek yeri almışlardır. Dünyada hiçbir şey kalıcı değildir. Her yaşayan, er geç ölür, çürür. Tek kalıcı, kutsallık ve 'celal sahibi' olan Tanrı'dır. Hiçbir zaman yok olmayan O'dur yalnızca."[287]

Ümeyye'nin bir şiirinde şöyle denir:

> "Tanrı'dır O. varlıkların yaratıcısıdır. Tüm yaratıklar, birer cariye ve köle niteliğinde O'nun buyruğuna, isteyerek boyun eğmede."[288]

Şu şiirlerin de Ümeyye'nin olduğu söylenir:

> "Bütün insanlar, Tanrı'nın halkıdır. Yeryüzünde (evrende) tek hükümran, O'dur."

> "Ve O Tanrı ki, yaratıklardan hiç kimse, mülkünde O'nunla çekişemez, bir hak ileri süremez. Yaratıklar O'nu birlemese de O *Bir*'dir."[289]

Ümeyye'nin bu evren ve Tanrı anlayışı, *Kur'an*'da da yer almakta. Öyleyken aynı Tanrı, kendisini böylesine öven Ümeyye'nin, *Kur'an*'da –Muhammed aracılığıyla– "köpeğe benzediğini" bildirmekte. Bir "vefasızlık", bir "[...]" değil de nedir bu?!

Celaleddin Süyûtî'nin (ö. Hicri 911/ Miladi 1505) *El İtkân Fi Ulumi'l-Kur'an* adlı ünlü (kaynak) kitabında, "cennet" ve "cehennem" de, *Kur'an*'daki gibi ve *Kur'an*'dan önce Ümeyye'nin şiirlerinde anlatıldığı açıklanır. Ümeyye'nin bir şiirinde "cinan" (cennetler) şöyle anlatılır:

"Asıl bahçeler cennetlerdedir. Gölgelikler oluşturmakta. Ve o gölgeliklerde, göğüsleri yeni tomurcuklanmış kızlar var. O cennetlerdeki sedir ağaçları dikensizdir."[290]

"Cennet"lerdeki "sedir ağacı için Arapçada pek rastlanmayan ve "garip" sözcükler arasında gösterilen "mahzût" (dikensiz) sözcüğü *Kur'an*'da da kullanılmakta. Vâkıa Suresi'nin 28. ayetinde, "Ve dikensiz sedir ağaçlarında..." denmekte. Aynı surenin 30. ayetinde de bu ağaçların, "uzayıp giden gölgelikler" oluşturduğu anlatılmakta. Dikensiz anlamındaki "mahzût" sözcüğünün "garip" (yadırganan) sözcüklerden olmasından ötürü, İslam öncesi Araplarda kullanılıp kullanılmadığı sorulmuş, az da olsa, kullanıldığına Ümeyye'nin yukarıdaki şiiri, "tanık" gösterilmiş.[291] Aynı şiirde, "cennet" ve "bahçeleri"yle ilgili anlatılanlar, "göğüsleri tomurcuklanmış kızlar"ıyla birlikte *Kur'an*'ın Nebe' Suresi'nde de anlatıldığı görülmekte:

"Tanrı'ya karşı gelmekten sakınanlara, kurtuluş var. Bahçeler, bağlar var. Göğüsleri yeni tomurcuklanmış yaşıt kızlar var. Ve içki dolu kadehler var (cennette)." (Ayet 31-34.)

"Cehennem" ve "cehennemlikler" de Ümeyye'nin şiirlerinde anlatılırken, bir şiirinde şöyle denmekte:

"Onları baş aşağı tutun cehennemde. Çünkü onlar direndiler ve sürekli yalan ve uydurma şeyler söylediler."[292]

Nisâ Suresi'nin 88. ayetinde, "münafıklar"ın (cehennemde), "baş aşağı tutulacakları"nın, Ümeyye'nin şiirinde yer alan sözcükle aynı kökten gelen bir sözcük (erkesehüm) kullanılarak anlatıldığı dikkati çekmekte. Süyûtî'nin kitabında, bu sözcüğün de "garip" (Araplarda pek az kullanıldığı için yadırganan) sözcüklerden olduğu belirtilir.[293]

KAYNAK NOTLARI*

1 Bkz. *İslam Ansiklopedisi,* c.9, s.151 (Nebi maddesi). Bkz. Aziz Günel, *Türk Süryaniler Tarihi,* Diyarbakır, 1970, s.47.

2 Değişik Tanrı anlayışları ve değişik dinsel aracılar konusunda geniş bilgi için bkz. Cemil Sena, *Tanrı Anlayışı,* İstanbul, 1978, Remzi Kitabevi, s.7-609, özellikle s.62-63, 66-67 vd. Ayrıca bkz. Hervé Rousseau, *Dinler,* çev. Osman Pazarlı, İstanbul, 1970, Remzi Kitabevi, s.2-175, özellikle s.29-37, 116-118 vd.

3 Bkz. Sena ve Rousseau'nun aynı yapıtları ve Sedat Veyis Örnek, *Yüz Soruda İlkellerde Din, Büyü, Sanat, Efsane,* Ankara, 1971, özellikle s.7-77. Karş. Durkheim, *Din Hayatının İptidai Şekilleri,* çev. Hüseyin Cahit, İstanbul, 1923, 1924, Tanin Matbaası, c.1-2. Ayrıca bkz. Félicien Challaye, *Dinler Tarihi,* çev. Semih Tiryakioğlu, İstanbul, 1972, Varlık Yayınları, s.7-303. Bkz. Ömer Rıza Doğrul, *Yeryüzündeki Dinler Tarihi,* İstanbul, 1958, s.7-292.

4 Sedat Veyis Örnek, *Yüz Soruda İlkellerde Din, Büyü, Sanat, Efsane,* s.70.

5 ÖRNEK, İbid, *aynı eser,* aynı s.

6 ÖRNEK, İbid, s.71.

7 ÖRNEK, *Etnoloji Sözlüğü,* Ankara, 1971, DTC Fakültesi Yayınları, s.161.

8 Hervé Rousseau, *Dinler,* çev. Osman Pazarlı, İstanbul, 1970, Remzi Kitabevi, s.117.

* Bu notlar, Turan Dursun'un *Kutsal Kitapların Kaynakları* adlı eserinin yayınevimizde bulunan kopyası arasında bulundu. Dikkatle incelendiğinde, her üç kitaba ait notlardan bir bölümünün taslağı olduğu görülecektir. Ancak, notların başındaki numaralar, üç kitaptaki dipnot numaralarıyla uyumlu değildir. Ayrıca, üç kitaptaki dipnotların, sayı olarak çok az bir bölümüne tekabül etmektedir. Okura yararlı olabileceği düşüncesiyle kitaba almayı gerekli gördük. (Y.N.)

9 Bu süreç, dinler tarihi, toplumbilim, insanbilim... kitaplarından izlenebilir.

10 Bu konuda derli toplu ve özet bilgi için bkz. Albert Bayet, *Dine Karşı Düşünce Tarihi,* çev. Cemal Süreya, İstanbul, 1970, Varlık Yayınları, s.5-143.

11 Bkz. Orhan Hançerlioğlu, *Felsefe Ansiklopedisi,* İstanbul, 1979, Remzi Kitabevi, c.6, s.231. Prodikos'un yaşam ve düşünceleri için ayrıca bkz. Cemil Sena, *Filozoflar Ansiklopedisi,* İstanbul, 1976, c.3, s.672-674.

12 *Atatürk Diyor ki* (Derleyen Mustafa Baydar), İstanbul, 1970, Varlık Yayınları, s.70.

13 Bu durumu örnekleriyle ve ibretle görmek için bkz. Abdullah Akhabov, *Sovyetler Birliği'nde İslam,* çev. Sibel Özbudun, İstanbul, 1979, Havase Yay., s.7-102, kitabın sonundaki resimler. Bu kitapın, bir övünç amacıyla yazılıp yayımlandığı anlaşılıyor. Ayrıca bu yanı da ibret vericidir.

14 Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği Anayasası için bkz. Doç. Dr. Server Tanilli, *Anayasalar ve Siyasal Belgeler,* İstanbul, 1976, s.603 (madde: 124). Ayrıca bkz. Abdullah Akhabov, İbid, s.9-10.

15 Bkz. Abdullah Akhabov, İbid, s.15.

16 Ali Fuat Başgil, *Ana Hukuk,* c.1, fasikül 1, s.63-65 (Ankara, 1943), aktaran Prof. Dr. Fehmi Yavuz, *Din Eğitimi ve Toplumumuz,* Ankara, 1969, s.12. (Alıntıda kimi sözcükler, bugünkü dile çevrilmiştir-T.D.)

17 Bkz. Abdulkadir İnan, *Tarihte ve Bugün Şamanizm,* Ankara, 1972, TTK Yayınları, s.19-20.

18 Bkz. *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meâl),* Ankara, 1973, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, s.476. (9. ayetin anlamına ilişkin dipnot.)

19 Konu için bkz. Prof. A. Guillaune'ın İstanbul Üniversitesi'nde "Garpte İslam Tetkikleri" mevzuuna dair verdiği konferanslar, *İslam Tetkikleri Enstitüsü Dergisi,* c.1, cüz 1-4, yıl 1953, basım yılı 1954, İstanbul, s.122, 135-136, 142. Bu sayfalarda, evrenin "6 günde" yaratıldığı yolundaki kutsal kitapların ileri sürdükleri iddianın gülünçlüğünü, Prof. A. Guillaune, açıkça belirtip sergilemektedir.

20 Bkz. Şevket Aziz Kansu, *İnsanlığın Kaynakları ve İlk Medeniyetler,* Ankara, 1971, TTK Yayınları, c.1, s.1-122. Bkz. L.S.B. Leakey, *İnsanın Ataları,* çev. Güven Arsebük, Ankara, 1971, TTK Yayınları, s.1-185. Bkz. J. Bronowski, *İnsanın Yücelişi,* çev. Filiz Ofluoğlu, İstanbul, 1975, Milliyet Yayınları, s.1-437. Bkz. Anthony Smith, *İnsan, Yapısı ve Yaşamı,* çev. Erzen Onur-Nida Tektaş, İstanbul, 1970, Remzi Kitabevi, s.9-470. Bkz. Calvin Wells, *Sosyal Antropoloji Açısından İnsan ve Dünyası,* çev. Erzen Onur, İstanbul, 1972, s.9-162. Bkz. Bozkurt Güvenç, *İnsan ve Kültür,* İstanbul, 1974, Remzi Kitabevi, s.1-424. Bkz. M. İlin-E. Segal, *İnsan Nasıl İnsan Oldu?,* çev. Ahmet Zekerya, İstanbul, 1974, c.1, s.5-304, c.2, s.309-589. Bkz. Gordon Childe, *Tarihte Neler Oldu?,* çev. Alaeddin Şenel-Mete Tunçay, Ankara, 1974, Odak Yayınları, s.9-389. Bkz. Jean Bostand, *Biyoloji Açısından İnsan,* çev. Ender Gürel, İstanbul, 1964, Varlık Yayınları, s.5-162. Bkz. Charles Darwin, *İnsanın Türeyişi,* çev. Ragıp Gelencik, Ankara, 1973, Onur Yayınları, s.7-271. Bkz. Charles Darwin, *Türlerin Kökeni,* çev. Öner Ünalan, Ankara, 1976, Onur Yayınları, s.9-591. Bkz. Charles Darwin, *Seksüel Seçme,* çev. Öner Ünalan, Ankara, 1977, s.11-543. Bkz. André Ribard, *İnsanlığın Tarihi,* Erdoğan Başar-Şiar Yalçın, İstanbul, 1974, c.1, s.5-469, c.2, s.5-471. Ayrıca *Gökbilim* (astronomi) ve *Yerbilim* (jeoloji) yapıtlarına bakınız.

21 Dünyanın yaşı ve geçirdiği evrelere ilişkin 20 No.lu nottaki yapıtlara ve ayrıca bkz. *Gelişim, Genel Kültür Ansiklopedisi,* c.3. "Dünyamız", s.116, 117. (Burada dünyanın yaşı, 4 milyar 600 bin yıl olarak belirtiliyor.) İlk insanlardan bu yana geçen zaman için yeni bulgularla ilgili olarak bkz. Feridun Yücedinç, "İlk İnsanın Afrika'da Yaşadığı Saptandı", (haber) 4 Ocak 1979 günlü *Cumhuriyet* gazetesi. Bu haber yazıda, "Mary Leakey adında bir kadın araştırmacı, Kuzey Tanzanya'da, bundan 3,57 ile 3,77 milyon yıl önce yaşamış 21 birey kalıntısı bulmuştur" satırları da yer alıyor. Basında ve TRT haberlerinde yer aldığına göre, daha sonraki yıllarda elde edilen bulgularla, gerek dünyanın ve gerek insanın daha yaşlı olduğu sonucuna varılıyor. Yalnız, kutsal kitapların ileri sürdüklerinin tersine, insan dünya ile birlikte var olmamıştır. Dünyanın yaşına oranla insanın yaşı çok önemsiz kalır.

22 İlkel bakışın Voltaire'deki anlatımı görmek istenirse bkz. Voltaire, *Felsefe Sözlüğü,* çev. Lütfi Ay, İstanbul, 1977, İnkılap ve Aka, c.2, s.37-39 vd. c.1, s.228, 229 vd. "Gök"lere ilkel ve mistik bakış konusunda ayrıca bilgi için bkz. Cemil Sena, *Hazreti Muhammed'in Felsefesi,* İstanbul, 1971, Remzi Kitabevi, s.64-69 vd.

23 Bkz. N.K. Sandars, *Gılgamış Destanı,* çev. Sevin Kutlu-Teoman Duralı, İstanbul, 1973, Hürriyet Yayınları, Büyük Klasikler, s.8-9. Bu sayfalarda, Gılgamış Destanı'nın İÖ 3000 yıllarında yaratıldığı belirtiliyor. *Tevrat*'ın yazılışı ise, kaynakların belirttiğine göre İÖ 1500 yıllarında başlamakta. Bunun için bkz. Aziz Günel, *Türk Süryaniler Tarihi,* Diyarbakır, 1970, s.402. Bu kitapta yer alan cetvelin bir benzeri, Kandilli İsmail Efendi'nin *Mer'a'-Tevarih*'inde de görülmektedir.

24 Bkz. N.K. Sandars, *Gılgamış Destanı,* "Tufan Hikâyesi" başlıklı bölüm, s.112 vd. Daha çok bilgi ve karşılaştırma için ayrıca bkz. Müderris Muavini Hilmi Ömer B. *Tufan Hikâyesi, Darulfünûn İlahiyat Fakültesi Mecmuası,* yıl 5, sayı 23, s.53 vd. sayı 24, s.33 vd.

25 Bkz. M. Sadeddin Evrin, *Çağımızın Kur'an Bilgisi,* Ankara, 1970, c.1, s.296.

26 BKz. Hayrullah Örs, *Musa ve Yahudilik,* İstanbul, 1966, Remzi Kitabevi, s.164 vd.

27 Bkz. Orhan Hançerlioğlu, *Düşünce Tarihi,* İstanbul, 1970, Remzi Kitabevi, s.36.

28 Orhan Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü,* İnanç maddesi. Ayrıca bkz. Hançerlioğlu, *Felsefe Ansiklopesi,* c.3, İnanç maddesi.

29 Bkz. Prof. Dr. İlhan Arsel, *Toplumsal Geriliğimizin Sorumluları, Din Adamları ve Aydınlar,* 1. kitap, Ankara, 1977, s.231 vd. Ayrıca bkz. İlhan Arsel, *Biz Profesörler,* Ankara, 1979, s.1-307.

30 Bkz. Osman Pazarlı, *İslam Ahlakı,* İstanbul, 1972, Remzi Kitabevi, s.229.

31 *Haşiyetu'l-Gelenbevi Ale'l-Celâl,* İstanbul, 1316, Dersaadet, c.1, s.276.

32 Bkz. Gelenbevi, c.1, s.276, 277. Aynı 7 koşulu daha genişçe görmek için bkz. Seyyid Şerif Cürcânî, *Şerhu'l-Mevakıf,* İstanbul, 1239, *Daru't-Tıbaati'l-Âmire,* s.547, 548.

33 Osman Keskioğlu, İsmail Gelenbevi, *Ve Sübût-ı Hilal Meseli, İlahiyat Fakültesi Dergisi,* Ankara, 1965, c.XIII, s.21-25 vd.

34 *El Fık'hu'l-Ekber ve Şerhuhu Li'l-İmam Molla Aliyy'il-Kârî*, İstanbul, 1323, s.71.

35 *El Fık'hu'l-Ekber ve Şerhuhu*, s.71.

36 Bkz. *El Fık'hu'l-Ekber ve Şerhuhu*, s.72-73, 182.

37 Bkz. *El Fık'hu'l-Ekber ve Şerhuhu*, s.72, 73. Bkz. Davudu'l-Karsî, *Şerhun Li'l-Kasîdeti'n-Nuniyye,* İstanbul, 1318, s.70, ve öteki Akaid kitapları.

38 Örneğin bkz. *Davudu'l-Karsî*, İbid, s.70. Bkz. Aliyyu'l Karî, *El Fık'hu'l-Ekber ve Şerhuhu*, s.73 vd.

39 *Davudu'l-Karsî*, İbid, s.70.

40 Bkz. *E't-Tefsiru'l-Menar*, 1954, c.1, s.401. Seyyid Şerif Cürcânî'nin *Şerhu'l-Mevakıf*'ında, "mucize"nin de "olağanüstü" olmayabileceğini ileri süren görüşe yer veriliyor. Bkz. s.554.

41 *Mustasaru Sahihi'l-Buharî*. (*Tecridu's-Sarih*), 1352 No.lu hadis. Ayrıca bkz. *Sahihu'l-Müslim*, Beyrut, 1972, c.4, s.1719-1920.

42 *Sahihu'l-Müslim*'de, bu hadis açıklanırken 4 No.lu notta: "Ehlü's-Sünneti Ve'l-Cemaa"nın görüşüne göre "sihr"in (büyünün), öteki "eşya" gibi "gerçek bir varlığı" bulunduğu, gerçeği olmayanlar hayaller ("hayâlâtun bâtıletun") niteliğinde olmadığı, gerek Bakara Suresi'nin 102. ayetiyle, gerekse bu hadisle, büyünün "gerçek bir şey" olduğunun "kesin olarak kanıtlandığı" anlatılıyor. Bkz. c.4, s.1719-1720.

43 *Tevrat,* Çıkış, bap 22, ayet 18.

44 Bkz. *Tevrat,* I. Samuel, bap 28, ayet 3.

45 Bkz. Milliyet Yayınları, Tarih Dizisi, No: 15 (*100 Büyük Gün*'ün 1. cildi), s.79-84. ("Bir Büyücünün Yakılması" başlıklı bölüm. Alıntı Victor Von Klarwil, *Fuggerzeitungun* gazetesi.)

46 Bkz. *Tevrat,* I. Samuel, bap 28, ayet 7-14 vd.

47 Malik b. Enes (İmam Malik), *El Muvatta*, tashih ve notlarla yayımlayan Muhammed Fuad Abdulbaki, Kahire (?), 1951, *Kitabu'l-Ukûl*, bap 19, hadis 14, s.543.

48 Bkz. Süleyman Oğlu Şeyh Muhammed Oğlu Abdurrahman (Şeyhîzade), *Mecmau'l-Enhur Fi Şerhi Multaka'l-Ebhur (Damad)*, İstanbul, 1309, Mekteb-i Sanayi Matbaası, c.1, s.523. Ayrıca bkz. *Burhanüddin*

El Fergani El Merginanî El Hidaye Şerhu'l-Bidaye, tashih ve haşiye ile yayına hazırlayan Ebulhasenat Muhammed Abdulhayy, 1304 Matbaatu'l-Mustafai, c.2, s.581. Ayrıca bkz. Molla Hüsrev Dürer, İstanbul, 1318, c.1, s.303. Müslüman olana ya da ölene dek günde 39 kamçı vurulur. *Damad*, c.1, s.523.

49 Bkz. Molla Husrev Durer, İstanbul, 1318, c.1, s.303 Kenar, (La Tuktelu mürteddatün), büyücü hakkında şeriat hükmü için bkz. Ebubekir Er-Râzî, *Ahkamul-Kur'an*, 1335, c.1, s.50-58.

50 Bu olay, hemen tüm hadis kitaplarında ve Buharî'nin *E's-Sahih*'inde vardır. *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih*'te 1578 No.lu hadis de bu olayla ilgilidir.

51 Bkz. Doç. Dr. Numan Abdurrazzak Samarraî, *Mürted'e Ait Hükümler,* çev. Osman Zekai Soyyiğit-Ahmet Tekin, İstanbul, 1970, Sönmez Neşriyat, s.234-239.

52 Tarih ve siyer kitaplarından başka hemen tüm hadis kitapları da olayı yazar. Örneğin bkz. *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih*, 1590, 1591, 512, 1191 No.lu hadisler.

53 Bkz. *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih*, 288 No.lu hadis. Bkz. Sahihu'l-Müslim, tashih ve notlarla yayımlayan Muhammed Fuad Abdulbaki, *Daru İhyai'l-Kütübi'l-Arabiyye*, 1954, *Kitabu'l-Mesacid ve Mevadıı's-Selat*, bap 8, hadis 39 (541).

54 *Sahihu'l-Müslim*, *Kitabu'l-Mesacid ve Mevadıı's-Selat,* bap 8, hadis 40 (542).

55 Bkz. *Sahihu'l-Müslim, Kitabu'l-Mesacid ve Mevadıı's-Selat*, bap 8, hadis 39 (541).

56 Bkz. Ahmet Naim, *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi*, İstanbul, 1926-1928, c.2, s.332 (hadis 288), 1 No.lu not.

57 Bkz. Ahmet Naim, İbid, c.2, s.332, 1. No.lu not.

58 Bkz. Hicr Suresi, ayet 16-19. Bkz. Mülk Suresi, ayet 5. Hadis olarak da, birinci ve ikinci örnek diye sunduklarımıza bakmak yeterli.

59 Bkz. Ahmet Naim, *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi*, İstanbul, 1928, c.1, s.4 (haşiye), c.2, s.617 (haşiye). Ayrıca bkz. *Tecrid-i Sarih*, 1364 No.lu hadis.

60 *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih*, 431 No.lu hadis. Bkz. *Sahihu Müslim*, yayımlayan Muhammed Fuad Abdulbaki, 1955, c. s.331-332 (*Babu'l Cehri Bi'l-Kıraati...*)

61 *Fetva* kitabındaki yerini görmek için bkz. Zeynulabidin İbn İbrahim İbn Nüceym, *El Eşbah Ve'n-Nezair*, 1322, Matbatu'l-Hüseyniyye, s.131.

62 *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih*, 1363 No.lu hadis. *Sahihu'l-Müslim, Ve'd-Dua Ve't-Tevbe Ve'l-İstiğfar, Babu İstihbabu'd-Dua İnde Seyahi'd-Dik*, 82 (2729) No.lu hadis, s.2092.

63 Bkz. Ahmet Naim, *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi*, İstanbul, 1926-1928, c.2, s.332.

64 Bkz. Malik İbn Enes (İmam-ı Malik), *El Muvatta'*, yay. Muhammed Fuad Abdulbaki, *Kitabu'l-İstizan Babu Mâ Câe Fi Katli'l-Hayyat*, 32, 33 No.lu hadisler. Ayrıca bkz. *Tecrid*, 1360 no.lu hadis.

65 Bkz. Kâmil Miras, *Sahih-i Buharî Tecrid-i Sarih Tercemesi*, İstanbul, 1945, c.9, s.80.

66 *Sahih-i Buhari Muhtasarı Tecrid-i Sarih*, 1355 No.lu hadis.

67 Malik İbn Enes (İmam-ı Malik), *El Muvatta'*, yay. Muhammed Fuad Abdulbaki, s.604, 33. No.lu hadis.

68 Bkz. B. Çetintürk, *Tanrı Yalan Söylemez*, Ankara, 1972, s.148.

69 Bkz. B. Çetintürk, İbid, s.150.

70 Sedat Veyis Örnek, *Etnoloji Sözlüğü*, Ankara, 1971, s.52.

71 Bkz. Orhan Hançerlioğlu, *İnanç Sözlüğü*, İstanbul, 1975, Remzi Kitabevi, s.115.

72 Dincilerin büyüye nasıl baktıklarına, büyüyü hangi çeşitlere ayırdıklarına ilişkin geniş bilgi için bkz. Ebubekir Ahmed İbn Ali E'r-Râzî (El Cessas), *Ahkamu'l-Kur'an*, Matbaatu'l-Evkaf Fi Dari'l-Hilafeti'l-Aliyye, 1335, s.41-57. Ayrıca bkz. İbn Kesir (tefsir), Beyrut, 1969, c.1, s.133-148. Bkz. İbn Nedim, *El Fihrist*, Beyrut, T.Y., s.442 vd. Türkçelerde görmek için bkz. Muhammed Hamdi Yâzır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 1960, c.1, s.438-450. Bkz. Kâmil Miras, *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi*, İstanbul, 1941, c.8, s.260-272. Ayrıca bkz. *İslam Ansiklopedisi*, "sihir" maddesi.

73 Bkz. Neşet Çağatay, *İslam Öncesi Arap Tarihi*, Ankara, 1971, s.142 vd. Bkz. İbn Nedim, *El Fihrist*, Beyrut-Lübnan, T.Y., s.442 vd. Bkz. Kâmil Miras, İbid, c.8, s.261 vd. Bkz. Elmalılı Hamdi Yâzır, İbid, c.1, s.442 vd.

74 Bkz. Çağatay, İbid, s.142.

75 Bkz. "73" No.lu nottaki yerler. (Çağatay'ın dışında.)

76 "73" No.lu notta gösterilen yerlerin dışında bkz. Ord. Prof. Dr. Aydın Sayılı, *Mısırlılarda ve Mezopotamyalılarda Metematik, Astronomi ve Tıp,* Ankara, 1966, TTK Yayınları, s.21-26, 324-328, özellikle 327, 339-340 vd.

77 Bkz. Talat Koçyiğit, *Hadisçilerle Kelamcılar Arasındaki Münakaşalar,* Ankara, 1969, s.139.

78 Bkz. *İbn Kesir (tefsir)*, Beyrut, 1969, c.1, s.138.

79 Bkz. *Klasik Arapça Tefsirler,* Bakara Suresi'nin 102. ayeti.

80 Bkz. *Tefsirler,* Bakara Suresi'nin 102. ayeti.

81 Bkz. *İbn Kesir*, c.1, s.138 vd. Bkz. Taberî (tefsir) (*Camiu'l-Beyan Fi Tefsiri'l-Kur'an*), Beyrut, 1972, c.1, s.359-370.

82 Dr. Abdulkadir Aydemir, *Tefsirde İsrâiliyyat,* Ankara, 1979, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, s.152.

83 Bkz. *Mahmud Şükri El Alusî (tefsir)*, Mısır, 1353, c.2, s.341.

84 Bkz. Abdulkadir Aydemir, İbid, s.152, 156-157 vd.

85 Bunların başını çekenlerden biri de *Kurtubî Tefsiri*'nin yazarı Ebu Abdullah Muhammed İbn Ahmet El Ensari El Kurtubî'dir. Tevilleri için bkz. Kurtubî (tefsir) (*Camiu'l-Ahkami'l-Kur'an*), Kahire, 1934, c.2, s.44, 48-49.

86 Bkz. Diyanet İşleri Başkanlığı'nca çevirttirilip yayımlanan (Ankara, 1973) *Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı (Meal)*, s.15 (Bakara Suresi'nin 102. ayeti). Burada, "...Babil'de, melek denilen Harut ve Marut'a bir şey indirilmemişti" deniyor. Oysa, "Babil'de iki melek olan Harut ve Marut'a indirilmiş olanı da (onlara indirilen büyüyü de) (öğretiyorlardı) biçiminde Türkçe'ye çevrilmesi gerekirdi. Diyanet çevirisinde, hem melekler "tevil" edilmiş, hem de ayetteki "olumlu" sözcük, "olumsuz olarak" çevrilmiştir. *Taberî*'de (*tefsir*), bu tür te'vilin "doğru olmadığı, uzun açıklamalarla belirtilmiştir. Bkz. *Taberî*, c.1, s.361 vd. Elmalılı Hamdi Yâzır da, "olumlu"nun olumsuza çevrilmesine, "siyak"ın elverişli olmadığını açıklar. Bkz. İbid, c.1, s.445, 446.

87 Bkz. *İbn Kesir (tefsir)*, c.1, s.140.

88 Bkz. *İslam Ansiklopedisi,* c.4-1, s.305 (Harut ve Marut maddesi).

89 Bkz. W. Montgomery Watt, *İslami Tetkikler İslam Felsefesi ve Kelâmı,* çev. Süleyman Ateş, İlahiyat Fakültesi Yayınları, Ankara, 1968, s.52, 53.

90 Bkz. Ebubekir E'r-Râzî (El Cessas), *Ahkamu'l-Kur'an*, 1335, s.57.

91 Bkz. E'r-Râzî, İbid, s.56.

92 Bkz. E'r-Râzî, İbid, s.45. Efsanelerin kendisi, "kutsal kitaba" geçirilişinden daha eskidir.

93 Bkz. Hayrullah Örs, *Musa ve Yahudilik*, İstanbul, 1966, RK, s.34, 37.

94 Musa'nın yaşamına girdiği düşünülürse "geçmiş"in daha eski olduğu yolundaki sav daha eski olabilir. Çünkü Musa'nın İÖ 1200 yılından önce yaşadığı, uzmanlarınca oybirliğiyle kabul edilir. Bkz. Yaşar Kutluay, *İslam ve Yahudi Mezhepleri*, Ankara, 1965, s.116, dipnot 11. İsrailoğullarına baskı yapan Firavun, II. Ramses'tir ve bu Firavun'un egemenlik tarihi İÖ 1301-1234 yıllarıdır, İsrailoğullarının Mısır'dan çıkışlarının ise İÖ 1213 yıllarına rastladığı ileri sürülür. Bkz. Prof. Dr. Ahmet Çelebi (Şelebi), *Yahudilik*, çev. Ahmet M. Büyükçınar, Ömer F. Kahraman, İstanbul, 1978, Kalem Yay., s.45. Musa'nın İÖ 14. yüzyıl ya da 13. yüzyılda, yaklaşık olarak 1250'de Mısır'dan çıktığı genellikle kabul edilir. Bkz. Prof. Dr. Hikmet Tanyu, *Tarih Boyunca Yahudiler ve Türkler*, İstanbul, 1976, c.1, s.82.

95 M. Sadeddin Evrin, *Çağımızın Kur'an Bilgisi*, Ankara, 1973, c.II, s.636, dipnot.

96 M. Sadeddin Evrin, İbid, II, s.636, (dipnot).

97 Tefsirlerde, A'râf Suresi'nin 133. ayetinin yorumuna, örneğin *Taberî*'ye, *Alûsî*'ye, *Tefsir-i Kebir*'e... bkz.

98 Bkz. Hayrullah Örs, İbid, s.355-362.

99 Bkz. *Tefsirler*, Bakara Suresi'nin 60. ayetinin tefsiri.

100 Örneğin bkz. *Sahih-i Buharî Muhtasarı*, *Tecrid-i Sarih*, 1591, 1578, 1579 No.lu hadisler.

101 "Kudret helvası" deyiminin "menn" karşılığında kullanıldığını görmek için bkz. Elmalılı Hamdi Yâzır, *Hak Dini Kur'an Dili*, 1960, c.5, s.3329. Bkz. Konyalı Mehmet Vehbi Efendi, *Hulasetu'l-Beyan Fi Tifsiri'l-Kur'an*, c.8, Tâhâ Suresi'nin 80. ayetinin tefsiri. Bkz. *Mevakib Tefsiri*, Tâhâ Suresi'nin 80. ayetinin tefsiri. Bkz. Diyanet İşleri Başkanlığı'nın yayımladığı *Kur'an* çevirisi (*Kur'an-ı Kerim ve Türkçe Anlamı*), Ankara, 1973, s.316 (80. ayetin anlamı). Arapçadaki karşılığı için bkz. *Tefsiru'l-Celaleyn*, c.2, s.24 (Tâhâ Suresi'nin 80. ayetinin tefsiri). Ve bkz. öteki tefsirler, aynı ayetin tefsiri.

102 Bkz. *Sahihu'l-Müslim*, yay. Muhammed Fuad Abdulbaki, Beyrut, 1972, c.4, s.2158, 3 No.lu dipnot.

103 Kâmil Miras, *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi*, İstanbul, 1945, c.9, s.368 (1483 No.lu hadisin izahı).

104 Bkz. Kâdî İyaz, *Kitabu'ş-Şifa Bi Ta'rifi Hukuki'l-Mustafa*, İstanbul, 1293, Es'ad Efendi Matbaası, s.227.

105 Süleyman Nedvi, *İslam Tarihi Asr-ı Saadet,* çev. Ömer Rıza (Doğrul), İstanbul, 1928, Âmidi Matbaası, c.4 (*Peygamberimizin Ruhani Hayatı*), s.1606.

106 Bkz. *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih*, 1483 No.lu hadis.

107 Bkz. Kâmil Miras, İbid, c.9, s.369.

108 *Sahihu'l Müslim*, yay. Muhammed Fuad Abdulbaki, Beyrut, 1972; *Kitabu Sıfati'l-kıyameti ve'l-cenneti ve'n-Mar, Babu İnşikaki'l-kamer*, c.4, s.2158, hadis no 44.

109 Bu hadisi ve "Sahibeyn"in (Buharî ve Müslim'in) bu hadiste "ittifak" ettiklerini görmek için bkz. İbn Melek, *Mebariku'l-Ezkâr Mî Şerhi Meşariki'l-Envar*, İstanbul, 1309, c.2, s.263. Ayrıca bkz. Buharî, *Babu Alâmâti'n-Nübevve* ve Müslim, *Kitabu Sıfati'l-Kıyameti ve'l-Cenneti Ve'r-Nari, Babu İnşikaki'l-Kamer.* Ayrıca bkz. Süleyman Nedvi, *İslam Tarihi Asr-ı Saadet,* çev. Ömer Rıza Doğrul, İstanbul, 1928, c.4, s.1606-1607, 1606'daki 1 No.lu dipnot. Ayrıca bkz. Kâmil Miras, *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi,* İstanbul, 1945, TC. Diyanet İşleri Reisliği Neşriyatı'ndan, c.9, s.369.

110 Bkz. *Kur'an,* Fussilet Suresi, ayet 9-12.

111 Kâmil Miras, *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi,* İstanbul, 1945, TC. Diyanet İşleri Reisliği Neşriyatı, c.9, s.369.

112 Bkz. Elmalılı Hamdi Yâzır, *Hak Dini Kur'an Dili,* İstanbul, 1960 (2. basım), c.7, s.4629-4631. Bkz. Süleyman Nedvi, *Asr-ı Saadet,* çev. Ömer Rıza Doğrul, İstanbul, 1928, c.4, s.1608. Bkz. Kâmil Miras, İbid, c.9, s.370, 371.

113 Kâmil Miras, İbid, c.9, s.371.

114 Bkz. Elmalılı Hamdi Yazır, İbid, c.7, s.4636, 4637. Bkz. Süleyman Nedvi, İbid, c.4, s.1610. Bkz. Kâmil Miras, İbid, c.9, s.371, 372.

115 Kâmil Miras, İbid, c.9, s.372.

116 Kâmil Miras, İbid, c.9, s.372, bkz. Süleyman Nedvi, İbid, c.4, s.1610.

117 Süleyman Nedvi, İbid, c.4, s.1610.

118 Süleyman Nedvi, İbid, c.4, s.1609. Ayrıca bkz. Elmalılı Hamdi Yâzır, İbid, c.7, s.4637. Bkz. Kâmil Miras, İbid, c.9, s.372. Bu görüşleri, çok daha önceki kaynaklarda görmek için bkz. Kâdî İyaz, *Kitabu'l-Şifa Bi Ta'rifi'l-Mustafa*, İstanbul, 1293, Es'ad Efendi Matbaası, s.228 ve bkz. İbn Melek, *Mebariku'l-Ezhâr Fi Şerhi Meşariki'l-Envâr*, c.2, s.263.

119 Bkz. Kâdî İyaz, *Şifa*, İstanbul, 1293, s.227, 228. Ayrıca 118 No.lu nottaki kaynakların gösterilen yerleriyle krşz.

120 Bkz. Kâdî İyaz, İbid, s.227, 228. Ve krşz. Süleyman Nedvi, İbid, c.4, s.1609. Kâmil Miras, İbid, c.9, s.372; Elmalılı Hamdi Yâzır, İbid, c.7, s.463; İbn Melek, İbid, c.2, s.263.

121 Bkz. Kâdî İyaz, İbid, s.227, 228. Ve krşz. Kâmil Miras, Süleyman Nedvi, İbn Melek, *aynı yapıtlar, aynı yerler.*

122 Bkz. İsmail Fenni Ertuğrul, *Hakikat Narları*, İstanbul, 1975, s.354.

123 Süleyman Nedvi, İbid, c.4, s.1653.

124 Süleyman Nedvi, İbid, c.4, s.1653, dipnot 2.

125 Örneğin, Buharî, *Sahih-i Buharî Mustasarı Tecrid-i Sarih*, hadis No: 499. Ayrıca Ahmed İbn Hanbel'in *Müsned*'i, Tirmizî, İbn Mace, bkz. Süleyman Nedvi, İbid, c.4, 1653, dipnot 1.

126 Bkz. *Tecrid*, hadis no: 499.

127 Bkz. Kâmil Miras, *Sahih-i Buharî Muhtasarı Tecrid-i Sarih Tercemesi*, Ankara, 1966 (2. basım), c.3, s.76, 77, 1 No.lu dipnot.

128 Kâmil Miras, İbid, c.3, s.79, 4 No.lu not: Ayrıca bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1652, 1653.

129 Bkz. *Sahih-i Müslim*, yay. Muhammed Abdulbaki, 1972, Beyrut, c.4, s.2306, 2307. Ayrıca bkz. Süleyman Nedvi, İbid, c.4, s.1656, 1657.

130 Bkz. Müslim, İbid, c.4, s.2306, 2307.

131 Bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1657. Bkz. Kadî İyaz, İbid, s.241.

132 Bkz. Buharî, *Babu Alâmâti'n-Nübevve*, bkz. *Tecrid* :1465. hadis. Bkz. Müslim, *Babun Fi Mucizatu'n-Nebiy* (Kitabu'l-Fedail), hadis No: 6, c.4, s.1783. Ayrıca bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1697. Bkz. Kâdî İyaz, İbid, s.229, 230.

133 Bkz. Buharî, *Babu Alâmâti-Nübevve,* bkz. *Tecrid*: 1466. Bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1698. Bkz Kâdî İyaz, İbid, s.230.

134 ...

135 Buharî, *Babu Alâmâti'n Nübüvve,* bkz. Kâdî İyaz, İbid, 234. Bkz. Nedvi, c.4, s.1687.

136 ...

137 Buharî, *Babu Alâmâti'-n Nübüvve,* bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1687, bkz. Kâdî İyaz, İbid, s.237, 238.

138 Buharî, *Babu Ğazveti Hayber, Menakıbu Ali...* bkz. Müslim, *Babu Fedaili Ali.* Bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1663. Bkz. Kâdî İyaz, İbid, s.261.

139 Buharî, *Katlu Ebi Rafi,* bkz. *Tecrid*: 1579, hadis. Bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1664.

140 Bkz. Ahmed İbn Hanbel'in *Müsned*'i, bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1664, bkz. Kâdî İyaz, İbid, s.261.

141 Bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1666. Bkz. Kâdî İyaz, İbid, s.261.

142 Bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1666, bkz. Kadî İyaz, İbid, s.261.

143 Bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1668, Sünenu İbn Mace'den naklen.

144 Bkz. Kâdî İyaz, İbid, s.260, Mese'i'den naklen. Bkz. Nedvi, İbid, c.4, s.1664, 1665, Hakim, Tirmizî ve Ahmed İbn Hanbel'in *Müsned*'inden naklen.

145 Bkz. Nedvi, c.4, s.1666.

147 Hortlak.

149-151 Abdullah İbn Sa'd İbn Ebi Serh.

156 Peygamber'in gaybı bilmesi.

157 Peygamber'in erkeklik gücü (30-40) Tabakatı İbn Sad, c.8, s.139.

158 Herîse.

159 "Câsıkın İza vakab" ayetini İbn Abbas'ın tefsiri.

160 Peygamber'in Aişe ile evlendiğinde yaşı.

161-163 " ilası

164 "Va kad tazevvectü" Tabakat-ı İbn Sa'd'dan.

165-167 Peygamber ve Zeyd

168-169 Ahzâb Suresi 38. ayetle ilgili *Kur'an* yorumları.

170 Davud ve Süleyman'ın cariye ve karıları ile ilgili *Kur'an* yorumları. Ayrıca bkz. *Tevrat* 1. Krallar 11:1-3.

172 Aişe kaç yaşında dul kaldı?

173 Sevde'nin nöbetini Aişe'ye vermesi.

174 Salih'in devesi ve kayadan çıkması (A'râf Suresi, ayet 73, Hûd Suresi, ayet 61-64, Şûrâ Suresi, ayet 155) ile ilgili *Kur'an* yorumları, yani *Kur'an* yorumlarında "kayadan çıktığı" ileri sürülüyor mu?

184 Bakara Suresi, ayet 259'da sözü edilen kim? (Üzeyir.)

185-486 Üzeyir kim?

203 Yunus ve balık tarafından yutulması, tefsirler ne diyor? Kalem (Nun) Suresi, ayet 48-50, Enbiyâ Suresi, ayet 87-88, Sâffât Suresi, ayet 139-147.

205 Mucize olabilir mi? Şerhi Mukasıt'tan.

207-252 Mirac-İsrâ.

TURAN DURSUN VE AYDINLANMA

TURAN DURSUN: **Kutsal Kitapların Kaynakları 1**
Kutsal Kitapların Kaynakları 2
Kutsal Kitapların Kaynakları 3
Din Bu I
Din Bu II
Din Bu III
Din Bu IV
Allah
Kur'an
Dua
Kulleteyn
Ünlülere Mektuplar

ŞULE PERİNÇEK/**Turan Dursun Hayatını Anlatıyor**
JEAN MESLIER/ **Sağduyu/Tanrısızlığın İlmihali**
MUAZZEZ İLMİYE ÇIĞ/ **Kur'an İncil ve Tevrat'ın Sumer'deki Kökeni**
MEHMET BEDRİ GÜLTEKİN/ **Laikliğin Neresindeyiz?**
EROL SEVER/ **İslamın Kaynakları 1/ Çoktanrıcılık, Hıristiyanlık ve Kâbe**
İSMET ZEKİ EYUBOĞLU/**Türk Şiirinde Tanrıya Kafa Tutanlar**
Şeytan Ayetleri Tartışması
SIGMUND FREUD/ **Bilim ve İman**

Aydınlanmada kilometretaşı

TURAN DURSUN

KUR'AN ANSİKLOPEDİSİ

Birinci hamur, bez ciltli ve iplik dikiş.

Sekiz cilt tamamlandı!

Ben Kur'an Ansiklopedisi'ni herhangi biçimde yorumlar getirerek,
"İslamın çağdaş yorumlar"la yorumlanmasını ve bu yolla "dinsel bağnazlıktan"
uzaklaşmasını sağlamak gibi bir amaçla hazırlamadım.
Böyle bir amaca yönelmedim ve yönelmenin yararlı olmayacağı görüşündeyim.
Din alanındaki "aydınlanma"nın "yorumlar"la değil, neyin ne olduğunu
açık seçik ortaya döküp sergileme yoluyla olacağı kanısındayım.
Bunun böyle olduğunu deneyimlerimle gördüm.
Kur'an Ansiklopedisi'ni de bu amaçla hazırladım.
Kur'an Ansiklopedisi'ni hazırlarken temel amacım:
Yalan ve sahteciliklerle, insanları sürüleştirmek, sömürmek amacıyla sürdürülegelen
"din"i gün ışığına çekmektir.
Bu Ansiklopediyi okuyanlar, İslamda, "kutsal kitabı" olan Kur'an'da neler bulunduğunu
çok açık biçimde görecekler; O zaman, İslamcıların İslamı yeniden insanlarımıza
devlet ve yaşam biçimi olarak sunarken "İslam akıl dinidir, bilim dinidir, adalet dinidir..."
gibi propagandaların gerçek olmaktan ne denli uzak olduğunu daha iyi bilip anlayacaklardır.
Ansiklopedi, bu yolla bir "aydınlanma"nın gerçekleşmesine önemli katkı sağlayacaktır.

TURAN DURSUN

KAYNAK YAYINLARI

TURAN DURSUN VE AYDINLANMA

TURAN DURSUN: **Kutsal Kitapların Kaynakları 1**
Kutsal Kitapların Kaynakları 2
Kutsal Kitapların Kaynakları 3
Din Bu I
Din Bu II
Din Bu III
Din Bu IV
Allah
Kur'an
Dua
Kulleteyn
Ünlülere Mektuplar

ŞULE PERİNÇEK/**Turan Dursun Hayatını Anlatıyor**

JEAN MESLIER/ **Sağduyu/Tanrısızlığın İlmihali**

MUAZZEZ İLMİYE ÇIĞ/ **Kur'an İncil ve Tevrat'ın Sumer'deki Kökeni**

MEHMET BEDRİ GÜLTEKİN/ **Laikliğin Neresindeyiz?**

EROL SEVER/ **İslamın Kaynakları 1/ Çoktanrıcılık, Hıristiyanlık ve Kâbe**

İSMET ZEKİ EYUBOĞLU/**Türk Şiirinde Tanrıya Kafa Tutanlar**
Şeytan Ayetleri Tartışması

SIGMUND FREUD/ **Bilim ve İman**

Aydınlanmada kilometretaşı

TURAN DURSUN
KUR'AN ANSİKLOPEDİSİ

Birinci hamur, bez ciltli ve iplik dikiş.

Sekiz cilt tamamlandı!

Ben Kur'an Ansiklopedisi'ni herhangi biçimde yorumlar getirerek, "İslamın çağdaş yorumlar"la yorumlanmasını ve bu yolla "dinsel bağnazlıktan" uzaklaşmasını sağlamak gibi bir amaçla hazırlamadım.

Böyle bir amaca yönelmedim ve yönelmenin yararlı olmayacağı görüşündeyim. Din alanındaki "aydınlanma"nın "yorumlar"la değil, neyin ne olduğunu açık seçik ortaya dökülüp sergileme yoluyla olacağı kanısındayım.

Bunun böyle olduğunu deneyimlerimle gördüm.

Kur'an Ansiklopedisi'ni de bu amaçla hazırladım.

Kur'an Ansiklopedisi'ni hazırlarken temel amacım:

Yalan ve sahteciliklerle, insanları sürüleştirmek, sömürmek amacıyla sürdürülegelen "din"i gün ışığına çekmektir.

Bu Ansiklopediyi okuyanlar, İslamda, "kutsal kitabı" olan Kur'an'da neler bulunduğunu çok açık biçimde görecekler; O zaman, İslamcıların İslamı yeniden insanlarımıza devlet ve yaşam biçimi olarak sunarken "İslam akıl dinidir, bilim dinidir, adalet dinidir..." gibi propagandaların gerçek olmaktan ne denli uzak olduğunu daha iyi bilip anlayacaklardır. Ansiklopedi, bu yolla bir "aydınlanma"nın gerçekleşmesine önemli katkı sağlayacaktır.

TURAN DURSUN

KAYNAK YAYINLARI

TURAN DURSUN
Kutsal Kitapların Kaynakları 3

Kaynak Yayınları, Turan Dursun'un kaybolan başyapıtını okura sunuyor: *Kutsal Kitapların Kaynakları.*
Turan Dursun'un, "Kutsal Kitapların Kaynakları" üzerine araştırma yaptığı biliniyordu. Ancak, öldürüldükten sonra, birçok çalışması, güvenlik güçleri tarafından evinden alınmış, "poşetlere doldurulup" götürülmüştü.
Orijinali devletin elinde olan *Kutsal Kitapların Kaynakları,* Turan Dursun'un katlinden 5 yıl sonra gün ışığına çıkmıştır.

Turan Dursun'un üzerinde yıllarca çalıştığı ve büyük önem verdiği araştırması olan *Kutsal Kitapların Kaynakları* üç ciltten oluşuyor:

Birinci ciltte, Kur'an, İncil ve Tevrat'ta yer alan "korku"yu, korku-umut kaynağı Tanrı'yı, "Efendi Baba Tanrı" kavramını, "Kral Tanrı'nın Yönetimi"ni, bunların kaynaklarını;

İkinci ciltte "Peygamberlik" konusunu, "kabile peygamberi Muhammed'i", peygamberliğin koşullarını ve türlerini, "felsefe-din çiftleşmesini";

Üçüncü ciltte "Mucize" konusunu, "Mucize" inancının kaynağını, "Mucize"lerden örnekleri; Turan Dursun'un binlerce yıl derinliklere uzanan titiz çalışmasıyla bulacaksınız.

"Ben yüzyılların doğurduğu ölümüm" diyen Turan Dursun, Anadolu insanını aydınlatmaya devam ediyor.
Kutsal Kitapların Kaynakları,
Turan Dursun ölümsüzlüğünün mührüdür.

ISBN: 975-343-103-1 (Tk. No.)
ISBN: 975-343-106-6 (3. Cilt)